KOUVOLA

Talousarvio 2027 & taloussuunnitelma 2027–2030

Kouvolan kaupunki

Kaupunginjohtajan 2. ehdotus 29.10.2026

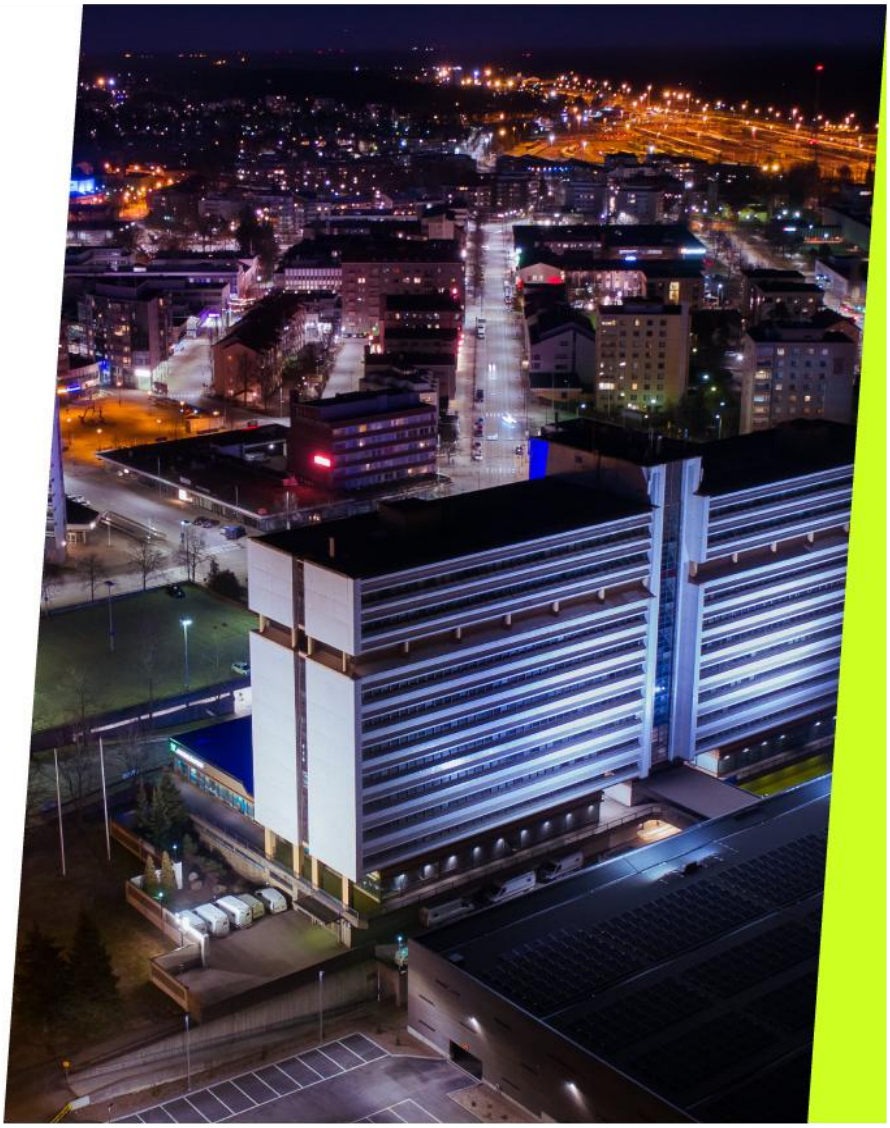

Sisällysluettelo

1 Kaupunginjohtajan katsaus 4
2 Yleiset lähtökohdat 6
2.1 Kouvolan kaupungin toimintaympäristö 6
2.1.1 Kouvolan kaupungin organisaatio 6
2.1.2 Väestö 7
2.1.3 Työ 10
2.1.4 Asuminen 11
2.2 Taloudelliset lähtökohdat 12
2.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne 12
2.2.2 Kuntatalous 12
2.2.3 Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne 14
2.2.4 Vuoden 2027 ja vuosien 2027-2030 taloussuunnitelman laadinta 16
2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus 21
2.3.1 Talousarvion osat 21
2.3.2 Talousarvion sitovuus 21
2.3.3 Tilivelvollisuus 23
2.4 Kouvolan kaupunkistrategia 23
2.4.1 Edunvalvonta 28
2.4.2 Kärkihankkeet sekä muut merkittävät hankkeet ja ohjelmat 33
2.5 Hyvinvointisuunnitelma 36
2.6 Kuntakonsernin riskianalyysi 37
3 Henkilöstö 41
4 Kouvolan kaupungin konserni 45
5 Käyttötalousosa 59
5.1 Elinvoimapalvelut 59
5.1.1 Tarkastuslautakunta 59
5.1.2 Kaupunginhallitus 61
5.2 Sivistys 69
5.2.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta 69
5.2.2 Liikunta- ja kulttuurilautakunta 76
5.3 Tekniikka ja ympäristö 82
5.3.1 Tekninen lautakunta 82
5.3.2 Kymen jätelautakunta 91
5.4 Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin 95
6 Tuloslaskelmaosa 96
7 Investointiosa 100
8 Rahoitusosa 104
9 Liitteet 107

9.1 Investointisuunnitelma vuosina 2027-2030 107
9.2 Investointien 10 vuoden suunnitelma 109
9.3 Merkittävimpien investointien erittelyt 110

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kouvola on turvallinen ja monella mittarilla elinvoimainen Kaakkois-Suomen keskus haasteistamme huolimatta. Valmistaudumme tuleviin vuosiin sekä taloudellisesti että toiminnallisesti kehittämällä palveluverkkoja kokonaisvaltaisesti.

Kaupungin talousnäkymät ovat yhä vaativat: alijäämän vuodelle 2027 ennakoidaan olevan 0,9 miljoonaa euroa, mutta kertynyttä ylijäämää on edelleen 11,6 miljoonaa. Verotulojen merkittävä vähentyminen, työllisyyden hoidon kasvaneet kulut sekä epäoikeudenmukaisesti määräytyvät valtionosuudet heijastuvat suunnittelukauteen. Valtionosuuksien epätasa-arvoinen jakautuminen jatkuu, kunnes järjestelmä uusitaan.

Merkkejä talouskasvusta on näkyvissä. Valtiovarainministeriön mukaan Suomen bkt on kasvanut tänä vuonna ennakoitua paremmin ja ensi vuodelle ennustetaan 1,8 % kasvua. Taloudessa näkyy piristymistä. Selkeämpi käänne työmarkkinoilla nähtäneen ensi vuonna. Vaikutukset näkyvät kuitenkin viiveellä verotuloissa sekä työllisyyden hoidon kustannuksissa.

Kouvolan väestö vähenee ja ikääntyy, kuten lähes kaikissa Suomen kunnissa. Luonnollinen väestönlisäys on vuositasolla negatiivinen. Tällä on väistämättä vaikutuksia kaupungin palveluverkkoon, joka on edelleen raskas. Maantieteellisesti laajassa kaupungissa tarvitaan rakenteellisia muutoksia, joilla vastataan väestökehitykseen.

Kaupunki on tasapainottanut talouttaan jo useiden vuosien ajan. Tehdyt toimet näkyvät toimintakatteen myönteisenä kehityksenä ja oman toiminnan kustannusten hallintana. Väestön väheneminen edellyttää kuitenkin palvelujen ja palveluverkon jatkuvaa yhteensovittamista väestökehityksen ja taloudellisten resurssien kanssa.

Kouvolan on tehtävä kahta asiaa samanaikaisesti: tasapainotettava talouttaan ja rakennettava tulevaisuuttaan. Vain niin voimme kasvattaa veto- ja pitovoimaamme. Kaupungin tulee uskoa itseensä – taloushaasteiden ja väestön määrän kehitysnäkymistä huolimatta meidän on uskallettava investoida ja kehittää kaupunkia.

Kaupunki haluaa turvata saavutettavat palvelut suurimmissa taajamissa. Optimaalinen palveluverkko edellyttää tiivistämisen lisäksi myös investointeja nykyaikaisiin tiloihin. Ne tuovat käyttötalouteen liikkumavaraa, mutta lisäävät myös elinvoimaa. Kaupunki on uudistanut kouluverkkoaan sekä liikunnan ja kulttuurin tiloja juuri tulevaisuuden tarpeita ja väestön sijoittumista ajatellen. Urheilupuiston investoinnit etenevät hyvää vauhtia ja uusi uimahalli valmistuu ensi keväänä. Ensi syksynä teatteri pääsee väliaikaiselle suurelle näyttämölle. Monitoimiareenan, Marjoniemen yhteiskoulun sekä Kaunisnurmen päiväkodin rakentaminen on alkanut. Kuusankosken yhtenäiskoulu on piakkoin rakennuslupavaiheessa ja Inkeroisten sekä Valkealan monitoimitaloissa on toiminta ollut vauhdissa jo hyvän aikaa.

Olemme lisänneet viime vuosina korkeakoulutason opintotarjontaa. Korkeakouluyhteistyön vahvistaminen jatkuu verkostomaisen yliopistokampuksen mallilla. Mallissa yliopistollinen koulutus, ammattikorkeakoulutus, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sekä yritysten ja julkisen sektorin osaamistarpeet kootaan yhteen useiden korkeakoulujen ja kumppaneiden yhteistyönä.

Kaupunkistrategiamme ytimessä ovat yritykset ja kasvu työllisyyden kautta. Tavoitteenamme on lisätä työpaikkoja ja investointeja kaupunkiin. Rohkeasti uudistumalla saadaan kasvua uusilta aloilta.

Aikanaan Kouvolan kasvun merkkejä olivat tehdashallit ja savupiiput. Tänään niitä ovat palvelinsalit ja valokuituyhteydet. Perinteisen teollisuuskaupungin rinnalle kasvaa datakeskuskaupunki – Kouvolan Datalaakso. Investointien ympärille rakentuu ekosysteemi, joka työllistää ja luo uskoa

tulevaisuuteen. Kaupungin omat sekä datakeskusinvestoinnit ovat tuoneet hyvää virettä Kouvolaan ja työllistäneet paikallisesti merkittävästi. Kuten myös käynnissä olevat tiehankkeet – joiden loppuun saattaminen on kaupungin edunvalvonnan kärkiä.

Kouvolassa on strategiamme mukaisesti tilaa elää täyttä elämää, yhdessä ja turvallisesti. Eletään sitä arvojemme mukaisesti. Yhdessä, kestävästi ja rohkeasti uudistuen.

Marita Toikka
kaupunginjohtaja

2 Yleiset lähtökohdat

2.1 Kouvolan kaupungin toimintaympäristö

2.1.1 Kouvolan kaupungin organisaatio

Kouvolan kaupungin toimielin- ja palveluorganisaation muodostavat kolme toimialaa sekä niihin liittyvä luottamushenkilörakenne ja kaupungin johto. Organisaation ohjausmekanismi perustuu kaupunkistrategiaan.

Luottamushenkilöorganisaatio koostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta ja sen alaisesta elinvoima- ja työllisyysjaostosta, keskusvaalilautakunnasta, tarkastuslautakunnasta, kasvatus- ja opetuslautakunnasta, liikunta- ja kulttuurilautakunnasta, teknisestä lautakunnasta ja sen alaisesta lupajaostosta sekä Kymen jätelautakunnasta.

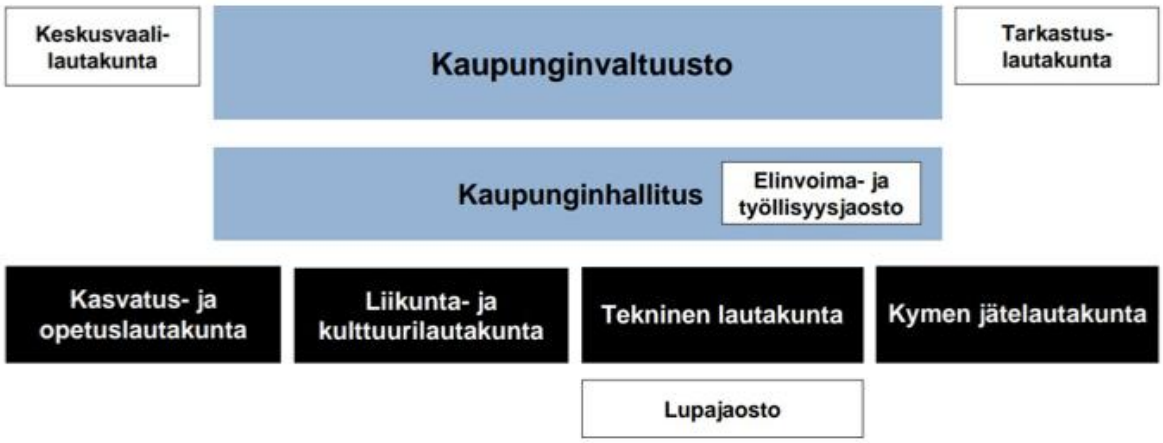

Kuva 1: Kouvolan kaupungin luottamushenkilöorganisaatio

Kaupungin palveluorganisaation toimialat ovat Elinvoimapalvelut, Sivistys sekä Tekniikka ja ympäristö. Kaupungin strategisesta ohjauksesta (talous, henkilöstö ja hallinto), toiminnanohjauksesta sekä edunvalvonnasta vastaa kaupunginjohtaja. Toimialajohtajat vastaavat kaupunginjohtajan alaisuudessa kaupungin kolmen substanssitoimialan johtamisesta.

Kuva 2: Kouvolan kaupungin palveluorganisaatio

Elinvoimapalvelut -toimialan palveluina ovat Konsernipalvelut, Elinvoima- ja työllisyyspalvelut, Tilapalvelut. Sivistyksen toimialan palveluina ovat varhaiskasvatus, perusopetus ja nuoriso, toinen aste ja korkeakoulutus, liikunta sekä kulttuuri ja vapaa sivistystyö. Tekniikka ja ympäristö –toimialan palveluina ovat viranomaispalvelut, kaupunkisuunnittelu, yhdyskuntatekniikka ja kiinteistöpalvelut.

2.1.2 Väestö

Tulevaisuuden palvelutarpeita arvioidaan pääasiassa väestömäärän kehityksen ja väestörakenteen muutosten perusteella. Kouvolan väestömäärä on laskeva ja ennusteiden perusteella laskeva suunta jatkuu edelleen. Ennusteet perustuvat toteutuneeseen kehitykseen ja siitä johdettuun todennäköiseen tulevaan kehitykseen.

Kouvolassa asui vuoden 2025 lopussa 77 625 henkilöä. Kuntaliitoksesta eli vuodesta 2009 Kouvolan väestö on vähentynyt 10 549 hengellä eli 12 %, mikä on suurimmista kaupungeista (C21 kaupungit) eniten. Kouvolan väestörakenne on epäedullinen, lasten ja nuorten sekä työikäisten määrä on vähentynyt runsaasti ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 11,7 %, 15-64-vuotiaiden 57,0 % ja 65 vuotta täyttäneiden 31,2 %. Vastaavat osuudet koko maassa ovat 14,3 %, 61,9 % ja 23,8 %.

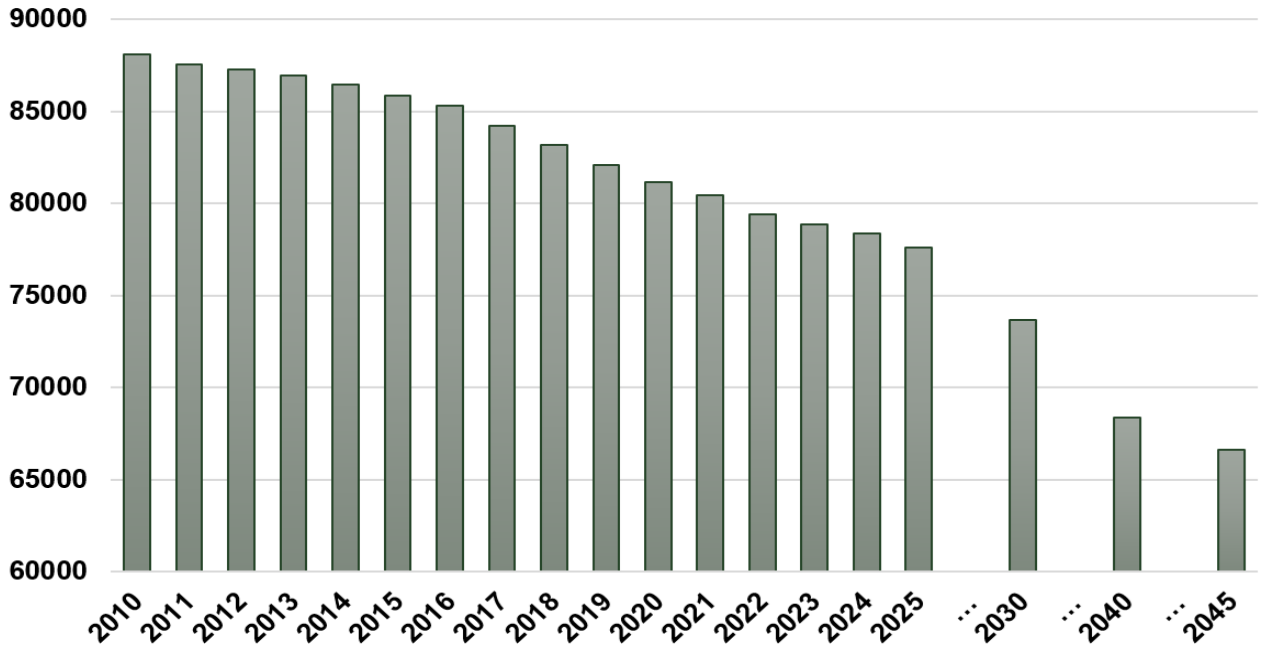

Kuva 3: Kouvolan kaupungin väestönkehitys vuosina 2010-2025 sekä ennusteet vuosille 2030,2040 ja 2045

Väestömäärä laskee luonnollisen väestökehityksen ja kuntien välisen muuttotappion vuoksi. Vuosina 2023-2024 voimakkaasti lisääntynyt maahanmuutto pienensi väestön vähenemistä, mutta nyt tilanne näyttää maahanmuuton osalta hiipuvan ja väestö vähenee keskimäärin 700 hengellä vuosittain.

Vuonna 2025 Kouvolassa syntyi 428 lasta ja kuoli 1 100 henkilöä. Kouvolaan muutti muualta Suomesta 2 020 henkilöä ja Kouvolasta muualle Suomeen 2 455. Ulkomailta Kouvolaan muutti 474 henkilöä ja Kouvolasta ulkomaille 122 eli nettomaahanmuutto oli 352. Vuoden 2026 maahanmuutto jää alhaisemmaksi.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2030 Kouvolassa on 73 682 asukasta, 68 405 vuonna 2040 ja 66 654 vuonna 2045. Syntyvyyden vähenemisen myötä erityisesti lasten ja nuorten määrä vähenee. Lasten ja nuorten määrä on Kouvolassa vähentynyt runsaasti. 0-17-vuotiaiden osalta vähennys on 4 721 lasta eli 29 % vuodesta 2010 vuoteen 2025. Ennusteen mukaan 0-17-vuotiaita on Kouvolassa 9 901 vuonna 2030, 8 184 vuonna 2040 ja 8 011 vuonna 2045. (Lähde: Tilastokeskus.) Koska syntyvyys on pienentynyt Tilastokeskuksen ennustetta enemmän, myös 0-17-vuotiaiden määrä vähenee enemmän. Kaupungin oman ennusteen mukaan 0-17-vuotiaita on 9 655 vuonna 2030 ja 7 732 vuonna 2040.

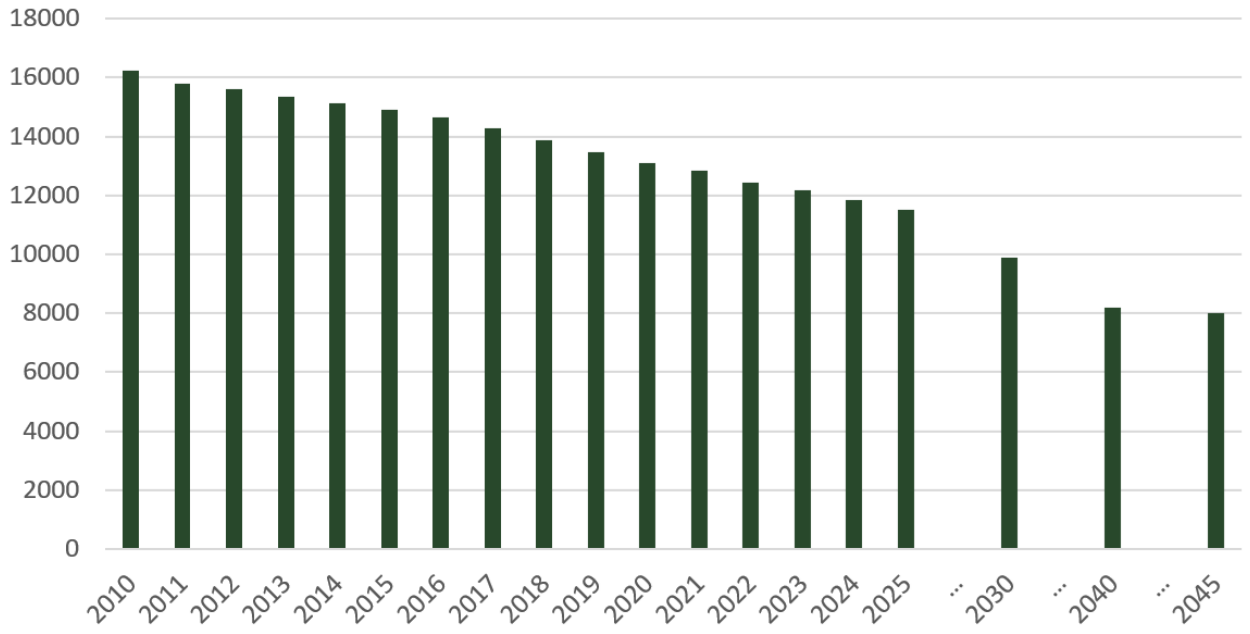

Kuva 4: 0-17 -vuotiaiden määrän väestönkehitys vuosina 2010-2024 sekä ennusteet vuosille 2030, 2040 ja 2045

Väestötiheys vaihtelee suuresti Kouvolan eri alueilla. Postinumeroalueittain tarkasteltuna alueilla 45150 Kankaronmäki-Eskolanmäki ja 45120 Kotkankallio-Vahteronmäki asuu yli tuhat asukasta neliökilometrillä, kun taas haja-asutusalueella on 28 postinumeroaluetta, joilla asuu alle kymmenen asukasta neliökilometrillä. (Lähde: Tilastokeskus, Paavo tietokanta)

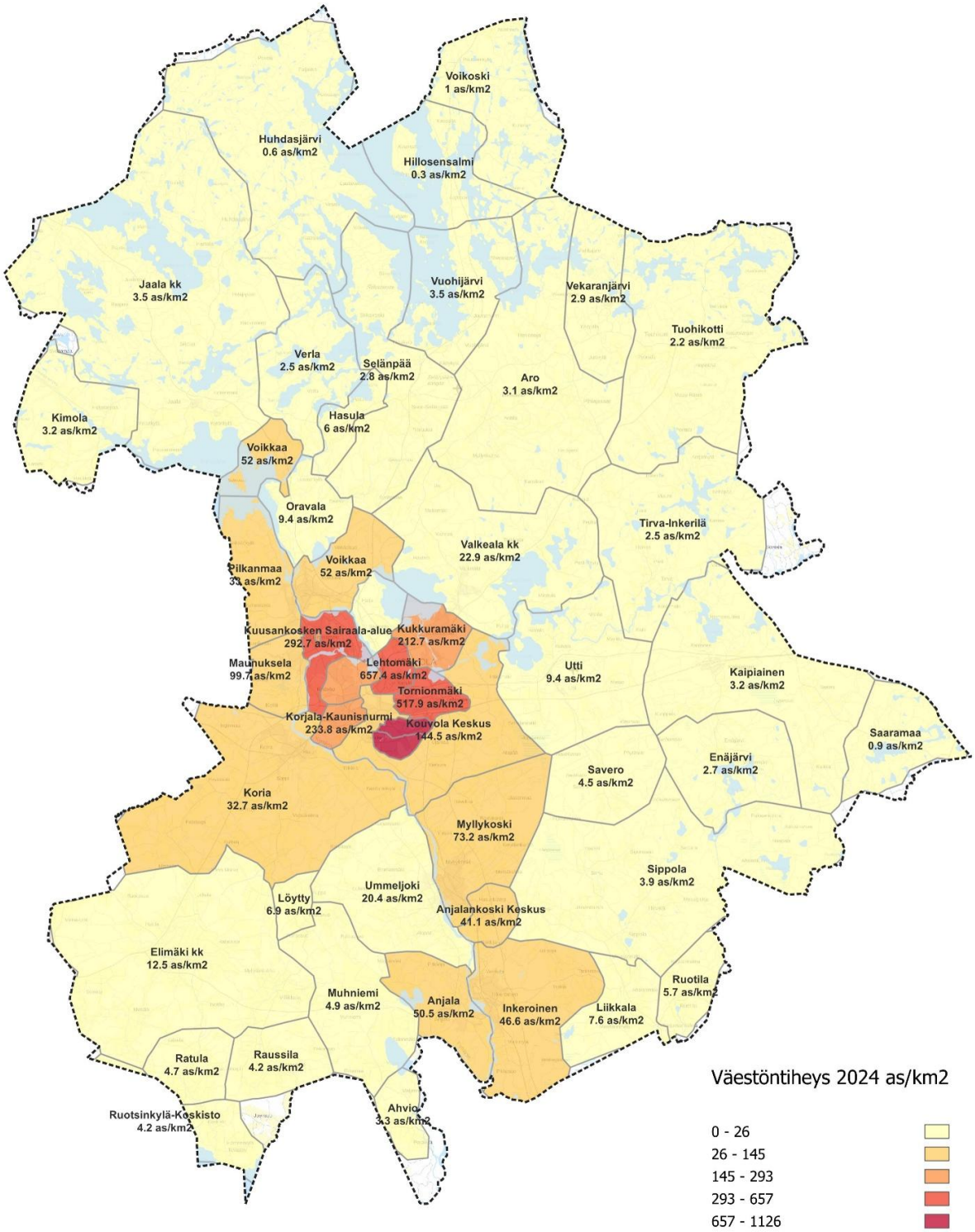

Kuva 5: Väestö- ja työpaikkamuutos taajamittain 2010-2024

2.1.3 Työ

KEHA-keskuksen tilastoyhteenveto Kouvolan työllisyysalueelta sisältää elokuun 2026 tilanteen, jota peilataan vuodentakaiseen. Työttömyysaste oli 12,7 %, mikä on täsmälleen sama kuin vastaavaan aikaan edellisenä vuonna. Elokuun lopussa 2026 Kouvolassa työttömiä työnhakijoita oli 4 497. Nousua edelliseen vuoteen on 2 %.

Työttömiä yhteensä 4 497 henkilöä, mikä on 2 % enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyyden kasvu on Kouvolassa maltillisempaa kuin koko maassa (koko maassa +6 %). Lomautettujen määrä laski merkittävästi (-25 %), mikä kertoo työmarkkinoiden vakautumisesta tietyillä aloilla.

Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu on huolestuttava kehityssuunta. Alle 20-vuotiaiden työttömyys kasvoi 24 % ja alle 25-vuotiaiden 8 %. Pitkäaikaistyöttömiä on 1 997 (+12 %), ja erityisesti nuorten pitkäaikaistyöttömyys kasvoi (esim. 20–24-vuotiaat +31 %, 25–29-vuotiaat +44 %).

Kouluttamattomien työttömyys kasvoi 7 %. Toisen asteen suorittaneiden työttömyys kasvoi 1 %, korkeakoulutettujen 5 %. Erikoisammattitutkinnon suorittaneiden työttömyys kasvoi 36 %.

Uusien avoimien työpaikkojen määrä kasvoi 50 % (yhteensä 442 paikkaa). Työttömyys kasvoi erityisesti rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöillä (+16 %) sekä palvelu- ja myyntityöntekijöillä (+10 %). Suurin kasvu avoimissa työpaikoissa oli rakennus- ja muiden työntekijöiden ryhmissä (rakennusalan avustavat työntekijät, betonirakentajat, rakennussähköasentajat). Palvelu- ja myyntityöntekijöiden avoimet työpaikat vähenivät (-52 %).

Ulkomaalaisten työttömyydessä oli kasvua 4 % (437 henkilöä) ja yli 50-vuotiaiden työttömyys laski hieman (-2 %). (Lähde: Työllisyyskatsaus, koko maa – Elokuu 2026., Työllisyyskatsaus, Kaakkois-Suomi – Elokuu 2026., KEHA-keskus, työnvälitystilasto, tilastoyhteenveto.)

Kokonaistyöttömyys on noussut maltillisesti, mutta nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu vaatii erityistä huomiota. Työmarkkinoilla on tapahtunut rakennemuutoksia: lomautukset ovat vähentyneet, mutta tietyissä ammattiryhmissä työttömyys kasvaa. Avoimien työpaikkojen kasvu rakennusalalla tarjoaa mahdollisuuksia, mutta palvelualoilla tilanne on heikentynyt. Koulutuksen ja osaamisen kehittäminen sekä nuorten työllistymisen tukeminen ovat keskeisiä toimenpiteitä alueen työllisyystilanteen parantamiseksi.

Elokuun lopun tilanteen mukaan muutosneuvotteluesityksiä on Kouvolan työllisyysalueelle ilmoitettu vuoden alusta 89 kpl, osa näistä on suuria valtakunnallisia. Osa neuvottelutilanteista vielä meneillään. Vähennystarve reilut 850 henkilöä, joista toteutuneita on noin 150 henkilöä ja lomautustarve on noin 1100 henkilöä. Lopulliset tulokset selviävät vuoden loppuun mennessä tai myöhemmin vuoden 2027 aikana ja yleensä ovatkin ennakoitua pienemmät.

Kymenlaakson hyvinvointialueen muutosneuvotteluista on tulossa haasteelliset ja kovilta irtisanomisilta ei tällä kertaa tulla välttymään. Kymenlaaksossa (Kotka/Kouvola) alustava säästötavoite on 40 miljoonaa euroa, josta puolet eli 20 miljoonaa euroa on arvioitu löytyvän henkilöstökuluista. Enimmillään tämä tarkoittaa 280 henkilötyövuoden vähentämistä.

Posti Palvelut Oy, Kymenlaakson alue on aloittanut muutosneuvottelut (sanomalehdenjakaja työntekijät) elokuussa 2026, jotka koskevat Kouvolaa, Kotkaa ja Haminaa. Digitalisaatio ja kuluttajakäyttäytymisen muutos ovat vähentäneet Postin jakaman paperisen postin määrää noin 75 prosenttia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Määrä vähenee edelleen voimakkaasti. Digitalisaation vaikutus koskee kirjepostin lisäksi sanoma- ja aikakauslehtiä.

UPM Kymillä on koko henkilökuntaa koskeva lomautusvaroitus vuoden loppuun asti, yhtiössä edetään tilauskannan mukaan. Stora Ensolla, Anjalankosken tehtaat, kartonkipuolella puolestaan on ollut keväällä hyvä tilauskanta, aina vuoden loppuun asti.

Positiivista on, että Kouvolan työllisyysalueen rakenteilla olevien datakeskusten myötä on runsaasti erilaisia avoimia työpaikkoja tarjolla. Henkilöstövuokrausyritykset välittävät muun muassa rakennustyöntekijöiden, rakennusapulaisten ja rakennussiivoojien tehtäviä.

Strategisena suuntana on vahvistaa Kouvolan kestävää kasvua ja elinvoimaa. Rakennamme yrityslähtöisiä verkostoja ja klustereita, jotka vauhdittavat vihreää siirtymää sekä paikallistalouden selkärankaa. Kansainvälisyyden lisääminen ja maahanmuuttajien parempi kotoutuminen nähdään osana väestönkehityksen kääntämistä myönteiseksi. Samalla tuemme yrityksiä uudistumaan kestävästi. Tavoitteena on, että palvelumme auttavat yrityksiä löytämään oikeat osaajat ja hyödyntämään digitalisaation mahdollisuudet. Työllisyyden näkökulmasta tämä tarkoittaa entistä vaikuttavampia työnvälitys- ja valmennuspalveluja, joissa työnhakijoiden potentiaali kohtaa yritysten tarpeet. Meidän on panostettava vahvasti ja määrätietoisesti työnvälityspalveluiden todelliseen uudistumiseen, jotta palveluiden vaikuttavuus kasvaa ja työnhakijat saavat vahvemmin työmarkkinoihin sopivaa osaamista lisäävää palvelua, ennakointia ja kohtaantoalueella toimisi paremmin.

Kouvolan työllisyys- ja yrityspalvelut toimivat vuonna 2027 entistä vahvemmin sillanrakentajina – elinvoimaa hakevien yritysten ja työtä etsivien ihmisten välillä. Liiketoimintalähtöisyys, tuloksellisuus ja vaikuttavuus ohjaavat työtämme, jotta Kouvolassa voidaan rakentaa kestävää kasvua ja vahvempaa työllisyyttä. Lisäksi työkykyyn liittyvien asioiden nostaminen keskiöön on suunnittelussa ja tarkoitus ottaa toimintamalli käyttöön vuoden 2026-2027 aikana. Tällä on tulevaisuudessa vaikutusta työttömyysturvan kuntaosuusmaksuihin.

2.1.4 Asuminen

Kouvola on turvallinen ja elinvoimainen sujuvan arjen, kestävän kasvun ja hyvien yhteyksien kaupunki. Kaupunki tarjoaa monipuolista asumista kaupungin eri osissa – keskustasta kyliin. Luonto ja virkistysalueet ovat lähellä kaikkialla. Asumispoliittisten linjausten mukaisesti Kouvolan kaupunki kehittää asumisalueita: 1. Keskustamaisen asumisen alueet, joissa kehitetään keskustamaista asumista; 2. Luonnonläheisen asumisen alueet, joissa korostetaan asumisen väljyyttä ja luonnon rauhaa; 3. Maaseutu ja sen kylät, joissa asumista ja toimimista halutaan edistää suunnitelmallisesti. Kouvolan väestöstä kaupunkialueella asuu 74,7 % ja maaseutualueella 24,4 %.

Kouvolassa on 48 350 asuntoa, joista omakoti- ja paritaloissa 22 222, rivitaloissa 6 593, kerrostaloissa 18 341 ja muissa rakennuksissa 1259. Väestömäärän voimakkaasta vähenemisestä huolimatta asuntojen kysyntä ei ole laskenut samassa suhteessa, koska asuntokunnan koko on pienentynyt. Asuntokuntia on 42 180, joista yhden hengen asuntokuntia 21 042 eli 49,9 %. Kouvolassa omistusasunnossa asuvien asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista on selvästi koko maata korkeampi. Kouvolassa omistusasunnossa asuvia asuntokuntia on 69,6 % ja vuokra-asunnoissa 29,0 %. Koko maassa vastaavat luvut ovat 61,6 % ja 36,0 %. Kouvolan asuntorakentaminen keskittyy voimakkaasti keskustaajamiin palveluiden läheisyyteen.

Maankäytön toteuttamissuunnitelma on laadittu myös asumista varten. Suunnitelma ohjaa pientalotonttituotantoa. Siinä määritellään tulevaisuuden tarpeita ja sisältö päivitetään vuosittain. Vuonna 2025 Kouvolassa valmistui yhteensä 25 asuntoa. Kerrostaloasuntoja ei valmistunut lainkaan. (Lähde: Tilastokeskus.)

2.2 Taloudelliset lähtökohdat

2.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön syksyn 2026 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan vuonna 2026 noin 1,6 prosenttia, vuonna 2027 noin 1,8 prosenttia ja tämän jälkeen hidastuvan 1,5 prosenttiin. Yksityinen kulutus ja investoinnit vahvistuvat, vaikka kotitalouksien kulutuskäyttäytyminen on edelleen varovaista. Investointeja lisäävät erityisesti puolustushankinnat, datakeskusinvestoinnit sekä vihreään siirtymään liittyvät hankkeet. Sen sijaan asuntorakentaminen jatkuu edelleen vaimeana. Työllisyystilanteen ennakoidaan paranevan vuodesta 2027 alkaen, mutta työttömyysaste pysyy vuonna 2026 edelleen korkeana, yli 10 prosentissa. Julkisen talouden näkymät ovat edelleen haastavat. Vaikka talouskasvu kasvattaa verotuloja ja muita julkisia tuloja, menot kasvavat samanaikaisesti voimakkaasti, eikä julkisen talouden rakenteellinen epätasapaino poistu ennustejaksolla. Merkittävimmät menopaineet aiheutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista, kasvavista puolustusmenoista sekä korkeana säilyvistä korkomenoista. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syksy 2026, 21.9.2026.)

Euroalueen talous on osoittanut odotettua vahvempaa kasvua epävarmasta kansainvälisestä toimintaympäristöstä huolimatta. Geopoliittiset jännitteet ja energiamarkkinoihin liittyvät riskit ylläpitävät edelleen epävarmuutta, mutta talouskehitys on kokonaisuutena pysynyt vakaana. Samalla inflaatiokehitys on ollut maltillista, vaikka energian hintavaihtelut aiheuttavat edelleen nousupaineita.

Korkomarkkinoiden odotukset ovat vahvistuneet talouskasvun ja inflaatioriskien seurauksena. Rahapolitiikan arvioidaan kuitenkin säilyvän suhteellisen maltillisena, eikä korkotason merkittävää tai nopeaa nousua pidetä nykyisessä toimintaympäristössä todennäköisenä. (Lähde: Kuntarahoitus, Markkinakatsaus 8/2026, 11.8.2026)

2.2.2 Kuntatalous

Talouskasvu ei toistaiseksi näy kuntataloudessa, vaan vuoden 2025 tilinpäätökset osoittavat kuntatalouden tilanteen heikentyneen. Työttömyysaste pysyy korkeana, eikä tulopohjan kasvu riitä kattamaan kuntien kasvavia menopaineita. Merkittävimmät kustannuspaineet aiheutuvat työttömyyden hoidosta sekä valtakunnallisista palkkaratkaisuista. Kuntataloutta heikentävät lisäksi valtionosuuksien leikkaukset. Kuntien investointitaso säilyy korkeana, minkä seurauksena lainakannan ennakoidaan kasvavan myös lähivuosina. Kuntatalouden epätasapainon arvioidaan kuitenkin lieventyvän ennustekauden loppua kohden valtionosuusvähennysten osittain päättyessä sekä henkilöstömenojen kasvun hidastuessa. Veronkorotuspaineiden arvioidaan kohdistuvan voimakkaimmin alle 5 000 asukkaan kuntiin, mutta paineita on nähtävissä kaikissa kuntakokoryhmissä. Samalla negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän ennakoidaan kasvavan erityisesti pienimmissä kunnissa. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2027, 21.9.2026.)

Valtionosuudet ja verotulot

Koko maan tasolla peruspalvelujen valtionosuudet alenevat vuoteen 2026 nähden 110 miljoonaa euroa summan ollessa 3,44 mrd. euroa. Kunnan peruspalvelujen hintaindeksin arvioidaan olevan 3,5 prosenttia, mikä kasvattaa valtionosuutta noin 114 miljoonalla eurolla. Samalla hallitus on päättänyt korottaa indeksijarrua 2,8 prosenttiyksikköön, mikä vähentää valtionosuutta yhteensä 91 miljoonalla eurolla. Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus vähentää valtionosuutta noin 55 miljoonalla eurolla. Lisäksi perustoimeentulotuen rahoitusosuuden muutos vähentää valtionosuuksia 121 miljoonalla eurolla. Yhteensä laskennalliset valtionosuudet laskevat noin 110 miljoonaa euroa, verotulomenetysten korvausten määrä nousee 89,5 miljoonaa euroa ja valtionavustukset kunnille alenevat noin 156 miljoonalla eurolla. Perustoimeentulotuen kuntien rahoitusvastuu muuttuu vuoden 2029 alusta laskutusperusteiseksi, jolloin se samanaikaisesti tulee näkyvämmäk-

si, mutta toisaalta tuo kuntien haastavaan taloussuunnitteluun yhden osatekijän, jonka arviointi on haasteellista.

Kouvolan valtionosuudet ei juurikaan muutu vuoteen 2026 nähden, summan arvioidaan hieman pienenevän vuoden 2026 tilinpäätösarviosta. Eri valtionosuustekijöissä merkittävimmät muutokset ovat veromenetysten korvausten noin +1,4 miljoonaa euroa kasvu, perustoimeentulotuen rahoitusvastuun kasvu –1,5 milj. euroa, verotuloihin perustuvan tasauksen kasvu +1,4 milj. euroa, vaikka Kouvolan laskennalliset valtionosuuden perusteena olevat kustannukset kasvavat, kasvaa omarahoitusosuus, Kouvolan valtionosuusprosentti vuonna 2027 tulee olemaan alle 8 prosenttia.

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämästä valtionosuudesta ei julkaista ennakkolaskelmia, joten tämän osuuden arvio perustuu omaan laskentaan. OKM:n valtionosuuden arvioidaan heikentyvän noin –1,2 miljoonaa euroa oppimisen tuen uudistukseen liittyvän pidennetyn oppivelvollisuuden muuttuessa varhennetuksi ja siihen liittyvien kriteerien muuttuessa sekä kuntien rahoittaman toisen asteen koulutuksen omarahoitusosuuden kasvaessa. Lukiokoulutuksen rahoitus kasvaa oppilasmäärän kasvaessa.

Kuntien valtionosuusuudistus ei toteutunut, minkä seurauksena käytössä on edelleen nykyinen rahoitusjärjestelmä. Kouvolan näkökulmasta järjestelmä ei huomioi sote-uudistuksen vaikutuksia tasapuolisesti, ja kaupunki pitää rahoitusjärjestelmän uudistamista edelleen välttämättömänä.

Vuonna 2026 annetun valtiosääntöoikeudellisen asiantuntijalausunnon mukaan nykyinen valtionosuusjärjestelmä kohtelee sote-uudistuksen seurauksena merkittäviä valtionosuusmenetyksiä kokeneita kuntia ongelmallisella tavalla. Lausunnon mukaan sote-siirtoerät voivat heikentää kuntien tosiasiallisia mahdollisuuksia hoitaa lakisääteisiä tehtäviään sekä muodostaa haasteita kunnallisen itsehallinnon, rahoitusperiaatteen ja kuntalaisten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta. Erityisen ongelmallisena pidetään sitä, että vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja perustuvat tekijöihin, joihin kunnat eivät enää voi omilla toimillaan vaikuttaa.

Nykyinen rahoitusmalli merkitsee käytännössä sitä, että Kouvola kantaa edelleen taloudellisia seurauksia ratkaisuista, joilla se osaltaan edisti valtakunnallisen sote-uudistuksen tavoitteiden toteutumista.

Kouvolan kaupunki pitää välttämättömänä, että kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen etenee viivytyksettä. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa tulee varmistaa, että rahoitusmalli kohtelee kuntia tasapuolisesti, huomioi ennakoivasti toteutettujen rakenneuudistusten vaikutukset eikä jätä yksittäisiä kuntia pysyvästi muita heikompaan asemaan. Kuntien rahoitusjärjestelmän on turvattava kuntien taloudelliset toimintaedellytykset sekä kuntalaisten yhdenvertainen pääsy lakisääteisiin palveluihin koko maassa.

Kuntaliiton syksyn 2026 veroennusteen mukaan kuntien verotulojen kehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Kunnallisveron ennusteita on tarkennettu ensimmäistä kertaa tulorekisterin kuntakohtaisten ansiotulotietojen perusteella, mikä on muuttanut myös Kouvolan verotuloarvioita aiempaa tarkemmiksi. Kunnallisveron kasvu riippuu erityisesti työllisyyden ja ansiotulojen kehityksestä, joiden ennakoidaan vahvistuvan vähitellen vuosina 2027–2030. Yhteisöveron näkymät ovat parantuneet talouskasvun elpymisen myötä. Yhteisöverokannan aleneminen ja muut veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksien kautta, joten niiden vaikutus kuntien rahoitusasemaan on kokonaisuutena neutraali.

Kiinteistöveroissa ei arvioida tapahtuvan merkittäviä muutoksia. Tulevat yksityiset investoinnit kasvattavat hieman Kouvolan kaupungin kiinteistöverotuottoja ja näitä on arvioitu maltillisesti talousarvion suunnitelmavuosille. Koko maan tasolla kiinteistöverojen kehitys on myös alhaista. Kiinteistöverotuottoihin kohdistuu merkittävästi epävarmuutta erityisesti verotuksen oikaisujen ja palautusten vuoksi. Kokonaisuutena verotulojen kehitystä tukee talouden asteittainen vahvistuminen, mutta

työllisyyden kehitykseen liittyvät riskit voivat vaikuttaa merkittävästi myös Kouvolan tulorahoitukseen.

Talousarviovalmistelussa käytetyn 0,3 korotuksen sijaan on kartoitettu muita pysyviä toimenpiteitä, lisäksi kiinteistöveroon esitetään maltillisia korotuksia eräisiin verolajeihin. Kunnan tuloveroprosentiksi esitetään 9,0 %. Tuloveroprosentin 0,1 prosenttiyksikön korotuksen verotuottovaikutuksen arvioidaan olevan noin 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja noin 2 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2028 lähtien. Muutoksen vaikutusta ei ole huomioitu laskemissa.

Kiinteistöveroihin esitetään maltillisia korotuksia yleiseen rakennusten kiinteistöveroon, muihin kuin vakituisiin asuinrakennuksiin, yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroon sekä rakentamattomaan rakennuspaikkaan. Näillä tavoitellaan noin 2 miljoonan euron verotuottokertymän lisäystä. Muutoin kiinteistöveroissa ei arvioida tapahtuvan merkittäviä muutoksia. Tulevat yksityiset investoinnit kasvattavat hieman Kouvolan kaupungin kiinteistöverotuottoja ja näitä on arvioitu maltillisesti talousarvion suunnitelmavuosille. Koko maan tasolla kiinteistöverojen kehitys on myös alhaista. Kiinteistöverotuottoihin kohdistuu merkittävästi epävarmuutta erityisesti verotuksen oikaisujen ja palautusten vuoksi. Kokonaisuutena verotulojen kehitystä tukee talouden asteittainen vahvistuminen, mutta työllisyyden kehitykseen liittyvät riskit voivat vaikuttaa merkittävästi myös Kouvolan tulorahoitukseen.

2.2.3 Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne

Kouvolan vuoden 2026 tilinpäätöksen arvioidaan muodostuvan noin 0,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, minkä seurauksena taseeseen kertynyt ylijäämä pienenee noin 12,5 miljoonaan euroon. Vaikka kaupungilla ei ole kertynyttä alijäämää, talouden tasapaino on viime vuosina heikentynyt ja tuleviin vuosiin liittyy merkittävää epävarmuutta.

Talouskehitystä heikentävät erityisesti verotulo- ja valtionosuuskehityksen vaimeus sekä väestömuutokset. Väestön väheneminen, ikääntyminen ja heikkenevä huoltosuhde kaventavat kaupungin tulopohjaa samalla, kun palvelutarpeet muuttuvat. Tämän seurauksena tulorahoituksen kasvu jää palvelutuotannon kustannuskehitystä hitaammaksi, mikä korostaa rakenteellisten uudistusten, palveluverkon jatkuvan kehittämisen ja toiminnan tuottavuuden parantamisen merkitystä.

Kaupunki on tehnyt pitkäjänteisesti talouden tasapainottamistoimia ja sopeuttanut palvelujaan muuttuvaan väestökehitykseen. Menojen kasvua on onnistuttu hillitsemään, mutta kestävän taloudellisen tasapainon saavuttaminen edellyttää edelleen usean vuoden ajan jatkuvia rakenteellisia uudistuksia ja määrätietoista taloudenpitoa. Talouden tasapainottaminen ulottuu palveluverkkoon, henkilöstörakenteeseen, avustuksiin, tuottotavoitteisiin sekä palveluiden järjestämistapoihin.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnille tarjoaa mahdollisuuksia vaikuttaa työllisyyteen paikallisesti, mutta samalla se on lisännyt kuntien taloudellista vastuuta tilanteessa, jossa työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat kasvaneet. Työllisyyden kehitys onkin yksi keskeisimmistä kaupungin talouteen vaikuttavista epävarmuustekijöistä.

Kaupungin talouden kannalta keskeistä on myös kiinteistökannan hallittu sopeuttaminen. Toimitilaohjelman tavoitteena on vähentää kaupungin hallinnassa ollutta tilakantaa vuoteen 2032 mennessä noin 180 000 neliömetrillä. Väestömäärän väheneminen ja palvelutarpeiden muutokset edellyttävät tilaverkon supistamista, jotta ylläpito-, korjaus- ja investointikustannukset voidaan pitää hallinnassa. Kiinteistöjen myyntiä vaikeuttaa kuitenkin haastava markkinatilanne, minkä vuoksi tavoitteisiin pääseminen edellyttää myös rakennusten suunnitelmallista purkamista. Vaikka kiinteistökantaa on onnistuttu vähentämään merkittävästi, kaupungilla on edelleen huomattava määrä rakennuksia ja korjausvelkaa vuoden 2009 kuntaliitoksen jäljiltä.

Kuntien vertailutietoihin perustuvan palveluanalyysin perusteella kaupungin verrokkeihin (Joensuu, Lappeenranta, Mikkeli, Rovaniemi) nähden kalleimmat palvelut olivat 2025 perusopetus, varhaiskasvatus, lukio, nuorisopalvelut, kirjasto ja kansalaisopisto. Edullisimmat palvelut olivat yleishallinto ja kulttuuripalvelut. Tiedot perustuvat kuntien nettokäyttökustannuksiin ja valtiokonttorin raportointiin kuntien toimittamien tietojen perusteella (tutkihallintoa.fi).

Tulevien vuosien taloudellinen kehitys riippuu erityisesti palveluverkkouudistusten onnistumisesta, verorahoituksen kehityksestä, työllisyyden parantumisesta sekä kaupungin kyvystä sopeuttaa toimintaansa muuttuvaan toimintaympäristöön. Taloudellisesti kestävän kehityksen turvaaminen edellyttää edelleen talouden tasapainottamista, elinvoiman vahvistamista sekä investointien huolellista priorisointia.

Talouden tasapainottamistyötä tulee edelleen jatkaa. Kaupungin tulee pystyä kerryttämään taseen kertynyttä ylijäämää niin, että sillä luodaan puskuria ennakoimattomien toimintaympäristömuutosten sekä talouskehityksen varalle.

Kaupungilla ei ole erikseen päätettyä investointikattoa. Tasapainoisen taloussuunnittelun lähtökohtana on kuitenkin, että palvelurakennetta uudistavilla investoinneilla tavoitellaan uusien, toimivien ja turvallisten tilojen lisäksi myös kustannushyötyjä käyttötaloudesta. Kaupungin pitkän aikavälin taloudellisen kantokyvyn näkökulmasta kestävä investointitaso kymmenen vuoden investointisuunnittelu-kaudella tulee olla arviolta noin 30–35 miljoonaa euroa vuodessa.

Vastatakseen taloudellisen tilanteen haasteisiin, kaupunki tavoittelee pitkän aikavälin talouden linjauksina seuraavia asioita:

- Kertyneen ylijäämän kasvattaminen tavoitteellisesti vuosittain 1 000–1500 euroon asukasta kohden, tavoitesumma vähintään 78–115 milj. euroa
- Toimintakatteen kasvu 0–3 % huomioiden toiminnassa tapahtuvat muutokset sekä julkisen rahoituksen muutokset
- Investointitason alentaminen vuodesta 2029 lähtien noin 30 milj. euroon vuositasolla tai 120 milj. euroon neljän vuoden taloussuunnittelukausittain
- Investointien tulorahoitusprosentti yli 100 vuodesta 2029 lähtien
- Lainakannan asteittainen alentuminen kuntien keskiarvoon vuodesta 2029 lähtien
- Tuloveroprosentin alentamisen mahdollisuuden tarkastelu seuraavan valtuustokauden alussa.

Tavoitteita tarkastellaan ja päivitetään tarvittaessa vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä.

Kouvolan kaupunkistrategian mukaan Kouvola profiloituu ja toimii edellä kävijänä datataloudessa, vihreän siirtymän teollisuudessa sekä puhtaan energian ratkaisuissa. Kouvolaan rakentuu parhaillaan yksi Suomen merkittävämmistä ja nopeimmin kasvavista datakeskuskeskittymistä sähköteholla, työllisyysvaikutuksilla ja investointien arvolla mitattuna. Kaupunkiin on tällä hetkellä rakenteilla kolme suurta datakeskuskampusta: atNorth Myllykoskelle ja Ummeljoelle, Hypercon ja DayOnen yhteishanke Korian Hiivuriin sekä Nova Complex Kymin Ruukkiin Kuusankoskoskelle. Atnorth datakeskuksen 1.vaihe valmistuu arviolta vuoden vaihteessa ja Ummeljoen ja Myllykosken datakeskuskampuksella on useita vaiheita rakentumassa ja valmisteilla samanaikaisesti. Hypercon ja Dayonen Korian datakeskuksen 1. vaiheen rakentaminen on käynnissä ja sen arvioidaan valmistuvan alkuvuodesta 2027. Toisen vaiheen osalta YVA on valmis ja rakennuslupa myönnetty. Nova Complexin Kymin Ruukin datakeskuksen 1. vaiheen rakentaminen on käynnissä ja alueelle on laajennusmahdollisuus jopa 250 MW:n datakeskukselle.

Lisäksi Novagen Data Centre Oy on tehnyt esisopimuksen noin 20 hehtaarin tontin ostamisesta Kouvolan Voikkaan teollisuusalueelta datakeskushankkeen kehittämistä varten. Alueelle on myönnetty rakennuslupa ja valmistelut käynnissä. Kaupunki on käsitellyt vuonna 2026 useita hankkeisiin

liittyviä rakennuslupia ja valmistautuu käsittelemään lisää hankkeisiin liittyviä rakennuslupia jatkossa.

Suunnitelmien mukaan toteutuessaan Kouvolan datakeskushankkeiden investointien arvo nousee yhteensä noin 7 miljardiin euroon ja sähköteho 700 megawattiin. Mittavat miljardiluokan datakeskusinvestoinnit luovat alueelle uutta elinvoimaa työpaikkojen sekä verotulojen muodossa. Rakentamisen aikana suurimmat hankkeet työllistävät jopa tuhansia henkilötyövuosia ja suuri datakeskuskampus voi työllistää operaatiokäytössäkin satoja työntekijöitä. Valmistuessaan datakeskukset lisäävät kaupungin saamia kiinteistöverotuottoja jopa merkittävissä määrin.

Kouvolassa on koostettu ja hyväksytty datatalouden tiekartta (kaupunginhallitus 1.6.2026), jonka tavoitteena on varmistaa, että nykyiset investoinnit toteutuvat, kaupunkiin saadaan uusia datakeskusinvestointeja ja niiden ympärille muodostuu kasvava datatalouden ekosysteemi. Visiona on, että Kouvolasta kasvaa Pohjois-Euroopan johtava Datalaakso, jossa datakeskusinvestointien ympärille rakentuu maailmanluokan datatalouden ekosysteemi vuoteen 2030 mennessä. Datatalouden tiekartta linjaa kaupungin eri toimialojen ja yhtiöiden rooleja sekä niille asetettavia keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä. Keskeisiksi toimenpidekokonaisuuksiksi tiekartassa tunnistettiin tonttitarjonta ja energia, koulutus ja osaaminen sekä yritysten kasvu ja TKI-yhteistyö. Tiekartan tavoitteiden toteutumista mitataan mm. datakeskuksiin syntyvien työpaikkojen määrällä, luvitettujen kerrosalaneliöiden määrällä sekä operaatiokäytössä olevien datakeskusten sähköteholla.

Kouvolassa on lisäksi suunnitteilla noin 1 500 MWp suuren mittakaavan aurinkovoimaa. Suurin yksittäinen hanke, UPM:n 500–700 MWp:n Haukkasuo–Kiikunsuo-hanke, joka on tällä hetkellä YVA- ja kaavoitusprosessissa. Hankkeet luovat alueelle uutta elinvoimaa työpaikkojen sekä verotulojen muodossa. Rakentamisen aikana suurimmat hankkeet työllistävät jopa tuhansia henkilötyövuosia ja suuri datakeskus työllistää toiminta-aikanaankin satoja työntekijöitä. Hankkeet tulevat lisäämään myös kaupungin verotuloja mm. kiinteistöverojen muodossa.

Talouden tasapainottaminen

Kouvolan kaupunki on toteuttanut viime vuosina merkittävän määrän talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Vuodesta 2019 alkaen päätettyjen ja toteutettujen toimenpiteiden yhteenlaskettu kustannusvaikutus on vuoden 2028 tasolla arviolta noin 65 miljoonaa euroa, josta valtaosa on jo toteutunut. Toimenpiteet ovat sisältäneet muun muassa palveluverkon ja kiinteistökannan sopeuttamista, toiminnan tehostamista sekä kustannusten kasvun hillintää.

Talouden tasapainottaminen on vakiintunut osaksi kaupungin vuosittaista taloussuunnittelua. Tasapainottamistarvetta arvioidaan säännöllisesti osana talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua, ja tarvittavat toimenpiteet sisällytetään talousarviokehyksiin asetettavien tavoitteiden mukaisesti. Kaupunki jatkaa määrätietoista talouden tasapainottamista myös tulevina vuosina vastatakseen toimintaympäristön muutoksiin, heikkenevään väestökehitykseen sekä tulorahoituksen kasvuun kohdistuviin haasteisiin.

Talouden tasapainottamistyö on ollut pitkäjänteistä ja laaja-alaista, eikä kaupungin taloudellisen tilanteen haasteita voida katsoa johtuvan sopeuttamistoimien puutteesta, vaan ennen kaikkea toimintaympäristön rakenteellisista muutoksista, väestökehityksestä sekä kuntien tulorahoitukseen kohdistuneista muutoksista.

2.2.4 Vuoden 2027 ja vuosien 2027-2030 taloussuunnitelman laadinta

Kaupunginjohtajan päivitetyn talousarvioesityksen lähtökohtana on kaupunginhallituksen hyväksymä talousarviokehys. Valmistelun aikana esitykseen on tehty talouden tasapainottamista koskevia muutoksia sekä tarkentuneisiin tietoihin perustuvia teknisiä päivityksiä.

Talousarviokehykseen nähden kaupunginjohtajan talousarvioesityksissä on vuoden 2027 osinkotuottoarviota korotettu. Tarkistuksen vaikutus kohdistuu ainoastaan vuoteen 2027, ja KSS Energia Oy:n osinkotuottojen arvioidaan pienenevän vuodesta 2028 alkaen. Kehysvaiheeseen nähden korkokulut on päivitetty tarkentuneiden rahoitusennusteiden mukaisiksi. Korkotason nousu kasvattaa kaupungin rahoituskustannuksia. Lisäksi vuoden 2026 tilinpäätösennuste sekä vero- ja valtionosuusarviot on päivitetty uusimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Kaupunginhallituksen hyväksymä talousarviokehys sisälsi 0,3 prosenttiyksikön korotuksen kunnan tuloveroprosenttiin. Kaupunginjohtajan päivitetyssä talousarvioesityksessä korotus on korvattu menoja vähentävillä ja tuloja lisäävillä toimenpiteillä.

Esityksessä on huomioitu seuraavat toimenpiteet ja niiden taloudelliset vaikutukset:

- eräiden kiinteistöveroprosenttien korottaminen 2,1 milj. euroa
- KymiSinfoniettan avustuksen vähentäminen 0,12 milj. euroa
- muiden uimahallien sulkeminen uuden uimahallin valmistuessa 0,24 milj. euroa (2027)
- Mielakan käyttöoikeussopimuksen päättyminen 0,12 milj. euroa
- kirjasto- ja perusopetusverkkoa koskevien kaupunginhallituksen päätösten vaikutukset v. 2028 lähtien 0,1 – 0,6 milj. euroa
- henkilöstökulujen vähentäminen 0,75 milj. euroa v. 2028 lähtien1,5 milj. euroa
- tuleville vuosille kohdistuvat toimielinrakenteen tarkastelut
- pysäköintivirhemaksun korottaminen v. 2028 lähtien

- Tekniikka ja ympäristö -toimialalle asetettu 0,8 miljoonan euron kustannusten alentamistavoite.

    - pysäköintimaksutulojen lisäys 0,1 milj. euroa
    - yksityisavustusmenojen vähennys 0,4 milj. euroa
    - eläkepoistuman hyödyntäminen, henkilöstökulujen vähennys 0,1 milj. euroa
    - puistojen menojen vähennys 0,2 milj. euroa

Lisäksi eläkemaksujen tasausmaksua sekä muita taloudelliselta vaikutukseltaan pienempiä eriä on tarkistettu ajantasaisten tietojen perusteella.

Kaupunginjohtajan päivitetty talousarvioesitys vuodelle 2027 on 0,9 miljoonaa euroa alijäämäinen huomioiden kehykseen tehdyt teknisluonteiset päivitykset. Suunnitelmavuosista 2028 on alijäämäinen ja vuodet 2029–2030 ovat lievästi ylijäämäisiä. Palveluverkkouudistuksista saatavat kustannushyödyt vaikuttavat positiivisesti kaupungin talouteen vuodesta 2028 lähtien.

Toimintakatteen arvioidaan heikkenevän noin 1,0 prosenttia vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Merkittävimmät kustannuspaineet aiheutuvat valtakunnallisista palkankorotuksista ja työttömyysturvan rahoitusvastuun kasvusta. Menojen kasvua hillitsevät palveluverkkouudistusten kustannushyödyt sekä toimialoille asetetut sopeuttamistavoitteet. Palveluverkkouudistusten talousvaikutukset vahvistuvat vuodesta 2028 alkaen. Samanaikaisesti osinkotuottojen pieneneminen heikentää kaupungin tulorahoitusta.

Verotuloarvio sisältää esitettyjen kiinteistöveronkorotusten vaikutukset. Talousarviossa on huomioitu myös aiemmin päätettyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden yhteisvaikutukset. Näitä ovat muun muassa palveluverkkomuutokset, yhtiöittämisvelvoitteeseen liittyvät kiinteistöjärjestelyt sekä energiatehokkuustoimenpiteet. Kiinteistöjen purkamisesta on huomioitu sekä purkukustannukset että ylläpitomenojen väheneminen. Lisäksi talousarvio sisältää lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden muutosten taloudelliset vaikutukset.

Palvelujen kustannuksia ja tuottamistapoja tarkastellaan lisäksi palveluanalyysien perusteella. Analyysit perustuvat Valtiokonttorin raportoimiin kuntien palveluluokkakohtaisiin kustannustietoihin, joita täydennetään verrokkikunnista kerättävillä tiedoilla. Verrokkikuntina ovat Joensuu, Lappeenranta, Mikkeli ja Rovaniemi. Tuottavuuden kehittämisessä keskitytään erityisesti palveluihin, joiden kustannukset ovat verrokkikuntia korkeammat.

Lautakunnat ovat käsitelleet talousarvioesityksensä kaupunginhallituksen hyväksymien kehysten pohjalta. Liikunta- ja kulttuurilautakunnan sopeuttamistoimiin sisältyy liikuntapaikkojen hoidon muutoksia, joiden 50 000 euron kustannuksia vähentävä vaikutus on kohdistettu teknisen lautakunnan ulkoiseen toimintakatteeseen. Tämän vuoksi liikunta- ja kulttuurilautakunnan esitys ylittää sille asetetun kehyksen 50 000 eurolla ja teknisen lautakunnan esitys alittaa kehyksensä vastaavalla summalla. Kohdennus ei muuta lautakuntien yhteenlaskettua ulkoista toimintakatetta.

Tuloslaskelma ulkoinen milj. euroa	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TPE 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	**42,2**	**39,7**	**41,0**	**36,1**	**34,5**	**34,6**	**34,6**
Valmistus omaan käyttöön	0,9	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Toimintakulut	**- 237,3**	**- 233,6**	**- 238,6**	**- 235,6**	**- 233,3**	**- 235,1**	**- 236,6**
Toimintakate	**- 194,2**	**- 192,5**	**- 196,3**	**- 198,3**	**- 197,5**	**- 199,2**	**- 200,7**
Verotulot	202,4	208,2	208,7	215,0	219,7	224,4	230,0
Valtionosuudet	1,7	4,5	5,0	4,6	7,4	7,6	7,9
Rahoitustuotot ja kulut	8,4	7,7	8,0	5,3	-0,4	-0,9	-1,7
Vuosikate	**18,3**	**27,9**	**25,4**	**26,6**	**29,2**	**31,9**	**35,5**
Poistot ja arvonalentumiset	-27,1	-26,0	-26,0	-27,5	-30,0	-31,9	-32,4
Satunnaiset erät	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	**-4,0**	**1,9**	**-0,6**	**-0,9**	**-0,8**	**0,0**	**3,1**
Poistoeron muutos	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli/alijäämä	**-4,0**	**2,0**	**-0,5**	**-0,9**	**-0,8**	**0,0**	**3,1**

Tunnusluvut	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TPE 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. euroa	13,0	14,9	12,5	11,6	10,7	10,8	13,9
Kunnallisveroprosentti	8,90	8,90	8,90	9,00	9,00	9,00	9,00
Toimintakatteen muutos %	6,5	1,6	1,1	1,0	-0,4	0,9	0,7
Vuosikate, % poistoista	64,0	107,3	97,8	96,7	97,2	100,1	109,5
Vuosikate, euroa/asukas	236	365	332	351	389	429	482
Asukasmäärä vuoden lopussa	77 641	76 502	76 502	75 742	75 033	74 345	73 682

Investoinnit ja rahoitus

Kaupungin investointitaso on taloussuunnittelukaudella edelleen korkea. Investoinnit kohdistuvat erityisesti perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä elinvoimaa vahvistaviin hankkeisiin, jotka tukevat yritysten toimintaedellytyksiä. Samalla pyritään hallitsemaan rakennusten ja infrastruktuurin korjausvelkaa.

Investointiohjelmaa tarkastellaan jatkuvasti pitkän aikavälin näkökulmasta. Investoinneissa painotetaan hankkeita, jotka parantavat palvelutuotannon tehokkuutta, alentavat käyttötalousmenoja, vahvistavat kaupungin elinvoimaa tai ovat palvelujen turvaamisen kannalta välttämättömiä. Infrastruktuurin osalta tavoitteena on pitää korjausvelan taso valtakunnalliseen keskiarvoon nähden hallittuna siten, ettei korjausvelka kasva suhteellisesti verrokkikuntia nopeammin.

Investointien seurauksena kaupungin lainakannan arvioidaan kasvavan taloussuunnittelukaudella. Osa investoinneista toteutetaan leasing- tai muilla vaihtoehtoisilla rahoitusratkaisuilla, joiden vaikutukset näkyvät lainojen ja vuokravastuiden kokonaismäärässä.

Pitkällä aikavälillä tavoitteena on, että investoinnit voidaan rahoittaa pääosin tulorahoituksella. Tämän vuoksi investointien tulorahoitusprosentin tavoitteena on vähintään 100 prosenttia. Tavoitteen toteutuminen vahvistaa kaupungin taloudellista kestävyyttä ja hillitsee velkaantumista.

Investointiohjelman mukaisesti investointitaso laskee merkittävästi vuodesta 2029 alkaen, minkä seurauksena myös kaupungin velkamäärän arvioidaan kääntyvän asteittaiseen laskuun.

Investoinnit, milj. euroa	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Yhteensä**
Nettoinvestoinnit	68,5	52,3	27,2	39,9	187,9
Lainakannan muutos	38,7	20,7	-4,7	5,1	59,8
Muun rahoitusmuodon investoinnit	11,0	5,2	0,0	0,0	16,2

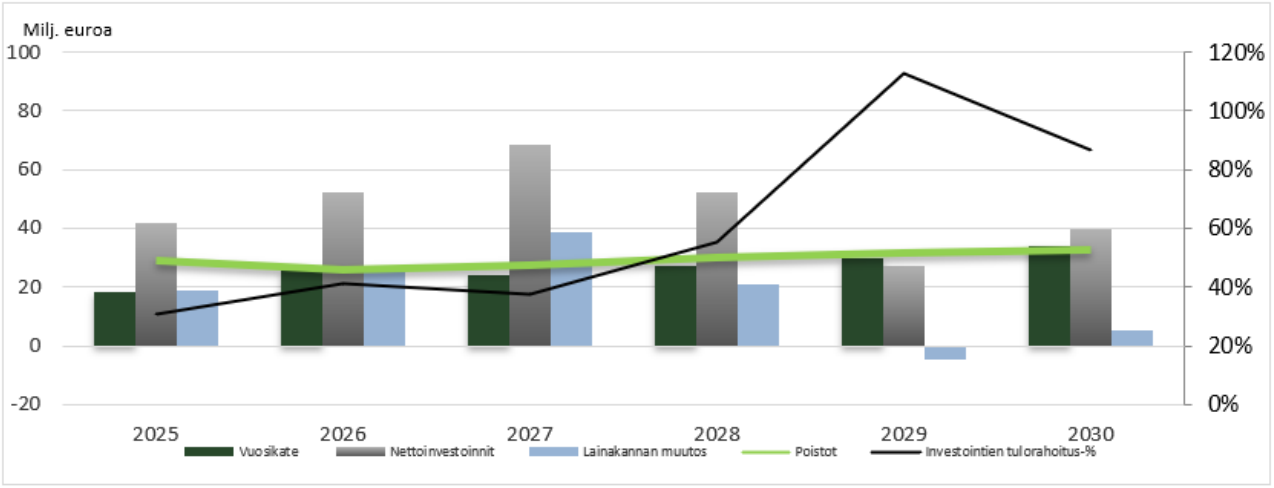

Kuva 6: Vuosikatteen, nettoinvestointien, lainakannan muutokset, poistojen ja investointien tulorahoitus-% muutos vuosina 2024-2029

Tuloslaskelman ulkoisten tuloarvioiden ja menoarvioiden jakautuminen vuonna 2027

Verotulojen arvioitu kertymä on 215,0 milj. euroa ja valtionosuuksien kertymä on 4,60 milj. euroa. Julkisen rahoituksen, verotulojen ja valtionosuuksien osuus on yhteensä noin 81 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Toimintatulojen osuus on 36,1 milj. euroa eli 13 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Rahoitustuloja arvioidaan kertyvän 16,3 milj. euroa, osuus 6 % tuloslaskelman tuloista.

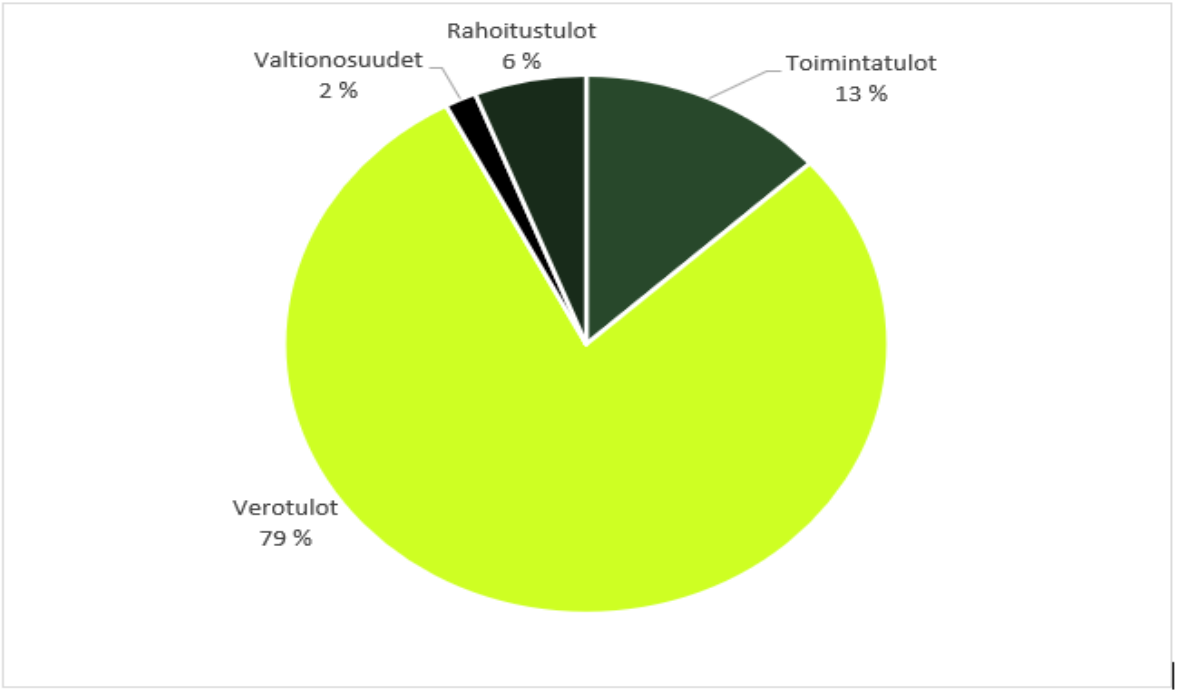

Kuva 7: Talousarvion 2027 tuloslaskelman tuloarviot (%)

Henkilöstömenot ovat 140,2 milj. euroa. Niiden osuus tuloslaskelman määrärahoista on 50 prosenttia. Palvelujen ostot ovat 52,4 milj. euroa, osuus 19 % tuloslaskelman määrärahoista. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat 16,1 milj. euroa, avustusmenot 20,0 milj. euroa, muut toimintamenot 10,7 milj. euroa ja rahoitusmenot 11,0 milj. euroa, yhteensä noin 21 % tuloslaskelman määrärahoista. Poistot ovat 27,5 milj. euroa, osuus tuloslaskelman määrärahojen ja poistojen yhteissummasta on 10 %.

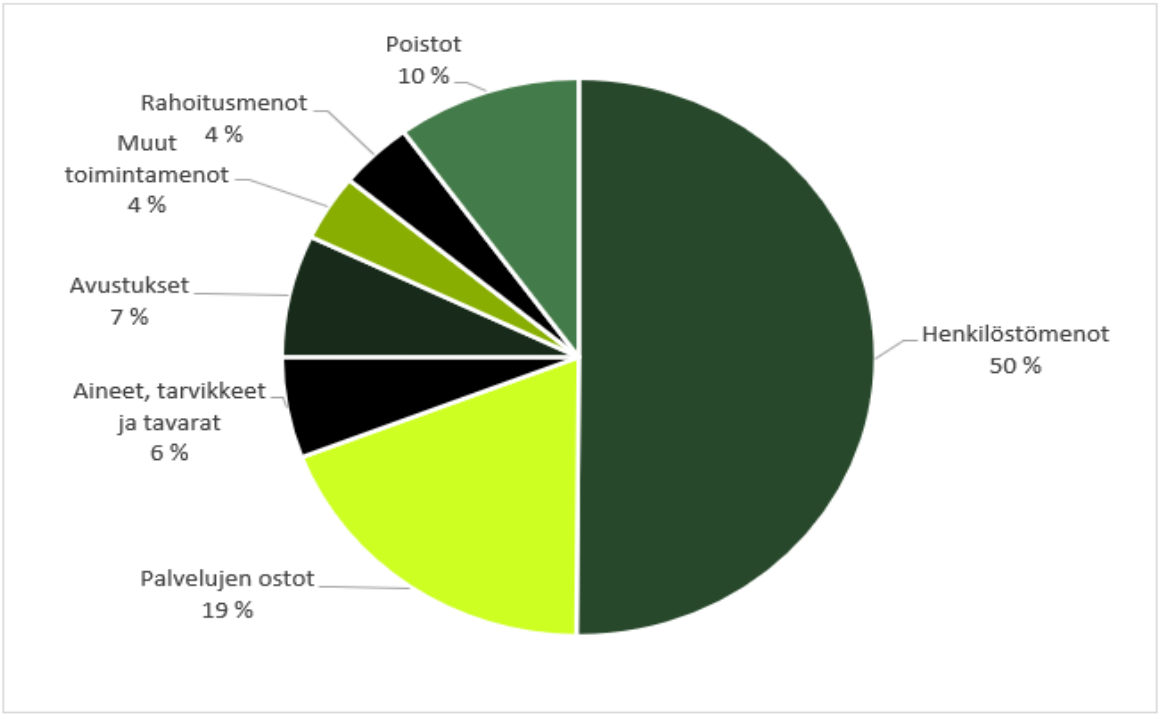

Kuva 8: Talousarvion 2027 tuloslaskelman määrärahat ja poistot (%)

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.3.1 Talousarvion osat

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Lisäksi kunnan kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarviossa on seuraavat osat: yleiset lähtökohdat, käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi-, rahoitusosa ja liitteet. Kouvolan kaupungin organisaatioon ei sisälly liikelaitoksia eikä taseyksiköitä.

2.3.2 Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa kaupungin sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Euromääräisten erien sitovuus valtuustoon nähden voidaan määritellä brutto- tai nettoperiaatteella. Bruttoperiaatteessa sitovuus on tuloarvio ja määräraha, eli sekä tuloarviot että menomäärärahat ovat molemmat erikseen sitovia. Nettoperiaatteessa sitovuus on toimintakate, eli toimintatulojen ja -menojen erotus. Nettoperiaatteella määritellyissä yksiköissä menoja voidaan lisätä, jos menoa vastaava tuloylitys on varmistettu.

Käyttötalousosassa määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on lautakunnan/kaupunginhallituksen ulkoinen toimintakate (ilman osakkeiden, rakennusten ja maa-alueiden myyntiä) ja toiminnalliset tavoitteet. Osakkeiden, rakennusten ja maa-alueiden myynnit ovat omina sitovina erinä kaupunginhallituksen ja teknisen lautakunnan alaisessa toiminnassa.

Lautakunnan tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vastaa toimialajohtaja. Lautakunnan talousarvio- ja määrärahamuutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Sisäiset erät ovat osa kustannuslaskentaa, eikä niillä ole vaikutusta kaupungin ulkoiseen taloudelliseen asemaan. Sisäiset erät sisällytetään kuitenkin talousarvioon ja niitä seurataan vuoden aikana, mutta niissä tapahtuvat muutokset eivät ole sitovia talousarvioeriä.

Kaupungin oman tukityöllistämisen määrärahat, yhteensä 930 000 euroa, on varattu elinvoimapalveluihin konsernipalvelujen henkilöstöpalvelujen talousarvioon. Määräaikaiseen työsuhteeseen työllistettävän pitkäaikaistyöttömän palkkakustannuksista kirjataan 20 % työllistävän yksikön kustannuspaikalle ja 80 % henkilöstöpalvelujen kustannuspaikalle. Muut pitkäaikaistyöttömän kulut kirjataan työllistävän yksikön kustannuspaikalle. Pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen liittyvä hallinnointi hoidetaan työllisyyspalveluissa.

Nuorten kesätyöllistämisen määrärahat, yhteensä 300 000 euroa, on varattu elinvoimapalveluihin konsernipalvelujen henkilöstöpalvelujen talousarvioon. Nuorten kesätyöllistämiseen liittyvä hallinnointi hoidetaan työllisyyspalveluissa.

Tuloslaskelmaosassa rahoitustuottojen ja -kulujen sitovuus on tuloarvioiden ja määrärahojen erotus.

Investointiosan sitovuustaso kaupunginvaltuuston nähden on määritelty seuraavassa taulukossa.

Tilapalveluiden investointien osalta kaupunginhallitus päättää rakennusten ja rakennelmien perusparannusinvestointien kohdistumisesta käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä sekä tämän tason talousarviomuutoksista. Tekninen lautakunta päättää osaltaan käyttösuunnitelmassa inves-

tointien tarkemmasta kohdistumisesta sekä tämän tason talousarviomuutoksista. Investoinniksi katsotaan yli 30 000 euron hankinnat, joita käytetään palvelutuotannossa useana tilikautena ja jotka kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi, poikkeuksena pysyvien vastaavien sijoitukset sekä maa- ja vesialueet, joista ei kirjata poistoja.

Rahoitusosassa sitovina erinä ovat antolainasaamisten lisäykset ja pitkäaikaisten lainojen lisäykset.

Sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden, ulkoiset erät	Sitovuus
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoiset erät)	
Tarkastuslautakunta	Toimintakate
Kaupunginhallitus	Toimintakate
Kaupunginhallitus/Rakennusten ja osakkeiden myynti	Tuloarvio
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Toimintakate
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	Toimintakate
Tekninen lautakunta	Toimintakate
Tekninen lautakunta/Maaomaisuuden myynti	Tuloarvio
Kymen jätelautakunta	Toimintakate
TULOSLASKELMAOSA	
Verotulot	
Valtionosuudet	
Rahoitustuotot ja -kulut	Netto
INVESTOINTIOSA	
Kaupunginhallitus	
Konsernipalvelut/Aineettomat hyödykkeet	Investointimenot
Konsernipalvelut/Sijoitukset	Investointimenot
Konsernipalvelut, Tilapalvelut	Investointimenot
Tekninen lautakunta	
Yritysalueet	Investointimenot
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	Investointimenot
Maa- ja vesialueet	Investointimenot
Yhdyskuntatekniikka, muut pitkävaikutteiset menot sekä kiinteät rakenteet ja laitteet	Investointimenot
RAHOITUSOSA	
Antolainasaamisten lisäykset	Määräraha
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Tuloarvio

Kuntalain mukaan kaupunginvaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Hallintosäännön mukaan toimielimet päättävät toimialallaan palveluista ja tuotteista perittävistä maksuista sekä hinnoista, vuokrista ja korvauksista ja niiden määräytymisperusteista sekä yksittäistapauksessa alennuksen tai vapautuksen myöntämisestä kaupungille tulevaan maksuun. Toimielimien on huolehdittava, että kaupungin päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus antaa talousarviosta erillisen täytäntöönpano-ohjeen valtuuston hyväksyttyä talousarvion.

2.3.3 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja myös tekemättä jättämisestä.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta kehittämisestä. Sisäinen valvonta tarkoittaa toimintatapoja, joilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus, resurssien optimaalinen käyttö sekä johtamiseen käytettävän tiedon riittävyys. Riskejä arvioimalla tunnistetaan ja arvioidaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta. Tilivelvolliset ovat:

Luottamushenkilötoimielimet

Kaupunginhallitus ja sen jaostot

Lautakunnat ja niiden jaostot

Viranhaltijat

Elinvoimapalvelut:	**Sivistys:**	**Tekniikka ja ympäristö:**
Kaupunginjohtaja	Sivistysjohtaja	Tekninen johtaja
Apulaiskaupunginjohtaja	Varhaiskasvatuspäällikkö	Rakennusvalvontapäällikkö
Kehitysjohtaja	Opetuspalvelupäällikkö	Kaupungingeodeetti
Turvallisuuspäällikkö	Koulutuspalvelupäällikkö	Kaupungininsinööri
Hallintojohtaja	Liikuntapäällikkö	Kiinteistöpalvelujohtaja
Henkilöstöjohtaja	Kulttuuripäällikkö	Jätehuoltopäällikkö
Viestintä- ja markkinointipäällikkö	Kirjastopalvelujohtaja	
Talousjohtaja	Museonjohtaja	
Tietohallintojohtaja	Kulttuuritalojen tuotantopäällikkö	
Työllisyysjohtaja	Kansalaisopiston rehtori	
Toimitilajohtaja		

2.4 Kouvolan kaupunkistrategia

Kaupunkistrategiassa Turvallinen ja elinvoimainen Kaakkois-Suomen keskus 2026–2029 tulevaisuuden Kouvolaa visioidaan sujuvan arjen, kestävän kasvun ja hyvien yhteyksien kaupunkina. Strategian tunnuslause on ”Monta tarinaa, yksi sydän”. Se kuvaa kaupungin monimuotoisuutta, jossa monien kylien, taajamien, keskustan ja yhteisöjen identiteetistä syntyy yhteinen Kouvola-tarina. Se viestii yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja sitä, että erilaisista lähtökohdista huolimatta kaikki jakavat saman yhteisen päämäärän.

Painopisteet

- Yritykset - kasvu ja elinvoima syntyvät yrittäjyydestä ja investoinneista.
- Lapset ja nuoret - laadukas koulutus, hyvinvointi ja tulevaisuuden mahdollisuudet.

Kaupunkistrategian yhteiset tavoitteet

Painopisteiden pohjalta on luotu yhteiset tavoitteet. Strategiaan on määritelty kolme tavoitetta, joita toteuttavat konkreettiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet päätetään toimielinkohtaisesti talousarviossa ja käyttösuunnitelmissa. Yhteiset tavoitteet ovat:

1. Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun

    Kouvola on yritys- ja investointimyönteinen kaupunki, jossa on sujuvat liikenneyhteydet, toimivat lupa- ja kaavoitusprosessit sekä yrityspalvelut ja kilpailukykyiset yritystontit. Olemme vahva teollisuus- ja logistiikkakaupunki. Profiloidumme datataloudessa, vihreän siirtymän teollisuudessa sekä elintarvikeketjussa maatiloilta kansainvälisille markkinoille asti.

2. Osaamisesta elinvoimaa

    Kouvola huolehtii lasten ja nuorten perustaitojen vahvistamisesta sekä osaajien saatavuudesta monipuolistamalla koulutustarjontaa ja edistämällä koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa. Kaupunkimme on yritysten ja osaajien kohtauspaikka, jossa osaaminen muuntuu työpaikoiksi, investoinneiksi ja hyvinvoinniksi.

3. Hyvinvointia asukkaille

    Hyvinvointi Kouvolassa syntyy toimivista peruspalveluista, sujuvasta arjesta, monipuolisista asumisen mahdollisuuksista ja elävästä kaupunkikeskustasta. Kaiken-ikäisille turvataan aktiivinen ja osallistava ympäristö, jossa vapaa-ajan palvelut lisäävät hyvinvointia.

Arvot

Arvot ovat kaupungin toimintaa ohjaavia periaatteita. Kouvolan kaupungin arvot ovat:

Rohkeasti uudistuen: Katsomme eteenpäin rohkeasti uudistuen. Parannamme tekemistä, meillä on yhteinen suunta ja kehitämme toimintaamme asukkaita kuunnellen.

Yhdessä: Toimimme yhteistyössä asukkaiden, yritysten, yhteisöjen ja kumppaneiden kanssa. Kaikkien mielipiteitä kuunnellaan ja arvostetaan. Osallistaminen on toimintatapamme. Moninaisuus on vahvuutemme ja meille jokainen on tärkeä.

Kestävästi: Toimimme luotettavasti, turvallisesti ja resurssiviisaasti luontoa kunnioittaen. Reagoimme vastuullisesti ja ketterästi toimintaympäristömme muutoksiin. Rakennamme tasapainoista taloutta, elinvoimaista yhteisöä ja kestävää ympäristöä.

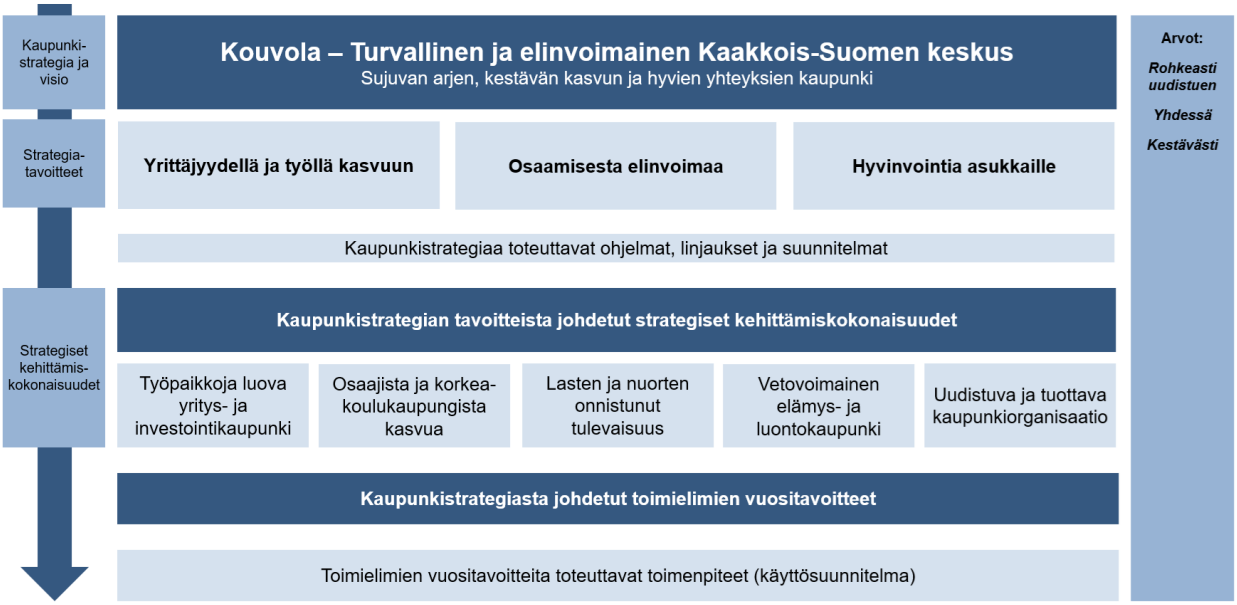

Kuva 9: Kouvolan kaupunkistrategia 2026–2029

Kaupunkistrategia on yhteisöstrategia. Se vaikuttaa kaikkiin toimijoihin sekä ohjaa ja sitoo kaupunkikonsernia. Valtuusto päättää kaupunkistrategiasta, sen toteuttamisesta sekä ohjaa toteuttamista. Kaupunkistrategian toteutusta tukevat erilaiset ohjelmat, suunnitelmat ja linjaukset. Yhä useammin erilaiset ohjelmat ja suunnitelmat laaditaan jo alueellisesti koskemaan koko hyvinvointialuetta.

Strategiset kehittämiskokonaisuudet

Strategian toteuttamiseksi Kouvola ottaa käyttöön strategiakauden mittaiset strategiset kehittämiskokonaisuudet. Niiden tehtävänä on muuttaa strategian tavoitteet johdettaviksi, resursoitaviksi ja mitattaviksi muutoskokonaisuuksiksi. Kehittämiskokonaisuudet kokoavat yhteen eri toimialojen, konserniyhtiöiden ja kumppaneiden toimenpiteitä sekä vahvistavat resurssien kohdentamista kaupungin tulevaisuuden kannalta vaikuttavimpiin asioihin. Ne muodostavat kaupungin yhteisen kehittämissalkun, jonka etenemistä johdetaan tavoitteiden, mittareiden ja vaikuttavuuden kautta. Samalla siirrytään toimintamalliin, jossa kehittämisen painopiste on yksittäisten toimenpiteiden sijasta niiden tuottamissa tuloksissa ja vaikutuksissa. Strategisten kehittämiskokonaisuuksien valmistelussa on hyödynnetty kaupungin johtoryhmien, henkilöstön sekä valtuustoryhmien näkemyksiä strategian toimeenpanon keskeisistä osa-alueista.

Strategiakaudella 2027–2029 strategiaa toteutetaan erityisesti viiden strategisen kehittämiskokonaisuuden kautta:

- Työpaikkoja luova yritys- ja investointikaupunki
- Osaajista ja korkeakoulukaupungista kasvua
- Lasten ja nuorten onnistunut tulevaisuus
- Vetovoimainen elämys- ja luontokaupunki
- Uudistuva ja tuottava kaupunkiorganisaatio

Kehittämiskokonaisuudet tukevat suoraan kaupunkistrategian kolmen tavoitteen toteutumista. Kolme ensimmäistä kokonaisuutta vahvistavat erityisesti yritysten kasvua, työllisyyttä, osaamista ja tulevaa työvoimapohjaa. Vetovoimainen elämys- ja luontokaupunki vahvistaa kaupungin tunnettuutta, houkuttelevuutta ja asukkaiden hyvinvointia. Uudistuva ja tuottava kaupunkiorganisaatio puolestaan toimii muiden tavoitteiden mahdollistajana kehittämällä toimintatapoja, tiedolla johtamista, digitalisaatiota, tekoälyn hyödyntämistä sekä kaupungin taloudellista kestävyyttä.

Talousarvioprosessiin on sisällytetty valtuustoryhmille suunnattu kysely, jossa pyydettiin konkreettisia näkemyksiä siitä, mitä toimenpiteitä vuoden 2027 aikana tulee toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty talousarvio- ja strategisten kehittämiskokonaisuuksien valmistelussa, ja toimialat on velvoitettu ottamaan esiin nousseet näkökulmat huomioon talousarvio- ja käyttösuunnitelmavalmistelussaan.

Strategisten kehittämiskokonaisuuksien käyttöönotto korvaa aiemmat koko kaupunkia koskevat yhteiset vuositavoitteet. Muutoksen tavoitteena on vahvistaa strategian toimeenpanoa, resurssien priorisointia, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä vaikuttavuuden johtamista. Kaupunki tavoittelee samanaikaisesti talouden tasapainottamista ja kestävää kasvua: tuottavuutta kehittämällä hillitään kustannusten kasvua, mutta valikoiduilla strategisilla panostuksilla vahvistetaan tulevaa tulopohjaa, investointikykyä, osaamispohjaa ja hyvinvointia. Näin luodaan edellytykset strategian tavoitetason saavuttamiselle ja Kouvolan pitkäjänteiselle uudistumiselle.

Strateginen kehittämiskokonaisuus	**Kehittämiskärjet 2027-2030**	**Keskeiset toimenpiteet 2027**
Työpaikkoja luova yritys- ja investointikaupunki	Kouvolan nostaminen Suomen kiinnostavimpien investointi- ja kasvukaupunkien joukkoon	Olemme vahvistaneet yritysten kestävän kasvun edellytyksiä uudistamalla yrityksille tarjottavia palveluita sujuvammiksi ja yhtenäisemmiksi koko konsernissa
	Yritysten kestävän kasvun ja uusien työpaikkojen merkittävä lisääminen	Olemme ottaneet käyttöön kaupunkikonsernin yhteisen investointien edistämisen toimintamallin, joka yhdistää investorien houkuttelun, kysynnän, investointikohteet, kehityshankkeet, päätöksenteon, resursoinnin ja markkinoinnin yhdeksi kokonaisuudeksi.
	Elinkeinorakenteen uudistaminen korkeamman arvonlisän kasvualoille kuten datatalous ja vihreä siirtymä	Tunnemme kasvuyritykset ja tarjoamme kasvua kiihdyttävän palveluvalikoiman ja kasvualojen yritysekosysteemit ja olemme saaneet kasvatettua kasvuyritysten määrää kaupungissa.
Osaajista ja korkeakoulukaupungista kasvua	Verkostomaisen yliopisto- ja korkeakoulukaupungin rakentaminen ja opiskelijamäärien kasvattaminen sekä opiskelijoiden ja valmistuneiden pitovoiman kaksinkertaistaminen	Olemme toteuttaneet osaamistiekartan ensimmäisen vaiheen ja kasvattaneet korkeakoulukaupungin vetovoimaa.
	Kansainvälisten osaajien määrän ja pitovoiman merkittävä kasvattaminen tekemällä Kouvolasta kansainvälisille osaajille houkuttelevan sijoittumis- ja urakaupungin erityisesti tekniikan, ympäristöteknologian, elintarviketeollisuuden ja digitaalisten alojen kasvutarpeisiin	Olemme rakentaneet osaamiskärkien ympärille kasvua tuottavat osaamis- ja innovaatioekosysteemit. Olemme uudistaneet kaupunkikonsernin osaaja-, työllisyys- ja yrityspalvelut yritysten kasvua tukevaksi kokonaisuudeksi
	Kasvualojen osaamistarpeiden ratkaiseminen ja TKI:n muuttaminen yritysten kasvuksi ja työpaikoiksi	Olemme tunnistaneet kasvualojen kriittiset osaajatarpeet, sopineet niiden ratkaisemisesta yritysten, oppilaitosten ja työllisyyspalveluiden kesken sekä käynnistäneet ensimmäiset toteutukset. Olemme tehneet Kouvolasta aiempaa houkuttelevamman sijoittumis- ja urakaupungin kansainvälisille osaajille
Lasten ja nuorten onnistunut tulevaisuus	Lasten ja nuorten positiivisen hyvinvointikäänteen aikaansaaminen	Olemme pilotoineet merkittäviä ja radikaalejakin koulutus- ja työelämä-

Strateginen kehittämiskokonaisuus	Kehittämiskärjet 2027-2030	Keskeiset toimenpiteet 2027
		siirtymien nivelvaiheiden kehittämistoimia
	Syrjäytymisen puolittaminen ja osallisuuden vahvistaminen	Olemme vahvistaneet harrastamisen, liikkumisen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden toimintamalleja ja pilotoineet niiden vaikuttavuutta koko kaupungissa
	Jokainen nuori koulutus- tai työpolulle	Olemme uudistaneet kaupungin ja hyvinvointialueen lasten ja nuorten palvelut yhtenäiseksi hyvinvoinnin, osallisuuden ja varhaisen tuen kokonaistoimintamalliksi
	Turvallisten ja aktiivisten kasvuympäristöjen kehittäminen	
Vetovoimainen elämys ja luontokaupunki	Kouvolan tunnettuuden nostaminen uudelle tasolle	Olemme uudistaneet Kouvolan brändiä ja vahvistaneet kaupungin tunnettuutta elämys- ja luontokaupunkina rohkeilla kokeiluilla
	Elämystalouden kasvattaminen uudeksi kasvun lähteeksi	
	Kouvolan vetovoimaloikka luonto- ja elintasovahvuuksiamme korostaen kansallisesti ja Euroopassa	Olemme vahvistaneet elämystalouden kasvua kokoamalla kaupungin vetovoimaisimmat matkailu- ja tapahtumakokonaisuudet yhteisiksi kasvukärjiksi ja elämystalouden ekosysteemiksi
	Muuttovoiton saaminen aikaan turvallista ja sujuvaa arkea vahvistamalla	Olemme vahvistaneet Kouvolan asemaa valtakunnallisesti tunnustettuna luonto- ja aktiivimatkailun keskuksena pilotoimalla uusia kaupungin ja yritysten yhteistyömuotoja. Olemme toteuttaneet kaupunki- ja luontoympäristöjen laatua, turvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavia kohdennettuja investointeja ja kehittämistoimia keskeisissä asuin-, keskusta-, virkistys- ja matkailuympäristöissä.
Uudistuva ja tuottava kaupunkiorganisaatio	Jatkuvasti tuottavuutta parantava kaupunki toimintatapoja, palveluita ja prosesseja uudistamalla	Olemme uudistaneet kaupungin toimintatapoja merkittävällä tuottavuus-, digitalisaatio- ja tekoälylähtöisellä prosessikehityksellä
	Talouden tasapainon ja investointikyvyn vahvistaminen	Olemme kehittäneet kaupungin johtamiskäytäntöjä entistä vahvemmin tietoon, ennakointiin ja vaikutusten arviointiin perustuviksi
	Ennakointiin, tiedolla johtamiseen ja tekoälyn hyödyntämiseen perustuvan tuottavuusloikan toteuttaminen toimintatapoja uudistamalla	Uuden teknologian mahdollistamana olemme vahvistaneet innovatiivista toimintakulttuuria pilotoimalla uusia toimintamalleja sekä lisäämällä yhteiskehittämistä ja yhteisöohjautuvuutta. Olemme vapauttaneet resursseja strategisiin painopisteisiin uudistamalla toimintaa ja priorisoimalla toimintoja. Olemme luoneet kasvupanostukset – toimintamallin, joka tukee kaupungin kestävää kasvua

Strategisten kehittämiskokonaisuuksien mittarit 2027	Lähtöarvo	Tavoitearvo
Tulosmittari: Yrityskannan nettomuutos (12/2025)	165	180
Tilannekuvamittari: Kasvualojen avoimet työpaikat (8/26)	137	170
Toimeenpanomittari: Kasvuun tai investointiin edenneet yritysasiakkuudet	0	25
Tulosmittari: Kouvolassa opiskelevien korkeakouluopiskelijoiden määrä (12/2025)	2 842	2 900
Tilannekuvamittari: Kouvolan kasvualojen koulutustarjonnan määrä kaupungissa	53	56
Toimeenpanomittari: Kasvualojen kohtaanto (työttömät kasvualaosaajat vs. kasvualojen avoimet työpaikat) (8/26)	6,8	5
Tulosmittari: Syrjäytymisriskissä olevien määrä (12/24, %)	21,9	21
Tilannekuvamittari: Työttömien alle 25 – vuotiaiden nuorten määrä (12/25, %)	18,6	16
Toimeenpanomittari: Nuorten koulupudokkuuden määrä (9/26)	20	8
Tulosmittari: Kaupungin imagon kehitys (% nousee)	0	20
Tilannekuvamittari: Kävijät matkailun kärkikohteissa (10/26)	380 000	418 000
Toimeenpanomittari: Työikäisten muuttovoitto/-tappio (12/25)	- 162	- 100
Tulosmittari: Käyttöönotettujen tuottavuutta parantavien prosessien tuloksen kehitys (euroa/haluttu tulos) (% nousee)	0	10
Tilannekuvamittari: Käyttöönotettujen tuottavuutta parantavien prosessien määrä (%)	0	75
Toimeenpanomittari: Tavoiteltujen rakenteellisten tuottavuusuudistusten eteneminen (%)	0	90

2.4.1 Edunvalvonta

Edunvalvontasuunnitelma

Kouvolan kaupungilla on käytössä edunvalvontasuunnitelma. Edunvalvonnalla tarkoitetaan vaikuttamista päätöksentekoon kohteissa, jotka eivät ole suoraan kaupungin päätäntävallassa. Suunnitelmassa on kuvattu keskeisimmät edunvalvontakohteet lyhyellä aikavälillä eli taloussuunnittelukaudella (1–4 v.). Pitkän aikavälin (4–10 v.) edunvalvontakohteet on määritelty syksyllä 2022 kaupunkistrategian yhteydessä.

Keskeiset edunvalvontakohteet on jaoteltu kolmeen teemaan; **Yritykset, työpaikat ja osaaminen, Liikenneväylät ja logistiikka** sekä **Lainsäädäntöuudistukset ja valtionhallinto**. Läpileikkaavina teemoina ovat kaupunkistrategian mukaiset toiminnan linjaukset (hallittu ja vakaa talous sekä sujuvat ja toimivat palvelut) ja vihreä siirtymä eli vaikuttaminen keinoihin kohti hiilineutraalia Kouvolaa. Teemojen alla on yksilöityjä edunvalvontakohteita ja kokonaisuuksia, jotka sisältävät tavoitteiden lisäksi konkreettiset toimenpiteet, aikataulun ja valmisteluvastuun. Ne esitetään edunvalvontakorteilla.

Kokonaisvastuu edunvalvonnasta on kaupunginjohtajalla. Luottamushenkilöt osallistuvat edunvalvontaan omien kanaviensa kautta ja ovat keskeisessä asemassa edunvalvonnan onnistumisessa ja vaikuttavuudessa. Tärkeää on myös pystyä ennakoimaan tulevia edunvalvontatarpeita ja muodostamaan oikea tilannekuva. Edunvalvonnassa täytyy olla lisäksi valmius reagoida nopeasti yllättäviin toimintaympäristömuutoksiin, jotka uhkaavat Kouvolan elinvoimaa ja hyvinvointia tai mahdollistavat elinvoimaa ja hyvinvointia lisäävät ratkaisut.

Koonti edunvalvontakorteista:

Yritykset, työpaikat ja koulutus

- Elintarvikeala ja maatalous
- Koulutustarjonta, kulttuuri ja liikunta
- Puhtaat energialähteet
- Turvallisuus
- Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto

Liikenneväylät ja saavutettavuus

- Itärata
- Kouvolan logistisen aseman parantaminen
- Nykyisen raideverkon kehittäminen
- Lähijunaliikenne
- Vt 15 Kotka-Kouvola
- Vt 12 Lahti-Kouvola
- Vt 6 Kouvolan kohta

Lainsäädäntöuudistukset ja valtionhallinto

- Lainsäädäntöuudistukset
- Valtionhallinto

Edunvalvontasuunnitelma hyväksytään kaupunginhallituksessa vuosittain talousarviovalmistelun kanssa samassa aikataulussa ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti kaupunginhallituksessa ja tuodaan valtuustolle tiedoksi vuosittain. Edunvalvontakorttien päivitys on jatkuvaa. Edunvalvonnan vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää pystyä tekemään myös laajasti ja verkostomaisesti yhteistyötä sekä priorisoimaan tarvittaessa kaupungin edunvalvontakohteita. Edunvalvontasuunnitelman toteutumista tuetaan aktiivisella viestinnällä. Syksyn 2026 päivityksessä pyritään lisäämään edunvalvonnan vaikuttavuutta vahvistamalla strategista priorisointia, päättäjien ja verkostojen tehokasta hyödyntämistä sekä selkiyttämällä vastuita, konkretisoimalla toimenpiteitä ja edunvalvonnan tavoitteita.

Edunvalvontakohteet

Itärata-hankeyhtiö on perustettu keväällä 2022, ja sen toiminta on käynnissä suunnitelman mukaisesti. Yhtiön toimialana on Lentorata-Porvoo-Kouvola nopeaan junayhteyteen liittyvän raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Suunnittelutyön on arvioitu kestävän noin yhdeksän vuotta merkittävimmän rahoitustarpeen kohdentuessa hankkeen loppuvaiheeseen.

Itäisen Suomen elinvoiman ykköshanke Itärata etenee suunnitelmien mukaisesti aikataulussa ja on juuri siirtynyt yleissuunnitelmavaiheeseen. Hankkeen myötä Helsingin ja itäisen Suomen välillä matka-ajat lyhenevät, kansainväliset yhteydet paranevat ja työssäkäyntialueet vahvistuvat. Itärata myös luo vaihtoehtoisen reitin idän ja Etelä Suomen välille sekä lisää huoltovarmuus- ja sotilaallisen liikkuvuuden kapasiteettia. Itärata on osa EU:n tärkeintä liikenneverkkoa. Rata voi tulevaisuu-

dessa kytkeä Suomen Rail Balticaan ja Tallinnan tunneliin. Parempi saavutettavuus ja helpompi päivittäinen matkustaminen avaavat Kouvolalle ja koko itäiselle Suomelle uusia mahdollisuuksia kehittää alueen elinkeinoelämää ja kasvattaa kilpailukykyä.

Itärata kuuluu Euroopan laajennettuun liikenteen TEN-T-ydinverkkoon. Se mahdollistaa merkittävän EU-rahoituksen hakemisen radan suunnitteluun ja toteutukseen. Tulevalle MFF -rahoituskaudelle 2028–2034 osuvat Itäradan osalta ratasuunnitelmavaihe ja toteutuksen aloitus. Itärata suunnitellaan niin, että se voidaan toteuttaa vuoteen 2040 mennessä.

Tulevalla EU-ohjelmakaudella Suomen rataverkon kehittämishankkeille, kuten Itäradalle, tulee tavoitella suurempaa rahoitusosuutta Euroopan unionilta vedoten viimeaikaisiin Eurooppaan vaikuttaviin geopoliittisiin muutoksiin. Itärata kulkee EU:n ja NATOn itärajaa myöten. Toimivat logistiikkaketjut ja raideyhteydet itäisessä Suomessa tuovat turvallisuutta ja huoltovarmuutta koko Euroopalle. Itäradan suunnittelua tulee jatkaa seuraavalla hallituskaudella ja saada suunnittelu valmiiksi rakentamisvalmiuteen asti.

Valtatie 15 on Kymenlaakson tärkein etelä-pohjoissuuntainen päätieyhteys Kotkan ja Kouvolan välillä, joka on elintärkeä Kymenlaakson suurteollisuudelle, elinkeinoelämälle, työmatkaliikenteelle sekä terveydenhuollon hälytysajoneuvoliikenteelle ja sotekuljetuksille. Kymenlaakson keskussairaalan sijainti ja etäisyys lähes 80 000 asukaan kaupungista on ainutlaatuinen Suomessa. Valtatie 15 on linkki EU:n TEN-T-ydinverkkoon kuuluvien HaminaKotka-sataman, Kouvolan maantie- ja rautatieterminaalin (RRT) ja E18-tien välillä. Tiellä on suuri merkitys koko Suomen huoltovarmuuden, kokonaisturvallisuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden näkökulmista.

Tien parannushankkeen 1. vaihe on edennyt toteutusvaiheeseen. Vt 15 Rantahaka (Kotka)–Kouvola -hankkeen valmistelutyöt käynnistyivät alkuvuodesta Kymenlaaksossa. Varsinainen rakennusurakka käynnistyi elo–syyskuussa 2026 ja hanke valmistuu vuoden 2029 loppuun mennessä. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa valtatietä parannetaan vaiheittain keskikaiteellisilla ohituskaistoilla ja uusilla liittymäjärjestelyillä. Lisäksi rakennetaan eritasoliittymiä, rinnakkaisteitä, riista-aitoja sekä kevyen liikenteen väyliä. Hankkeen ensimmäisen vaiheen jälkeen on tärkeää, että myös 2. vaihe saa rahoituksen ja 1.vaiheesta puuttuvat jaksot parannetaan yhtenäiseksi ohituskaistatieksi. Toisen vaiheen toimenpiteillä saavutetaan liikenneturvallisuuden sekä kuljetusten ja henkilö- ja työmatkaliikenteen sujuvuuden huomattava parantaminen.

Muiden tiehankkeiden osalta Kouvolan kaupunki odottaa valtiolta valtatien 6 Kouvolan kohdan aktiivista kehittämistä. Valtateiden 6 ja 12 muodostama reitti on tärkeimpiä poikittaisyhteyksiä Suomen länsi- ja itäliikenteelle. Valtatie 6 Kouvolan kohta (Keltti-Puhjo) on yksi pääyhteyksistä pääkaupunkiseudulle ja rannikon satamiin. Tieyhteys on nykytilanteessa turvaton, laatutasoltaan puutteellinen ja vaatii kunnostusta. Erityisesti Keltin huonokuntoinen silta vaatii korjaamista jo lähivuosina. Kevään kehysriihessä varattiin rahoitusta Keltin sillan kunnostukseen sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden ensimmäisen vaiheen rahoituksesta. Muut tärkeät investoinnit valtatie 6:lla ovat Puhjon ja Tanttarin välisen tieosuuden investoinnit eritasoliittymineen sekä Kullasvaaran eritasoliittymä.

Myös muut Kymijoen ylittävät kuljetusreitit vaativat parannuksia. Keskikosken siltojen huono kantavuus haittaa alueen investointien edistymistä. Siltojen huono kantavuus on ollut tiedossa jo pitemmän aikaa. Vuoden 2016 koekuormitusten jälkeen sillan painorajoitukseksi tuli 60 tonnia, mutta kesällä 2025 painorajoitukseksi on määrätty 20 tonnia. Tämä on johtanut Kymijoen ylittävien kuljetusten suhteen erittäin vaikeaan tilanteeseen koko keskisen Kouvolan osalta. Pitkä kiertohaitta (lähes 25 km) on jo aiheuttanut lisäkustannuksia Korialle ja Ummeljoelle tulevien datakeskusten rakennustyössä.

Lisäksi elinkeinoelämän kuljetuksille ja työmatkaliikenteelle tärkeän valtatie 12 Lahti - Kouvola yhteysvälin osalta edunvalvonnan tavoitteena on varmistaa ensimmäisen jo rahoituksen saaneen

hankkeen eteneminen (Mankala-Tillola osuus) sekä varmistaa suunnittelun eteneminen ja rahoituksen saaminen vaiheittain tien muille osuuksille välille Lahti-Kouvola. Vt 6, Vt 15 ja Vt 12 kunnostushankkeet tukevat E16-tien jatkamista Suomeen ja vahvistaa siten Suomen liikenneverkon yhdistämistä osaksi länsimaista liikennejärjestelmää.

Yliopisto- ja korkeakouluyhteistyötä vahvistetaan entisestään Kouvolan elinkeinoelämää palvelevien koulutusohjelmien käynnistämiseksi ja TKI-toiminnan kehittämiseksi, sillä Kouvolan kaupungin tavoite on lisätä kaupungin elinvoimaa ja saada lisää opiskelijoita ja korkeakoulutoimintaa paikkakunnalle. Uusista koulutusohjelmista neuvoteltaessa tehdään tiiviisti yhteistyötä sekä keskeisten yritysten että Kymen HVA:n kanssa.

Kouvolassa käynnistyi elokuussa sosiaalityön maisterikoulutus, jonka tavoitteena on lisätä ammattitaitoisten ja koulutuksellisesti pätevien sosiaalityöntekijöiden osaamista Kymenlaakson hyvinvointialueella. Koulutuksella pyritään myös turvaamaan pätevien sosiaalityöntekijöiden saatavuus Kymenlaaksoon eri sosiaalityön tehtäviin sekä vahvistamaan työntekijöiden pysyvyyttä ja alueelle kiinnittymistä. Maisterikoulutuksen ovat suunnitelleet ja sen toteuttavat yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden laitos, Kymenlaakson hyvinvointialue sekä Kouvolan kaupunki. Koulutus toteutetaan ajanjaksolla 1.8.2026–31.12.2028.

Tavoitteena on jatkossa saada myös kanditason koulutusohjelmia Kouvolaan. Kouvola on jäänyt kuluvalla ja edellisillä kausilla kansallisten kaupunkikehittämisen ohjelmien ulkopuolelle. Niitä on rahoitettu EU-varoin (kansalliset ekosysteemisopimukset, EAKR-rahoitteinen Innokaupungit-ohjelma, ITI). On tärkeää, että kestävän kaupunkikehityksen ohjelmat ja ratkaisut ovat jatkossa sellaisia, että Kouvola on niissä mukana. Niiden avulla voidaan tukea esimerkiksi Kouvolan paikallisen innovaatioekosysteemin kehittymistä mm. datatalouteen liittyen, liittyä kaupunkikehittämisen verkostoihin ja saada niihin asianmukaisia resursseja.

Uuden ajan teolliset investoinnit, kuten datakeskukset ovat elintärkeitä Kouvolalle ja koko Suomelle. Ne tuovat alueelle työpaikkoja, verotuloja ja luovat kasvun edellytyksiä. Lisäksi niillä on käynnistävä vaikutus uusiutuvan energian tuotantohankkeille ja aikaansaadaan positiivinen kierre vihreän siirtymän investointeihin Suomeen.

Kouvolasta on kasvamassa yksi Suomen merkittävimpiä datakeskusten keskittymiä ja ensimmäiset hankkeet ovat parhaillaan rakentumassa ja valmistuvat 2026 aikana. Julkistettujen datakeskushankkeiden kapasiteetti Kouvolassa nousee useisiin satoihin megawatteihin.

Datakeskusten perusedellytys on varma, riittävä ja kustannustehokas sähkönsaanti. Ilman sitä investoinnit valuvat muualle, sillä yritykset tarvitsevat investointeja varten ennakoitavan toimintaympäristön ja mahdollisuuden kasvaa. Suunniteltujen hankkeiden toteutumiseksi sähkönsaanti täytyy varmistaa ja liityntäkapasiteettia tulee kasvattaa verkonvahvistusinvestoinneilla sekä kansallisesti että Kouvolassa.

Harjulinjan (Voimajohtoyhteys 2 × 400 kV Pyhäjärveltä Kangasniemelle) rakentaminen on välttämätöntä Kouvolan lisäksi koko Kaakkois-Suomen kasvavan kulutuksen ja teollisten investointien turvaamiseksi. Alueella on samanaikaisesti käynnissä merkittävä datakeskusten ja muun vihreän teollisuuden kehityskulku, joka edellyttää huomattavaa lisäkapasiteettia.

Lisäksi erityisesti Kouvolan Korian sähköaseman vahvistaminen ennakkoon tehokkain täsmätoimenpitein (uusi kytkinasema ja voimajohtomuutos) on välttämätöntä, jotta paikallisten miljardikokoluokan datakeskus- ja teollisuushankkeiden edellyttämä sähkönsaanti saadaan turvattua ja investoinnit toteutumaan tavoitellussa aikataulussa.
Kouvolan visiona on, että Kouvolasta kasvaa Pohjois-Euroopan johtava Datalaakso, jossa datakeskusinvestointien ympärille rakentuu maailmanluokan datatalouden ekosysteemi vuoteen 2030 mennessä.

Euroopan muuttuneessa turvallisuustilanteessa **Suomen kansainvälisen sotilasyhteistyön** voidaan arvioida lisääntyvän jatkossa merkittävästi. Kouvola on Suomen suurin varuskuntakaupunki. Alueella sijaitsevat Suomen suurin varuskunta, Karjalan prikaati, ja erikoisjoukkoja tuottava joukko-osasto, Utin jääkärirykmentti. Kouvolan sijainti, varuskunnat ja niiden laajat harjoitusalueet sekä logistiset yhteydet (tie- ja rautatieverkko, Kotkan syväsatama, Utin lentokenttä) tarjoavat ainutlaatuiset olosuhteet suurtenkin kansainvälisten sotilasjoukkojen harjoitus- ja tukeutumisalueeksi.

Kymenlaakson alue pitää tärkeänä, että Euroopan komission Suomelle ehdottamaa 1,6 miljardin euron rahoitusta, joka kanavoidaan Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen (BMVI) kautta seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä (MFF), ei käytetä yksinomaan rajainfrastruktuuriin, kuten aitoihin. Investointien Kaakkois-Suomen rajaseudun talouteen tulisi olla mahdollisia myös kokonaisvaltaisen turvallisuuslähestymistavan tukemiseksi.

Suomen kokonaisturvallisuus vahvistuu, kun julkiset turvallisuus- ja puolustusinvestoinnit sijoittuvat nykyistä tasapainoisemmin niihin paikkoihin, joissa niillä on suurin vaikuttavuus. Kouvola tarjoaa tähän valmiin toimintaympäristön. Lisäksi kouvolalaisten yritysten kykyä uudistua ja hyötyä puolustusvoimien ja NATO:n hankinnoista ja mahdollisuuksista huomioiden kaksikäyttötuotteet on tuettava pitkäjänteisesti.

Turvallisuuteen liittyy myös vahvasti huoltovarmuus. Tavoitteena on saada alueelle maatalouteen ja elintarvikesektorin lisää investointeja, alan työpaikkoja, TKI-toimintaa, rahoitusta sekä osaavaa työvoimaa.

Hyvinvointialueen edunvalvonta ja vaikuttamien

Kouvolan kaupungin tavoitteena vuonna 2027 on harjoittaa aktiivista, ennakoivaa ja tavoitteellista edunvalvontaa suhteessa Kymenlaakson hyvinvointialueeseen. Toimintaympäristöä leimaavat hyvinvointialueen talouden sopeuttaminen, arviointimenettelyn eteneminen, palveluverkon kehittäminen sekä palvelustrategian ja tuottavuusohjelman toimeenpano. Näillä ratkaisuilla on merkittäviä vaikutuksia kouvolalaisten palveluihin, kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviin sekä kaupungin talouteen.

Edunvalvonnan keskeisenä tavoitteena on turvata kouvolalaisten yhdenvertainen palvelujen saatavuus, Ratamon sairaalan ja palvelukokonaisuuden asema sekä alueen asukkaiden tarvitsemien sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen saavutettavuus. Kaupunki korostaa päätöksenteossa kokonaisvaikutusten arvioinnin merkitystä ja sitä, että palveluverkkoa koskevat ratkaisut perustuvat palvelutarpeeseen, vaikutusten arviointiin sekä alueelliseen tasapuolisuuteen.

Kouvola osallistuu hyvinvointialueen kanssa tehtävään vaikuttamistyöhön hyödyntämällä Kymenlaakson kuntien ja hyvinvointialueen strategista yhteistyösopimusta, viranhaltijajohdon yhteistyöfoorumia, hyvinvoinnin kuntafoorumia sekä maakunnallisia asiantuntijaverkostoja. Tavoitteena on varmistaa kaupungin näkökulmien huomioiminen palvelustrategian, palveluverkon, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä työllisyyden yhdyspintojen valmistelussa ja päätöksenteossa.

Erityistä huomiota kohdistetaan hyvinvointialueen arviointimenettelyn etenemiseen ja siitä mahdollisesti seuraaviin palvelurakenteen muutoksiin. Kaupunki seuraa aktiivisesti arviointiryhmän linjauksia ja osallistuu vuoropuheluun hyvinvointialueen johdon sekä muiden maakunnan kuntien kanssa. Tavoitteena on vaikuttaa siihen, että talouden tasapainottaminen toteutetaan hallitusti ilman kohtuutonta palveluiden keskittämistä tai kustannusten siirtämistä kuntien vastuulle.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä kaupungin tavoitteena on vahvistaa kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyötä erityisesti lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden hyvinvoinnin tukemisessa. Kouvola hyödyntää hyvinvointikertomusten, HYTE-kertoimen, työllisyys- ja

hyvinvointitiedon sekä muiden vaikuttavuusmittareiden tuottamaa tietoa yhteisen tilannekuvan muodostamisessa ja edunvalvonnan perustana.

Vuonna 2027 kaupunki vahvistaa systemaattista edunvalvontaa hyvinvointialueen suuntaan säännöllisillä johdon tapaamisilla, ennakoivalla vaikuttamistyöllä sekä tiiviillä yhteistyöllä maakunnan kuntien, järjestöjen, elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on turvata Kouvolan alueellinen asema, palveluiden saavutettavuus sekä kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta kestävät ratkaisut muuttuvassa hyvinvointialuerakenteessa.

2.4.2 Kärkihankkeet sekä muut merkittävät hankkeet ja ohjelmat

Kärkihankkeet

Yritystonttituotannon kasvattaminen jatkuu kärkihankkeena yhdessä Kinnon kanssa. Kouvolassa ei ole tällä hetkellä riittävästi ja riittävän monipuolista yritystonttitarjontaa. Hankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttitarjontaa erityisesti tilaa vaativan kaupan, teollisuuden ja logistiikan osalta. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on houkutella kaupunkiin uusia yrityksiä monipuolisemman tonttitarjonnan myötä sekä mahdollistaa kaupungissa toimivien yritysten kasvun edellytykset. Yritysten kasvun myötä myös työpaikkojen määrän on mahdollista kasvaa kaupungissa ja siten vaikuttaen positiivisesti kaupungin väestönkasvuun. Hankkeelle on määritelty erillismäärärahat maanhankinnan sekä yhdyskuntatekniikan investointeihin vuoden 2029 loppuun saakka. Hanketta toteutetaan ohjausryhmän hyväksymän projektisuunnitelman mukaisesti. Yritystonttitarjontaa kasvatetaan Teholan, Jokelan, Korjalan, Kymintehtaan, Tervaskankaan, Korian sekä Hyötyvirran ja Myllykoski-Ummeljoen alueilla. Projektisuunnitelmassa on määritelty uusien yritysalueiden maanhankinnan, asemakaavoituksen, infran rakentamisen, tonttien esirakentamisen sekä tonttien luovutuksen aikataulut.

KymppiPlus on Urheilupuiston ja keskustan kehittämisen kärkihanke. Se parantaa Kouvolan liikunta-, kulttuuri- ja kaupunkielämän olosuhteita ja edistää kaupungin elinvoiman ja vireyden kehittymistä. Kymmenen rakennusprojektia uudistavat Urheilupuiston ja ydinkeskustan entistä viihtyisämmäksi kaupunkilaisten kohtaamispaikaksi. Tavoitteena on, että kaupungin toimenpiteiden myötä myös yksityiset kehittämishankkeet saadaan vauhtiin.

Hanke johtaa kaupungin omistaman kymmenen investointiprojektin koordinaatiota ja keskinäistä tiedonkulkua. Projektit täsmennettiin 4.9.2026 kärkihankkeen ohjausryhmässä seuraavasti: 1. Uimahallin laajennus, 2. Monitoimiareenan uudisrakennus, 3. Teatteritalon uudistaminen ja laajennus, 4. Kirjaston peruskorjaus, 5. Urheilupuiston virkistysalue, 6. Palomäenkadun aluesaneeraus, 7. Salpausselänkatu, 8. Kaupunkiolosuhteet (Urheilupuiston tapahtuma-aukio, uudet pysäköintialueet ja liikuntakenttä jalankulkuyhteyksineen, Ilmarinkuja, Salpakuja, Asema-aukio ja Hansatori), 9. Urheilupuiston ja keskustan elämysvalaistus ja 10. Elinvoimaverkosto. Kaupungin omistuksessa olevien projektien lisäksi KymppiPlus-kärkihankkeen ohjelmaan on tunnistettu kuuluvan Kankaan koulun korttelin kehitystyö, Matkakeskuksen alueen kehitystyö, Urheilupuiston ja keskustan ulkoisen saavutettavuuden esisuunnitelma sekä Urheilupuiston ja keskustan pitkän aikavälin tavoitteet hyvinvoinnin ja elinvoiman kannalta.

Kinnon sijoittumispalvelun tavoitteena on houkutella Kouvolaan uusia yrityksiä, investointeja ja työpaikkoja vahvistamalla Kouvolan tunnettuutta kansallisesti ja kansainvälisesti, tekemällä aktiivista myynti- ja markkinointityötä sekä tarjoamalla yritysten tarpeista lähtevää laadukasta sijoittumispalvelua. Tavoitteena on mahdollistaa yritysten sujuva sijoittuminen Kouvolaan, tukea niiden kasvua sekä vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja kilpailukykyä.

Kehittämisyhtiö Kinnon sijoittumismarkkinointi vastaa Kouvolan kaupungin yritysalueiden ja yritystonttien markkinoinnista sekä uusien investointien houkuttelemisesta alueelle. Vuonna 2027 painopisteenä on Tervaskankaan alueen aktiivinen markkinointi ja myynti sekä alueen tunnettuuden

vahvistaminen potentiaalisten toimijoiden keskuudessa. Kinno edistää myös kaupungin muiden strategisten yritysalueiden markkinointia sekä välittää yritysten tarpeita ja kehitystoiveita yritysalueiden jatkokehittämisen tueksi.

Vuonna 2027 Kinno jatkaa tiivistä yhteistyötä Kouvolaan sijoittuneiden datakeskustoimijoiden kanssa sekä neuvottelee aktiivisesti uusien toimijoiden sijoittumisesta alueelle. Tavoitteena on rakentaa Kouvolaan vahva datatalouden ja digitaalisen infrastruktuurin ekosysteemi yhteistyössä yritysten, oppilaitosten, energiatoimijoiden, kaupungin ja muiden sidosryhmien kanssa. Samalla vahvistetaan alueen osaamista, työvoiman saatavuutta ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntymistä datakeskusten ympärille.

Kinnon päivitetyn strategian mukaisesti sijoittumismarkkinointia kehitetään entistä vaikuttavammaksi ja kohdennetummaksi invest in -toiminnaksi. Painopisteenä ovat tarkasti valitut kohderyhmät, kansainvälinen näkyvyys sekä laadukkaiden markkinointimateriaalien ja selkeiden viestien tuottaminen. Sijoittumismarkkinoinnissa korostetaan Kouvolan vahvuuksia logistiikan, datatalouden, energiaintensiivisen teollisuuden ja kestävän kasvun sijoittumiskohteena. Markkinointia ja myyntityötä toteutetaan sekä suorien yrityskontaktointien että valittujen tapahtumien, verkostojen ja kampanjoiden kautta.

Sijoittumispalvelu toimii yhden luukun periaatteella, jonka kautta yritykset saavat tarvitsemansa tiedon sijoittumisvaihtoehdoista, toimitiloista, yritysalueista, rahoitusmahdollisuuksista, kumppaniverkostoista sekä viranomais- ja lupa-asioista. Kinno kokoaa eri sidosryhmät yhteen, edistää ratkaisujen löytymistä ja tukee Kouvolaan sijoittuvia yrityksiä koko sijoittumisprosessin ajan.

Sijoittumispalvelulla tuetaan kaupunkistrategian elinvoima- ja kasvutavoitteita sekä Kouvola Innovation Oy:n strategisia painopisteitä.

Merkittäviä aurinkoenergiahankkeita

Kouvolassa kahdella aurinkovoimalahankkeella on lupavalmius. Kyseisten hankkeiden eteneminen on ko. hankkeita kehittävien yritysten käsissä. Luvitetut hankkeet ovat Fu-Gen Energia VII Oy:n n. 150 hehtaarin voimala (100-150 MWp) Lakiasuon turvetuotantoalueella Sippolan kaupunginosassa ja Ilmatar Solar Development Oy:n noin 70 hehtaarin (noin 50 MWp) aurinkovoimala Valkealan Anttilan kylän itäpuolella.

Helios Nordic Energy Oy:n kaavoitusaloitteeseen suuren mittakaavan aurinkovoimalan yleiskaavoittamiseksi Kaipiaisten länsipuolella on suhtauduttu myönteisesti. Voimala-alueeksi tutkittavan alueen pinta-ala on noin 122 hehtaaria. Kaavoitusta ei ole vielä käynnistetty yhtiön toiveesta. Hanke on mainittu Kouvolan kaavoituskatsauksessa ja -ohjelmassa.

UPM Solar Oy:n aloitteesta on käynnistetty Haukkasuon ja Kiikunsuon turvetuotantoalueille yleiskaavoitus, jossa tutkitaan aurinkovoiman mahdollisuuksia noin 933 hehtaarin alueella, jolla voimalan kokonaisteho voisi olla enimmillään 770 MWp. Kaavoitustyö jatkuu aikatauluarvion mukaan syksylle 2027.

Lupa- ja valvontavirasto on aloittanut ympäristöarvioinnin (SOVA) aurinkovoiman nopean kehittämisen alueiden nimeämiseksi. Arvioitavana on muiden ohella Kouvolan kaupungin ehdotuksesta Vehkaojansuon (noin 109 ha) ja Saaransuon-Lakiansuon (noin 205 ha) alueet Kouvolasta. Nopean kehittämisen alueet ovat rajattuja alueita, joilla aurinkovoimalahankkeita on mahdollista toteuttaa nopeutetusti. Näillä alueilla hankkeista vastaavat voivat tietyin ehdoin saada uusiutuvan energian hankkeille kevennetyn ja nopeamman lupakäsittelyprosessin. SOVA-arvioinnin on Lupa- ja valvontaviraston ennakkotiedon mukaan määrä valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä.

Kansainvälistyvä Kouvola -ohjelma

Kouvola kansainvälistyy, mutta kansainvälisten asukkaiden osuus on edelleen suurten kaupunkien vertailussa alhainen. Kouvolassa asuu 3 144 ulkomaan kansalaista (4,1 % väestöstä), mikä on vähiten C21-kaupungeista. Vieraskielisiä asukkaita on 4 840 (6,2 % väestöstä), mikä on toiseksi vähiten C21-kaupungeista Seinäjoen jälkeen. Ukrainalaiset ovat nousseet kaupungin suurimmaksi ulkomaalaisryhmäksi ohi venäläisten, jotka muodostavat kuitenkin edelleen suurimman vieraskielisen kieliryhmän.

Väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen haastavat Kouvolan tulevaa kehitystä. MDI:n vuonna 2026 julkaistun Tulevaisuuden tekijät -raportin mukaan Kouvolan työikäinen väestö voi vähentyä vuoteen 2038 mennessä jopa 4 600 henkilöllä, mikä merkitsisi noin 4 000 henkilön vähennystä työllisessä työvoimassa. Vaikka maahanmuuton merkitys väestönkasvulle on Kouvolassa monia suuria kaupunkeja pienempi, on sillä keskeinen merkitys kaupungin työvoiman saatavuuden, väestörakenteen uudistumisen ja elinvoiman kannalta. Ilman maahanmuuttoa työikäisen väestön vähenemä olisi arviolta jopa 7 000 henkilöä.

Kansainvälistyvä Kouvola -ohjelma rakentuu kolmen kehityskohteen ympärille: työllisyys, pitovoima ja elinvoima. Jokaiselle toimialalle on määritelty omat tavoitteet ja mittarit, joiden avulla kansainvälisyyden edistymistä seurataan osana kaupungin normaalia toiminnan ja talouden seurantaa.

Työllisyyden kehityskohteessa vahvistetaan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edellytyksiä, kansainvälisten osaajien työllistymistä sekä yritysten mahdollisuuksia rekrytoida osaavaa työvoimaa. Oppilaitosten, korkeakoulujen, yritysten ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä kehitetään kansainvälisten opiskelijoiden työura-, harjoittelu- ja yrittäjyyspolkujen vahvistamiseksi. Samalla tuetaan kansainvälisten osaajien yrittäjyyttä, yritysten kansainvälistymistä sekä uusien investointien edellytysten syntymistä.

Pitovoiman kehityskohteessa vahvistetaan kansainvälisten asukkaiden, opiskelijoiden ja heidän perheidensä kiinnittymistä Kouvolaan. Työperäisesti muuttaneiden asettautumista tuetaan kehittämällä toimintamalleja, jotka tukevat myös puolisoiden ja perheiden kotoutumista. Varhaiskasvatuksessa lisätään maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumista palveluihin ja vahvistetaan suomen kielen oppimista. Perusopetuksessa jatketaan englanninkielisen esi- ja perusopetuksen kehittämistä, mikä parantaa kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien asuinpaikkana. Kansainvälisten nuorten ja opiskelijoiden osallisuutta vahvistetaan tapahtumien, kansainvälisten nuorisohankkeiden sekä opiskelijayhteistyön avulla.

Elinvoiman kehityskohteessa vahvistetaan Kouvolan kansainvälistä tunnettuutta, vetovoimaa ja investointiympäristöä. Kansainvälisiä verkostoja, EU-vaikuttamista ja hankekumppanuuksia hyödynnetään kaupungin strategisten kehittämiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä ulkopuolisen rahoituksen ja osaamisen hankinnassa. Kansainvälisten opiskelijoiden, osaajien ja yritysten yhteistyötä vahvistetaan yhdessä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Matkailun kansainvälistä näkyvyyttä kasvatetaan kansainvälisten matkailuhankkeiden ja alueellisen yhteistyön avulla sekä lisäämällä kaupungin englanninkielistä viestintää. Erityistä huomiota kiinnitetään investointien synnyttämään työvoiman liikkuvuuteen. Tavoitteena on, että kaupungissa työskentelevät, opiskelevat ja vierailevat kansainväliset osaajat löytävät Kouvolan palvelut, yritykset ja asumismahdollisuudet sekä näkevät Kouvolan houkuttelevana paikkana asua, työskennellä ja yrittää.

Hyvinvointialueen edunvalvonta ja vaikuttamien

Kouvolan kaupungin tavoitteena vuonna 2027 on harjoittaa aktiivista, ennakoivaa ja tavoitteellista edunvalvontaa suhteessa Kymenlaakson hyvinvointialueeseen. Toimintaympäristöä leimaavat hyvinvointialueen talouden sopeuttaminen, arviointimenettelyn eteneminen, palveluverkon kehittäminen sekä palvelustrategian ja tuottavuusohjelman toimeenpano. Näillä ratkaisuilla on merkittäviä

vaikutuksia kouvolalaisten palveluihin, kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviin sekä kaupungin talouteen.

Edunvalvonnan keskeisenä tavoitteena on turvata kouvolalaisten yhdenvertainen palvelujen saatavuus, Ratamon sairaalan ja palvelukokonaisuuden asema sekä alueen asukkaiden tarvitsemien sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen saavutettavuus. Kaupunki korostaa päätöksenteossa kokonaisvaikutusten arvioinnin merkitystä ja sitä, että palveluverkkoa koskevat ratkaisut perustuvat palvelutarpeeseen, vaikutusten arviointiin sekä alueelliseen tasapuolisuuteen.

Kouvola osallistuu hyvinvointialueen kanssa tehtävään vaikuttamistyöhön hyödyntämällä Kymenlaakson kuntien ja hyvinvointialueen strategista yhteistyösopimusta, viranhaltijajohdon yhteistyöfoorumia, hyvinvoinnin kuntafoorumia sekä maakunnallisia asiantuntijaverkostoja. Tavoitteena on varmistaa kaupungin näkökulmien huomioiminen palvelustrategian, palveluverkon, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä työllisyyden yhdyspintojen valmistelussa ja päätöksenteossa.

Erityistä huomiota kohdistetaan hyvinvointialueen arviointimenettelyn etenemiseen ja siitä mahdollisesti seuraaviin palvelurakenteen muutoksiin. Kaupunki seuraa aktiivisesti arviointiryhmän linjauksia ja osallistuu vuoropuheluun hyvinvointialueen johdon sekä muiden maakunnan kuntien kanssa. Tavoitteena on vaikuttaa siihen, että talouden tasapainottaminen toteutetaan hallitusti ilman kohtuutonta palveluiden keskittämistä tai kustannusten siirtämistä kuntien vastuulle.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä kaupungin tavoitteena on vahvistaa kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyötä erityisesti lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden hyvinvoinnin tukemisessa. Kouvola hyödyntää hyvinvointikertomusten, HYTE-kertoimen, työllisyys- ja hyvinvointitiedon sekä muiden vaikuttavuusmittareiden tuottamaa tietoa yhteisen tilannekuvan muodostamisessa ja edunvalvonnan perustana.

Vuonna 2027 kaupunki vahvistaa systemaattista edunvalvontaa hyvinvointialueen suuntaan säännöllisillä johdon tapaamisilla, ennakoivalla vaikuttamistyöllä sekä tiiviillä yhteistyöllä maakunnan kuntien, järjestöjen, elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on turvata Kouvolan alueellinen asema, palveluiden saavutettavuus sekä kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta kestävät ratkaisut muuttuvassa hyvinvointialuerakenteessa.

2.5 Hyvinvointisuunnitelma

Lain sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä 6 §:n mukaan kunnan tulee seurata ja raportoida väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä valmistella valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Hyvinvointisuunnitelma on osa lakisääteistä hyvinvointikertomusta, ja Kouvolassa se toteutetaan osana kaupungin talousarvioprosessia. Toteutumista seurataan vuosittain talousarvioraportoinnin ja hyvinvointikertomuksen yhteydessä.

Hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 perustuu kaupunkistrategiaan, HYTE-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattoreihin, hyvinvointikertomuksessa tunnistettuihin kehityskulkuihin, aiempiin hyvinvointia edistäviin suunnitelmiin sekä toimialojen tavoitteisiin ja käyttösuunnitelmiin.

Vuoden 2026 hyvinvointikertomuksen mukaan kuntalaisten hyvinvoinnissa on nähtävissä sekä myönteistä että huolta herättävää kehitystä. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky, koettu terveydentila ja kuntalaisten kokema hyvinvointi ovat parantuneet. Haasteina ovat edelleen työkyvyttömyyseläkettä saavien suuri määrä, vähäinen arkiliikunta sekä pitkäaikais-, nuoriso- ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työttömyys. HYTE-kertoimen prosessi-indikaattoreissa Kouvola menestyy edelleen hyvin, mutta tulosindikaattoreiden kehittämiseen tarvitaan lisää vaikuttavia toimenpiteitä.

Hyvinvointisuunnitelmalla 2025–2029 on kaksi painopistettä, jotka ovat yhteneväiset Kymenlaakson alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kanssa. Osa tavoitteista toteutetaan yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa.

Painopiste 1. Terveelliset ja hyvinvointia tukevat elintavat

Tavoitteet:

- Asukkaat tekevät arjessaan enemmän terveellisiä valintoja ja liikkuvat säännöllisesti.
- Asukkaiden arjen voimavarat ja mielenterveys vahvistuvat.
- Asukkaiden perustaidot ja hyvinvointi vahvistuvat.

Painopiste 2. Merkityksellinen elämä ja turvallinen arki

Tavoitteet:

- Asukkaat kokevat elinympäristönsä ja arkensa turvalliseksi sekä osallistuvat heille merkityksellisiin asioihin.
- Yhteisöllisyys lisääntyy ja yksinäisyyden kokemus vähenee.
- Sosiaalinen, fyysinen ja digitaalinen esteettömyys paranee.

Vuonna 2027 toimeenpanon painopisteinä ovat lasten ja nuorten liikkumisen ja mielenterveyden vahvistaminen, työllisyyden ja osallisuuden edistäminen, yhteisöllisyyden lisääminen, esteettömyyden kehittäminen sekä yhteistyö Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa. Samalla jatketaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden parantamista ja HYTE-kertoimen kehittämistä.

2.6 Kuntakonsernin riskianalyysi

Riskienhallinta on osa kaupunkikonsernin aktiivista tilanteen seurantaa, johtamista ja toiminnan ohjaamista. Tavoitteena on strategisten tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja toiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallituksen on huolehdittava kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä. Kaupungin hallintosäännön luvussa 10 on määritelty kaupunginhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden tehtävät riskienhallinnassa. Konsernijohto vastaa konserniyhtiöiden riskienhallinnan järjestämisen valvonnasta. Kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto tarkastaa vuosittain keskeisten kaupunkiyhtiöiden hallitusten vahvistamat riskienhallinnan ohjeistukset.

Kouvolan kaupunkistrategiassa ei ole erillistä riskikartoitusta tai -analyysiä. Näin talousarvio ja -suunnitelma on hallintosäännön ohella keskeisin asiakirja, jolla valtuusto ohjaa päätöksentekoon kuuluvassa riskienhallinnassa kunnallisia toimielimiä ja viranhaltijoita. Kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan riskianalyysi käsittelee muita kuin normaaliaikaisia häiriötilanteita. Kuntalain mukaan kaupungin vastuulla on kuntalaisten hyvinvointi kaikissa olosuhteissa, minkä takia kaikki varautumiseen liittyvät suunnitelmat ovat osa riskien hallintaa.

Tarkasteltaessa vuotta 2027 ja suunnittelukautta 2027–2030 maamme talouteen ja toimintaan vaikuttavat keskeisimmät riskit liittyvät Venäjän hyökkäyssodan ja Lähi-idän kriisin jatkumiseen, jotka vaikuttavat globaaliin talouteen ja turvallisuustilanteeseen. Euroopan talouden kasvu voi ennakoidusta hidastua ja pitää edelleen elinkustannukset korkealla. Merireiteistä riippuvainen euroalueen talous on altis ulkoisille shokeille ja muutokset voivat olla yllättäviä.

Suomen kansantalouden suurimmat riskit liittyvät edellä mainittuihin ulkoisiin geopoliittisiin häiriöihin, julkisen talouden syvenevään alijäämään sekä työmarkkinoiden hitaaseen elpymiseen. Puolustusmenojen merkittävä kasvu on realiteetti, mikä on pystyttävä korvaamaan muita julkisia meno-

ja vähentämällä ja keskittymällä tulovirtojen kasvuun työllisyyttä parantavilla toimenpiteillä. Lähivuosina julkisen talouden veroaste pysyy korkeana.

Toteutuessaan taloudelliseen kehitykseen liittyvät riskit saattavat kohdentua kasvukeskusten ulkopuolisille alueille, joilla ennustettu kehitys on muutoinkin heikompaa. Maamme talouden osalta ei ole nähtävissä sellaista positiivista kehitystä, joka mahdollistaisi julkisten palvelujen laajentamisen ja etuuksien lisäämisen. Päinvastoin julkista hallintoa jouduttaneen seuraavien vuosien aikana supistamaan, mikä saattaa laskea kuntien valtionosuuksia. Poikkeuksellisen epävarmassa tilanteessa riskienhallinnan ja etenkin riskeihin varautumisen merkitys korostuu.

Kouvolan kaupunkikonsernin kannalta strategisia, vaikutuksiltaan vaikeasti ennakoitavia ja toimintaan merkittävästi vaikuttavia ulkoisia riskejä ovat

- Ukrainan sodan jatkuminen ja sotilaalliseen jännitteeseen liittyvä vieraan valtion suunnitelmallinen hybridivaikuttaminen etenkin energia- ja vesihuoltoon ja tietojärjestelmiin.
- Euroopan unionin ja erityisesti Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn heikkeneminen, julkishallinnon velkaantumisen jatkuminen ja EU:n taloussääntöjen tiukentuminen.
- Datakeskusten rakentamiseen liittyvien myönteisten talousvaikutuksien jääminen ennakoitua vähäisemmäksi.
- Työllisyyden heikko kehitys investointien jäädessä vähäiseksi samanaikaisesti perinteisen raskaan teollisuuden hiipuessa.
- Afrikkalaisen sikaruton leviäminen Kouvolan alueelle.
- Ilmastomuutoksen eteneminen, sään ennustettavuuden vaikeutuminen, luonnonilmiöistä (kuten myrskyt ja rajuilmat, kuivuuden aiheuttama laaja metsäpalo) aiheutuvat laajat vahingot.

Kaupunkikonsernin kannalta strategisia ja vaikuttavuudeltaan pitkäaikaisia kaupungin päätöksillä ja ohjauksella hallittavia sisäisiä riskejä ovat

- Konserniyhtiöiden kilpailukyky ja talous heikkenee.
- Kaupungin ja konsernin omistamien kiinteistöjen käyttöaste ja arvo laskevat merkittävästi.
- Avainosaamisen ja osaavan työvoiman saatavuus vaikeutuu, henkilöstön sitoutuminen ja työhyvinvointi heikkenee, työn tuottavuus laskee.
- Digitaalinen turvallisuus heikkenee, automaation ja tekoälyn hyödyntäminen ei etene suunnitellusti.

Toimenpiteitä riskeihin varautumiseksi

Turvallisuustilanteeseen liittyy monimuotoisia ja osin vaikeasti ennakoitavia heijastusvaikutuksia, jotka vähentävät elinvoimaa ja väestön hyvinvointia ja edellyttävät tarvittaessa valtion keskitettyä ohjausta tilanteen vakauttamiseksi.

On mahdollista, että tilanteen muuttuessa oleellisesti on nykyistä kuntapalvelujen tuottamista arvioitava kriittisesti, mikä edellyttää strategian ja talousarvion ja -suunnitelman tarkentamista. Seurannan tulee olla tiivistä ja päätöksenteon osalta vaikuttavaa, jopa ennakoivaa.

Euroopan unionin ja Suomen taloudellisen kilpailukyvyn taantuminen voi johtaa tilanteeseen, jossa työttömyys kasvaa ja väestön sosiaalinen eriarvoistuminen syvenee. Tällöin kaupungin verotulot laskevat, investoinnit alueelle supistuvat, yritysten konkurssit lisääntyvät ja työpaikat vähenevät.

Edellä mainittu kehitys saattaa johtaa tilanteeseen, jossa lasten ja nuorten pahoinvointi jatkuu ja syvenee, sosiaalinen kestävyys vaarantuu, rikollisuus kasvaa ja sisäinen turvallisuus heikkenee. Heikkenevän talouden vuoksi kaupungin palvelutuotantoa joudutaan supistamaan ja henkilöstöä

vähentämään. Korkotason noustessa lainanhoitokyky heikkenee ja tulevia investointeja on arvioitava kriittisesti.

Datakeskuksien rakentamiseen ja käyttöönottoon liittyviä riskejä ovat niiden talouteen ja työllisyyteen liittyvien odotuksien jääminen ennakoitua pienemmiksi. Nykyisten keskusten laajentamista ja uusien syntymistä saattavat rajoittaa odotettavissa oleva energian hinnan nousu, muuttuva verokäytäntö, toimintaan liittyvän säätelyn tiukentuminen ja korvaavan tekniikan kehittyminen. Suojelupoliisin mukaan datakeskuksiin liittyy niiden omistuspohjaan liittyviä haasteita etenkin silloin kun omistus tulee autoritaarisista maista. Kaupungin on pyrittävä pysymään ajan tasalla niiden omistuspohjasta ja myös siitä, mitä datakeskuksessa tehdään. Jatkossa tähän on odotettavissa muutos todennäköisesti vuonna 2027 voimaan tulevan Sijoituslupalain myötä, jolloin viranomaisseurannan ja pakollisen ennakkoluvan piiriin tulevat myös sellaiset investoinnit, joihin ei liity yritys- tai kiinteistökauppaa.

Työllisyyden kehitys on jo itsessään kaupungille kriittinen menestystekijä. Vaikka Suomessa teollisten investointien määrän arvioivan kehittyvän myönteisesti, voi Kouvolan alueella metsäteollisuuden työpaikat ja investointien määrä laskea, eikä niiden tilalle saada datakeskusten lisäksi muuta teollisuutta. Odotettavissa oleva työllisyyden myönteinen talousvaikutus näkyy erityisesti silloin, kun avautuviin työpaikkoihin valitut henkilöt asuvat täällä tai muuttaessaan valitsevat asuinpaikakseen Kouvolan.

Vuosien määrätietoisesta torjuntatyöstä huolimatta afrikkalainen sikarutto jalkautui Kaakkoiseen Suomeen. Vaikka työ jatkuu, on sikaruton leviäminen laajemmalle alueelle mahdollista. Toistaiseksi rajoitusten keventäminen on vähentänyt vaikutuksia maa- ja metsätalouteen. Tilannetta on seurattava aktiivisesti ja mahdollisia negatiivisia vaikutuksia aluetalouteen on pyrittävä vähentämään.

Ilmastomuutokseen varautuminen on osa strategista suunnittelua, joka edellyttää myös sään ääri-ilmiöiden huomioon ottamista alueiden hallinnassa ja kaavoituksessa. Rankkasade, myrsky, laaja tulipalo ja muu luontoa vahingoittava katastrofi voivat johtaa tilanteeseen, jossa tilapäiset ja alueellisesti rajatut väestön siirrot ovat mahdollisia, vahinkojen korjaaminen vie aikaa ja kuluttaa taloudellisia resursseja. Sään ääri-ilmiöt on otettava huomioon toimialueiden suunnittelussa ja kaupungin varautumisessa ml. konserniyhtiöt. Kouvolan alueella on useita teollisuuslaitoksia, jossa merkittävä onnettomuus voi aiheuttaa koko kaupunkia koettelevan kriisin.

Omistajaohjauksella on aktiivisesti seurattava konserniyhtiöiden taloudellista tilaa ja asettava tavoitteet siten, että tuotanto pystytään ylläpitämään taloudellisen tilanteen ja kysynnän heiketessä sekä poikkeustilanteessa. Tytäryhtiöiden omat riskianalyysit riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi on pidettävä ajan tasalla ja yhtiöiden on raportoitava konsernijohdolle muuttuneesta tilanteesta matalalla kynnyksellä.

Kaupungilla on kiinteistöjä huomattavasti yli oman tarpeen, kiinteistöjen käyttöaste on alhainen, korjausvelka ja tekniseen kuntoon liittyvät riskit ovat merkittävä, eikä markkinatilanne ole myynnin kannalta suotuisa. Myös yhdyskuntarakenteiden, kuten vesi- ja jätevesijärjestelmät korjausvelka on huolestuttava. Omaisuuden tase- ja myyntiarvo laskevat kunnossapitovelan kasvaessa. Taloudellisten, strategista luokkaa olevan riskien vähentämiseksi on suunnitelmallinen kiinteistömassan vähentäminen kaupungin tulevaisuuden kannalta välttämätöntä.

Alhainen syntyvyys ja Kouvolan väestönkehitys ovat johtamassa kilpailuun osaavasta työvoimasta. Talouden sopeuttamistarpeet ja henkilöstön väheneminen ovat lisänneet huomattavasti avainhenkilöriskiä. Henkilöstön eläkkeelle siirtyminen on lähivuosina runsasta ja työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet ovat selvästi kasvaneet. Henkilöstöohjelmassa on määriteltävä toimenpiteet, joilla turvataan osaava ja riittävä henkilöstö kaupungin palveluissa. Työterveyshuoltoyhteistyötä on tehostettava ja työkyvyn toimintamallia edelleen kehitettävä.

Digitaalisen turvallisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen on jatkuvaa ja korostuu tilanteessa, jossa sitä saatetaan ulkopuolisen toimesta häiritä. Henkilöstön tietoturvallisten toimintatapojen ylläpitäminen ja vahvistaminen on keskeinen osa organisaation tietoturvan toteuttamista. Työskentelyn siirtyessä enenevissä määrin pilviympäristöihin ja työskentelyvälineiden monipuolisempi hyödyntäminen vaatii jatkossa huomioimaan myös niiden tehokkaamman suojaamisen. Toimintaprosessien digitalisoinnin myötä tietojärjestelmäriskit voivat kasvaa mm. integraatioiden lisäännyttyä eri järjestelmien välillä, jolloin tiedon eheyden ja laadun poikkeamat vaikuttavat useampiin järjestelmiin. Tekoälyn käyttöönotto voi parantaa tuottavuutta, toiminnan laatua ja vähentää henkilöstön tarvetta.

Edellä kuvatuista strategisista riskeistä ensimmäiset eivät välttämättä ole todennäköisiä, mutta niiden mahdollisuus on tiedostettava ja negatiiviseen tilannekehitykseen on varauduttava. Edelleen ei voi poissulkea maailmanlaajuista, koronan kaltaisen terveysuhan leviämistä. Edellisten ohella on riskienhallinnassa jatkuvasti otettava huomioon vakuutuksiin, sopimuksiin, työturvallisuuteen ja oikeudellisiin kysymyksiin liittyvät riskit, jotka kuitenkaan eivät vaikutukseltaan ole laajoja ja pitkäkestoisia, mutta saattavat aiheuttaa tarpeita muuttaa voimassa olevaa talousarviota. Realiteetti on, että kunnossa oleva talous, osaava henkilöstö ja taseessa oleva ylijäämä helpottavat poikkeuksellisten ja yllättävien tilanteiden hallintaa.

3 Henkilöstö

Henkilöstöohjelma

Henkilöstöohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian toteutumista. Henkilöstöohjelmaa uudistetaan parhaillaan ja sen on tarkoitus valmistua vuoden 2026 loppupuolella.

Nykyisessä henkilöstöohjelmassa on määritelty henkilöstöjohtamisen visioksi ”Rakkaudesta lajiin – me teemme Kouvolaa”. Visiossa korostuu kuntatyön ihmisläheisyys ja työskentely yhteisen hyvän puolesta. Henkilöstövisio kertoo motivoituneesta ja sitoutuneesta henkilöstöstä. Kaupungin henkilöstö on aktiivisesti tekemässä ja rakentamassa Kouvolaa yhdessä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Henkilöstöohjelmassa on asetettu kolme henkilöstöjohtamisen tavoitetta, jotka ovat osaava ja riittävä henkilöstö, hyvinvoiva henkilöstö ja turvallinen työyhteisö sekä hyvä johtaminen ja osallistuva työyhteisö. Ohjelmassa on määritelty jokaista tavoitetta koskevat linjaukset ja mittarit.

Henkilöstömäärä

Kaupungin palveluksessa oli elokuun 2026 lopussa henkilöstöä yhteensä 2 483, joista vakinaisia oli 2 026 ja määräaikaisia 457. Henkilöstö on vähentynyt edellisvuodesta 77:llä. Henkilöstö jakautuu toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Henkilöstö 31.8.2026	Henkilöstö 31.8.2025	Muutos, lkm	Muutos-%
Elinvoimapalvelut	195	28	**223**	227	-4	-1,8
Sivistys	1 412	342	**1 754**	1 787	-33	-1,8
Tekniikka ja ympäristö	419	87	**506**	546	-40	-7,3
Yhteensä	**2 026**	**457**	**2 483**	**2 560**	**-77**	**-3,0**
Henkilöstö 31.8.2025	2 119	441	**2 560**			
Henkilöstö 31.8.2024	2 117	514	**2 631**			

Vakinainen henkilöstö on tilastoitu sille toimialalle, jolla hän työskentelee tilastointipäivänä riippumatta sen hetkisen palvelussuhteen luonteesta. Tilasto sisältää myös virka-/työvapaalla olevat henkilöt. Sivutoimiset eivät sisälly lukuihin.

Vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt viime vuodesta 93:lla. Määräaikaisen henkilöstön määrä on sen sijaan kasvanut 16:lla. Kasvua selittää osittain kaupungin omalla palkkatuella palkattujen pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu. Määräaikainen henkilöstöön sisältyy yhteensä 34 tukityöllistettyä, kun viime vuonna heitä oli 26.

Tarkemmin henkilöstömäärää kuvaa henkilötyövuosi (htv), jolla tarkoitetaan tässä koko tarkasteluajanjakson kokoaikatyössä ollutta henkilöä. Tunnusluvusta ei vähennetä vuosilomia tai palkallisia poissaoloja. Henkilötyövuodet ovat vähentyneet edellisestä vuodesta yhteensä 39,07:llä. Samanaikaisesti kaupungin omalla palkkatuella työllistettyjen pitkäaikaistyöttömien määrä on kuitenkin kasvanut 31,44:llä.

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Tot.1-8/2026	Tot.1-8/2025	Muutos, htv	Muutos-%
Elinvoimapalvelut	184,99	33,93	**218,92**	220,81	-1,9	-0,9
Sivistys	1 263,04	408,22	**1 671,26**	1 693,26	-22,0	-1,3
Tekniikka ja ympäristö	404,57	97,30	**501,87**	517,06	-15,2	-2,9
Yhteensä	**1 852,60**	**539,45**	**2 392,05**	**2 431,12**	**-39,1**	**-1,6**
Tot. 1-8/2025	1 899,57	531,56	**2 431,12**			
Tot. 1-8/2024	1 886,07	657,86	**2 543,93**			

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve. Henkilöstösuunnitelman lähtökohtana tulee olla kaupungin strategia ja palvelustrategiset linjaukset, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja kehitetään ja johdetaan.

Ennusteiden mukaan Kouvolan kaupungin vakinaista henkilöstöä siirtyy vanhuuseläkkeelle toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	-2027	2028	2029	2030	Yhteensä	% varsinaisesta henkilöstöstä
Elinvoimapalvelut	14	8	3	6	**31**	16
Sivistys	68	55	66	60	**249**	18
Tekniikka ja ympäristö	49	25	16	18	**108**	26
Yhteensä	**131**	**88**	**85**	**44**	**388**	**19**

Vuoden 2027 sarake sisältää myös ne henkilöt, joiden henkilökohtainen eläkeikä on täyttynyt jo aiemmin. Henkilö voi jäädä vanhuuseläkkeelle saavutettuaan alimman vanhuuseläkeikänsä. Alin vanhuuseläkeikä on vuonna 1962 syntyneillä 65 vuotta. Vuosina 1958–1961 syntyneet jäävät eläkkeelle viimeistään 69-vuotiaana. Henkilökohtainen eläkeikä voi olla korkeampi kuin alin vanhuuseläkeikä. Eläkeiän täyttymispäivä ei tarkoita samaa kuin eläkkeelle siirtymispäivä. Eläkeiän täyttää vuoden 2030 loppuun mennessä yhteensä 388 henkilöä, mikä on 19 prosenttia vakinaisesta henkilöstöstä. Vanhuuseläkkeiden lisäksi työkyvyttömyyseläkkeelle arvioidaan siirtyvän vuosittain noin 10–15 viranhaltijaa/työntekijää.

Vakinaista henkilöstöä siirtyy eläkkeelle henkilöryhmittäin vuosina 2027–2030 seuraavasti:

Ammattiryhmä	Vakinaiset 31.8.2026	Eläkkeelle (hlö)	% vakinaisesta henkilöstöstä
Varhaiskasvatus (ml. koulunk.ohj.)	690	128	19
Opetushenkilöstö (OVTES)	555	84	15
Tekninen henkilöstö	229	43	19
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	191	46	24
Muu sivistystoimen henkilöstö	126	21	17
Puhtauspalveluhenkilöstö	76	25	33
Ruokapalveluhenkilöstö	73	30	41
Työllisyyspalveluhenkilöstö	72	10	14
Muu henkilöstö	9	1	11
Eläinlääkärit	5	0	0
Yhteensä	**2 026**	**388**	**19**

Vuosille 2027–2030 laaditaan erillinen henkilöstösuunnitelma. Alla olevassa taulukossa esitetään kooste toimialojen esityksistä määrälliseksi henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2027–2030.

Toimiala		2027 htv (brutto)	2028 htv (brutto)	2029 htv (brutto)	2030 htv (brutto)	Muutos% 2027-2030
Elinvoimapalvelut	Vakinaiset	187,6	186,0	182,0	180,0	-4,0 %
	Määräaikaiset	23,3	21,5	19,0	17,0	-27,0 %
	Yhteensä	**210,9**	**207,5**	**201,0**	**197,0**	**-6,6 %**
Sivistys	Vakinaiset	1 267,0	1 236,0	1 218,0	1 196,0	-5,6 %
	Määräaikaiset	428,0	402,3	401,0	372,8	-12,9 %
	Yhteensä	**1 695,0**	**1 638,3**	**1 619,0**	**1 568,8**	**-7,4 %**
Tekniikka ja ympäristö	Vakinaiset	405,9	395,6	388,2	377,7	-6,9 %
	Määräaikaiset	30,3	12,5	4,8	2,1	-93,1 %
	Yhteensä	**436,2**	**408,1**	**393,0**	**379,8**	**-12,9 %**
Kouvolan kaupunki	Vakinaiset	1 860,5	1 817,6	1 788,2	1 753,7	-5,7 %
	Määräaikaiset	481,6	436,3	424,8	391,9	-18,6 %
	Yhteensä	**2 342,1**	**2 253,9**	**2 213,0**	**2 145,6**	**-8,4 %**

Henkilötyövuosilaskennassa koko vuoden kokoaikatyössä oleva henkilö on yksi henkilötyövuosi (1 htv). Osa-aikaisesti työskentelevän työpanos lasketaan tehdyn työajan suhteessa.

Kaupungin henkilöstömenojen on oltava suunnittelukaudella kestävällä perustalla. Henkilöstösuunnittelun tulee olla strategiasidonnaista siten, että kaupungilla on optimaaliset henkilöstörakenteet ja -mitoitukset myös talouden näkökulmasta. Kaupungin palveluverkkoa uudistetaan ja palveluprosesseja kehitetään edistämällä digitalisaatiota. Työtehtävien ja työaikojen hyvällä suunnittelulla pyritään palvelujen tehokkaaseen järjestämiseen. Tavoitteena on strateginen osaamisen ennakointi ja osaamisen täysimääräinen hyödyntäminen. Työhyvinvoinnin edistäminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen ovat keskeisiä keinoja vähentää henkilöstömenoja.

Henkilöstökulut

Talousarvion palkkausmäärärahoja korotettiin talousarvion laadintavaiheessa 5,0 prosentilla kesäkuun 2026 palkkatasosta. Korotusprosentti sisältää varautumisen 1.8.2026 yleiskorotuksiin, 1.10.2026 paikallisiin järjestelyeriin (ml. kehittämisohjelmaerät) sekä 1.4.2027 sopimuskorotuksiin (yleiskorotukset, paikalliset järjestelyerät ja kehittämisohjelmaerät). Palkkojen sivukulut on varattu talousarvioon alustavien ennusteiden mukaisesti.

Nykyiset kunta-alan sopimukset ovat voimassa 28.2.2028 saakka. Palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2026–2027. Vuonna 2027 palkkauskustannukset nousevat keskimäärin noin 3,85 prosentilla verrattuna vuoden 2026 keskiarvoon.

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) sekä kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) osion G (varhaiskasvatuksen opetushenkilöstö) piirissä on otettu käyttöön 1.10.2025 alkaen tasopalkkajärjestelmä. Tasopalkkajärjestelmän käyttöönotosta seuraa palkkojen yhteensovittamisen tarvetta. Palkkojen yhteensovittamisessa noudatetaan siirtymäaikaa. Työnantajan tulee tehdä yhteensovittaminen kohtuullisessa ajassa. Yhteensovittaminen jatkuu vuonna 2027 paikallisilla järjestelyerillä ja kehittämisohjelmaerillä.

4 Kouvolan kaupungin konserni

Valtuuston tulee päättää kunnan omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta (KuntaL 14 §) sekä hyväksyä talousarvio ja taloussuunnitelma ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet (KuntaL 110 §). Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Valtuuston tulee ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Konsernijohto seuraa tavoitteiden toteutumista mm. elinvoimajaoston kokouksessa 3 kertaa vuodessa sekä valvoo, että yhtiöiden sisäiset riskienhallintaohjeistukset ovat kunnossa ja sisäinen valvonta toimii. Konsernin taloudellisia tavoitteita seurataan kriisikuntakriteereiden avulla, eivätkä ne saa ylittyä.

Konsernitilinpäätöksen alijäämä asukasta kohden 1. vuonna > 500 euroa ja 2. vuonna > 1 000 euroa tai jos seuraavien neljän kriteerin raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

1. Konsernin vuosikate poistoista < 80 %

2. Tuloveroprosentti kuntien keskiarvo +2,0

3. Konsernin lainat ja vuokravastuut kuntien keskiarvo +50 %

4. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate < 0,8

Konsernirakenne

Kunta tytäryhteisöineen muodostaa **kuntakonsernin**, jolla tarkoitetaan kunnan sekä juridisesti itsenäisten yhteisöjen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa tytäryhteisössä. Konsernitilinpäätöksen laativa kunta on konsernin **emoyhteisö.**

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan niitä yhteisöjä (mm. osakeyhtiö), joissa kunnalla tai kuntayhtymällä yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta. Konsernitilinpäätös laaditaan emoyrityksen ja tytäryritysten tilinpäätösten yhdistelmänä hyvää kirjanpitotapaa noudattaen (eliminoidaan sisäiset liiketapahtumat ja keskinäinen osakkeenomistus sekä erotetaan vähemmistölle kuuluva osuus tytäryhteisöstä).

Osakkuusyhteisössä kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Osakkuusyhteisö yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osakkuusyhteisön tilinpäätöstiedot yhdistellään niin, että konserniyhteisöjen omistusosuuden mukainen määrä osakkuusyhteisön tilikauden voitosta merkitään konsernituloslaskelmaan tuotoksi ja vastaava määrä tappiosta kuluksi.

Kuntayhtymä on yhteenliittymä, jonka kunnat voivat perustaa yhteisiä toimiaan koskevia tehtäviä varten. Kuntayhtymät yhdistellään konsernitilinpäätökseen omistusosuuden mukaisesti.

TYTÄRYHTEISÖT

Energia- ja vesiyhtiöt	
KSS Energia Oy	100,0 %
KSS Rakennus Oy	100,0 %
Voimakymi Oy	100,0 %
Suomen Energia-Urakointi Oy	100,0 %
KSS Verkko Oy	97,7 %
Kouvolan Vesi Oy	100,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kouvolan Asunnot Oy	100,0 %
Asunto Oy Elopuisto	84,1 %
Kiinteistö Oy Päätie 19	100,0 %
Kiinteistö Oy Madekuja 1	68,1 %
Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus *	58,9 %
Kiinteistö Oy Korianjousi	58,3 %

Elinkeino- ja kehitysyhtiöt	
Kouvola Innovation Oy	100,0 %
RRT Kouvola Oy	100,0 %
Kohoa Synergiakeskus Oy	66,7 %
Kouvolan Yritystilat Oy	100,0 %
(kaupunki 63 % ja Kouvola Innovation Oy 37 %)	

Muut tytäryhtiöt	
Kouvolan Teatteri Oy	100,0 %
Kouvolan Teatteripalvelu Oy	100,0 %
Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy	100,0 %
Kuusankosken Tennishalli Oy	87,0 %
Kaakkois-Suomen Tieto Oy	61,0 %
Kouvolan Ammattiopisto Oy	60,0 %
Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy	60,0 %
Kouvolan Hansapysäköinti Oy (äänivalta 62,5	32,2 %

OSAKKUUSYHTEISÖT

Muut osakkuusyhtiöt	
Kymenlaakson Jäte Oy	47,0 %
Ekokaari Oy	47,0 %
Keltakankaan Lämpö Oy	47,0 %
Kymenlaakson Orkesteri Oy	33,5 %
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu O	24,5 %
Disec Oy	24,5 %
Saimaa Stadiumi Oy	24,5 %
Kymin Voima Oy (KSS Energian kautta)	24,0 %
Kymenlaakson Sähkö Oy	20,7 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy	49,0 %
Asunto Oy Aron-Kara 1 **	48,5 %
Asunto Oy Kirkkovuorentie 2 **	48,5 %
Asunto Oy Kouvolan Lasipalatsi **	47,3 %
Asunto Oy Kimmelmanni **	45,4 %
Asunto Oy Enärivi **	40,8 %
Asunto Oy Kaipiaistensato **	40,7 %
Kiinteistö Oy Korianportti***	39,9 %
Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1**	39,1 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju **	39,0 %
Asunto Oy Kataja-Haikula **	34,1 %
Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus	32,8 %
Asunto Oy Anjalantie 2	31,3 %
Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio **	31,0 %
Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli	30,6 %
Asunto Oy Siltapuisto 1 ****	30,5 %
Asunto Oy Huusarinmäki **	30,4 %
Asunto Oy Puutarhurinjousi **	29,3 %
Asunto Oy Silmuntie **	27,9 %
Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo **	27,9 %
Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10**	27,1 %
Asunto Oy Elimäen Napansäde	26,9 %
Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto **	25,0 %
Asunto Oy Suolasenkoski **	23,7 %
Asunto Oy Kasakkakara **	23,1 %
Anjalankosken Painotalo Oy***	22,6 %
Asunto Oy Rivikolkka 2 **	22,0 %
Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy	21,6 %
Asunto Oy Naakanhovi **	21,4 %

KUNTAYHTYMÄT

Kuntayhtymät	
Kymenlaakson liitto	49,7 %

SÄÄTIÖT

Säätiö	
Myllykosken vanhustensäätiö sr	

*) Kaupungin tytäryhteisö 50,7 % ja Kouvolan Yritystilat Oy 8,2 %
**) Kouvolan Asunnot Oy:n osakkuusyhteisö
***) Kouvolan Yritystilat Oy:n osakkuusyhteisö
****) Kaupungin osakkuusyhteisö 26 % ja
Kouvolan Asunnot Oy 4,5 %

24 tytäryhteisöä
38 osakkuusyhteisöä
1 kuntayhtymä
1 säätiö

Päivitetty 30.9.2026

Kuva 10: Kouvolan kaupungin konserni 30.9.2026

Kouvolan kaupungin konserniin 30.9.2026 kuului 24 tytäryhteisöä ja 1 kuntayhtymä, joissa kaupunki on jäsenenä. Kouvola-konserniin kuului myös 38 osakkuusyhteisöä ja säätiö. Konsernikaavioon on täydennetty alakonsernien osakkuusyhteisöt.

Tytäryhteisöt

Kouvolan kaupungin tytäryhteisöistä energia – ja vesiyhtiöitä ovat 100 prosenttisesti omistetut KSS Energia Oy ja Kouvolan Vesi Oy. KSS Energia Oy:n tytäryhtiöitä ovat 100 prosenttisesti omistetut

KSS Rakennus Oy, Voimakymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy ja 97,7 prosenttisesti omistettu KSS Verkko Oy.

Kouvolan kaupungin 100 prosenttisesti omistama Kouvola Innovation Oy on elinkeino- ja kehitysyhtiö. Kouvolan Innovation Oy omistaa 100 prosenttisesti RRT Kouvola Oy:n sekä 66,7 prosenttisesti Kohoa Synergiakeskus Oy:n. Kouvolan Yritystilat Oy on Kouvolan kaupungin 63 prosenttisesti omistama tytäryhtiö ja Kouvola Innovation Oy:n 37 prosenttisesti omistama osakkuusyhtiö.

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä ovat Kouvolan kaupungin 100 prosenttisesti omistamat Kouvolan Asunnot Oy ja Kiinteistö Oy Päätie 19 sekä 68,1 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Madekuja 1 ja 58,3 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Korianjousi. Kiinteistö Oy Korian Liikekeskuksen omistus konsernissa on yhteensä 58,9 % jakaantuen Kouvolan kaupunki 50,7 % ja Kouvolan Yritystilat Oy 8,2 %. Kouvolan Asunnot Oy:n tytäryhtiö on 84,1 %:n omistusosuudella Asunto Oy Elopuisto. Muut Kouvolan kaupungin tytäryhtiöt ovat 100 prosenttisesti omistetut Kouvolan Teatteri Oy ja Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy, 87,0 %:n omistusosuudella Kuusankosken Tennishalli Oy, 61,0 prosenttisesti omistettu Kaakkois-Suomen Tieto Oy, 60,0 %:n prosenttisesti omistettu Kouvolan Ammattiopisto Oy ja 32,2 prosenttisesti omistettu Kouvolan Hansapysäköinti Oy (äänivalta 62,5 %). Kouvolan Teatteri Oy:n tytäryhtiö on 100 %:n omistusosuudella Kouvolan Teatteripalvelu Oy. Kouvolan Ammattiopisto Oy omistaa 100 prosenttisesti Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy:n.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ovat Kymenlaakson Jäte Oy (47,0 %), Kymenlaakson Orkesteri Oy (33,5 %), Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy (24,5 %) ja Kymenlaakson Sähkö Oy (20,7 %). Kymenlaakson Jäte Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Ekokaari Oy (47,0 %) ja Keltakankaan Lämpö Oy (47,0 %). Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy kautta osakkuusyhtiöitä ovat Disec Oy (24,5 %) ja Saimaa Stadiumi Oy (24,5 %). KSS Energia Oy:n kautta osakkuusyhtiö on Kymin Voima Oy (24,0 %).

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöihin kuuluvia osakkuusyhtiöitä ovat Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy (49,0 %), Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus (32,8 %), Asunto Oy Anjalantie 2 (31,3 %), Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli (30,6 %), Asunto Oy Siltapuisto 1 (30,5 %), Asunto Oy Elimäen Napansäde (26,9 %) ja Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy (21,6 %). Asunto Oy Siltapuistosta Kouvolan kaupunki omistaa 26,0 % ja Kouvolan Asunnot Oy 4,5 %.

Kouvola Yritystilat Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Korian Portti (39,9 %), Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1 (39,1 %) ja Anjalankosken Painotalo Oy (22,6 %). Kouvolan Asunnot Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Asunto Oy Aron-Kara 1 (48,5 %), Asunto Oy Kirkkovuorentie 2 (48,5 %), Asunto Oy Kouvolan Lasipalatsi (47,3 %), Asunto Oy Kimmelmanni (45,4 %), Asunto Oy Enärivi (40,8 %), Asunto Oy Kaipiaistensato (40,7 %), Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju (39,0 %), Asunto Oy Kataja-Haikula (34,1 %), Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio (31,0 %), Asunto Oy Huusarinmäki (30,4 %), Asunto Oy Puutarhurinjousi (29,3 %), Asunto Oy Silmuntie (27,9 %), Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo (27,9 %), Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10 (27,1 %), Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto (25,0 %), Asunto Oy Suolasenkoski (23,7 %), Asunto Oy Kasakkakara (23,1 %), Asunto Oy Rivikolkka 2 (22,0 %) ja Asunto Oy Naakanhovi (21,4 %).

Kuntayhtymät

Kuntayhtymä on Kymenlaakson liitto (49,7 %).

Säätiöt

Säätiöitä on Myllykosken vanhustensäätiö sr.

Osingot

Osinkoja yhtiöiden vuoden 2026 tuloksen ja asetettujen tavoitteiden perusteella vuoden 2027 talousarvioon arvioidaan kertyvän 12,1 milj. euroa, josta merkittävimmät ovat KSS Energia Oy 9,0 milj. euroa ja Kymenlaakson Sähkö Oy noin 1,7 milj. euroa.

Keskeiset tytäryhteisöt ja näiden tytäryhteisöt

Kouvolan kaupungin konserniohje sekä hyvä hallinto- ja johtamistapa ohjeen mukaan kaupunginhallitus päättää vähintään valtuustokausittain mitkä konserniyhteisöt ovat keskeisiä tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä. Keskeisiä tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä vuonna 2027 ovat KSS Energia -konserni (KSS Energia Oy, KSS Rakennus Oy, Voimakymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy, KSS Verkko Oy), Kouvola Innovation -konserni (Kouvola Innovation Oy, RRT Kouvola Oy, Kohoa Synergiakeskus Oy), Kouvolan Yritystilat Oy, Eduko -konserni (Kouvolan Ammattiopisto Oy, Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy), Kouvolan Vesi Oy, Kouvolan Asunnot Oy, Kouvolan Teatteri -konserni (Kouvolan Teatteri Oy, Kouvolan Teatteripalvelu Oy, Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy ja Kaakkois-Suomen Tieto Oy.

Talousarviossa asetetaan keskeisille tytäryhteisöille ja näiden tytäryhteisöille yhteisökohtaiset tavoitteet. Nämä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on asetettu jäljempänä yhteisön tietojen kohdalla. Muut yhteisöä koskevat tiedot ovat informatiivisia.

Raportointi

Keskeisten konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin osavuosikatsausten yhteydessä. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekoelimissä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Konserniohjeen mukaisesti jokaisella konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai yhteisöllä tulee olla vuosittain päivitetty strategia sekä toimiva johtamisjärjestelmä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille ja näiden tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Kaupungin omistajaohjaus neuvottelee vuosittain keskeisten tytäryhteisöjen ja näiden tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen ja näiden tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen ja näiden tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön toimitusjohtaja ja hallitus vastaavat asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä noudattaen osakeyhtiölaissa kirjattua. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kouvolan Innovation Oy (konserni) ja Kouvolan Yritystilat Oy

Kouvolan kaupunki omistaa kokonaan Kouvola Innovation Oy:n (Kinno). Kouvolan Innovation Oy omistaa 100 prosenttisesti RRT Kouvola Oy:n sekä 66,7 prosenttisesti Kohoa Synergiakeskus Oy:n. Kouvolan Yritystilat Oy on Kouvolan kaupungin 63 prosenttisesti omistama tytäryhtiö ja Kouvola Innovation Oy:n 37 prosenttisesti omistama osakkuusyhtiö.

Kouvolan Innovation Oy on perustettu 2008. Toimitusjohtaja on Pasi Miettinen. Yhtiön toimialana on Kouvolan kehittämis- ja elinkeinopalvelujen tuottaminen.

Hallitus: Antti Nyberg (pj), Minttu Nulpponen (vpj), Jenny Hasu, Jani Hellberg, Saul Järvinen, Garita Sundström, Elina Toimela, Marko Torkkeli ja Janne Wall.

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Kouvola Innovation Oy: Yritysten kasvu ja uudistuminen ovat vahvistuneet	Vähintään 600 yritysasiakaskohtaamista vuoden aikana ja vähintään 30 kasvuhakuista yritystä kohdennetussa kehittämispalvelussa (kpl). Lähde: Kinnon asiakastietojärjestelmä	Kinno vahvistaa seudun elinvoimaa, kilpailukykyä ja kestävää kasvua. Yhtiö kehittää yritystoiminnan edellytyksiä alueella ja tukee omilla palveluillaan yritysten syntymistä, kasvua, vientitoimintaa, sijoittumista, kehittymistä ja säilymistä seudulla sekä elinkeinorakenteen uudistumista kaupunkistrategian mukaisesti. Toiminnan myötä työpaikkojen ja investointien määrä alueella kasvaa.
Kouvola Innovation Oy: Asiakastyytyväisyysmittaus on tehty ja sen tulos on vähintään 4,0	Asiakastyytyväisyysmittaus asteikolla 1-5	Kinnon palveluiden tulee olla asiakaslähtöisiä ja niiden laadun sekä vaikuttavuuden tulee näkyä yritys- ja sidosryhmäkokemuksessa koko alueen keskeisissä verkostoissa.
Kouvola Innovation Oy: Sijoittumistyö tuottaa uusia yrityksiä, investointeja ja työpaikkoja Kouvolaan	Vähintään 500 aktiivista sijoittumiskontaktia tai -diiliä ja vähintään 5 Kouvolaan sijoittunutta tai toimipaikan siirtänyttä yritystä	Kinnon tulee osoittaa lisäarvonsa erityisesti yritysten kasvun, investointien, sijoittumisen ja elinvoiman kehittämisen tuloksellisuuden kautta.
Kouvola Innovation Oy: Kinnon ja kaupungin yhteinen yritys- ja työllisyyspalvelumalli on käytössä	Yhteinen palvelumalli hyväksytty ja käyttöönotettu 30.6.2027 mennessä; vähintään 50 yrityksen rekrytointi- tai osaamistarve välitetty työllisyyspalvelujen käsittelyyn	TE-uudistuksen toimeenpanon jälkeen kaupungin ja Kinnon välistä työnjakoa sekä palvelukokonaisuuksia arvioidaan ja kehitetään siten, että yritysasiakkaalle muodostuu selkeä, vaikuttava ja kustannustehokas palvelukokonaisuus.
Toiminnan kehittämisen mahdollistava taloudellinen tulos. • Kouvola Innovation Oy tilikauden tulos nolla euroa • Kouvolan Yritystilat Oy voitollinen tilikauden tulos • Kohoan Synergiakeskus Oy voitollinen tilikauden tulos • RRT Kouvola Oy voitollinen tilikauden tulos	Tilikauden tulos (euroa)	• Kinno ei tavoittele voittoa, eikä siten myöskään jaa osinkoa. • Kouvolan Yritystilojen odotetaan harjoittavan tuloksellista liiketoimintaa ja jakavan omistajille osinkotuottoa. Kouvolan Yritystilojen tavoitteena on tuottaa vuokraustoiminnasta ja kiinteistökehityksestä tasaista voittoa, jota voidaan hyödyntää Kouvolan Yritystilojen nykyisten ja kaupungilta siirtyvien rakennusten kehittämiseksi ja uusien toimitilahankkeiden käynnistämiseksi.

Tavoite	Mittari	Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan
		• RRT Kouvolan tavoitteena on pidemmällä tähtäimellä tuottaa voittoa omistajalleen Kouvola Innovation Oy:lle.
RRT Kouvola Oy: Liikevaihto kasvaa vähintään 10 % vuoden 2026 talousarviotasosta (TA 2026 liikevaihto 1 milj. euroa, jolloin TA 2027 liikevaihto 1,1 milj. euroa)	Liikevaihdon kasvu %	RRT Kouvolan tavoitteena on kasvattaa tasaisesti liikevaihtoaan.
RRT Kouvola Oy: Terminaalien käyttöaste ja asiakasvirta kasvavat kannattavasti	RRT lännen keskimääräinen vuokrausaste vähintään 85 % ja RRT idän keskimääräinen vuokrattu pinta-ala vähintään 5 ha	RRT Kouvolan toiminnan ensisijaisena tavoitteena on lisätä hallinnoimiensa terminaalien käyttöastetta ja luoda lisäarvoa asiakasyrityksilleen. Toiminnan kasvaessa asiakasyrityksiin syntyy lisää työtehtäviä.
RRT Kouvola Oy: Kouvolan asema kansallisena ja kansainvälisenä logistiikkakeskuksena vahvistuu	• Vähintään 50 aktiivista myynti- tai sijoittumiskontaktia logistiikka- ja terminaalitoimijoihin; Lähde: Kinnon asiakastietojärjestelmä • Osallistuminen vähintään 3 kansalliseen tai kansainväliseen logistiikka-alan tapahtumaan tai verkostoon	RRT Kouvola edistää toiminnallaan Kouvolan logistisia vahvuuksia ja asemaa Euroopan laajuisella liikenneverkolla.

Kouvolan Asunnot Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1982. Toimitusjohtaja on Jari Niemi. Kouvolan Asunnot Oy tarjoaa asuntoja erilaisiin elämäntilanteisiin. 4 125 asunnon tarjonta ulottuu Utista Elimäelle ja Vuohijärveltä Anjalaan.

Hallitus: Paula Werning (pj), Liisa Varjola (vpj), Nita Ahola, Kaarlo Heino, Raimo Pehkonen, Jaro Mäkynen ja Anne Kangasniemi-Kuikka sekä asukasjäsen Mika Kasurinen.

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Käyttöasteen säilyttäminen yli 90 %	Käyttöaste % vuokratuotoista laskettuna	Yhtiön käyttöaste tulee pitää tasolla, joka turvaa yhtiön talouden pitkällä aikavälillä.
Omavaraisuusaste ≥ 18 %	Omavaraisuusaste %	Kouvolan Asunnot Oy:n tavoitteena on ylläpitää ja kehittää omistamaansa kiinteistökantaa pitkällä aikavälillä strategiansa mukaisesti. => Investoinnit vaativat rahoitusta. Rahoituksen saanti kohtuullisella hinnalla edellyttää tunnuslukujen tarkastelua.
Yksi uusi kohde valmistuu ja yhden uuden kohteen suunnittelun käynnistys	• Kohde on valmistunut/ei ole valmistunut. • Suunnittelu on käynnistynyt/ei ole käynnistynyt.	Hyvinvointia asukkaille; hyvinvointi syntyy toimivista monipuolisista asumisen mahdollisuuksista ja elävästä kaupunkikeskustasta. Kaupunki edellyttää, että Kouvolan Asunnot tarjoaa opiskelija-asuntoja kysynnän mukaisesti keskeisiltä alueilta, läheltä opiskelijakampuksia. Panostukset energiantehokkuuden parantamiseksi tulevat näkymään yhtiön peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeissa.
Vuokrat määräytyvät omakustannusperusteisesti. Hallitaan vuokrankorotuksia tiukalla ylläpidon kustannuskurilla.	Vuokratason säilyttäminen ennallaan toteutunut/ei toteutunut	Varmistamme kohtuulliset asumiskustannukset. Yhtiön tarjoamien asuntojen vuokra tulee pitää kilpailukykyisellä tasolla, joka varmistetaan ammattimaisella kiinteistöjen kehittämisellä ja ylläpidolla.
Kiinteistökannan sopeuttaminen. Kannattamattomien, elinkaaren lopulla olevien kohteiden alasajo (100-150 asuntoa)	Asuntojen lukumäärä	Yhtiön käyttöaste tulee pitää tasolla, joka turvaa yhtiön talouden pitkällä aikavälillä. Yhtiön tulee kehittää kiinteistökantaa vastaamaan alueen kysyntää ja purkaa tarvittaessa huonokuntoisia kohteita.

Kouvolan Teatteri Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1960. Toimitusjohtaja on Helena Reilin. Yhtiön toimialana on teatterin ylläpitäminen ja teatteritoiminnan harjoittaminen Kouvolassa.

Hallitus: Milla Raunio (pj), Jukka Nyberg (vpj), Anne Hasu, Toni Lampiranta, Mirja Lonka, Tomi Pahkala, Raija Sierman-Henttonen, Mikael Miilumäki ja Annina Rubinstein.

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Ohjelmistossa vähintään 5 oman tuotannon ensi-iltaa sekä lisäksi vierailuesityksiä	Ensi-iltojen lkm	Hyvinvointia asukkaille; hyvinvointi syntyy elävästä kaupunkikeskustasta. Kouvolan Teatterin laadukas ohjelmistotarjonta suunnataan monipuolisesti eri yleisöryhmille houkuttelemaan kävijöitä niin Kouvolan alueelta kuin kulttuurimatkailijoita kauempaakin. Teatteri on Kouvolan sykkivä sydän, jota arvostetaan paikallisesti sekä seurataan valtakunnallisesti.
Ohjelmistossa vähintään 5 oman tuotannon ensi-iltaa sekä lisäksi vierailuesityksiä Kouvolan Teatteri Oy:n oman pääoman säilyttäminen vähintään +300.000 euron tasolla	Oma pääoma	Teatteri toimii kustannustehokkaasti ja pyrkii saamaan yksityisiä kumppaneita rahoittamaan toimintaansa sekä hankkii omia tuottoja myös tytäryhtiönsä kautta.
Tytäryhtiö Kouvolan Teatteripalvelu Oy:n voitollinen tulos	Tilikauden tulos (euroa)	Kouvolan Teatteripalvelulla on tasapainoinen talous ja se tuottaa lisätuloja omistajalleen Kouvolan Teatteri Oy:lle.
Katsojatavoite 37 000, joista 30 % tulee Kymenlaakson ulkopuolelta	Katsojamäärä lkm, joista Kymenlaakson ulkopuolelta %	Teatteri luo valtakunnallisesti kiinnostavia, kokonaisvaltaisia, korkeatasoisia ja helposti lähestyttäviä taide-elämyksiä laajalle yleisölle.
Yleisötyötavoite 4 000	Osallistujamäärä lkm	Teatteri tekee laajaa yleisötyötä, joka on avointa ja maksutonta toimintaa, joka tavoittaa kaikenikäiset kuntalaiset sekä osallistuu aktiivisesti valtakunnalliseen yhteistyöhön ja hankkeisiin, jotka tähtäävät oman toiminnan kehittämiseen sekä koko kaupungin elinvoimaisuuden ja tunnettavuuden edistämiseen.

Kouvolan Vesi Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2007. Kouvolan Vesi Oy:nä aloittanut 1.9.2014. Toimitusjohtaja on Ari Mikkelä. Kouvolan Vesi Oy on vesihuoltolaitos, jonka tehtävänä on huolehtia alueensa vesihuollosta. Asiakkaina on noin 15 200 kotitaloutta, taloyhtiötä ja yritystä.

Hallitus: Esko Lavonen (pj), Outi Kasurinen (vpj), Leo Lindström, Minna Tuukkanen, Christa Carpelan, Aimo Rautiainen, Riitta Torikka ja Jari Horppu.

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Liikevoittoprosentti > 13 %	% liikevaihdosta	Kouvolan Veden tavoitteena on pitää vesihuolto- ja hulevesimaksut kohtuullisella ja kestävällä tasolla, jotta niillä pystytään kattamaan vesihuollon ja huleveden kustannukset pitkällä aikavälillä.
Omavaraisuusaste ≥ 50,0 %	Omavaraisuusaste %	Investoinneilla varmistetaan yhtiön strateginen tehtävä infrastruktuurin ylläpitäjänä. => Investoinnit vaativat rahoitusta. Rahoituksen saanti kohtuullisella hinnalla edellyttää tunnuslukujen tarkastelua.
Talousveden laatu, viranomaisnäytteiden ylitykset 0 kpl/ vuosi	Ylitykset kpl/ vuosi	Kouvolan Veden tehtävänä on toimittaa asiakkailleen korkealaatuista, terveydellisten vaatimusten mukaista puhdasta vettä.
Vedenjakelu poikki > 12 h, 0 kpl/ vuosi	Yli 12 h kestäneet vedenjakeluhäiriöt kpl / vuosi	Kouvolan Vedellä on strateginen tehtävä infrastruktuurin ylläpitäjänä ja vesihuollon turvaajana kaikissa olosuhteissa.
Vuosittain saneeratun (ei sis. uudisrakentamista) vesi- ja jätevesiverkoston määrä prosentteina verkoston kokonaismäärästä mukaan lukien keskeneräiset pitkät hankkeet.	> 0,6 % verkoston kokonaismäärästä, kestävä taso on 1 % pitkällä aikavälillä	Kouvolan Vesi ylläpitää vesihuoltoverkostoaan ja laitoksiaan sekä erillisellä sopimuksella kaupungin hulevesiverkostoa riittävillä uudis- ja korjausinvestoinneilla.
Vuoden 2027 lopussa huleveden liittymisprosentti huleveden viemäröintialueella ≥ 78,5 % (Liittymisprosentti syksyllä 2026 on 77,5 %)	Huleveden liittymisprosentti viemäröintialueella	Kouvolan Vesi Oy huolehtii huleveden viemäröinnistä kunnan vahvistamalla huleveden toiminta-alueella.
Asiakastyytyväisyys vähintään 4 (mittausasteikolla 1-5)	Viimeisimmän asiakastyytyväisyysmittauksen tulos	Hyvinvointia asukkaille; hyvinvointi syntyy toimivista peruspalveluista.

KSS Energia Oy (konserni)

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1992. Toimitusjohtaja on Marko Riipinen. KSS Energia hallinnoi energiantuotantoa ja myy sähköä tukkumarkkinaan sekä energiaosaamista, latausjärjestelyitä ja aurinkosähkön tuottamisen liittyviä ratkaisuja koko Suomen alueella, vastaa sähkönjakelusta sekä kaukolämmityksestä ja kaasun toimittamisesta Kouvolan seudun kodeille ja yrityksille sekä toteuttaa katuvalaistus- ja liikennevalojärjestelyitä sekä urakoi sähkö- ja lämpöverkostoja laajasti pääkaupunkiseudulla, Kymenlaakson alueella sekä Päijät-Hämeessä.

Hallitus: Raimo Laine (pj), Jari Larikka (vpj), Kalevi Korjala, Markku Pakkanen, Päivi Sippula, Sanna Sirkiä, Katriina Vesala ja Anni Villikka.

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Sijoitetun pääoman tuotto ≥ 5,7 %	Sijoitetun pääoman tuotto %	KSS Energian tehtävänä on huolehtia konsernin arvon kasvattamisesta ja jakaa omistajalle kohtuullista osinkoa.
Omavaraisuusaste ≥ 35 %	Omavaraisuusaste %	Investoinneilla varmistetaan yhtiön strateginen tehtävä infrastruktuurin ylläpitäjänä ja sähkönjakelun turvaajana kaikissa olosuhteissa. => Investoinnit vaativat rahoitusta. Rahoituksen saanti kohtuullisella hinnalla edellyttää tunnuslukujen tarkastelua.
Nettovelkaantumisaste ≤ 80	Nettovelkaantumisaste %	Investoinneilla varmistetaan yhtiön strateginen tehtävä infrastruktuurin ylläpitäjänä ja sähkönjakelun turvaajana kaikissa olosuhteissa. => Investoinnit vaativat rahoitusta. Rahoituksen saanti kohtuullisella hinnalla edellyttää tunnuslukujen tarkastelua.
Osinko tilikaudelta 2026, joka maksetaan 2027 on 9,0 M€ Osinko tilikaudelta 2027, joka maksetaan 2028 on 5,0 M€	Maksettavan osingon määrä (euroa)	KSS Energian tehtävänä on huolehtia konsernin arvon kasvattamisesta ja jakaa omistajalle kohtuullista osinkoa. Yhtiön odotetaan jakavan omistajalle kohtuullista osinkotuottoa huomioiden yhtiön tuloksentekokyky ja investointien asettamat taloudelliset reunaehdot.
Asiakastutkimusten tulosten keskiarvo, asiointimielikuva ≥ 40	Suositteluindeksi NPS mittausasteikko	KSS Energia tuottaa ja kehittää palveluja asiakkailleen yhdessä kumppaniensa kanssa kilpailukykyiseen hintaan, rakentaa ja ylläpitää verkkoja sekä myy lämpöä ja kaasua sekä energiaosaamista ja –ratkaisuja.
KSS Verkko Oy energian toimitusvarmuus sähkö suunnittelemattomien käyttökeskeytysten keskimääräinen kesto ≤ 0,38 h/asiakas KSS Energia Oy lämpö suunnittelemattomien käyttökeskeytysten keskimääräinen ≤ 0,25 h/asiakas	Suunnittelemattomien keskeytysten keskimääräinen keskeytysaika (h/asiakas)	Yhtiön tulee saavuttaa ja ylläpitää korkeaa toimitusvarmuutta.
Hiilidioksidineutraali oma energiantuotanto. Oma tuotanto on CO2-neutraali vuoden 2030 loppuun mennessä (pl. huoltovarmuus ja joustomarkkina)	CO2-neutraali oma tuotanto (%)	Uudet energiantuotantoinvestoinnit perustuvat uusiutuviin energialähteisiin (aurinko, tuuli, vesi), tuotantoosuuksiin ja yhteistyöhankkeisiin.

Tavoite	Mittari	Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan
Tavoite 2027 on ≥ 94 %.		Kiertotalouteen liittyvä ratkaisut (esimerkiksi hukkalämpöjen talteenotto ja kahdensuuntainen energiakauppa) hyödynnetään optimaalisesti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. KSS Energia tähtää hiilineutraaliin, puhtaaseen energiantuotantoon ja vahvaan palvelukokemukseen paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Uusiutuvan sähköenergian tuotantohankkeita toteutetaan myös Pohjoismaisella tasolla.
Työhyvinvointi, sairauspoissaolot ≤ 9,5 pv/hlö/vuosi	Sairauspoissaolot pv/hlö/vuosi	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö turvaa tulokselliset ja laadukkaat palvelut.

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2014. Toimitusjohtaja on Kari Tähti. Yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää rautatie-alan ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää toisen asteen ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta ja palveluja, työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä valmennusta ja konsultointia.

Hallitus: Janne Wall (pj), Mika Palosara (vpj), Emmi Aalto-Riihiaho, Mika Ala-Krekola, Manu Huuhilo, Heidi Koskinen-Järvisalo ja Milla Raunio.

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Asiakastyytyväisyyden ylläpitäminen hyvällä tasolla, tulos vähintään 3,5 (asteikolla 1-4)	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos	KRAOn kilpailukyvyn vahvistaminen.
Yritys- ja työelämän tarpeisiin vastaaminen kumppanuussopimuksien kautta. Sopimuskumppaneiden määrä vähintään 10 yritystä.	Toteutuneiden sopimuskumppaneiden lukumäärä	Osaamisesta elinvoimaa.
KRAO vahvistaa Kouvolan asemaa rautatie- ja logistiikkaosaamisen valtakunnallisena keskuksena perustamalla uuden rautatieosaamisen harjoitus- ja oppimisympäristön	Toteutunut/ei toteutunut	KRAO on jatkossakin Suomessa johtava rautatiealan ammatteihin keskittyvä kouluttaja.
Kannattava koulutustoiminta, vuosittaisen opiskelijamäärätavoitteen toteutuminen 100 %:sti	Toteutuma %	Koulutustoimintaa ja asiantuntijapalveluja tarjotaan valtakunnallisesti yrityksille, muille toimijoille sekä viranomaisille.
Taloudellinen ja kannattava toiminta	Myyntiliiketoiminnan positiivinen tulos	Varmistetaan yhtiön toimintaedellytykset.

Kaakkois-Suomen Tieto Oy

Omistusosuus 61 %. Perustettu 2010. Toimitusjohtaja on Mika Lyytikäinen. Yhtiö palvelee kuntia, kuntayhtymiä ja kunta-omisteisia osakeyhtiöitä ja muita julkishallinnon organisaatioita sekä niiden sidosryhmiä. Toiminnan tarkoitus on tuottaa ICT-palveluja omistajien tarpeisiin.

Hallitus: Markku Mikkola (pj), Kai Savolainen (vpj), Juha Korhonen, Kati Kälviäinen, Annika Vilkki

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	**Mittari**	**Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan**
Liikevoittoprosentti vähintään 4,0	Liikevoittoprosentti (Liikevoitto / liikevaihto) * 100	KSTiedon tuottotavoitteena on tulos, jolla tulorahoitukseen perustuva toiminta voidaan turvata.
Yhtiön asiakashinnat eivät nouse elinkustannusindeksiä enempää	Asiakashintojen muutos suhteessa elinkustannusindeksiin	KSTiedon palvelujen hinnoittelu on kilpailukykyinen ja palvelukokonaisuus on räätälöity omistaja-asiakkaiden tarpeisiin.
Laitetoimitusprosessin uudistaminen, jonka myötä laitetoimitukset tapahtuvat ajallaan. Mittarina asiakastyytyväisyys laitetoimitusten osalta tasolla 3,5	Asiakastyytyväisyysmittaukset laitetoimitusten osalta (asteikolla 1-4, mitataan jokaisen laitetoimituksen jälkeen)	Toiminnan ytimenä laadukkaat ICT-palvelut.
Palvelupyyntöjen (SLA) vasteaika toteutuu palvelukuvausten mukaisesti Kouvolan kaupungin osalta	Vähintään 80 % palvelupyynnöistä valmistuu määräajassa. Lisäksi Kouvolalle toimitetaan kuukausittain tarkempi erittely SLA lajeittain.	KSTiedolla on tehtävä kaupungin ICT-palvelujen tuottajana ja kehittäjänä.
Service Deskin vastausaika koko asiakaskannan osalta keskimäärin 55 sekuntia	Keskimääräinen vastausaika sekuntia	Osaava henkilöstö sekä kattavat, kustannustehokkaat ja laadukkaat palvelut.

Kouvolan Ammattiopisto Oy (konserni)

Omistusosuus 60 %. Perustettu 2021. Toimitusjohtaja on Petri Tani. Yleishyödyllisenä yhtiönä Kouvolan Ammattiopisto Oy:n tehtävä on tarjota ja järjestää toisen asteen koulutusta, aikuiskoulutusta sekä muuta koulutusta ja työelämän kehitystä palvelevaa toimintaa.

Hallitus: Veikko Niemi (pj), Titta Kyöstilä (vpj), Krista Ikäläinen, Jari Larikka, Sanna Mäenpää, Anu Aaltonen ja Mika Päivelin

Toiminnan tavoitteet 2027

Tavoite	Mittari	Liittyminen kaupunkistrategiaan ja omistajapoliittiseen strategiaan
Vähintään 20 yritysten kanssa toteutettua osaamistarvekeskustelua	Yritysten kanssa toteutetut osaamistarvekeskustelut (lkm)	Eduko vastaa Kouvolan seudun elinkeinoelämän osaamistarpeisiin vahvistaen osaltaan Kouvolan elinvoimaa ja vetovoimaa sekä parantaa alueen kilpailukykyä ja varmistaa laadukkaan ammattityövoiman saatavuuden.
Vähintään 130 000 osaamispistettä (ei oppivelvolliset)	Suoritetut osaamispisteet (ei oppivelvolliset)	Kaupungin työllisyyspalveluiden yhteistyön tukeminen opiskelijatavoitteella.
Yhteishaun tavoite 60 % perusopetuksen päättävien kouvolalaisesta ikäluokasta	Yhteishaun kautta aloittavien opiskelijoiden määrä (%) = vetovoimaa kuvaa mittari	Kouvolan pitovoiman lisääminen.
Kouvolan Ammattiopisto Oy:n tilikauden tulos positiivinen	Tilikauden tulos (euroa)	Kouvolan Ammattiopisto on aktiivinen, monialainen ja kilpailukykyinen toisen asteen ammattiopisto, jolla on tasapainoinen talous.
Henkilöstökyselyn tulosten KA vähintään 3.5 (1-5 asteikolla)	Henkilöstökyselyn tulosten KA	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö turvaa tulokselliset ja laadukkaat palvelut.
Vähintään 5 yhteistä koulutus-, hanke- tai kehittämisavausta	Yhteisten koulutus-, hanke- ja kehittämisavausten lukumäärä	Eduko tukee Kouvolan korkeakoulu- ja TKI-ekosysteemin vahvistumista.

5 Käyttötalousosa

5.1 Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluihin kuuluu tarkastuslautakunta sekä muu kaupunginhallituksen alainen elinvoimapalvelujen toiminta. Elinvoimapalvelujen tehtävä on valmistella kaupunkistrategian ja muiden konsernia ohjaavien linjausten laadintaa kuten omistajapolitiikkaa, hankintaohjeistusta, palvelustrategiaa, henkilöstöohjelmaa, maapoliittista ohjelmaa sekä tukea johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa tuottamalla ajantasaista tietoa konsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista.

Elinvoimapalvelut (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	17 138	10 939	9 526	9 434	9 529	9 537
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-63 632	-64 536	-65 743	-65 738	-66 479	-66 759
Toimintakate	**-46 253**	**-52 907**	**-55 527**	**-55 614**	**-56 260**	**-56 532**
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 686	-13 686	-15 967	-16 397

Elinvoimapalvelut rak. ja osakkeiden myyntivoitot	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	158	540	540	540	540	540
Toimintakulut	- 147	0	0	0	0	0
Toimintakate	**11**	**540**	**540**	**540**	**540**	**540**

Elinvoimapalvelut (ilman myyntivoittoja) ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	70 712	60 096	59 609	60 667	61 158	60 975
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-77 478	-66 535	-68 002	-67 987	-68 649	-68 945
Toimintakate	**-6 525**	**-5 749**	**-7 703**	**-6 630**	**-6 801**	**-7 281**
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 686	-13 686	-15 967	-16 397

5.1.1 Tarkastuslautakunta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan tehtävät jakautuvat kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: arviointitiedon tuottaminen valtuustolle, kuntalaisille ja kaupunkikonsernille toiminnan kehittämiseksi ja päätöksenteon tueksi, hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Arviointikertomuksessa arvioidaan vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026-2029

Arviointia toteutetaan arviointisuunnitelman mukaisesti ja työohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan puolivuosittain. Tilikauden 2026 tilintarkastusyhteisönä ulkoisessa tarkastuksessa toimii BDO Audiator Oy. Uusi kilpailutus käynnistetään syyskuussa 2026 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2026. Kilpailutettava palvelu on aiempaa laajempi kokonaisuus.

Kaupunginhallituksen 7.9.2026 § 10 tekemän päätöksen mukaisesti Kouvolan kaupungille ei perus-teta uudelleen arviointipäällikön virkaa. Arviointitehtävien ja tarkastuslautakunnan toiminnan tuki järjestetään siten, että tarkastuslautakunnan kokousjärjestelyihin ja teknisiin kokoussihteeritehtäviin osoitetaan riittävä hallintosihteerin resurssi. Tarkastuslautakunnan vuosiohjelma valmistellaan tilin-tarkastusyhteisössä yhteistyössä lautakunnan kanssa. Arviointikertomuksen laadinta hankitaan kaupungille tilintarkastuspalveluja tuottavalta tilintarkastusyhteisöltä. Lautakunnan puheenjohtaja johtaa ja osaltaan ohjaa toimintaa ja työskentelyä.

Lautakunta tarkastelee vuosittain lautakunnan työn tuen toimintamallia ja antaa havaintonsa tiedoksi kaupunginvaltuustolle sekä ehdottaa tarvittaessa jatkotoimenpiteitä.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Tarkastuslautakunnan osalta riskinä voidaan pitää toiminnan uudelleen järjestelyä. Jatkossa tarkastuslautakunnan toiminnan valmistelussa tukeudutaan tilintarkastuspalveluja tuottavaan yritykseen, mikä vaatii lautakunnalta syvällisempää perehtymistä asioihin jo valmisteluvaiheessa. Kokouksen esityslistan valmistelu ja esittely korostavat lautakunnan puheenjohtajan roolia. Erityisesti kuulemisten valmisteluun ja kirjaamiseen tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

Talous

Tarkastuslautakunta ulkoinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintakulut	- 152	- 190	- 193	- 195	- 197	- 200
Toimintakate	**- 152**	**- 190**	**- 193**	**- 195**	**- 197**	**- 200**

Tarkastuslautakunta ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintakulut	- 160	- 198	- 201	- 202	- 205	- 208
Toimintakate	**- 160**	**- 198**	**- 201**	**- 202**	**- 205**	**- 208**

Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat on keskitetty vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Tarkastuslautakunta	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0

5.1.2 Kaupunginhallitus

Toimiala Elinvoimapalvelut/Kaupunginhallitus

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät ulkoinen toimintakate, osakkeiden ja rakennustenmyynnin tuloarvio ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Elinvoimapalvelut muodostuvat seuraavista palveluista: konsernipalvelut, elinvoima ja työllisyyspalvelut sekä tilapalvelut. Konsernipalveluihin kuuluu hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut ja talouspalvelut. Elinvoima- ja työllisyyspalvelut pitää sisällään seuraavat palveluyksiköt: kehittämispalvelut, viestintä-, markkinointi- ja matkailupalvelut, tietohallinto sekä työllisyys- ja yrityspalvelut.

Hallintopalvelut palveluyksikkö tuottaa kaupungin hallinto-, arkisto- ja hankintapalvelut, juridiset palvelut, turvallisuushallinnon palvelut sekä pysäköinninvalvonnan.

Henkilöstöpalvelut ohjaa, kehittää, seuraa ja arvioi henkilöstövoimavaroja ja -johtamista (henkilöstösuunnittelu, rekrytointi, johtaminen ja esihenkilötyö, osaaminen, työhyvinvointi ja palkitseminen ja palkkausjärjestelmät) strategisten tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa. Se vastaa työnantajatoiminnasta, koordinoi työsuojelutoimintaa sekä tuottaa henkilöstöhallinnon tukipalveluja.

Talouspalvelut vastaa kaupungin talousprosessien ohjaamisesta sekä talouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista. Yksikön keskeisiin tehtäviin kuuluvat talousarvion laatiminen, tilinpäätöksen valmistelu, talouteen liittyvä tilastointi, rahoituksen hallinta, maksuvalmiuden suunnittelu ja kassanhallinta sekä lainarahoituksen ja sijoitustoiminnan hoitaminen. Kaikki kaupungin talouteen liittyvät asiat on keskitetty talousyksikköön. Talouspalvelut tuottaa laskelmia ja talousanalyysejä sekä kaupunkitasoisesti että toimialojen tarpeisiin. Kaupungin operatiivinen taloushallinto, kuten kirjanpito, reskontrat ja maksuliikenteen hoito, on ulkoistettu ulkopuoliselle palveluntarjoajalle.

Kehittämispalveluihin sisältyy elinvoima ja strategia, hyvinvointi sekä omistajaohjaus. Elinvoima ja strategiayksikkö koordinoi kaupunkistrategian ja sen toteuttamisohjelmien valmistelua, seurantaa ja raportointia. Lisäksi yksiköllä on useita tukitoimintoja kuten hanketoiminta, prosessien kuvaaminen, evaus ja tilastointi. Yksikköön sisältyy myös omistajaohjaus ja sisäinen tarkastus. Hyvinvointi vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, osallisuudesta ja järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Tämän lisäksi hyvinvointi tekee vahvaa yhteistyötä Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa edunvalvonnan ja eri yhdyspintojen näkökulmasta.

Viestintä-, markkinointi- ja matkailupalvelut vastaa Kouvolan kaupungin viestinnästä, markkinoinnista, matkailun alueorganisaatio VisitKouvolan toiminnasta sekä hoitaa tiettyjä yhteistyökumppanuuksiin ja tapahtumiin liittyviä tehtäviä.

Tietohallinto ohjaa kaupungin ICT-prosesseja ja digikehittämistä yhteistyössä kaupungin johdon kanssa. Tietohallinnon tehtävänä on luoda perusta teknologisille ratkaisuille toteuttamalla ja tukemalla toimialojen tietotekniikan ja lisenssien hankintaa sekä kehittämällä ICT-infrastruktuuria. Tietohallinto tukee ja ohjaa digitalisaation keinoin tapahtuvaa toimialojen toimintaprosessien kehittämistä. Tietoturvallisuuden ja tietosuojan osalta tietohallinto ohjaa ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu riskienhallinnan kehittämiseen ja varmistaa teknisen ympäristön tietoturvallisuutta. Tiedonhallintalaki asettaa vaatimuksia myös tietohallinnon toimintaan mm. tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuuden, lokien keräämisen, toiminnan kuvaamisen ja tietoturvallisuuden osalta.

Työllisyys- ja yrityspalveluihin kuuluvat kunnille siirtyneet työvoimapalvelut. Julkisilla työvoimapalveluilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023)

Tilapalvelut huolehtii toimitilavarallisuuden suunnitelmallisesta kehittämisestä ja hoidosta elinkaariajattelun pohjalta sekä vastaa omaisuusmassan arvon säilymisestä. Tilapalvelut vastaa kaupungin suoraan omistaman rakennusomaisuuden kehittämisestä, ylläpidosta sekä hyvästä vuokrausasteesta. Tilapalvelut hoitaa keskitetysti toimitilojen välivuokrauksen sekä toimii koko konsernin kiinteistöasioiden asiantuntijana. Tilapalvelut vastaa kaupungin investointi- ja perusparannusohjelmiin sisältyvien talonrakennuskohteiden rakennuttamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2027-2030

Hallintopalveluissa toiminnan painopisteinä ovat prosessien kehittäminen, digitalisaation edistäminen sekä osaamisen hallittu siirtäminen henkilöstömuutokset ja eläköityminen huomioiden. Sähköistä asiointia kehitetään muun muassa Suomi.fi-palveluiden ja muiden digitaalisten asiointiratkaisujen käyttöönotolla sekä järjestelmäkehityksellä. Lisäksi edistetään valmius- ja varautumisosaamista sekä kehitetään luottamushenkilö- ja palkkiomaksuprosesseja osana henkilöstöhallinnon järjestelmäuudistuksia.

Arkiston osalta toiminnan painopisteet ja kehittämiskohteet liittyvät vahvasti toiminnan tehostamiseen manuaaliarkistojen digitoinnin kautta. Digitoinnin kautta saavutetaan säästöjä työajassa, arkistotiloissa kuin henkilöstöresurssissakin. Laajennetaan operatiivisten järjestelmien integroimista sähköisen arkistoinnin piiriin uusien järjestelmäintegraatioiden kautta sekä laajennetaan jo olemassa olevaa integraatiota uusiin asiakirjaryhmiin (esim. perusopetuksen, lukion sekä varhaiskasvatuksen asiakirjat). Lisäksi suunnitelmallisesti ja säännöllisesti tallennetaan digitoitua aineistoa Kansallisarkiston Sapa-palveluun. Lisäksi edistetään arkistotilojen käytön tehokkuutta keskittämällä kaupungin eri toimipisteissä sijaitsevia arkistoja samoihin tiloihin.

Hankinnassa toiminnan painopisteenä on hankintaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen sekä yhteistyön, koulutusten ja hankintaosaamisen kehittäminen. Hankintalainsäädännön muutosten toimeenpano ja hankintaohjelman edistäminen lisäävät asiantuntija- ja kehittämistarpeita suunnittelukaudella. Samalla hankintapalveluiden neuvonta- ja tukitarve toimialoille kasvaa. Pysäköinninvalvonnassa keskeisenä kehittämiskohteena on uuden pysäköinninvalvontajärjestelmän käyttöönotto vuoden 2027 aikana markkinaoikeuskäsittelyn päätyttyä. Järjestelmä tehostaa valvontaprosesseja, edistää digitalisaatiota ja parantaa resurssien käyttöä. Tavoitteena on lisäksi valvonnan tehokkuuden, tulopohjan hallinnan sekä prosessien jatkuva kehittäminen.

Henkilöstöpalvelujen toiminnan painopisteet kytkeytyvät kaupunkistrategian hyvinvoivaan henkilöstöön sekä kaupungin ja elinvoimapalvelujen kaupungin toiminnan uudistumista koskevaan tavoitteeseen. Henkilöstöhallinnon prosessien digitalisointia jatketaan ja tekoälyratkaisuja pyritään hyödyntämään henkilöstöprosesseissa. Tiedolla johtamista kehitetään HR-tiedon osalta. Kaupunginhallitus päätti 31.8.2026 käynnistää valmistelut palkanlaskennan ottamiseksi omaksi toiminnaksi. Aikataulu tarkentuu myöhemmin. Siirron valmistelu vaatii huomattavasti resursseja vuonna 2027. Palkanlaskennan omaksi toiminnaksi ottaminen vaikuttaa henkilöstöpalvelujen osaamis- ja resurssitarpeisiin. Sen myötä on tarve neljän palkka-asiantuntijan rekrytoinnille. Kaupunkistrategiaa tukevassa henkilöstöohjelmassa määritellään johtamiseen, osaamiseen ja henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä tavoitteita. Työhyvinvoinnin haasteet kasvavat, kun henkilöstö vähenee talouden sopeuttamisen seurauksena. Työkykyjohtamista vahvistamalla pyritään vähentämään sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyden kustannuksia.

Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa helmikuuhun 2028 saakka. Kunta-alan teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus (TS) ja tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES) lakkaavat. Niiden piirissä oleva henkilöstö siirtyy uuteen teknisen alan virka- ja työehtosopimukseen (TATES) viimeistään 31.1.2028. TATESin piirissä tulee käyttöön tasopalkkajärjestelmä, jota valmistellaan vuoden 2027 aikana. Tasopalkkajärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2025 KVTES:n ja OVTES:n varhaiskasvatuksen opetushenkilöstön osalta, mistä on seurannut palkkojen yhteensovittamisen tarvetta. Harmonisointia jatketaan suunnitellusti vuoden 2027 aikana hyödyntämällä paikallisia järjestelyeriä. Henkilöstöpalvelujen talousarvioon on varattu 930 000 euroa kaupungin omaan pitkäaikaistyöttömien tukityöllistämiseen siten, että 20 prosenttia palkkakustannuksista kirjataan työllistävän yksikön kustannuspaikalle ja 80 prosenttia henkilöstöpalveluille. Lisäksi henkilöstöpalvelujen kustannuspaikalle on varattu 300 000 euroa nuorten kesätyöntekijöiden palkkaamiseen ja koko kaupungin osalta tasausmaksun määrärahat noin 3,16 milj. euroa

Talouspalveluiden toiminnan painopistealueena on talouden tasapainottamistyön koordinointi ja erilaisten skenaariolaskelmien laatiminen tulevaisuuden toimintaympäristö huomioiden. Talouspalvelut kokoaa ja yhteensovittaa toimialojen tuottamaa taloustietoa, valmistelee kaupungin johdolle ja päätöksentekoon vaihtoehtoisia toimenpiteitä sekä arvioi niiden vaikutuksia talouteen, palvelutasoon ja kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumiseen. Skenaariolaskelmissa tarkastellaan muun muassa verotulojen kehitystä, valtionosuusmuutoksia, investointitarpeita, korkotason vaikutuksia sekä väestökehityksen ja palvelurakenteen muutosten taloudellisia vaikutuksia. Kehittämiskohteena on prosessien kehittäminen digitaalisuutta ja automatisointia lisäämällä. Tavoitteena on sujuvoittaa talousprosesseja, vähentää manuaalista työtä ja parantaa taloustiedon saatavuutta ja laatua. Talousraporttien automatisointia jatketaan ja laajennetaan toimialojen käyttöön. Talousprosesseja ja -suunnittelua kehitetään edelleen päätöksenteon näkökulma huomioiden niin, että talousinformaatio tukee strategista johtamista, lautakuntien ja kaupunginhallituksen päätöksentekoa sekä valtuuston talouslinjausten seurantaa.

Merkittävänä muutoksena uudistetaan talouspalvelujen operatiivisten palvelujen tuottaminen joko kilpailuttamalla palvelut tai palauttamalla toiminta omaan organisaatioon. Muutoksen valmistelussa arvioidaan eri vaihtoehtojen kustannusvaikutukset, palvelun laatu, riskit, tietoturva sekä kyky vastata kunnan talouden ohjauksen ja raportoinnin vaatimuksiin. Toimintatapa käsitellään kaupunginhallituksessa syksyn 2026 aikana, minkä jälkeen valittu malli viedään käytäntöön vaiheittain. Tavoitteena on varmistaa, että kaupungilla on tarkoituksenmukainen, kustannustehokas ja toimintavarma ratkaisu kirjanpidon, reskontrien ja maksuliikenteen kaltaisten operatiivisten talouspalvelujen järjestämiseen sekä näihin liittyvän talousdatan hyödyntämiseen osana talouden johtamista.

Kehittämispalvelut tukevat kaupungin tavoitteiden määrittelyä uutta strategiaa toteuttavaksi. Strategiaa toteuttavat asiakirjat arvioidaan ja päivitetään vastaamaan uutta strategiaa. Mahdollisuuksien mukaan asiakirjoja yhdistetään alueellisten asiakirjojen kanssa. Kehittämispalvelut avustavat kaupungin hanketoimijoita hakemaan ulkopuolista rahoitusta toiminnan kehittämiseksi. Edunvalvontaa jatketaan suunnitelmallisesti. Kaupungin tavoitejohtamista kehitetään vuoden 2027 aikana ja käyttöön otetaan laajasti OKR tavoitejohtamisen malli.

Hyvinvoinnin painopisteenä vuonna 2027 on hyvinvointikertomuksen sekä hyvinvointisuunnitelmatyön uudistuksen toimeenpano. Tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden rooleja poikkihallinnollisessa hyvinvointi- ja osallisuustyössä sekä vahvistaa toimijoiden sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Lisäksi yhteisötilojen toimintaa ja kuntalaisten demokratiatyötä kehitetään siten, että niiden vaikutus alueen elävöittämiseen näkyy aiempaa vahvemmin. Esteettömyystyötä jatketaan suunnitelmallisesti, ja sen tuloksia hyödynnetään palveluiden kehittämisessä. Digituen saatavuutta parannetaan tehostamalla sen jalkauttamista ja selkeyttämällä vastuita eri toimijoiden kesken. Lisäksi asumisneuvontatyö vakiinnutetaan osaksi kaupungin palvelutoimintaa.

Tietohallinnossa painopisteenä on tukea ICT- ja digipalveluiden laajempaa hyödyntämistä sekä kaupungin henkilöstölle että kuntalaisille tarjottavissa palveluissa. Tätä kehitystyötä tehdään toimi-

alarajat ylittävänä yhteistyönä digikehityksen toimintamallin mukaisesti yhteistyössä toimialojen ja palveluiden kanssa, kehityskohteina mm. toimintaprosessien läpikäynti sekä digitaalisuuden ja tekoälyn käytön lisääminen valituissa kohteissa. Kehittämisen yksi painopistealue tulee olemaan tiedolla johtamisen kehittäminen toimialojen ja palveluiden kanssa.

Markkinoinnissa painopisteitä ovat asuminen, kampuskaupunki, tapahtumat sekä Kouvolan imagon vahvistaminen. Viestinnän tavoitteena on lisätä Kouvolan positiivista näkyvyyttä ja tunnettuutta kohderyhmät ja resurssit huomioiden. Vaikuttavuutta kasvatetaan kehittämällä koko organisaation viestintäkyvykkyyttä, hyödyntämällä analytiikkaa ja tilastotietoa sekä tuottamalla sisältöjä myös englanniksi. Kaupunkiviestinnässä panostetaan digitaalisiin kanaviin, tapahtuma- ja videoviestintään sekä keskeisten strategisten hankkeiden näkyvyyteen.

Vuonna 2027 matkailun tavoitteena on vahvistaa Kouvolan tunnettuutta ja vetovoimaa matkailukohteena ympärivuotisella markkinoinnilla, kansainvälisellä yhteistyöllä sekä analytiikkaan perustuvalla kehittämisellä. Kansainvälisen matkailun edistämisessä hyödynnetään yhteistyötä Cursorin kanssa sekä osallistutaan Iconic Lakeland -hankkeen toimenpiteisiin alueen kansainvälisen näkyvyyden lisäämiseksi. Kouvolan asemaa tapahtumakaupunkina vahvistetaan edistämällä uuden monitoimiareenan ja muiden tapahtumatilojen markkinointia ja myyntiä sekä houkuttelemalla uusia tapahtumia ja suurtapahtumia kaupunkiin. Lisäksi palveluyksikkö vastaa työllisyyspalveluiden viestinnästä ja tapahtumatuotannosta, joiden tavoitteena on tukea työllisyyden edistämistä, toiminnan tehokkuutta ja paikallisen elinvoiman vahvistumista. Palveluyksikön sisäisessä kehittämisessä painotetaan kriisiviestinnän toimintamallien kehittämistä, analytiikan systemaattista hyödyntämistä, digitaalisen markkinoinnin vahvistamista sekä koko kaupunkiorganisaation viestintäkyvykkyyden kehittämistä.

Työllisyys- ja yrityspalveluissa toimintamme painopisteet ja kehittämiskohteet vuosille 2027–2030 keskittyvät Kouvolan elinvoiman ja työllisyyden edistämiseen, yritysten liiketoimintamahdollisuuksien parantamiseen sekä asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palvelujen kehittämiseen. Tavoitteenamme on tukea kestävää kasvua kaupungissamme kehittämällä keskeisiä elinkeinoklustereita ja houkuttelemalla maahanmuuttajia, mikä näkyy niin väestökehityksen positiivisena suuntauksena kuin yritysten ja työpaikkojen määrän kasvuna. Työllisyyden parantamiseksi painotamme yrityslähtöistä rekrytointitarpeiden ratkaisua, työttömyysjaksojen lyhentämistä, työkykyasioita ajatuksella ihminen hänelle oikealle etuudelle sekä työllisyysasteen nostamista. Kehitämme myös palveluitamme asiakaslähtöisemmiksi, tunnetummaksi ja vaikuttavammiksi, esimerkiksi valmennus- ja koulutuspalvelujen työllistämisvaikutusta vahvistaen. Mittaristomme ohjaa meitä konkreettisiin tuloksiin: työttömyysetuusmaksujen vähentämiseen, yritysten määrän ja asiakastyytyväisyyden kasvattamiseen sekä yritysten ja henkilöasiakkaiden tarpeiden entistä parempaan kohtaamiseen.

Tilapalveluissa kiinteistömassa on edelleen laaja, rakennusomaisuuden supistaminen ja käyttöasteen nosto jatkuu. Rakennusomaisuuden pienentämisellä vähennetään ylläpitokuluja, korjauskustannuksia ja korjausvelan kasvua. Toimenpiteenä pienentämiselle on rakennusomaisuuden myyminen, purkaminen ja lahjoittaminen. Nykyisten tilojen käyttöasteita parannetaan toimintaa tehostamalla, keskittämällä omia toimintoja yhteisiin tiloihin. Lisäksi omia palveluja siirretään vuokratiloista omiin jo olemassa oleviin tiloihin. Talonrakentamisen investoinnit ovat 2027-2030 edelleen erittäin korkealla tasolla, joka työllistää seuraavina vuosina erittäin paljon, mutta tuo merkittäviä säästöjä pitkällä tähtäimellä, korjausvelka vähenee merkittävästi. Uudisinvestointien määrä vähenee kauden loppupuolella, mutta vastaavasti peruskorjaustarpeet kasvaa. Energian saannissa ja energian hinnoissa on edelleen merkittävää epävarmuutta ja hintojen ennustaminen on erittäin vaikeaa. Säästöjä haetaan monessa kohdin, energiatehokkuusinvestointeja toteutetaan suunnitelmallisesti. Energiatehokkuusinvestointien toteutus on myös välttämätöntä muuttuvan lainsäädännön vuoksi.

Sisäisiä prosesseja kehitetään muun muassa arkistoinnin ja hankintojen sekä sopimushallinnan osalta. Uutena erityisenä painopisteenä on rakennusomaisuuden kehittäminen ja sen prosessin vakiinnuttaminen.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Elinvoimapalveluiden toiminnalliset riskit liittyvät Kouvolan kaupungin elinvoiman, kilpailukyvyn ja vetovoiman kehittämiseen. Näihin riskeihin vaikuttavat erityisesti elinkeinojen, työllisyyden, matkailun ja kaupungin yleisen houkuttelevuuden edistäminen. Elinvoimapalvelujen merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Henkilöstöriskit

Keskeisimmät riskit liittyvät henkilöstöresurssien riittävyyteen, työkuormituksen hallintaan sekä eläköitymisten yhteydessä tapahtuvaan osaamisen ja hiljaisen tiedon siirtämiseen.

Osaamisriskit

Toimintaan kohdistuu myös osaamisriskejä, jotka liittyvät digitalisaation, tekoälyn, tietojärjestelmien ja muuttuvan lainsäädännön edellyttämän osaamisen varmistamiseen.

Tietojärjestelmä- ja kyberturvallisuusriskit

Merkittäviä riskejä ovat tietojärjestelmien toimivuuteen, käyttöönottoprojekteihin, palveluntuottajariippuvuuksiin sekä kyberturvallisuuden ja tietosuojan vaatimusten täyttämiseen liittyvät haasteet. Kyberturvallisuudesta nousevat uhkatekijät muodostavat merkittävän toiminnallisen riskin käsiteltävän ja säilytettävän tiedon määrän kasvaessa jatkuvasti. Tekoälyn globaali käyttö tuo mukanaan myös kyberturvallisuuteen liittyviä uusia uhkia.

Prosessi- ja toiminnan jatkuvuusriskit

Toiminnallisia riskejä aiheuttavat kriittisten palveluprosessien häiriöt, lakisääteisten tehtävien hoitaminen sekä toiminnan jatkuvuuden turvaaminen muutostilanteissa.

Työhyvinvointiriskit

Työhyvinvointiin kohdistuvia riskejä lisäävät organisaation ja toimintaympäristön muutokset, talouden sopeuttamistoimenpiteet ja epävarman toimintaympäristön aiheuttama henkilöstön kuormittuminen.

Talous- ja toimintaympäristöriskit

Toimintaympäristön epävarmuus, suhdannetilanne, työttömyyden kehitys sekä toimitiloihin liittyvät muutokset voivat vaikuttaa palvelujen toteuttamiseen ja kustannuksiin. Pitkittyvä työttömyys kasvattaa kustannuksia muun muassa toimeentulotuen ja työllistämistoimenpiteiden osalta.

Työturvallisuusriskit

Asiakaskohtaamisiin liittyvät uhka- ja väkivaltatilanteet sekä kiinteistöjen tekniset ja turvallisuuteen liittyvät häiriöt.

Rakennusomaisuusriski

Kaupungin rakennuskantaan liittyviä riskejä ovat rakenteellinen vanheneminen, kosteusvauriot ja sisäilmaongelmat, heikko energiatehokkuus, tilojen vajaakäyttö, luonnonilmiöiden aiheuttamat vahingot, paloturvallisuus sekä lainsäädännön vaatimusten laiminlyönti. Palvelutuotannon ja tulevaisuudessa tarpeettomiksi jäävien kiinteistöjen riskinä on myynnin osalta vaikea markkinatilanne sekä purkamisen osalta resurssien vähäisyys. Nykyisessä rahoitustilanteessa on edelleen huomattavan vaikeaa löytää ostajia.

Riskienhallinnan painopisteet

Riskienhallintaa vahvistetaan valmius- ja varautumissuunnittelulla, osaamisen kehittämisellä, resurssien ennakoivalla suunnittelulla, toiminnan jatkuvuuden turvaamisella sekä järjestelmien ja palveluprosessien suunnitelmallisella kehittämisellä.

Talous

Kaupunginhallitus (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	17 138	10 939	9 526	9 434	9 529	9 537
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-63 480	-64 346	-65 550	-65 543	-66 283	-66 560
Toimintakate	**-46 101**	**-52 717**	**-55 334**	**-55 419**	**-56 064**	**-56 333**
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 686	-13 686	-15 967	-16 397

Kaupunginhallitus rak. ja osakkeiden myyntivoitot, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	158	540	540	540	540	540
Toimintakulut	- 147	0	0	0	0	0
Toimintakate	**11**	**540**	**540**	**540**	**540**	**540**

Kaupunginhallitus ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	70 712	60 096	59 609	60 667	61 158	60 975
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-77 318	-66 337	-67 802	-67 785	-68 445	-68 738
Toimintakate	**-6 365**	**-5 551**	**-7 502**	**-6 427**	**-6 597**	**-7 073**
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 686	-13 686	-15 967	-16 397

Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat on keskitetty vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Kaupunginhallitus	219,4	211,8	210,9	207,5	201,0	197,0

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2027

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille				
Kouvolan imago on parantunut	1. Kouvolan vetovoimalupauksen kirkastaminen. 2. Muuttajamarkkinoinnin kärkihanke. 3. Opiskelijoiden pitovoiman ohjelma. 4. Positiivisten uutisten ohjelma.	Nettomuutto, määrä	-435	-150
		EVP-indeksi	40,1	45
Elämystalouden perusta on rakennettu	1. Elämystalouden ohjelman hyväksyminen. 2. Kehittämisverkoston perustaminen. 4. Suurtapahtumien hankintaohjelman käynnistäminen. 5. Yritysvetoisten elämystuotteiden kehittäminen.	Matkailijoiden yöpymisvuorokaudet, määrä	200 000	210 000
		Toimintamalli ja vastuut käytössä	0	1
		Verkostossa vähintään 20 toimijaa	0	20
		Vähintään 3 uutta kaupallista tuotetta, tapahtumaa tai kokonaisuutta	0	3

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun				
Yritysten määrä ja työllisyys ovat kasvaneet	1. Kasvuyritysohjelman käynnistäminen. 2. Sijoittumispalveluiden vahvistaminen. 3. Pitkäaikaistyöttömyyden kärkihanke. 4. Osaajapula-alojen rekrytointimallin rakentaminen.	Yritysten toimipaikat, määrä	7 500	7 700
		Työttömyysaste, %	13,3	12,8
		Kouvolaan sijoittuneet tai toimipaikan siirtäneet yritykset, määrä	20	30
		Yritysten liikevaihto (mrd. €)	6,0	6,7

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa				
Korkeakoulutoiminta on vahvistunut	1. Korkeakoulusopimuksen 2027-2030 valmistelu. 2. TKI-kasvuohjelman kokoaminen. 3. Kampus- ja opiskelijakokemuksen kehittäminen. 4. Yritys-korkeakouluverkosto. 5. Kansainvälisten opiskelijoiden työllistymispolku.	Opiskelijat, määrä	7 919	8 400
		Korkeakoulujen TKI-rahoituksen määrä Kouvolassa, kasvuprosentti	0	2
Kaupungin ja elinvoimapalvelujen toimialan toiminta on uudistunut	1. Merkittävien prosessien uudistamisohjelma. 2. Tekoälyn hallittu käyttöönotto.	Tuottavuuslähtöisesti läpikäydyt merkittävät toimintaprosessit, määrä	0	15

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
	3. Tiedolla johtamisen vahvistaminen. 4. Esihenkilötyön ja työkykyjohtamisen ohjelma. 5. Kiinteistöomaisuus supistuu ja sen käyttö tehostuu.	Vuokratiloista siirtyminen omiin tiloihin brm2	12/2025: 11 350	4 000
		Myytyjen kiinteistöjen bruttoneliöt brm2	12/2025: 37 939	25 000

5.2 Sivistys

Sivistyksen toimiala muodostuu kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunnan ja kulttuurin palveluista.

Sivistys ulkoinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	11 388	12 372	11 444	11 968	11 970	11 973
Toimintakulut	- 122 551	- 122 583	- 121 109	- 121 595	- 121 590	- 122 562
Toimintakate	**- 111 164**	**- 110 211**	**- 109 666**	**- 109 628**	**- 109 620**	**- 110 589**
Poistot ja arvonalentumiset	- 356	- 459	- 401	- 406	- 398	- 438

Sivistys ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	11 949	12 663	11 812	12 336	12 338	12 341
Toimintakulut	- 184 010	- 180 850	- 179 614	- 181 036	- 181 513	- 182 433
Toimintakate	**- 172 062**	**- 168 186**	**- 167 802**	**- 168 700**	**- 169 175**	**- 170 092**
Poistot ja arvonalentumiset	- 356	- 459	- 401	- 406	- 398	- 438

5.2.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät ulkoinen toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaiset palvelut ovat varhaiskasvatus, perusopetus ja nuoriso sekä toinen aste ja korkeakoulutus. Toiminnasta ja taloudesta vastaavat palvelujen johtajat: varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspalvelupäällikkö ja koulutuspalvelupäällikkö. Palveluilla on omat sisäiset johtamisrakenteet. Toimialatasolla strategiatyötä ja tavoitteiden toteutumista koordinoidaan sivistyksen johtoryhmässä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää talousarvion puitteissa annettavan palvelun laajuudesta ja tavoitteista. Palvelut toteuttavat erityisesti strategian tavoitteita elinvoimaa osaamisesta ja hyvinvointia asukkaille.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Sivistyksen toiminnan painopisteet ja kehittäminen lähtevät kaupungin strategian tavoitteista osaamisesta elinvoimaa, hyvinvointia asukkaille ja yrittäjyydellä ja työllä kasvuun. Toimialan johtoryhmän yhteisen keskustelun ja työpajan pohjalta sivistyksen vuositavoitteiksi vuodelle 2027 on nostettu samat vuositavoitteet molempiin lautakuntiin. Lautakunnan sitovat vuositavoitteet ovat: 1. Lasten ja nuorten osaamispohjaa sekä jatko-opintovalmiuksia on vahvistettu. 2. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja onnistuneet nivelvaiheet ovat vahvistuneet. 3. Sivistyksen talous on tasapainossa. 4. Työelämäyhteyksiä ja yrittäjyyskasvatusta ovat vahvistuneet osana lasten ja nuorten oppimispolkuja.

Palveluverkkopäätösten toimeenpano on keskeinen toiminnan painopistealue taloussuunnittelukaudella. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitysten pohjalta valtuusto on tehnyt palveluverkoista tulevalle 10-vuotiskaudelle. Henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta muutosten läpiviennistä on huolehdittava, mikä vaatii hyvää ja riittävää esihenkilötyötä. Tavoitteena on vähentää nykyistä korkeaa sairaspoissaolojen määrää.

Lasten ja nuorten perustaidot ovat kehittämiskohteena kaikissa palveluissa. Liikunnallisuuden lisääminen, lukutaidon parantaminen sekä matematiikka ja kielitaito ovat kaikkien palvelujen prioriteetteja. Oppimisen tuen muutokset vaativat edelleen kehittämistä kaikilla kouluasteilla.

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta perustuu Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Toiminnan painopisteinä jatkavat varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti mm. liikunta ja kestävä kehitys. Keskeinen kehittämisen painopiste tulevalle suunnittelukaudelle on kaupungin strategian mukaisesti perustaitojen (esim. esilukutaito) kehittäminen, joka toteutetaan laadukkaassa lapsilähtöisessä sensitiivisessä vuorovaikutuksessa ja leikkiin pohjautuen. Englanninkielisen/kielirikasteisen esiopetuksen pilotti päättyy toukokuussa 2027. Tällöin arvioidaan pilotin toteutusta ja tehdään päätös siitä, laajennetaanko englannin kielistä esiopetusta muiden varhaiskasvatusyksiköiden esiopetusryhmiin. Vuonna 2026 laadittu varhaiskasvatuksen kiusaamisen ja väkivallan vastaiset toimintaohjeet jalkautetaan ja tähän liittyvää sovittelutoimintaa (MiniVerso ja Pisarapuuttuminen) vahvistetaan edelleen.

Kaunisnurmen päiväkoti valmistuu tammikuussa 2027, jolloin palveluverkkosuunnitelman toimeenpanoa voidaan edistää seuraavaan vaiheeseen 2026 toteutuneiden päiväkotilakkautusten jatkoksi. Kaunisnurmen päiväkodin avauduttua voidaan lakkauttaa Nurmilinnun ja Käpylän päiväkodit sekä Puistolan päiväkodin esiopetusryhmä Kasarminmäen kampukselta. Vaativa vuorohoito keskitetään Kaunisnurmelle, mikä tuottaa säästöjä esimerkiksi henkilöstön sijaiskuluissa. Kouvolan esiopetuksesta toteutetaan varhaiskasvatuksessa noin 95 %. Päiväkotien esiopetuksessa toteutetaan joustavan esi- ja alkuopetuksen periaatteita.

Varhaiskasvatuksen toimintaresurssien käyttöä tehostetaan muun muassa sillä, että kiinnitetään huomio varhaiskasvatusyksiköiden yhteisiin sijaiskäytäntöihin. Kaupunkitason varahenkilöstö ja yksikkökohtaiset varahenkilöt eivät riitä kattamaan kaikkea sijaistarvetta, jolloin on syytä kehittää yksikköjen sisäistä ja niiden välistä yhteistyötä henkilöstön riittävyydessä. Loma-aikojen toimintaa tehostetaan sulkemalla yksiköitä asiakastarvetta vastaavaksi. Loma-aikojen sakkomaksut ovat käytössä, mikä toivottavasti tehostaa perheiden hoidontarpeen ilmoittamista ja ilmoituksen mukaista toteutumista.

Perusopetuksessa keskeisiä painopisteitä ovat oppilaiden perustaitojen vahvistaminen, hyvinvoinnin tukeminen sekä kansainvälisyys- ja yrittäjyysosaamisen vahvistaminen. Toimintaa kehitetään valtakunnallisten linjausten ja perusopetuksen vision mukaisesti korostaen oppimista, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja kestävää tulevaisuutta.
Joustavan esi- ja alkuopetuksen (JEA) avulla vahvistetaan esiopetuksen ja perusopetuksen vuosiluokkien 1–2 muodostamaa yhtenäistä oppimisen polkua. Perustaitojen, erityisesti lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan osaamisen kehittäminen on edelleen keskeinen painopiste. Lukutaidon edistämisessä tehdään yhteistyötä kirjastopalvelujen kanssa osana lasten ja nuorten oppimisvalmiuksien ja hyvinvoinnin vahvistamista.

Lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan vahvistamalla yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja myönteistä toimintakulttuuria. Kohtaaminen, turvalliset vuorovaikutussuhteet sekä kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta ovat keskeinen osa koulun arkea ja hyvinvointityötä. Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy sekä liikunnallisen elämäntavan edistäminen tukevat turvallista oppimisympäristöä ja kouluhyvinvointia. Kasvatuksen ja opetuksen digisuunnitelmaa jalkautetaan osaksi koulujen toimintaa tukemaan oppimista, digiosaamisen kehittymistä sekä turvallista ja vastuullista teknologian käyttöä.

Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano ja toimintamallien vakiinnuttaminen jatkuvat. Painopisteenä ovat ennakoivien ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen vahvistaminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä oppilaiden tarvitseman tuen saatavuuden varmistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Uudistus vaikuttaa edelleen opetuksen järjestämiseen sekä henkilöstö- ja

resurssiratkaisuihin. Toimintaa ja tukirakenteita kehitetään suunnitelmallisesti, jotta oppilaiden oppimisen ja hyvinvoinnin tuki voidaan turvata vaikuttavasti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

Nuorisopalvelut tarjoavat monipuolisia palveluja ja toimintamahdollisuuksia 12–28-vuotiaille nuorille. Nuorisotilat toimivat nuorten turvallisina vapaa-ajan kohtaamispaikkoina, joissa vahvistetaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja nuorten toimijuutta. Nuorisotyö kouluilla on vakiintunut osa koulujen arkea, ja se tukee nuorten hyvinvointia parantamalla kouluviihtyvyyttä, vahvistamalla yhteisöllisyyttä ja ehkäisemällä kiusaamista. Etsivässä nuorisotyössä tuetaan 18–28-vuotiaita kiinnittymään koulutukseen, kuntoutukseen tai työelämään. Erityisnuorisotyö painottuu 12–18-vuotiaiden nuorten ehkäisevään päihdetyöhön yksilöllisin ja yhteisöllisin menetelmin. Motipajalla tuetaan oppivelvollisuusikäisiä nuoria yksilöllisesti erityisesti opintoihin, arjenhallintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. Toimintaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä huoltajien, oppilaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisovaltuusto toimii nuorten vaikuttamiskanavana kaupungin päätöksenteossa ja edistää nuorten osallisuutta kaupungin kehittämisessä. Digitaalisia toimintaympäristöjä hyödynnetään osana nuorisotyötä.

Toisen asteen koulutusta järjestetään Kouvolassa lukiokoulutuksessa ja Kouvolan Ammattiopisto Oy Edukossa. Kouvolan yhteislyseossa toimii myös aikuislinja, joka järjestää aikuisten lukiokoulusta lähi- ja etäopetuksena keskustan toimipisteessä, ja aikuisten perusopetusta Kuusankosken toimipisteessä. Aikuisten perusopetusta kohdennetaan oppivelvollisuusikäisiin, ja tilasuunnittelua tehostetaan Kouvolan kansalaisopiston kanssa Kouvolan Yhteislyseon Kuusankosken toimipisteen osalta siten, että toimipisteen tiloja vapautuu kansalaisopiston käyttöön 1.8.2027 alkaen.

Toisen asteen yhteistyötä kehitetään jatkuvasti lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä. Kouvolan Yhteislyseo ja Eduko järjestävät yhteistyössä yhdistelmäopinnot, joissa voi valmistua ylioppilaaksi samalla, kun suorittaa ammatillisen perustutkinnon. TUVA-tutkintoon valmistavaa koulutusta järjestetään Edukossa sekä Kouvolan Yhteislyseon välisenä yhteistyönä perusasteen arvosanojen korotusmahdollisuutena. Edukon kanssa tiivistetään yhteistyötä myös perusopetuksen jälkeisten koulutuspolkujen osalta osana oppivelvollisuuden valvontaa. Nivelvaiheen yhteistyötä tehdään muiden oppilaitosten kanssa erityisesti erityisen tuen ja vaativan erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden osalta.

Kouvolan kaupunki on hakenut kesäkuussa 2026 opetus- ja kulttuuriministeriöltä urheilun erityistehtävän järjestämislupaa. Toinen aste panostaa vahvasti lukion urheilijakoulutukseen ja sen kehittämiseen yhdessä Kouvolan urheiluakatemian kanssa. Tavoitteena on saada ministeriön päätös urheilulukiostatuksen saamisesta vuoden loppuun mennessä. Toteutuessaan urheilulukiostatus vahvistaisi huippu-urheiluun tähtäävää kaksoisuraa Kouvolan toisen asteen koulutukseen osallistuville Edukossa aloitetun Sporttimerkonomi-koulutuksen kanssa.

Turvallisuus- ja huoltovarmuuslinjan opetusta valmistellaan lukiokoulutuksen uutena painotuksena, ja tavoitteena on aloittaa opetus lukuvuonna 2027–2028.

Korkeakouluyhteistyön painopistealueena on pyrkiä edistämään toisen asteen opiskelijoiden pitovoimaa jatko-opintoihin sijoittumalla, ja lisätä kaupungin elinvoimaa parantamalla kaupungin opiskelijakaupunki-imagoa. Korkeakouluyhteistyötä laajennetaan koskemaan uusia korkeakoulutusohjelmia liittyen datatalouden ekosysteemiin. Datatekniikan kandidaattitutkintoa valmistellaan Itä-Suomen Yliopiston kanssa, ja yhteistyötä tiivistetään myös Kouvolassa toimivien korkeakoulujen Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK välillä. Muita yhteistyökumppaneita ovat Helsingin yliopisto, Helsingin yliopiston kielikeskus, HY+, Itä-Suomen yliopisto ja Turun yliopisto.

Kouvolassa alkoi sosiaalitoimen maisteriohjelma yhteistyössä Kouvolan kaupungin, Itä-Suomen yliopiston (UEF) ja Kymenlaakson hyvinvointialueen välillä 1.8.2026. Datatekniikan kandiohjelmaa suunnitellaan aloitettavaksi syksyllä 2027.

Avoimet yliopisto- ja korkeakouluopinnot mahdollistavat toisen asteen opiskelijoiden sujuvan sijoittumisen jatko-opintoihin ns. väyläopintojen avulla, ja näitä opiskelumahdollisuuksia pyritään laajentamaan entisestään.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Kasvatus- ja opetuslautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät lasten, nuorten ja perheiden palveluiden järjestämiseen muuttuvassa toimintaympäristössä. Riskienhallinnassa korostuvat palveluiden saavutettavuus, henkilöstön saatavuus, taloudellinen kestävyys, turvalliset oppimisympäristöt sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen. Kasvatus- ja opetuslautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Henkilöstön saatavuus, osaaminen ja työhyvinvointi

Kelpoisen henkilöstön saatavuus erityisesti varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa sekä oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tehtävissä on edelleen haasteellista. Oppimisen tuen uudistus on lisännyt tarvetta henkilöstön osaamisen kehittämiseen, toimintatapojen uudistamiseen sekä moniammatilliseen yhteistyöhön. Mikäli henkilöstöresurssit eivät vastaa palvelutarvetta, riskinä ovat henkilöstön kuormittuminen, sairauspoissaolojen kasvu, rekrytointivaikeuksien lisääntyminen sekä palveluiden laadun heikkeneminen. Muutostilanteiden johtaminen ja henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen ovat keskeisiä riskienhallinnan keinoja.

Tilojen kunto, turvallisuus ja toimivuus

Koulujen, päiväkotien ja nuorisotilojen kunto, sisäilman laatu sekä tilojen turvallisuus ja esteettömyys vaikuttavat merkittävästi toiminnan sujuvuuteen. Rakennusten ikääntyminen, korjausvelka sekä mahdolliset sisäilmaongelmat voivat aiheuttaa terveydellisiä haittoja, käyttörajoituksia ja väistötilatarpeita. Investointi- ja peruskorjaushankkeiden viivästyminen voi lisätä kustannuksia ja heikentää palveluiden toimivuutta. Lisäksi tilojen tulee vastata muuttuvia pedagogisia ja varhaiskasvatuksen tarpeita sekä turvallisuusvaatimuksia. Riskin hallinta edellyttää kiinteistöjen kunnon systemaattista seurantaa, ennakoivaa korjausohjelmaa sekä esteettömyyden huomioimista toimitilaratkaisuissa.

Väestökehitykseen ja palveluverkkoon sopeutuminen

Kouvolan väestökehitys, syntyvyyden lasku ja muuttoliikkeen vaikutukset muuttavat palveluiden kysyntää eri alueilla. Tämä edellyttää palveluverkon jatkuvaa arviointia sekä resurssien kohdentamista muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Palveluverkkoa koskevat muutokset voivat herättää huolta kuntalaisissa ja vaikuttaa palveluiden saavutettavuuteen erityisesti haja-asutusalueilla. Samaan aikaan henkilöstömäärän hallittu sopeuttaminen väheneviin lapsi- ja oppilasmääriin edellyttää ennakoivaa suunnittelua, jotta palveluiden laatu ja henkilöstön työhyvinvointi voidaan turvata.

Lasten ja nuorten hyvinvointi sekä tuen saatavuus

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet, kuten mielenterveyden ongelmat, koulupoissaolot, yksinäisyys, kiusaaminen sekä perheiden eriarvoistuminen, lisäävät kasvatuksen ja opetuksen palveluiden kuormitusta. Oppimisen tuen uudistus korostaa varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevien toimintamallien merkitystä, mutta samalla kasvattaa henkilöstön osaamis- ja resurssivaatimuksia. Hyvinvointialueen opiskeluhuollon henkilöstön saatavuudessa voi edelleen esiintyä alueellisia ja ajallisia haasteita, mikä saattaa viivästyttää lasten ja nuorten tarvitsemien palveluiden saamista. Riittämättömät tukipalvelut voivat lisätä kuormitusta varhaiskasvatuksen, koulujen ja nuorisopalveluiden henkilöstölle.

Digitaalinen toimintaympäristö, tekoäly ja tietoturva

Digitaalisten oppimisympäristöjen, tekoälyn sekä muiden teknologisten ratkaisujen hyödyntäminen tarjoaa mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen, mutta sisältää myös riskejä. Henkilöstön osaamisen, digitaalisen yhdenvertaisuuden sekä laitteiden ja järjestelmien toimivuuden varmistaminen on välttämätöntä. Tietoturvaan, tietosuojaan ja kyberturvallisuuteen liittyvät häiriöt voivat vaarantaa palveluiden jatkuvuuden ja luottamuksen toimintaan. Lisäksi tekoälyn käyttöönotto edellyttää selkeitä toimintamalleja, ohjeistuksia sekä osaamisen jatkuvaa kehittämistä.

Talouden tasapaino ja palveluiden vaikuttavuus

Kuntatalouden tiukka tilanne sekä kustannusten nousu voivat rajoittaa mahdollisuuksia kehittää palveluita ja vastata kasvaviin tuen tarpeisiin. Talouden tasapainottamisen toimenpiteet voivat vaikuttaa henkilöstöresursseihin, palveluverkkoon ja palveluiden saavutettavuuteen. Riskinä on, että säästötoimenpiteet heikentävät palveluiden laatua tai vaikeuttavat lakisääteisten velvoitteiden toteuttamista. Taloudellisten resurssien tehokas ja vaikuttava kohdentaminen on keskeinen osa riskienhallintaa.

Riskienhallinta

Kasvatus- ja opetuslautakunnan riskienhallinnassa korostuvat ennakoiva johtaminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen, taloudellisesti kestävä palveluverkkosuunnittelu sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen. Riskien hallintaa vahvistetaan säännöllisellä toiminnan arvioinnilla, vaikuttavuuden seurannalla, tietoon perustuvalla päätöksenteolla sekä tiiviillä yhteistyöllä hyvinvointialueen, huoltajien, henkilöstön ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi digitaalisen turvallisuuden, tietosuojan ja toimintavarmuuden kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota muuttuvassa toimintaympäristössä.

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta ulkoinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	8 390	9 191	7 929	7 882	7 882	7 882
Toimintakulut	- 110 880	- 110 937	- 110 720	- 111 049	- 111 121	- 111 956
Toimintakate	**- 102 490**	**- 101 746**	**- 102 791**	**- 103 167**	**- 103 240**	**- 104 075**
Poistot ja arvonalentumiset	0	-42	-50	-50	0	0

Kasvatus- ja opetuslautakunta ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	8 409	9 191	8 014	7 967	7 967	7 967
Toimintakulut	- 154 465	- 153 612	- 152 022	- 152 378	- 152 254	- 152 997
Toimintakate	**- 146 056**	**- 144 421**	**- 144 008**	**- 144 411**	**- 144 287**	**- 145 030**
Poistot ja arvonalentumiset	0	-42	-50	-50	0	0

Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat on keskitetty vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Kasvatus- ja opetuslautakunta	1588,9	1591,5	1590,1	1536,5	1517,2	1467,0

Toiminnan volyymit

Varhaiskasvatus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito kk/yht, oma toiminta	24 084	24 500	24 100	24 000	24 000	24 000
Päiväkotitoiminta kk/yht, palveluseteli	5 860	6 500	6 500	6 400	6 400	6 400
Perusopetus	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Oppilasmäärä	6 599	6 220	5 963	5 740	5 440	5 139
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat oppilaat	432	474	420	415	390	340
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusopetus, lisäopetus, valmistava opetus)	1 322	1 300	1 175	1 131	1 072	1 012
Toinen aste ja korkeakoulutus	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Päivälukiot/kurssit	1 548	2 007	1 655	1 655	1 605	1 553
Iltalukio/kurssit	266	270	216	216	216	216
Päivälukioiden opiskelijamäärä	1 063	1 202	1 157	1 157	1 122	1 086

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2027

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa				
Sivistyksen talous on tasapainossa	Palveluverkkopäätösten toimeenpano.	Toimintayksiköiden lukumäärä	56	50
	Työkyvyn toimintamalli ja esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamisen lisääminen.	Ulkoisen toimintakatteen toteuma (%)	12/2025: 101,6 %	100 %
		Tyhy-kyselyn kokonaiskeskiarvo	3,8	4,0
	Palvelujen toimintatapojen prosessien kehittäminen.	Uudistettujen toimintaprosessien määrä	0	5
Lasten ja nuorten osaamispohjaa sekä jatko-opintovalmiuksia on vahvistettu.	Vahvistetaan lasten ja nuorten perustaitoja, osaamista ja jatko-opintovalmiuksia toteuttamalla lukutaito-ohjelmaa, digisuunnitelmaa ja kielipolkua sekä kehittämällä sidosryhmäyhteistyötä.	Valssi- varhaiskasvatuksen laadunarviointi (Karvi): Matemaattinen ajattelu sekä monilukutaito, digitaalinen osaaminen ja mediakasvatus	8/2026: 0,0	4,0
	Aktiivinen yhteistyö sidosryhmien kanssa. Lukutaito-ohjelman, digisuunnitelman ja kielipolun toimeenpano.	Äidinkieli ja kirjallisuus / S2 sekä matematiikka – arvosanojen keskiarvo 6.lk:n lukuvuosiarvioinnissa	6/2026: ÄI: 8,01 S2: 7,32 MA: 7,91	ÄI: 8,2 S2: 7,5 MA: 8,1
		Äidinkieli ja kirjallisuus / S2 sekä matematiikka – arvosanojen keskiarvo 9.lk:n päättöarvioinnissa	6/2026: ÄI: 7,55 S2: 6,83 MA: 7,2	ÄI: 7,7 S2: 7,0 MA: 7,3

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille				
Lasten ja nuorten hyvinvointi ja onnistuneet nivelvaiheet ovat vahvistuneet	Aktiivinen toiminta kaupunkitason hyvinvointiverkostossa. Lasten ja nuorten liikunnallisuuden lisääminen arjessa.	Kouluterveyskyselyn mittarit: Tyytyväisyys elämään tällä hetkellä (%)	12/2025: 4lk-5lk: 83 % 8lk-9lk: 71 %	4lk-5lk: 87 % 8lk-9lk: 75 %
		Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (%)	12/2025: 4lk-5lk: 9 % 8lk-9lk: 22 %	4lk-5lk: 7 % 8lk-9lk: 19 %
		Valpas-seurannassa olevien nuorten määrä	30	20

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun				
Työelämäyhteyksiä ja yrittäjyyskasvatusta ovat vahvistuneet osana lasten ja nuorten oppimispolkuja	Vahvistetaan lasten ja nuorten työelämä-, yrittäjyys- ja taloustaitoja osana oppimispolkua hyödyntämällä NYTin toimintamalleja ja työelämäyhteistyötä.	Työelämä-, yrittäjyys- ja talousosaamista vahvistavan oppimispolun toteutumisaste (%)	21 %	25 %

5.2.2 Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät ulkoinen toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan alaiset palvelut ovat liikunta sekä kulttuuri ja vapaa sivistystyö. Palvelussa tuotetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kehittymistä edistäviä palveluja. Palveluilla on omat sisäiset johtamisrakenteet. Toimialatasolla strategiatyötä ja tavoitteiden toteutumista koordinoidaan sivistyksen johtoryhmässä.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta päättää talousarvion puitteissa annettavan palvelun laajuudesta ja tavoitteista. Palvelut toteuttavat erityisesti strategian tavoitteita elinvoimaa osaamisesta ja hyvinvointia asukkaille.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on edistää kuntalaisten liikuntaa, terveyttä ja hyvinvointia järjestämällä monipuolisia ja saavutettavia liikuntapalveluja sekä tukemalla liikuntaseurojen ja muiden toimijoiden toimintaa. Liikuntapalvelut vastaavat liikuntapaikkojen kehittämisestä, käytöstä ja ylläpidosta yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Tavoitteena on turvata tasa-arvoiset ja turvalliset mahdollisuudet liikkumiseen eri puolilla kaupunkia sekä lisätä kaikenikäisten liikunta-aktiivisuutta ja tukea toimintakykyä. Keskeisiä tehtäviä ovat lasten ja nuorten liikunnan edistäminen, liikkumaan aktivointi, liikuntaneuvonta, uimaopetus, ikääntyneiden toimintakyvyn tukeminen ja seurayhteistyö. Toiminnassa huomioidaan Suomi liikkeelle -ohjelman tavoitteet ja Liikuntaohjelman 2023–2032 linjaukset. Liikuntapalveluilla on keskeinen rooli kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä HYTE-tavoitteiden saavuttamisessa.

Kulttuuripalveluiden ja vapaan sivistystyön perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistäytymisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kouvolalaisten ja Kouvolan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen, elinvoiman ja hyvinvoinnin edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluita ovat kirjasto, kulttuuritalot, museot, ja yleinen kulttuuritoiminta (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos- ja muu kulttuuriyhteistyö) sekä kansalaisopisto.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2027–2030

Sivistyksen toiminnan painopisteet ja kehittäminen lähtevät kaupungin strategian painopisteestä lapset ja nuoret sekä tavoitteista osaamisesta elinvoimaa ja hyvinvointia asukkaille. Toimialan johtoryhmän yhteisen keskustelun ja työpajan pohjalta sivistyksen vuositavoitteiksi vuodelle 2027 on nostettu samat vuositavoitteet molempiin lautakuntiin. Lautakunnan sitovat vuositavoitteet ovat: 1. Lasten ja nuorten osaamispohjaa sekä jatko-opintovalmiuksia on vahvistettu. 2. Lasten ja nuorten hyvinvointi, osallisuus ja onnistuneet nivelvaiheet ovat vahvistuneet. 3. Sivistyksen talous on tasapainossa.

Liikunnan palvelussa tavoitteena on vahvistaa liikunnan roolia osana kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja aktiivista arkea. Toimintaa suunnataan erityisesti ennaltaehkäisevään työhön, lasten ja nuorten liikuntaan, ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämiseen sekä matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien lisäämiseen. Liikuntaohjelman 2023–2032 tavoitteiden toimeenpanoa jatketaan talousarvion ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Kouvolassa jatketaan liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteistyötä lasten ja nuorten liikuttamisessa pilottikouluissa KouluPT-hankkeen ja Harrastamisen Kouvolan mallin avulla.

Liikkumaan aktivointia ja liikuntaneuvonnan palveluita kohdennetaan eri ikäryhmille. Tavoitteena on tukea kuntalaisten fyysistä kuntoa, toimintakykyä ja terveellisiä elämäntapoja sekä ennaltaehkäistä toimintakyvyn heikkenemistä. Liikuntaneuvontaa toteutetaan osana alueellista elintapaneuvontaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. KouluPt-toiminta on integroitu osaksi liikuntaneuvontaa. Liikuntaryhmätoiminnalla tuetaan erityisesti aikuisten ja ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämistä. Uimaopetuksessa painopiste on varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen lasten ja nuorten uimataidon vahvistamisessa. Tavoitteena on parantaa kouvolalaisten lasten uimataitoa ja samalla edistää turvallista liikkumista vedessä. Uimaopetuksen järjestämistä ja palveluprosesseja kehitetään muuttuvassa palveluverkossa.

Liikuntapaikkojen käyttöä ja tilavarausta tarkastellaan kokonaisuutena palveluverkon muuttuessa. Muutokset vaikuttavat tilojen käyttöön, vuorojen jakamiseen, asiakaspalveluun ja liikuntapalveluiden talouteen. Tavoitteena on tehostaa tilojen käyttöä, turvata mahdollisimman laaja liikuntatoiminta ja kohdentaa käytettävissä olevat resurssit tarkoituksenmukaisesti.

Liikuntaolosuhteiden ja palveluverkon kehittäminen jatkuu vuonna 2027. Uuden monitoimiareenan rakennustyöt ovat käynnissä ja uuden uimahallin käyttöönotto on tavoitteena toukokuussa 2027. Lähiliikuntapaikkoja, ulkoliikunta-alueita, ulkoilureittejä ja muita liikuntapaikkoja kehitetään investointiohjelman mukaisesti. Samalla tarkastellaan liikuntapaikkaverkon kokonaisuutta ja pitkän aikavälin palvelutarvetta, mukaan lukien jäähallit, uimahallit ja muut liikuntapaikat.

Palveluilta vaaditaan vuodelle 2027 lisäsopeutusta, mikä on liikunnan osalta tarkoitus tehdä liikuntapaikkasopimuksen sisältöä karsimalla, jäähallin vuokrasopimusta tarkistamalla ja ostomenojen vähentämisellä. Vuosien 2028-2030 osalta sopeuttaminen tehdään liikunnan palveluverkkomuutosten, henkilöstön eläköitymisen hyödyntämisen ja toimintojen tehostamisen kautta.

Liikuntapaikkojen korjausvelan hallinta on keskeinen kehittämiskohde. Vuosittain hyväksyttävän perusparannusinvestointiohjelman mukaisesti toteutetaan liikuntapaikkojen, urheilukeskusten, ulkoilureittien ja uimarantojen perusparannuksia yhteistyössä tilapalveluiden sekä tekniikan ja ympäristötoimialan kanssa. Ennakoivalla kunnossapidolla ja oikea-aikaisilla investoinneilla pyritään ehkäisemään korjausvelan kasvua, parantamaan turvallisuutta ja varmistamaan liikuntapaikkojen käytettävyys.

Kulttuuripalvelujen kehittämistä jatketaan hyväksytyn kulttuuriohjelman 2023-2032 mukaisesti. Vuonna 2027 sivistyksen palvelujen tavoitteiksi nostetaan lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen sekä tasapainoinen talous ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen. Kulttuurin ja vapaan sivistystyön palveluissa seurataan näiden toteutumista esim. Lukutaito-ohjelman toteutumisen, palveluverkkopäätösten toimeenpanojen ja tuottojen lisäämisen seurannan kautta. Toimielimien välisenä siirtona esitetään Kouvolan teatterin sekä Kymi Sinfonietan omistajaohjauksen sekä avustussopimuksia vastaavien summien siirtämistä liikunta- ja kulttuurilautakunnan vastuulta kaupunginhallituksen elinvoimapalvelujen kehittämispalveluihin. Euromääräinen vaikutus vuodelle 2027 yhteensä 1,7 milj. euroa. Palveluilta vaaditaan vuodelle 2027 lisäsopeutusta. Kulttuurin osuuden osalta esitetään sopeutusta Pohjois-Kymen musiikkiopiston toiminta-avustukseen ja Uuno Klami sävellyskilpailuavustukseen. Muu osuus kertyy eri kustannuspaikkojen palveluostojen, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintojen vähentämisestä sekä tuottojen lisäämisestä. Vuosien 2028–2030 osalta sopeuttaminen tehdään kirjaston palveluverkkomuutosten, henkilöstön eläköitymisen hyödyntämisen ja toimintojen tehostamisen kautta.

Kirjastotoiminnan painopisteenä on lukutaidon lisääminen. Lukutaidon valtava merkitys on korostunut myös valtakunnallisesti. Opetushallitus myönsi Kouvolalle jatkorahoitusta vuodelle 2027 lukutaito-ohjelman tekemiseen ja jalkauttamiseen. Lasten, nuorten ja perheiden osalta lasten riittävän lukutaitotyön turvaaminen vaatii taloudellista resurssointia niin ammattitaitoiseen kirjastohenkilöstöön kuin monipuoliseen ja vaihtuvaan ja kaikkien lasten ja nuorten saavutettavissa olevaan kirjakokoelmaan. Pääkirjaston peruskorjaus ja uudistaminen on siirtymässä huonon taloustilanteen

takia eteenpäin noin kolmella vuodella. Hankkeen tavoitteena oleva monitoimijainen, yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa lisäävä tilaratkaisu kuitenkin säilyy. Pääkirjastoon on suunniteltu kirjastopalveluiden lisäksi yhteisötilaa ja nuorisopalveluiden tilaa. Kouvolan kaupunki teetti keväällä 2026 kirjaston palveluja koskevan palveluverkkoselvityksen. Kirjastopalvelujen tulevaisuus riippuu tähän liittyvistä päätöksistä.

Museo toteuttaa liikunta- ja kulttuurilautakunnassa 22.1.2025 hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa vuosille 2025–2029. Vuonna 2027 vietetään taidemuseon 40-vuotisjuhlaa. Syksyllä taidemuseossa avautuu juhlanäyttely, joka on koottu Villikan taidekokoelmasta osallistavin menetelmin. Syksyllä julkaistaan myös Villikan kokoelmaa esittelevä julkaisu. Kaupunginmuseon Muuttuva kaupunkimme -näyttelyä uudistetaan alkuvuodesta. Kaupunginmuseon seuraavan näyttelyn avautuminen siirretään vuodelle 2028 resurssisyistä. Kaupunginmuseon näyttelykonsepti uudistetaan. Kouluyhteistyössä pääpaino on 2- ja 7- luokkalaisissa. Museon kokoelmien saavutettavuutta ja käytettävyyttä lisätään jatkamalla kokoelmien digitointia ja julkaisemalla aineistoja Finnassa. Museossa panostetaan tulojen kasvuun. Kokoelmienhoitoa vaikeuttaa säilytystilat, jotka eivät vastaa laadultaan kokoelmien säilytystiloille asetettuja vaatimuksia, ja joissa työskentely on hankalaa. Museokokoelmien kokonaisvaltainen säilytystilaratkaisu on tehtävä lähivuosina.

Kulttuuritalojen roolia ja kehittämistä tarkastellaan kokonaisuutena. Erilaisilla tilaratkaisuilla on vaikutusta mm. ravintolapalveluihin ja yrittäjyyden mahdollistamiseen. Tavoitteena on pitää talojen toiminta aktiivisena markkinoinnin ja uusien käyttäjien kautta. Kuusankoskitalon ja Kouvolatalon palvelut mahdollistavat kaupungin muiden kulttuuripalvelujen tuottamisen sekä tarjoavat mm. kaupungissa toimiville oppilaitoksille esiintymispaikkoja. Kokoushuoneita on siirtynyt kansalaisopiston ja musiikkiopiston käyttöön. Nuorisopalvelut ovat siirtyneet Kuusankoskitalolle teatterin entisiin tiloihin. Oheistilojen vähentyminen voi hankaloittaa isojen tapahtumien saamista taloihin.

Yleisessä kulttuuritoiminnassa kulttuurin tapahtumatuotannossa ja kulttuurikasvatuksessa pyritään osaltaan vastaamaan kulttuuriohjelman toiveisiin. Tapahtumien kehitystyössä pyritään panostamaan entistä enemmän matalan kynnyksen maksuttomiin tai edullisiin tapahtumiin. Tarjontaa halutaan suunnata kaikenikäisille mutta erityisenä keskipisteenä ovat lapset, nuoret ja lapsiperheet. Kulttuuritapahtumia rahoitetaan keskeiseltä osin myös avustusten kautta, mikä osaltaan tuo toimintaan epävarmuutta. Muutokset henkilöstöresursseissa tulevat vaikuttamaan yleiseen kulttuuritoimintaan ja ne arvioidaan erikseen.

Kouvolan kansalaisopiston toiminta on joustavaa, paikallisiin sivistystarpeisiin sekä kaupungin sisäisiin tarpeisiin vastaavaa. Eri ikäisille eri puolilla kaupunkia sekä verkossa järjestettävät kurssit tarjoavat mahdollisuuden jatkuvaan oppimiseen ja kulttuurin harrastamiseen. Toimintaa ohjaavat toimintasuunnitelma 2026–2027 sekä kehittämissuunnitelma 2026–2029. Osaamisperusteisesti kuvattujen kurssien määrää lisätään, jotta kurssilaiset voivat halutessaan saada opintosuorituksensa Koski-tietovarantoon ja näin paremmin kurssilaisten hyödynnettäväksi. Suomen kielen ja kotoutumista edistävää koulutusta kehitetään ja kurssitarjonnan suunnittelussa ja markkinoinnissa huomioidaan paremmin opiston palveluista hyötyvät uudet potentiaaliset asiakasryhmät kuten kv-opiskelijat ja maahanmuuttajat. Avoimen yliopiston opinnot pidetään osana kurssitarjontaa. Opisto järjestää lisääntyvässä määrin maahan muuttaneille suunnattua koulutusta yhteistyössä työvoimapalveluiden kanssa.

Kouvolan kansalaisopisto järjestää erityisesti lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetusta (tpo) yleisen oppimäärän mukaan viidessä taideaineessa. Taiteen perusopetuksen lakiuudistus on meneillään ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027. Paikallisten opetussuunnitelmien työstäminen alkaa valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden valmistuttua. Lakimuutokseen valmistaudutaan selvittämällä lakimuutoksen vaikutuksia ja lisäämällä yhteistyötä alueen muiden taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten kanssa. Kansalaisopistotoiminnan tunnettuuden lisääminen, sekä yhteistyö ja verkostoituminen (mm. muut oppilaitokset ja kolmas sektori) ovat jatkuvan kehittämisen kohteena. Opetusta siirretään Kuusankoskella kaupungin omiin tiloihin. Toimintaa kehite-

tään kustannustehokkuuden ja asiakassegmentoinnin näkökulmasta Kestävä opistotalous – hankkeessa 2026–2027.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät liikunta-, kulttuuri-, kirjasto-, museo- ja tapahtumapalveluiden järjestämiseen, saavutettavuuteen sekä palveluiden vetovoiman ylläpitämiseen muuttuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja kaupungin elinvoiman edistämisessä. Liikunta- ja kulttuurilautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Tilojen kunto, infrastruktuuri ja kulttuuriomaisuuden turvaaminen

Liikunta- ja kulttuuritilojen sekä niihin liittyvän infrastruktuurin ikääntyminen, korjausvelka ja kasvavat kunnossapitotarpeet voivat heikentää palveluiden turvallisuutta, käytettävyyttä ja saavutettavuutta. Liikuntapaikkojen, kirjastojen, museoiden, kulttuuritilojen sekä ulkoliikuntaympäristöjen tekniset häiriöt tai turvallisuuspuutteet voivat johtaa käyttörajoituksiin, tilapäisiin sulkemisiin ja kustannusten kasvuun.

Pääkirjaston peruskorjauksen lykkäys eteenpäin aiheuttaa toiminnallisia riskejä tilojen ja niiden käytön osalta.

Museon kokoelmien säilytysolosuhteisiin liittyy edelleen merkittäviä riskejä. Lisäksi digitaalisten kokoelmien pitkäaikaissäilytykseen, tietoturvaan ja varmistuksiin liittyvät riskit ovat kasvaneet.

Käyttäjämäärät, osallistuminen ja palveluiden vetovoima

Väestörakenteen muutokset, syntyvyyden lasku, ikääntyminen sekä muuttuvat harrastus- ja kulttuurikäyttäytymisen muodot voivat vaikuttaa liikunta- ja kulttuuripalveluiden käyttöön. Jos palvelut eivät vastaa riittävästi kuntalaisten tarpeita tai niiden tunnettuus jää vähäiseksi, riskinä ovat käyttäjämäärien lasku, heikentynyt vaikuttavuus sekä toiminnan kustannustehokkuuden heikkeneminen.

Erityisenä haasteena on nuorten, työikäisten ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittaminen sekä uusien osallistumismuotojen kehittäminen. Myös henkilöstöresurssien rajallisuus voi vaikeuttaa palveluiden kehittämistä, markkinointia ja asiakaslähtöistä toimintaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden saavutettavuus

Liikunta- ja kulttuuripalveluiden tasapuolinen saavutettavuus eri puolilla kaupunkia on keskeinen tavoite. Pitkät etäisyydet, puutteelliset liikenneyhteydet, esteettömyyspuutteet tai digitaalisten palvelujen käytön haasteet voivat heikentää kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua palveluihin.

Riskinä on, että osa kuntalaisista jää palveluiden ulkopuolelle esimerkiksi iän, toimintakyvyn, asuinpaikan, taloudellisen tilanteen tai digitaalisten valmiuksien vuoksi. Tämä voi lisätä hyvinvointi- ja terveyseroja sekä vähentää osallisuuden kokemusta. Palveluiden suunnittelussa on varmistettava sekä fyysinen että digitaalinen saavutettavuus.

Kirjaston lukutaitotyön osalta riskinä, on että mikäli henkilöstöä vähennetään, lukutaitoa ei voida tehdä yhdenvertaisesti Kouvolan alueilla. On myös riskinä, että mikäli lukutaitotyöhön ei ole tarpeeksi resursseja, lasten ja nuorten lukutaito jää jälkeen muista alueista.

Talouden tasapaino ja ulkopuolisen rahoituksen saatavuus

Kuntatalouden kiristyminen, kustannustason nousu sekä mahdolliset muutokset valtionavustuksissa ja hankerahoituksessa voivat vaikuttaa palveluiden kehittämismahdollisuuksiin. Riskinä on, että taloudelliset sopeuttamistoimet heikentävät palveluiden laatua, saavutettavuutta tai tarjontaa.

Monien kulttuuri- ja kehittämishankkeiden toteutuminen perustuu osittain ulkopuoliseen rahoitukseen, jonka saatavuuteen liittyy epävarmuutta. Taloudellisten resurssien tehokas kohdentaminen sekä palveluiden vaikuttavuuden arviointi ovat keskeisiä riskienhallinnan näkökulmia.

Tapahtumaturvallisuus, yhteistyökumppanit ja toimintaympäristön häiriöt

Liikunta- ja kulttuuripalveluiden järjestämisessä hyödynnetään laajasti yhdistysten, seurojen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Kumppanuuksiin liittyvät resurssi-, talous- tai henkilöstöhaasteet voivat vaikuttaa palveluiden jatkuvuuteen ja tapahtumien toteuttamiseen.

Lisäksi suurten tapahtumien turvallisuuteen, sääolosuhteisiin, kyberturvallisuuteen sekä mahdollisiin häiriötilanteisiin liittyvät riskit ovat korostuneet. Tapahtumien turvallinen järjestäminen edellyttää ajantasaisia turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia sekä toimivaa yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

Riskienhallinta

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan riskienhallinnassa korostuvat pitkäjänteinen omaisuuden hallinta, palveluverkon tarkoituksenmukainen kehittäminen, kulttuuriomaisuuden turvaaminen sekä palveluiden saavutettavuuden ja vaikuttavuuden seuranta. Riskien hallintaa vahvistetaan ennakoivalla kunnossapidolla, toimivalla kumppanuusyhteistyöllä, talouden suunnitelmallisella seurannalla sekä digitaalisen ja fyysisen turvallisuuden kehittämisellä. Lisäksi kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen ja palveluiden käyttäjälähtöinen kehittäminen tukevat palveluiden vetovoimaa ja yhdenvertaista saavutettavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä.

Talous

Liikunta- ja kulttuurilautakunta ulkoinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	2 998	3 181	3 515	4 086	4 088	4 091
Toimintakulut	-11 671	-11 646	-10 389	-10 547	-10 469	-10 606
Toimintakate	**-8 674**	**-8 465**	**-6 875**	**-6 461**	**-6 381**	**-6 515**
Poistot ja arvonalentumiset	- 356	- 416	- 351	- 356	- 398	- 438

Liikunta- ja kulttuurilautakunta ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	3 540	3 472	3 798	4 369	4 371	4 374
Toimintakulut	-29 546	-27 237	-27 592	-28 658	-29 259	-29 436
Toimintakate	**-26 006**	**-23 765**	**-23 794**	**-24 289**	**-24 888**	**-25 062**
Poistot ja arvonalentumiset	- 356	- 416	- 351	- 356	- 398	- 438

Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	105,8	109,9	104,9	101,8	101,8	101,8

Toiminnan volyymit

Liikuntapalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Uimahallien kävijämäärä	202 102	120 000	160 000	320 000	350 000	350 000
Kuntosalien kävijämäärä	24 739	12 000	18 000	24 000	24 000	24 000
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	606 573	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Liikunnan ohjauksen kävijämäärä	14 958	10 000	11 000	11 000	11 000	11 000
Liikuntapalvelujen tapahtumien lukumäärä	15	15	15	15	15	15
Uimaopetuksen kävijämäärä		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Kulttuuripalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kirjastokäynnit	574 358	600 000	600 000	600 000	600 000	530 000
Museoiden kävijämäärä	18 939	18 000	19 000	19 500	20 000	20 000
Kulttuurikasvatuksen kävijämäärä	15 527	15 000	13 000	11 000	10 000	10 000
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	14 261	15 000	12 000	13 000	14 000	14 000
Kirjaston tapahtumien määrä	287	350	300	300	300	260
Museoiden tapahtumien määrä	159	205	205	210	220	220
Kulttuurikasvatuksen tapahtumien määrä	441	600	500	400	300	300
Kulttuuritapahtumien määrä	20	30	25	30	30	30
Tapahtumatalojen kävijämäärä	77 827	90 000	90 000	95 000	95 000	95 000
Kansalaisopiston kurssilaisten määrä	4 769	4 000	4 200	4 200	4 200	4 200
Kansalaisopiston kurssien määrä	780	600	650	650	650	650
Kansalaisopiston tapahtumat	39	30	30	30	30	30

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2027

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille				
Lasten ja nuorten hyvinvointi, osallisuus ja onnistuneet nivelvaiheet ovat vahvistuneet	Harrastamisen Suomen mallin toteuttaminen	Harrastamisen mallin osallistujien prosentuaalinen osuus oppilaista (%)	18 %	19 %
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa				
Lasten ja nuorten osaamispohjaa sekä jatko-opintovalmiuksia on vahvistettu	Uimaopetuksen suunnitelman toteuttaminen	6. -luokkalaisten uimataitoprosentti	74 %	80 %
	Kouvolan lukutaito-ohjelman toteuttaminen yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen kanssa	Monipuolisia lukutaitoja edistävät pedagogiset kohtaamiset alle 18-vuotiaille, koulutusten määrä	429 (12/2025)	450
	Liikunnallisuuden lisääminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa	Monipuolisia lukutaitoja edistävät pedagogiset kohtaamiset alle 18-vuotiaille, osallistujien määrä	8 740 (12/2025)	9 000

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Sivistyksen talous on tasapainossa	Palveluverkkopäätösten toimeenpano	Ulkoisen toimintakatteen toteuma %	102,6 % (12/2025)	100 %
	Hankerahoituksen ja avustusten sekä muiden tuottojen lisääminen	Uudistettujen toimintaprosessien määrä	0	5
	Palvelujen toimintaprosessien kehittäminen.			
	Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työkyvyn vahvistaminen			

5.3 Tekniikka ja ympäristö

Tekniikka- ja ympäristö toimialaan kuuluu kaksi lautakuntaa Tekninen lautakunta ja Kymen jätelautakunta.

Tekniikka ja ympäristö (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	12 506	13 760	13 066	11 674	11 627	11 634
Valmistus omaan käyttöön	696	597	618	618	618	618
Toimintakulut	-50 900	-50 342	-48 785	-45 989	-47 025	-47 272
Toimintakate	**-37 698**	**-35 985**	**-35 102**	**-33 698**	**-34 780**	**-35 021**
Poistot ja arvonalentumiset	-14 542	-15 442	-15 454	-15 929	-15 496	-15 602

Tekniikka ja ympäristö maaomaisuuden myyntivoitot	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	1 039	1 500	1 500	900	900	900
Toimintakulut	-92	0	0	0	0	0
Toimintakate	**947**	**1 500**	**1 500**	**900**	**900**	**900**

Tekniikka ja ympäristö (ilman myyntivoittoja) ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	39 373	30 467	29 319	27 800	27 761	27 930
Valmistus omaan käyttöön	696	597	618	618	618	618
Toimintakulut	-56 598	-56 231	-54 726	-52 027	-53 064	-53 318
Toimintakate	**-16 529**	**-25 167**	**-24 790**	**-23 609**	**-24 685**	**-24 770**
Poistot ja arvonalentumiset	-14 542	-15 442	-15 454	-15 929	-15 496	-15 602

5.3.1 Tekninen lautakunta

Toimiala Tekniikka ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät ulkoinen toimintakate, maaomaisuuden myynnin tuloarvio ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaisiin palveluihin kuuluu neljä palvelua; viranomaispalvelut, kaupunkisuunnittelu, yhdyskuntatekniikka ja kiinteistöpalvelut. Teknisen lautakunnan alaisena toimii lupajaosto. Lupajaosto toimii rakentamislain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena, ympäristön-

suojelulain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä terveydensuojelulain tarkoittamana kunnan terveydensuojeluviranomaisena.

Viranomaispalvelut järjestävät rakennusvalvonnan, maaseutupalvelujen, ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) ja ympäristönsuojelun palvelut sekä huolehtivat niiden lainsäädännön mukaisista Kouvolan kaupungille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä. Ympäristönsuojelu käsittelee ympäristö- ja maa-ainesluvat sekä ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja tekee ympäristön valvontaa. Terveysvalvonta valvoo elintarvike- ja terveydensuojelulainsäädännön mukaista toimintaa sekä käsittelee toimijoiden ilmoitukset ja hakemukset. Lisäksi se osallistuu lakisääteisenä tehtävänään ruoka- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämiseen osana epidemiaselvitystyöryhmää. Eläinlääkintähuolto järjestää peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkärinavun sekä huolehtii eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautien torjunnasta ja eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä viranomaistehtävistä. Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden tukeminen suorittamalla sille laissa säädetyt maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät, kuten viljelijätukien ja korvausten käsittely sekä hoitamalla maaseudun ja kylien kansalaisosallistumiseen sekä infrastruktuuriin ja kehittämiseen liittyvät asiat. Rakennusvalvonta käsittelee rakentamiseen ja maiseman muuttamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset, vastaa rakennetun ympäristön valvonnasta, hoitaa rakentamisen arkisto- ja tietopalvelua sekä tarjoaa rakentamisen neuvontaa.

Kaupunkisuunnittelun palvelussa kaavoituksen palveluyksikölle kuuluu asemakaavojen ja yleiskaavojen valmistelu ja muu yleispiirteinen maankäytön suunnittelu sekä kaupungin elinvoimaan, kaupunkikuvaan ja rakennussuojeluun liittyvät maankäytölliset asiat. Yhdyskuntatekniikan suunnittelun palveluyksikkö valmistelee katujen ja yleisten alueiden suunnitelmat sekä vastaa kaupungin joukkoliikenteen ja koulukuljetuspalveluiden järjestämisestä. Maaomaisuuden palveluyksikkö hoitaa maan hankintaan, hallintaan ja luovutukseen sekä kiinteistörekisterin pitoon liittyvät tehtävät. Paikkatiedon palveluyksikkö vastaa paikkatietojärjestelmien, rajapintojen sekä sähköisten palveluiden ylläpidosta ja käyttäjätuesta, paikkatietoaineistojen ajantasaisuudesta ja käytettävyydestä, osoitejärjestelmästä sekä maastomittaustoiminnasta ja maaperätutkimuksista.

Yhdyskuntatekniikan vastuulle kuuluvat kadut ja asemakaava-alueella olevat torit, katuaukiot, puistot, istutukset ja muut näihin verrattavat yleiset alueet. Yhdyskuntatekniikka hallinnoi ja hoitaa näihin kohdistuvat rakennuttamiset sekä niiden kunnossa- ja puhtaanapidon. Myös kaupungin ajoneuvojen ja työkoneiden hallinnointi (ml. huoltojen ja korjausten hoitaminen) on yhdyskuntatekniikan vastuulla. Metsäyksikkö siirtyi yhdyskuntatekniikkaan vuoden 2026 aikana ja näin ollen vastaamme myös kaupungin metsäalueiden hallinnoinnista. Kymen jätelautakunnan viranomaistehtäviä hoitava henkilöstö on yhdyskuntatekniikassa ja henkilöstön tehtävänä on huolehtia toiminta-alueensa kuntien jätelain mukaisista tehtävistä.

Kiinteistöpalvelut tuottavat puhtaus-, ruoka-, kiinteistönhoito-, kunnossapito- ja liikuntapaikkapalveluja kaupungin ylläpitämiin kiinteistöihin sekä liikuntapaikkoihin. Puhtauspalvelut vastaavat sisäisten palvelujen ohella myös ulkoisista ostopalveluista.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2027-2030

Teknisen lautakunnan alaisten palveluiden strategiset painopisteet keskittyvät kaupungin kärkihankkeiden edistämiseen. Yritysalueet-kärkihankkeessa kaupungin yritystonttivarantoa kasvatetaan projektisuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä. Yritysalueet-kärkihankkeen investointimäärärahoja esitetään vuoteen 2029 saakka kärkihankkeessa määriteltyjen urakoiden viimeistelyjen vuoksi. Urheilupuiston ja keskustan kehittämisen kärkihanke KymppiPlus edistää kaupungin elinvoimaa sekä Urheilupuistoon ja ydinkeskustaan sijoittuvien investointien toteuttamista.

Teknisen lautakunnan alaisissa palveluissa edistetään kaupungin elinvoimaa mahdollistamalla uusia investointeja kaupunkiin. Teknisen lautakunnan alaiset palvelut jatkavat kehittämistyötään

sujuvoittamalla palveluprosesseja ja hyödyntämällä sähköisiä palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Toimialan vastuulla olevia palveluverkkoja ja niiden mahdollisia muutostarpeita arvioidaan vuoden 2027 aikana.

Henkilöstön työhyvinvointi on keskeisessä roolissa, ja sitä seurataan säännöllisin mittauksin. Työskentelytapoja kehitetään ja prosesseja sähköistetään sekä automatisoidaan. Tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja ja työtapaturmia.

Viranomaispalveluissa rakennusvalvonnan yksikössä työhön on vaikuttanut uuden rakentamislain voimaan astuminen vuoden 2025 alusta ja osa lakimuutoksista on tullut voimaan 1.1.2026. Rakennusjärjestyksen uudistamistyö jatkuu vuoden 2026 loppuun ja uusi rakennusjärjestys tulee olla valmis vuoden 2027 alussa. Samanaikaisesti rakentamislain liitännäislakina rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (Ryhti) on käynnistynyt infoilla ja koulutuksilla tietojärjestelmien sopeuttamisesta johtaen myöhemmin velvoitteellisena tiedon tallentamiseen keskitettyyn valtion tietokantaan.

Rakentamislain tultua voimaan 1.1.2025 on lupaprosesseihin tullut muutoksia ja asiakasneuvonnan tarve on lisääntynyt. Yhteistyö kaavoituksen kanssa korostuu lakimuutosten aikana. Rakentamisen lupamäärät ovat pienentyneet, mutta kohteet ovat aiempia vuosia suurempia. Asumisen lupamäärät ovat vähentyneet selvästi koko maan yleisen trendin mukaisesti. Rakennuslupamaksujen tuotot ovat olleet korkealla tasolla datakeskushankkeiden sekä isojen kunnallisten hankkeiden ansiosta. Kaupungin omien investointien aika jatkuu ainakin 2026–2027 ajan ja datakeskushankkeita on mahdollisesti tulossa lisää vuosille 2027–2030. Lakimuutos on lisännyt jälkivalvontaa etenkin pienkohteiden osalta ja nämä prosessit ovat hallinnollisesti työläitä ja aikaa vieviä. Hiljenevät sivutaajamat ovat tuoneet rakennetun ympäristön valvontaan kohteita, joista voi tulla taloudellinen rasite kaupungille pakkotoimien kautta, jos kiinteistön omistajataholta ei saada kuluja takaisin. Tästä valvonnasta on jo ensimmäisiä esimerkkejä tullutkin. Virkajärjestelyjen myötä rakennusvalvonnassa on avoimia virkoja täyttämättä tällä hetkellä ja mahdollisten täyttökieltojen myötä rakennusvalvonnan resurssit tulee olemaan lähivuodet tiukoilla isojen hankkeiden vuoksi.

Terveysvalvonnassa vuoden 2027 toiminta voidaan aloittaa edellisvuotta paremmasta tilanteesta, kun elintarvikevalvonnan tarkastusvelkaa on saatu vuonna 2026 pienennettyä määräaikaisen terveystarkastajan avulla. Elintarvikevalvonnassa uusintatarkastusten määrä näyttää kuitenkin edelleen kasvavan ja valvonnan ulottaminen internetin valvontaan tulee lisääntymään. Jätelakiin vuonna 2026 tulleiden muutosten odotetaan myös aiheuttavan uusia valvontatehtäviä. Terveysvalvontaan hankittujen tablettitietokoneiden sekä tekoälyratkaisujen hyödyntäminen on tehostanut tarkastustoimintaa ja raportointia, ja tätä kehitystyötä edelleen jatketaan.

Terveydensuojelulain kokonaisuudistus on viivästynyt, eikä lain voimaantulon ajankohtaa toistaiseksi tiedetä. Legionellabakteerin aiheuttamien sairauksien ehkäisemiseksi ensisijaisten tilojen riskinarviointi ja hallintatoimenpiteet tulee olla tehtynä 12.1.2029 mennessä, mikä lisää terveydensuojelun valvontatyötä suunnittelukaudella.

Vuoden 2026 alusta voimaan tullut uusi eläinlääkintähuoltolaki on tuonut muutoksia kaupungineläinlääkäripalvelujen vastaanottotoimintaan, laskutukseen ja asiakasmääriin. Vuoden 2027 aikana toiminnan arvioidaan vakiintuvan uuden lainsäädännön edellyttämälle tasolle ja potilasmäärien tasaantuvan. Kouvolan alueelle on vuosina 2025–2026 perustettu kolme uutta yksityistä pieneläinvastaanottoa, ja myös niiden vaikutus kaupungin eläinlääkäripalvelujen asiakasmääriin tarkentuu vuoden 2027 aikana.

Afrikkalaisen sikaruton mahdollinen leviäminen Kouvolan alueelle lisäisi ympäristöterveydenhuollon työmäärää ja viranomaistehtäviä ja todennäköisesti aiheuttaisi välillisiä kustannusvaikutuksia, vaikka taudin torjunnasta aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista. Eläintautiriskien lisäksi varautumisen merkitys korostuu nykyisessä turvallisuusympäristössä myös ympäristötervey-

denhuollossa, minkä vuoksi siihen on varattava riittävät henkilöstöresurssit. Varautuminen on yksi Ruokaviraston ja Lupa- ja valvontaviraston (ent. Valvira) ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman 2025–2028 kolmesta päätavoitteesta.

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan viranomaistyötä tehostava, kirjausten tietoturvallisen hallinnan mahdollistava järjestelmä suunnitellaan otettavaksi käyttöön vuonna 2028.

Ympäristönsuojelussa sähköinen asiointijärjestelmä on tavoitteena saada käyttöön kaikkien lupa- ja ilmoitustyyppien osalta suunnittelukauden aikana. Muutaman vuoden ajan ollut henkilöresurssivaje ja useat henkilöstövaihdokset näkyvät edelleen henkilöstön jaksamisessa ja vaikuttavat suunnitelmallisen valvonnan toteutumiseen. Ympäristöasiantuntijan eläköitymisestä aiheutuva resurssivähennys lisää työtaakkaa muulle henkilöstölle. Henkilöresurssivaje ja henkilöstövaihdokset näkyvät myös pitkittyneinä käsittelyaikoina muussa valvonnassa ja lupa-asioiden käsittelyssä. Haasteita aiheuttaa lisääntyvä jälkivalvonnan tarve ja lisääntyvät hallinnollisesti haastavat asukasvalitukset. Ympäristösuojelun toiminnan volyymiin on vuodesta 2027 lähtien lisätty rekisteröinnit ja maa-ainesluvat, kun aiemmin mukana on ollut ympäristöluvat, ilmoitusmenettelyt ja yhteisluvan ympäristöluvan osa.

Useamman vuoden ajan haasteena ollutta käsittelemättömien hulevesivapautushakemusten ruuhkaa puretaan määräaikaisen ympäristötarkastajan voimin. Työ on aloitettu kesällä 2026 ja jatkuu vuonna 2027. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa on päivitetty muun muassa vesihuoltolaki huomioiden ja siten uusien 1.1.2026 jälkeen saapuvien hulevesivapautushakemusten käsittelystä voidaan jatkossa periä maksua.

Kouvolan LUMO-suunnitelman (Luonnon monimuotoisuussuunnitelma) laatimiseksi on tehty valtuustoaloite vuonna 2025. Työ on käynnistetty rahoitushaulla vuoden 2026 aikana yhteistyössä Kotkan, Haminan ja Pyhtään kanssa. Varsinainen työ pyritään käynnistämään vuoden 2027 alusta.

Maaseutupalveluissa viljelijätukitehtävissä noudatetaan Ruokaviraston ja kaupungin välistä maksajavirastosopimusta, joka määrittelee lakisääteisten maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien hoitamiseen tarvittavat resurssit ja muut vaatimukset. Viljelijätukien ja maaseudun kehittämisen osalta toteutetaan EU:n ohjelmakauden 2021–2027 ohjelmia ja maa- ja metsätalousministeriön CAP27-suunnitelmaa. Viljelijätukihakemusten käsittelyyn sisältyy lisääntyvässä määrin hallinnollista valvontaa.

Maaseudun kehittämistehtäviä hoitava Pohjois-Kymen Kasvu ry toimii ohjelmakaudella 2021–2027 Leader-ryhmänä, jolle maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt rahoituskehyksen EU:n ja valtion varoista. Kouvolan kaupunki on sitoutunut rahoittamaan Leader-toimintaa kuntarahaosuudella. Kuntarahan osuus on 20 % julkisesta kokonaisrahoituksesta, jolloin Kouvolan kaupungin osuus vuodelle 2027 on noin 81 000 euroa. Kylien elinvoimaa ja asukkaiden osallisuutta tuetaan jatkamalla kylien neuvottelukunnan ja vapaa-ajanasukastoimikunnan toimintaa. Talouden sopeuttamistoimista 0,4 milj. euroa kohdistetaan yksityistieavustuksiin. Yksityistieavustuksiin varataan 50 000 euroa vuodelle 2027.

Kaupunkisuunnittelussa palvelun lakisääteisten tehtävien lisäksi vuonna 2027 edelleen korostuvat erilaisten toimintojen maankäytölliset sijoittumistarkastelut yrityksille ja teollisuudelle sekä niihin liittyvät prosessit. Tällä hetkellä on useita hankkeita, joissa tarkastellaan vaihtoehtoisia sijainteja kaupunkiin sijoittuville uusille yrityksille, uusiutuvalle energialle kuten aurinkovoimalle sekä kaupungin omille palveluille. Tämän tyyppiset prosessit ovat kaupungin elinvoiman kannalta tärkeitä, mutta ne ovat usein kiireellisiä ja ne sitovat palvelun resursseja.

Kaupunkisuunnittelu vastaa kaupungin kärkihankkeiden, KymppiPlus, urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittämisen sekä Yritysalueet-hankkeen, koordinoinnista.

Joukkoliikenteessä vuoden 2027 painopiste on linjaston kehitystyön edistäminen saadun palautteen pohjalta. Tavoitteena on tarjota kustannustehokkaat ja riittävän laadukkaat joukkoliikennepalvelut kaupungissa. Kouluverkkomuutokset aiheuttavat joukkoliikenteelle haasteita, koska palvelutaso useilla alueilla on vähäinen. Joukkoliikenteen palvelukokonaisuutta kehitetään myös liikenneverkon pysäkki-infran kehittämistoimilla.

Paikkatieto jatkaa talouden sopeuttamistoimia jättämällä vapautuvia vakansseja täyttämättä, keskittämällä resurssia kaupungin omaan toimintaan vähentämällä muun muassa tytäryhtiöille tehtäviä mittauksia, edistämällä digitalisaatiota sekä jatkamalla kaluston ja ohjelmistojen optimointia. Lakimuutokset vastaavasti lisäävät työmäärää ja vaativat ohjelmistokehittämistä, joten töiden vähentäminen ei konkretisoidu toivotulla tavalla.

Yhdyskuntatekniikan toiminnassa lakisääteisiä tehtäviä ovat mm. liikenneverkon ylläpitoon liittyvät tehtävät. Palvelu kehittää toimintaansa sekä jatkaa talouden sopeuttamistoimia mm. palvelutason ja palveluverkkojen muutoksilla. Säästösyistä lumen ajoa pyritään vähentämään tulevina talvina ja virkistysalueiden hoitotasoja päivitetään tulevaisuudessa käytössä olevia resursseja vastaaviksi. Leikkipaikkojen palveluverkkojen muutoksista on tehty päätös vuonna 2024, jonka mukaisesti leikkipaikkoja on uudistettu ja purettu. Leikkipaikkaverkkoa uudelleenarvioidaan vuoden 2027 aikana, minkä jälkeen tullaan tekemään leikkipaikkoihin liittyviä investointipäätöksiä.

Vuoden 2027 talousarvio taloussuunnitteluvuosineen näyttää yhdyskuntatekniikan osalta haastavalta. Yhdyskuntatekniikassa varaudutaan pieneneviin toimintatuottoihin ja myös valmistus omaan käyttöön on aiempia vuosia pienempää. Toimintakuluja on vaikeaa vähentää lakisääteisestä liikenneverkkoon liittyvästä toiminnasta, kun huomioidaan, että katualueiden talvihoidon kulut (ulkoiset ja sisäiset) voivat vaihdella sääolosuhteista riippuen vuosittain 1,5 milj. eurosta 4,2 milj. euroon (luvut vuosilta 2020–2025). Palvelujen ostot talvitöissä ovat olleet keskimäärin 1,6 milj. euroa (vuodet 2020–2025).

Metsäyksikön siirto yhdyskuntatekniikkaan 1.7.2026 mahdollistaa kaupungin virkistysalueiden ja taajamametsien kehittämisen yhtenä kokonaisuutena ja lisännee palvelulle tuottoja, mutta ei vielä riittävästi ottaen huomioon myös saman yksikön kulut ja talvitöiden vaatimat eurot.

Infran korjausvelan kasvua pystytään hidastamaan suunnittelukaudella, koska perusinvestointien määrärahavaraukset pysyvät vuoden 2026 tasolla. Tämä edellyttää, että suunnitelmat ovat valmiina oikea-aikaisesti. Yhdyskuntatekniikka tulee keskittämään perusinvestointien määrärahat korjausinvestointeihin. Uusinvestointien toteuttamista arvioidaan suunnittelukaudella erittäin kriittisesti. Tähän tuo poikkeuksen Väyläviraston tiehankkeet, joiden kustannuksiin kaupunki osallistuu siltä osin, kun hankkeet koskettavat saman alueen katu- tai siltaverkostoa.

Kiinteistöpalveluissa tuotetaan tukipalvelut kaupungin palveluverkkoratkaisujen mukaisesti. Ylläpidettävien kiinteistöjen määrä on vähentynyt kiinteistöjen luovutusten seurauksena. Asiakasmäärät ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelujen sisältöä päivitetään toiminnan ja asiakasmäärien mukaisesti. Palvelujen kustannustehokkuutta vertaillaan, hyödynnetään mittareita ja pyritään löytämään parhaat käytännöt henkilöstöresursseja mukaillen.

Kiinteistönhoito- ja liikuntapaikkapalveluissa jatketaan edelleen energiatehokkuuden parantamista yhdessä tilapalvelujen kanssa. Budjetoidun määrärahan riittävyys, maanrakennusindeksikorotus ja vuodenaikojen äärisääolosuhteiden muutokset tuovat jatkossakin haasteita kiinteistöjen ja alueiden talvikunnossapitoon. Näitä ovat mm. kattotöiden ja piha-alueiden talvikunnossapito sekä mm. liikuntapaikkojen ja -reittien huoltotöiden optimaalinen ajoittaminen. Tuleva valmiusasetusmuutos väestönsuojatiloihin tulee myös lisäämään ylläpitokustannuksia. Kunnossapitopalveluissa tehdään itse tai tilataan tilapalvelujen omistamiin kiinteistöihin pienimuotoista korjausrakentamista, joita priorisoidaan tarpeiden mukaisesti.

Puhtauspalveluissa eläköityneiden tilalle ei tulla rekrytoimaan henkilöstöä vaan resursseja tullaan korvaamaan vaiheittain ja hallitusti ostopalveluilla tulevina vuosina. Ruokapalvelujen uuden keskuskeittiön toimintaa suunnitellaan ja päivitetään muiden keittiön tulevaa toimintamallia. Prosessi tulee muun muassa pienentämään ruokahävikkiä ja vähentämään energian kulutusta. Uuden keskuskeittiön käyttöönottoajankohta on siirtynyt kesälle 2028. Ruoka- ja puhtauspalvelut esitetään yhdistettäväksi vuoden alussa. Tavoitteena on asiakaslähtöisempi yksikkö, missä voidaan hyödyntää entistä paremmin yhdistelmätyöntekijöitä sekä yhteisiä henkilöstöresursseja.

Sisäiset palvelusopimukset päivitetään vuosittain huomioiden sivistyksen ja elinvoimapalveluiden toimialoilla tehtävät palveluverkkomuutokset ja toimialojen muuttuvat tarpeet. Kohteiden toiminnallisia muutoksia pyritään ennakoimaan, jotta niihin pystytään reagoimaan nopeasti ja joustavasti.

Kiinteistöpalvelujen henkilöstön työkyvyn tukemista edistetään täydentämällä osaamista sekä työterveyden että työsuojelun vuorovaikutteisella tuella. Palveluyksiköiden lisäksi pyritään lisäämään aktiivista yhteistyötä muidenkin palvelualueiden ja toimialojen kesken.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Teknisen lautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät pääosin infrastruktuurin, kaupunkisuunnittelun, kunnossapidon ja teknisten palvelujen järjestämiseen. Teknisen lautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Vanheneva infrastruktuuri ja kunnossapidon riittämättömyys

Kaupungin katuverkoston, siltojen, vesihuollon ja muiden kriittisten rakenteiden ikääntyminen voi johtaa yllättäviin vaurioihin tai korjaustarpeisiin. Jos kunnossapidon resursseja ei ole riittävästi, infrastruktuurin kunto heikkenee, mikä vaikuttaa kuntalaisten arkeen ja turvallisuuteen. Katuverkoston huono kunto aiheuttaa liikenteelle vaaratilanteita ja lisää korjauskustannuksia pitkällä aikavälillä. Lakisääteiset työt kuten talvikunnossapito toteutetaan, mutta määrärahojen alibudjetointi keskiarvotalviin verrattuna aiheuttaa riskin määrärahojen loppumiselle.

Talousarvioraamissa ei huomioida riittävästi yhdyskuntatekniikan ympärivuotista kunnossapitotarvetta infrastruktuurin ylläpitoon. Yhdyskuntatekniikan talvihoidon kulut voivat vaihdella sääolosuhteiden johdosta vuosittain 1,5 milj. eurosta 4,2 milj. euroon (luvut vuosilta 2020–2025).

Tulevat lakisääteiset muutokset muun muassa VSS-tilojen valmiuden lisävastuisiin tuo kaupungille lisäkustannuksia tuleville vuosille.

Urakoiden ja hankintojen hallinta

Hankintoihin ja urakoihin liittyvät ongelmat, kuten sopimusrikkomukset tai huono työn laatu, voivat vaarantaa projektien onnistumisen. Myös kilpailutusten keskeytykset voivat viivästyttää hankkeita. Kilpailutusten keskeytykset voivat johtua esimerkiksi kohonneista kustannuksista. Tulevissa palveluhankinnoissa ei välttämättä saada kaikkiin kohteisiin tarjouksia, jolloin ostopalvelujen tilalle tulee järjestää sisäistä palvelua. Valitusprosesseja on ollut viime vuosina todella vähän, mutta nekin voivat viivästyttää hankintoja.

Äkilliset sääilmiöt ja ilmastonmuutoksen vaikutukset

Rankkasateet, myrskyt, tulvat ja muut sääilmiöt voivat aiheuttaa vahinkoja kaupungin infrastruktuurille, kuten teille, viemäriverkostolle ja kiinteistöille. Ilmastonmuutoksen myötä tällaiset ilmiöt ovat yleistyneet ja aiheuttavat ennakoimattomia lisäkustannuksia, joihin tulisi myös resurssien osalta varautua.

Ilmastonmuutos näkyy jo monin tavoin mittaustuloksissa. Pakkasjaksot ovat harventuneet ja lämpöjaksot ovat lisääntyneet ja voimistuneet. Mittaustuloksista ilmenee, että jää- ja lumipeite ovat ohuempia ja kausi on lyhyempi. Talvisten vesi- ja räntäsateiden osuus on kasvanut. VTT:n tietojen mukaan Etelä-Suomessa lumipeitekausi lyhenee noin 20–30 päivää 2040-luvulle mennessä. (Lähde: VTT 2026) Nämä tuovat haasteita myös infraan ja sen kunnossapitoon. Katujen ja putkistojen lujuus joutuu koetukselle ääri-ilmiöiden kasvaessa.

VTT:n mukaan myös hellepäivät lisääntyvät. 2040-luvulle mentäessä hellepäivien lukumäärä tuplaantuu, ellei jopa enemmän. (Hellepäivä = vrk:n keskilämpötila yli 20 astetta) Helteet, kuivuus ja rankkasateet vaikuttavat infraan esimerkiksi siten, että kuivina kausina savi kutistuu, sateiden palatessa se turpoaa ja seurauksena rakenteiden halkeilu ja vauriot. Ilmiö on pitkään ollut aliarvioitu riski rakennuksille ja infrastruktuurille.

Infran on siten VTT:n mukaan selvittävä +40…–50 °C lämpötiloista, myrskyistä, syöksysateista, routaongelmista ja kuivuus– ja rankkasadesykleistä. Vihreän infran mahdollisuuksia sopeutumisessa tulisi tutkia lisää myös Kouvolassa eli kaupungin tulisi pitää huolta siitä, että kaupunkialueilla on riittävästi myös vihreää infraa.

Resurssipula ja työvoiman saatavuus

Teknisen toimialan osaajien, kuten insinöörien, arkkitehtien, suunnittelijoiden, eläinlääkäreiden tai muiden asiantuntijoiden rekrytointi voi olla haastavaa työvoiman saatavuuden ja kaupungin yleisen työnantajakuvan takia. Pienet henkilöresurssit voivat aiheuttaa avainhenkilöiden poissa ollessa viiveitä tai jopa täysiä katkoksia palveluiden järjestämiseen tai valvontatehtävissä. Vanheneva kiinteistökanta ja talotekniikka aiheuttavat ennakoimattomia resurssitarpeita kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon.

Riskienhallinta

Näihin riskeihin varautuminen edellyttää teknisen lautakunnan alaisilta palveluilta suunnitelmallisuutta, pitkäjänteistä budjetointia, laadukasta projektinhallintaa ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi säännölliset riskianalyysit, ennakoiva kunnossapito sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ovat keskeisiä toimia riskien minimoimiseksi. Selkeiden palveluverkko- ja kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmien myötä ylläpidon kustannukset olisivat paremmin hallittavissa ja ennakoitavissa.

Talous

Tekninen lautakunta (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	12 161	13 377	12 649	11 249	11 249	11 249
Valmistus omaan käyttöön	696	597	618	618	618	618
Toimintakulut	-50 610	-50 012	-48 421	-45 617	-46 699	-46 940
Toimintakate	**-37 752**	**-36 038**	**-35 154**	**-33 750**	**-34 832**	**-35 073**
Poistot ja arvonalentumiset	-14 542	-15 442	-15 454	-15 929	-15 496	-15 602

Tekninen lautakunta maaomaisuuden myyntivoitot	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	1 039	1 500	1 500	900	900	900
Toimintakulut	-92	0	0	0	0	0
Toimintakate	**947**	**1 500**	**1 500**	**900**	**900**	**900**

Tekninen lautakunta (ilman myyntivoittoja) ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	39 028	30 084	28 902	27 375	27 383	27 546
Valmistus omaan käyttöön	696	597	618	618	618	618
Toimintakulut	-56 273	-55 869	-54 329	-51 622	-52 706	-52 953
Toimintakate	**-16 549**	**-25 188**	**-24 810**	**-23 629**	**-24 705**	**-24 790**
Poistot ja arvonalentumiset	-14 542	-15 442	-15 454	-15 929	-15 496	-15 602

Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat on keskitetty vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Kaupungin sisäistä laskutusta palvelulta toiselle pyritään edelleen vähentämään. Toimintatavan muutos näkyy sisäisten toimintatuottojen vähenemisenä talousarvion suunnittelukaudella.

Valmistus omaan käyttöön on vuosikymmenen alun vuosia huomattavasti pienempää. Rakentamisen henkilöstöä on jäänyt eläkkeelle ja jos paikat on täytetty, ne on osoitettu enemmän kunnossapitoon.

Edellisinä vuosina linjatut sopeuttamistoimenpiteet jatkuvat tulevalla talousarvion suunnittelukaudella. Teknisen lautakunnan alaisissa palveluissa hyödynnetään eläkepoistumaa ja tarkastellaan palveluverkkoja ja palvelutasoa. Vuoden 2027 0,5 milj. euron tasapainottamistarve kohdistuu pääosin henkilöstömenoihin ja muihin toimintakuluihin sekä vähäisessä määrin toimintatuottojen kasvattamiseen.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Teknisen lautakunnan alainen toiminta	509,8	467,1	432,0	403,9	389,8	376,6

Toiminnan volyymit

Viranomaispalvelut	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Rakentamisen luvat	379	380	400	400	350	350
Rakentamisen katselmukset	2 330	1 500	1 500	1 400	1 400	1400
Ympäristönsuojelun luvitetut toiminnot yhteensä, kpl (kunta+AVI)	209	210	320	320	320	320
Ympäristönsuojelun lupapäätökset, rekisteröinnit ja annetut lausunnot luvista/vuosi, kpl	15	20	30	30	30	30
Ympäristönsuojelun suunnitelmalliset tarkastukset/vuosi, kpl (kunta+AVI)	29	40	110	90	120	70
Ympäristönsuojelun muut tarkastukset/vuosi, kpl			110	110	110	110
Ympäristönsuojelun muut ilmoitukset ja annetut lausunnot/vuosi, kpl	165	100	400	170	100	100
Terveysvalvonnan rekisteröinti-ilmoitukset ja päätökset, kpl	261	200	200	200	200	200
Terveysvalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset, kpl	588	600	600	560	610	630
Terveysvalvonnan muut tarkastukset, kpl	175	170	170	170	170	170
Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit, kpl	10 608	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Valvontaeläinlääkäreiden tekemät tarkastukset, kpl	427	360	360	360	360	360
Välitetty EU-viljelijätuki, milj. €	24,1	25	24	24	24	24

Tiloja tukihaun piirissä	776	760	730	710	690	670
Peltohehtaarit tukihaun piirissä	45 962	46 000	46 000	46 000	46 000	46 000
Käsiteltävät hakemukset, kpl (viljelijätukipalvelut)	4 187	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
Hukkakaura- ja vahinkotarkastukset, kpl	57	55	55	55	55	55
Yksityistieavustukset, €	483 620	455 000	50 000	50 000	50 000	50 000

Kaupunkisuunnittelu	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Asemakaavoitettu alue ha/v	124	120	120	120	120	120
Hyväksytyt kaavat kpl/v	7	12	12	12	12	12
Maan osto ha	80	75	75	60	60	60
Luovutettuja AO-tontteja kpl	0	10	5	5	5	5
Peltoa ha	720	600	670	640	620	600

Yhdyskuntatekniikka	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Kadut km		674	674	676	676	676
Kevyen liikenteen väylät sis. puistoissa kulkevat, km		294	294	295	295	295
Rakennettua puistoa ha	222	222	222	222	222	222
Leikkipaikat kpl	104	100	96	92	88	84
Sillat ja tunnelit kpl	130	130	130	130	130	130
Metsää ha	3 964	3 600	4 300*	4 300	4 300	4 300

Kiinteistöpalvelut	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Rakennusten hoito (m2)	470 500	444 500	410 000	410 000	410 000	410 000
Siivottavat neliöt (sisäiset)		193 000	146 600	128 000	109 000	109 000
Siivottavat neliöt (ulkoistettu)		19 600	37 000	54 500	81 000	81 000
Ateriamäärät kpl	2 849 600	2 795 000	2 991 400	2 916 600	2 843 700	2 772 600
Liikuntapaikkojen rakennusten hoito (m2)		64 600	69 600	67 000	67 000	67 000
Liikuntapaikkojen kuntoradat/hiihtoladut (km)	138	138	138	138	138	138
Liikuntapaikkojen urheilukenttien hoito (kpl)	73	73	72	72	72	72

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2027

Tavoite	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Lähtöarvo 12/2026**	**Tavoitearvo 12/2027**
Kaupunkistrategian tavoite: Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun				
Investointivalmiiden yritystonttien tarjontaa on lisätty.	Uusia yritystontteja tuotetaan vuonna 2027 Yritystontit-kärkihankkeen projektisuunnitelman työohjelman mukaisesti.	Projektisuunnitelman toteutumisaste (%)	0	100
Kouvolan vetovoimaa on vahvistettu kehittämällä kaupunkiympäristön viihtyisyyttä, tapahtumaedellytyksiä sekä virkistyskohteiden saavutettavuutta.	Vuoden 2027 kehittämisen painopiste on Urheilupuistossa ja ydinkeskustassa. Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittämisinvestoinnit toteutetaan KymppiPlus-kärkihankkeen projektisuunnitelman työohjelman mukaisesti.	Projektisuunnitelman toteutumisaste (%)	0	100

Tavoite	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Lähtöarvo 12/2026**	**Tavoitearvo 12/2027**
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille				
Lasten ja nuorten ar-	Arkiympäristöjä parannetaan kävelyn ja	Saneerattujen kevyen-	0	4

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
kiympäristöjä ja niiden saavutettavuutta on parannettu.	pyöräilyn kehittämissuunnitelman sekä leikkipaikkojen palveluverkkoselvityksen mukaisesti.	liikenteen väylien ja leikkipaikkojen lukumäärä		

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa				
Teknisen toimialan tuottavuutta on parannettu digitalisaation, tiedolla johtamisen ja prosessien jatkuvan kehittämisen avulla.	Digitalisaatiota edistetään kaupungin digiryhmän työohjelman mukaisesti. Toimialan ydinprosesseja kehitetään LEAN-prosessijohtamisen menetelmillä.	Kehitettyjen palveluprosessien lukumäärä	0	4

5.3.2 Kymen jätelautakunta

Toimiala Tekniikka ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät ulkoinen toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kymen jätelautakunta on alueellinen jätehuoltoviranomainen. Jätelautakunnan toiminta-alueella on yhdeksän kuntaa; Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju, Pyhtää ja Virolahti. Toiminta-alueella on noin 175 000 asukasta ja noin 100 000 kunnan jätehuoltovastuulla olevaa kiinteistöä. Kouvolan kaupunki toimii Kymen jätelautakunnan vastuukuntana.

Jätelautakunta huolehtii jätelain mukaan kunnalle kuuluvista jätehuollon järjestämiseen, suunnitteluun ja seurantaan liittyvistä viranomaistehtävistä kuten jätehuoltomääräysten ja jätetaksojen hyväksymisestä, niistä poikkeamisesta sekä mahdollisista jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksistä. Jätelautakunta ylläpitää jätteenkuljetus ja kompostointirekisteriä. Jätelautakunta päättää myös jätehuollon palvelutasosta, joka valmistellaan yhdessä kuntien ja Kymenlaakson Jäte Oy:n kanssa sekä koordinoi Jätepoliittisen ohjelman valmistelua ja toteutusta.

Jätelautakunnan toiminta ja päätöksenteko edistää jätelain tarkoitusta: edistää kiertotaloutta, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäisee jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimivan jätehuollon sekä ehkäisee roskaantumista.

Jätelautakunta toimii yhteistyössä alueen kuntien ja jäteyhtiön kanssa. Jätehuolto vaikuttaa asukkaiden jokapäiväiseen elämään. Jätehuollon sujuvuus ja toimijoiden välinen yhteistyö onkin edellytys kiertotalouden ja jätelain tavoitteiden toteutumiseksi.

Lautakuntasopimuksen mukaisesti Kouvolan kaupungille ei synny kuluja jätelautakunnan toiminnasta. Lautakunnan toimintakulut katetaan asukkailta perittävällä jätetaksan mukaisella lautakuntamaksulla, joka on osa jätehuollon perusmaksua.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2027–2030

Hakemusten käsittely

Suunnittelukaudella 2027–2030 yksi toiminnan painopiste tulee olemaan hakemusten käsittelyssä, jotta hakemusjono saadaan purettua ja hakemusten keskimääräistä käsittelyaikaa lyhennettyä.

Hakemusruuhkaa voi uudestaan syntyä suunnittelukauden loppupuolella jätelain mahdollisten muutosten sekä kuljetusjärjestelmäselvitysten myötä. Myös lakisääteinen jätteenkuljetusten seuranta ja siitä johtuvat kehotukset aiheuttavat hakemuksia normaalia enemmän. Saapuneiden hakemusten ja ilmoitusten volyymi pienenee vuodesta 2027 lähtien, sillä se ei sisällä niitä kompostointi-ilmoituksia, jotka siirtyvät automaattisesti rekisteriin, tai jotka jäteyhtiö käsittelee. Kymen jätelautakunnan käsiteltäväksi jää noin puolet vuoden 2026 saapuneista hakemuksista ja ilmoituksista.

Hakemusten sujuvan ja tietoturvallisen käsittelyn takaamiseksi työskennellään yhdessä tietohallinnon ja hallinnon kanssa. Tavoitteena on saada käytössä olevaan asianhallintajärjestelmään asiakaskäyttöliittymä tai muu vastaava järjestelmä, jonka kautta voisi tehdä hakemuksia.

Biojäteseuranta ja kompostointi-ilmoitukset

Biojätteiden erilliskeräysvelvoitteen toteutumisen seuranta taajamien omakoti- ja paritalojen osalta on keskeisessä osassa suunnittelukaudella. Myös sekajätteiden osalta toteutetaan seurantaa resurssien puitteissa. Tämä vaatii ajantasaisen rekisterin ja toimivat rekisterikyselyt. Seurantaa tehdään yhteistyössä Kymenlaakson Jäte Oy:n sekä tarvittaessa myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Lakisääteisestä seurantatyöstä aiheutuu väistämättä hakemuksia ja yhteydenottoja jätehuoltoviranomaiseen.

Kompostointi-ilmoitukset ovat jäteasetuksen mukaan voimassa viisi vuotta. Toukokuusta 2027 alkaen ensimmäisistä jäteasetuksen mukaisista kompostointi-ilmoituksista on kulunut viisi vuotta aikaa, jolloin kompostointi-ilmoituksissa alkaa ns. uusi kierros. Tavoitteena on saada automaattiilmoitukset asiakkaille heidän kompostointi-ilmoituksensa voimassaolon päättymisestä. Automaattiilmoitusten toteutuminen riippuu rekisterin alustan ylläpitäjästä.

Kuljetusjärjestelmäselvitykset

Vuonna 2027 toteutetaan sekajätteiden kuljetusjärjestelmäselvitykset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen kuntien osalta. Näitä kuntia ovat Hamina, Virolahti ja Miehikkälä. Lapinjärven sekajätteen kuljetusjärjestelmäselvitys on aloitettu v. 2026, mutta päätöksenteko selvityksen pohjalta toteutunee alkuvuodesta 2027. Kuljetusjärjestelmäselvitykset ovat lakisääteisiä. Niissä tarkastellaan sitä, täyttääkö nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus jätelain edellytykset. Kuljetusjärjestelmäselvitykset tehdään pääosin omana työnä selvitysten paremman luotettavuuden ja hallinnan vuoksi. Osa työstä ostetaan kuitenkin ulkopuoliselta asiantuntijalta.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta toteutetaan kuljetusjärjestelmäselvitys suunnittelukauden loppupuolella koko jätehuoltoalueen osalta, pl. Mäntyharju, jossa on kunnan järjestämä jätteenkuljetus myös lietteiden osalta. Kuljetusjärjestelmäpäätökset voivat aiheuttaa hakemusruuhkaa suunnittelukauden loppupuolella.

Jätehuollon ohjaus ja edunvalvonta

Jätepoliittisen ohjelman 2025–2030 mukaisia kuntatapaamisia tehdään yhteistyössä Kymenlaakson Jäte Oy:n kanssa koko suunnittelukauden ajan. Myös jätehuollon varautumissuunnitelmaa on pidettävä ajan tasalla koko toiminta-alueen kuntien kesken.

Tulevalla suunnittelukaudella valmistunee jätelainsäädännön kokonaisuudistus, “kiertotalouslaki”. Jätelautakunta seuraa uudistusta ja lausuu lakiesityksistä tarvittaessa. Uudistus voi vaikuttaa jätehuoltoviranomaisen tehtäviin.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit voivat vaikuttaa lautakunnan kykyyn hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja lainmukaisesti. Kymen jätelautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Resurssipula

Henkilöresurssien puute aiheuttaa toiminnan hidastumista, eikä lakisääteisiä velvoitteita pystytä kokonaan täyttämään. Resurssipula vaikuttaa yhdeksän kunnan asukkaiden sekä Kymenlaakson Jäte Oy:n ja tämän urakoitsijana toimivien yksityisten jätteenkuljetusyritysten toimintaan ja talouteen. Resurssipula ja työmäärä vaikuttavat myös yksikön henkilöstön työhyvinvointia heikentävästi.

Lainsäädännön muutokset ja niihin sopeutuminen

Jätelainsäädäntö muuttuu jatkuvasti (esim. EU-direktiivien tai kansallisen lainsäädännön kautta). Mikäli muutoksiin ei ehditä reagoida ajoissa, se voi johtaa lainvastaisiin päätöksiin tai viivästyksiin.

Asukkaiden sitoutumattomuus jätehuollon määräyksiin

Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättäminen (esim. lajittelu tai jätemaksujen maksaminen) voi vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laiminlyönti heikentäisi kierrätysastetta ja aiheuttaisi valvontatarpeen lisääntymistä.

Yhteistyöongelmat kuntien ja sidosryhmien kanssa

Jätelautakunnan toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä alueen kuntien, jäteyhtiön ja muiden sidosryhmien kanssa. Mikäli yhteistyö ei toimi, se voi johtaa jätehuoltomääräysten tai jätelain toteutumisen viivästymiseen ja asiakasviestinnän ristiriitaisuuksiin.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöt

Toiminta on merkittävästi riippuvainen sähköisistä tietojärjestelmistä, kuten päätöksenteon, asiakaspalvelun ja rekisteritietojen hallinnan järjestelmistä. Häiriöt tai kyberhyökkäykset voivat hidastaa tai keskeyttää toiminnan.

Riskienhallinta

Kymen jätelautakunnan riskienhallinnan keinoja ovat:

- Henkilöstön riittävyydestä ja osaamisesta huolehtiminen. Työtehtävien priorisointi. Ostopalvelujen käyttäminen mahdollisuuksien mukaan.
- Lainsäädännön aktiivinen seuranta ja varmistaminen, että muutoksiin reagoidaan ajoissa.
- Panostaminen asukasviestintään yhdessä kuntien jäteyhtiön kanssa. Rekisterien ajantasaisuudesta ja rekisterikyselyjen toimivuudesta huolehtiminen.
- Avoimen ja säännöllisen vuoropuhelun ylläpitäminen sidosryhmien kanssa. Vuosittaiset kuntatapaamiset ja säännöllinen yhteydenpito jätteenkuljettajien kanssa.
- Tietojärjestelmien toimivuudesta ja kyberturvallisuudesta huolehtiminen. Säännölliset kokoukset rekisterin alustan ylläpitäjän kanssa.

Talous

Kymen jätelautakunta ulkoinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	344	383	417	425	378	385
Toimintakulut	- 290	- 330	- 365	- 373	- 326	- 332
Toimintakate	**54**	**53**	**52**	**52**	**52**	**52**

Kymen jätelautakunta ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	344	383	417	425	378	385
Toimintakulut	- 325	- 362	- 397	- 405	- 358	- 365
Toimintakate	**19**	**21**	**20**	**20**	**20**	**20**

Laskennallisiin eriin sisältyy hallinnollisten kulujen eli ns. vyörytyskulujen lisäksi tasausmaksu (osa kuntien eläkemaksusta), jota koskeva määräraha on keskitetty vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön. Vertailukelpoisuuden vuoksi tasausmaksu on siirretty vuoden 2025 toimintakuluista laskennallisiin kuluihin.

Henkilöstöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kymen jätelautakunta	3,4	3,9	4,2	4,2	3,2	3,2

Toiminnan volyymit

Kymen jätelautakunta	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Saapuneiden hakemusten ja ilmoitusten määrä	2 942	3 000	1 500	1 500	1 800	1 800
Tehtyjen viranhaltijapäätösten määrä	238	400	400	400	250	250

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2027

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtöarvo 12/2026	Tavoitearvo 12/2027
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille				
Hakemusten keskimääräistä käsittelyaikaa on saatu kohtuullisemmaksi.	Resurssien varmistaminen ja kohdentaminen hakemusten käsittelyyn ja sitä tukevaan toimintaan. Seurataan säännöllisesti jonossa olevien hakemusten määrää. Hakemuslomakkeet suoraan asianhallintajärjestelmään.	Käsittelyaika (päivää)	8/2026: 337	112
Sekajätteen kuljetusjärjestelmäpäätökset on päivitetty.	Kuljetusjärjestelmäselvitykset Lapinjärven, Haminan, Virolahden ja Miehikkälän sekajätteiden kuljetuksesta.	Selvitysten valmiusaste (%)	8/2026: 10	80
Asukkailla on jätehuoltomääräysten mukaiset jätehuoltopalvelut. Järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden osuus liittymisvelvollisista on kasvanut. Tieto jätehuollon tilanteesta on kasvanut.	Erilliskeräysvelvoitteiden toteutumisen seuranta etenkin omakoti- ja paritalojen biojätekeräyksen ja kompostoinnin osalta.	Liittyneiden osuus (%)	8/2026: 90	95

5.4 Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin

Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin sisältää toimialan/toimielimen ulkoiset ja sisäiset menot ja tulot sekä myyntivoitot. Vuoden 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat on keskitetty vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin 1000 euroa	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Tarkastuslautakunta						
Toimintamenot	- 160	- 198	- 201	- 202	- 205	- 208
Toimintakate	**- 160**	**- 198**	**- 201**	**- 202**	**- 205**	**- 208**
Kaupunginhallitus						
Toimintatulot	70 870	60 590	60 149	61 207	61 698	61 515
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintamenot	-77 465	-64 278	-67 802	-67 785	-68 445	-68 738
Toimintakate	**-6 354**	**-2 998**	**-6 962**	**-5 887**	**-6 057**	**-6 533**
Elinvoimapalvelut yhteensä						
Toimintatulot	70 870	60 590	60 149	61 207	61 698	61 515
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintamenot	-77 625	-64 476	-68 002	-67 987	-68 649	-68 945
Toimintakate	**-6 514**	**-3 196**	**-7 163**	**-6 090**	**-6 261**	**-6 741**
Kasvatus- ja opetuslautakunta						
Toimintatulot	8 409	9 230	8 014	7 967	7 967	7 967
Toimintamenot	- 154 465	- 152 656	- 152 022	- 152 378	- 152 254	- 152 997
Toimintakate	**- 146 056**	**- 143 427**	**- 144 008**	**- 144 411**	**- 144 287**	**- 145 030**
Liikunta- ja kulttuurilautakunta						
Toimintatulot	3 540	3 560	3 798	4 369	4 371	4 374
Toimintamenot	-29 546	-27 105	-27 592	-28 658	-29 259	-29 436
Toimintakate	**-26 006**	**-23 546**	**-23 794**	**-24 289**	**-24 888**	**-25 062**
Sivistys yhteensä						
Toimintatulot	11 949	12 789	11 812	12 336	12 338	12 341
Toimintamenot	- 184 010	- 179 762	- 179 614	- 181 036	- 181 513	- 182 433
Toimintakate	**- 172 062**	**- 166 972**	**- 167 802**	**- 168 700**	**- 169 175**	**- 170 092**
Tekninen lautakunta						
Toimintatulot	40 067	31 975	30 402	28 275	28 283	28 446
Valmistus omaan käyttöön	696	597	618	618	618	618
Toimintamenot	-56 364	-54 963	-54 329	-51 622	-52 706	-52 953
Toimintakate	**-15 601**	**-22 392**	**-23 310**	**-22 729**	**-23 805**	**-23 890**
Kymen jätelautakunta						
Toimintatulot	344	383	417	425	378	385
Toimintamenot	- 325	- 362	- 397	- 405	- 358	- 365
Toimintakate	**19**	**21**	**20**	**20**	**20**	**20**
Tekniikka ja ympäristö yhteensä						
Toimintatulot	40 412	32 358	30 819	28 700	28 661	28 830
Valmistus omaan käyttöön	696	597	618	618	618	618
Toimintamenot	40 412	32 358	30 819	28 700	28 661	28 830
Toimintakate	**-15 582**	**-22 371**	**-23 290**	**-22 709**	**-23 785**	**-23 870**
Käyttötalous yhteensä						
Toimintatulot	123 231	105 737	102 780	102 243	102 698	102 686
Valmistus omaan käyttöön	937	1 287	1 308	1 308	1 308	1 308
Toimintamenot	- 318 325	- 299 563	- 302 342	- 301 050	- 303 226	- 304 696
Toimintakate	**- 194 157**	**- 192 539**	**- 198 255**	**- 197 499**	**- 199 220**	**- 200 702**

6 Tuloslaskelmaosa

Talousarvion tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöiän mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tuloslaskelma ulkoinen **1000 euroa**	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TPE 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	**42 229**	**39 748**	**41 000**	**36 075**	**34 515**	**34 566**	**34 583**
Myyntitulot	8 628	8 793	8 800	8 705	8 876	8 921	8 927
Maksutuotot	4 651	4 599	5 800	4 309	4 309	4 309	4 309
Tuet ja avustukset	7 751	6 931	7 400	6 018	5 962	5 962	5 962
Muut toimintatulot	21 198	19 426	19 000	17 043	15 367	15 373	15 385
Valmistus omaan käyttöön	937	1 287	1 300	1 308	1 308	1 308	1 308
Toimintakulut	**- 237 322**	**- 233 574**	**- 238 600**	**- 235 638**	**- 233 322**	**- 235 094**	**- 236 594**
Henkilöstömenot	- 136 176	- 136 273	- 139 400	- 137 438	- 137 027	- 138 503	- 140 087
Palkat ja palkkiot	- 109 996	- 110 250	- 112 000	- 111 952	- 111 606	- 112 838	- 114 145
Henkilösivukulut	-26 180	-26 024	-27 400	-25 486	-25 421	-25 665	-25 942
Eläkekulut	-22 725	-22 314	-23 300	-21 257	-21 203	-21 404	-21 631
Muut henkilösivukulut	-3 456	-3 710	-4 100	-4 229	-4 218	-4 262	-4 311
Palvelujen ostot	-53 908	-52 311	-52 000	-52 182	-50 425	-50 818	-50 684
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 949	-16 512	-16 700	-16 026	-15 745	-15 753	-15 808
Avustukset	-19 947	-18 800	-20 800	-19 451	-19 428	-19 309	-19 289
Muut toimintamenot	-9 342	-9 678	-9 700	-10 541	-10 697	-10 711	-10 726
Toimintakate	**- 194 157**	**- 192 539**	**- 196 300**	**- 198 255**	**- 197 499**	**- 199 220**	**- 200 702**
Verotulot	202 439	208 192	208 700	215 000	219 700	224 400	230 000
Valtionosuudet	1 664	4 542	5 000	4 600	7 400	7 600	7 900
Korkotuotot	2 153	2 140	2 215	2 194	2 010	1 834	1 808
Muut rahoitustuotot	13 277	12 790	13 779	14 090	10 390	10 330	10 300
Korkokulut	-6 729	-7 000	-7 750	-10 800	-12 614	-12 834	-13 575
Muut rahoituskulut	- 343	- 208	- 208	- 208	- 208	- 208	- 208
Rahoitustuotot ja kulut	8 359	7 722	8 036	5 276	- 422	- 878	-1 675
Vuosikate	**18 306**	**27 917**	**25 436**	**26 621**	**29 179**	**31 902**	**35 523**
Poistot ja arvonalentumiset	-27 106	-26 026	-26 000	-27 541	-30 020	-31 861	-32 437
Satunnaiset erät	6 258	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**-4 026**	**1 890**	**- 564**	**- 920**	**- 842**	**41**	**3 086**
Poistoeron muutos	71	71	71	24	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	**-3 954**	**1 961**	**- 493**	**- 895**	**- 842**	**41**	**3 086**

Tunnusluvut	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TPE 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot/menot %	17,9	17,1	17,3	15,4	14,9	14,8	14,7
Vuosikate, % poistoista	64,0	107,3	97,8	96,7	97,2	100,1	109,5
Vuosikate euroa/asukas	236	365	332	351	389	429	482
Kertynyt yli-/alijäämä	12 956	14 917	12 463	11 568	10 726	10 767	13 852
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	167	195	163	153	143	145	188
Asukasmäärä	77 641	76 502	76 502	75 742	75 033	74 345	73 682
Toimintakatteen muutos %	6,5	1,6	1,1	1,0	-0,4	0,9	0,7

Toimintatuotot vuonna 2027 ovat 36,2 milj. euroa. Toimintakuluiksi muodostuu -239,5 milj. euroa. Henkilöstökulut ovat -140,2 milj. euroa, mikä on 58,5 % toimintakuluista. Toimintakatteeksi vuonna 2027 muodostuu -202,0 milj. euroa. Toimintatuotot kattavat 15,2 % toimintakuluista. Vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen nähden toimintakate kasvaa 3,4 %.

Korkotuottojen vuoden 2027 kertymä on 2,2 milj. euroa, josta antolainojen korkotuotot ovat -2,1 milj. euroa. Korkokulut ovat -10,8 milj. euroa. Ne muodostuvat lainojen korkokuluista -10,4 milj. euroa ja maksuliikennetilin korosta -0,4 milj. euroa.

Rahoitustuottojen kertymä vuodelle 2027 on 14,1 milj. euroa. Osinkotuottotavoitteeksi on asetettu 12,1 milj. euroa. Arvopapereiden luovutusvoittoja arvioidaan saatavan 1,7 milj. euroa ja muita rahoitustuottoja 0,2 milj. euroa. Rahoituskulut, -0,2 milj. euroa, muodostuvat pääosin arvopapereiden luovutustappiosta.

Vuosikatteeksi muodostuu 26,6 milj. euroa ja se kattaa suunnitelman mukaiset poistot 96,8 prosenttisesti. Suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan 27,5 milj. euroa ja poistoeron muutokset noin 25 000 euroa. Tilikauden alijäämäksi vuonna 2027 muodostuu 0,8 milj. euroa. Talousarviovuoden 2027 ja taloussuunnitelmavuosien kertyneen yli-/alijäämän sekä toimintakatteen muutoksessa laskennassa on huomioitu vuoden 2026 tilinpäätösennusteen mukaiset luvut.

Seuraavassa on esitetty kaupungin tuloslaskelma, joka sisältää käyttötalousosan toimintatulot ja -menot (ulkoiset ja sisäiset).

Tuloslaskelma ulkoinen ja sisäinen **1000 euroa**	**TP 2025**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Toimintatuotot	**123 231**	**105 737**	**102 780**	**102 243**	**102 698**	**102 686**
Myyntitulot	33 240	22 837	22 332	22 370	22 435	22 602
Maksutuotot	4 786	4 626	4 340	4 347	4 335	4 336
Tuet ja avustukset	7 751	6 931	6 018	5 962	5 962	5 962
Muut toimintatulot	77 454	71 344	70 089	69 563	69 965	69 785
Valmistus omaan käyttöön	937	1 287	1 308	1 308	1 308	1 308
Toimintakulut	**- 318 325**	**- 299 563**	**- 302 342**	**- 301 050**	**- 303 226**	**- 304 696**
Henkilöstömenot	- 136 176	- 136 273	- 137 438	- 137 027	- 138 503	- 140 087
Palkat ja palkkiot	- 109 996	- 110 250	- 111 952	- 111 606	- 112 838	- 114 145
Henkilösivukulut	-26 180	-26 024	-25 486	-25 421	-25 665	-25 942
Eläkekulut	-22 725	-22 314	-21 257	-21 203	-21 404	-21 631
Muut henkilösivukulut	-3 456	-3 710	-4 229	-4 218	-4 262	-4 311
Palvelujen ostot	-78 605	-66 388	-65 846	-63 963	-64 364	-64 392
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 989	-16 512	-16 026	-15 745	-15 753	-15 808
Avustukset	-19 947	-18 800	-19 451	-19 428	-19 309	-19 289
Muut toimintamenot	-65 607	-61 590	-63 581	-64 888	-65 297	-65 120
Toimintakate	**- 194 157**	**- 192 539**	**- 198 255**	**- 197 499**	**- 199 220**	**- 200 702**
Verotulot	202 439	208 192	215 000	219 700	224 400	230 000
Valtionosuudet	1 664	4 542	4 600	7 400	7 600	7 900
Korkotuotot	2 153	2 140	2 194	2 010	1 834	1 808
Muut rahoitustuotot	13 277	12 790	14 090	10 390	10 330	10 300
Korkokulut	-6 729	-7 000	-10 800	-12 614	-12 834	-13 575
Muut rahoituskulut	- 343	- 208	- 208	- 208	- 208	- 208
Rahoitustuotot ja kulut	8 359	7 722	5 276	- 422	- 878	-1 675
Vuosikate	**18 306**	**27 917**	**26 621**	**29 179**	**31 902**	**35 523**
Poistot ja arvonalentumiset	-27 106	-26 026	-27 541	-30 020	-31 861	-32 437
Satunnaiset erät	6 258	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**-4 026**	**1 890**	**- 920**	**- 842**	**41**	**3 086**
Poistoeron muutos	71	71	24	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	**-3 954**	**1 961**	**- 895**	**- 842**	**41**	**3 086**

Verotulot

Kaupungin verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2027 tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista marraskuussa. Tuloveroprosentiksi esitetään 9,00 prosenttia. Tuloveroprosentin 0,1 prosenttiyksikön korotuksen verotuottovaikutuksen arvioidaan olevan noin 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja noin 2 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2028 lähtien.

Kiinteistöveroprosentteihin esitetään korotuksia rakennusten yleisen kiinteistöveroprosentin, muiden kuin vakituisten asuinrakennusten, yleishyödyllisten yhteisöjen sekä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosenttien osalta. Korotuksilla tavoitellaan yhteensä noin 2,1 miljoonan euron lisäystä kiinteistöverotuottoon.

Kiinteistöveroprosentit	TA 2026	Vaihteluvälit 2026	TA 2027	Vaihteluvälit 2027
Rakennusten yleinen kiinteistövero	1,45	0,93-2,00	1,65	0,93-2,00
Maapohjan yleinen kiinteistövero	1,45	1,30-2,00	1,45	1,30-2,00
Vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero	0,65	0,41-1,00	0,65	0,41-1,00
Muiden asuinrakennusten kiinteistövero	1,35	0,93-2,00	1,65	0,93-2,00
Voimalaitosten kiinteistövero	3,10	0,93-3,10	3,10	0,93-3,10
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,0	0,00-2,00	1,00	0,00-2,00
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	1,45	2,00-6,00	6,00	2,00-6,00

Rakentamattoman rakennuspaikan veroa ei määritetä erikseen, jolloin se on sama kuin maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti (jos määritetään, vaihteluväli 2,00-6,00).

Verotulojen arviointiin kohdistuu edelleen epävarmuutta, jota aiheuttavat erityisesti talouskasvun epävarmuus ja verotilitysjärjestelmään liittyvät muutokset. Talousarviossa esitetyt verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon sekä omiin arvioihin.

Verotulot vuoden 2027 talousarviossa ovat 215,0 milj. euroa. Tuloveroprosentin korotuksen vaikutusta ei ole huomioitu alla olevassa taulukossa. Verotulot jakaantuvat verolajeittain seuraavasti:

Verotulot, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kunnan tulovero	154 732	163 700	161 300	164 000	168 000	172 000	176 000
Kiinteistövero	30 170	31 200	29 500	33 000	33 200	33 400	34 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	17 537	17 700	17 900	18 000	18 500	19 000	20 000
Yhteensä	**202 439**	**212 600**	**208 700**	**215 000**	**219 700**	**224 400**	**230 000**

Valtionosuudet

Valtionosuudet jakautuvat valtiovarainministeriön hallinnoimaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Peruspalvelujen valtionosuudet sisältävät vuosittainen paljon muutoksia. Kaupungin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on negatiivinen, koska kunnilta peritään valtionosuuksien yhteydessä omarahoitusosuus ammatilliseen koulutukseen (200,8 euroa/asukas vuonna 2026). Myös lukiokoulutuksesta kaupungilta peritään omarahoitusosuus (107,84 euroa/asukas vuonna 2026), mutta opetuksen järjestäjänä kaupunki saa lukiokoulutuksesta oppilaskohtaisen valtionosuuden.

Peruspalveluiden valtionosuuksia on muuttanut merkittävästi ns. sote-erien huomioiminen valtionosuuksia vähentävinä tai lisäävinä tekijöinä. Kuntien vastuulle siirtyneet työllisyyspalvelut kasvattivat vuoden 2025 valtionosuuksia, tuoden kunnille myös näiden toimintojen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Kouvolan valtionosuuksia vähentää joka vuosi ns. sote-siirtoerät, jotka ovat vuonna 2027 noin 25 milj. euroa.

Oppimisen tuen uudistus muuttaa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määräytymisperusteita vuonna 2027. Pidennetyn oppivelvollisuuden järjestelmä poistuu, ja jatkossa rahoitus perustuu esiopetuksessa varhennettuun oppivelvollisuuteen ja perusopetuksessa perusopetuslain 20 i §:n mukaiseen opetuksen järjestämiseen. Rahoituskriteerien muutos vaikuttaa merkittävästi rahoituksen perusteena oleviin oppilasmääriin. Muutosten arvioidaan vähentävän Kouvolan valtionosuusrahoitusta noin 1,5 miljoonalla eurolla vuonna 2027.

Kokonaisuutena opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuden arvioidaan pienenevän noin miljoonalla eurolla vuoteen 2026 verrattuna. Vähenemistä lieventää lukiokoulutuksen valtionosuusrahoituksen kasvu, joka perustuu opiskelijamäärän kasvuun.

Valtionosuudet, 1000 euroa	**TP 2025**	**TA 2026**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (sis. Verotuloihin perustuvan tasauksen)	135	2 339	3 081	3 000	5 800	6 000	6 300
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-5 803	-6 446	-5 639	-6 800	-6 800	-6 800	-6 800
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0	0	0
Verotulomenetysten kompensaatio	7 332	7 907	7 100	8 400	8 400	8 400	8 400
Yhteensä	**1 664**	**3 800**	**4 542**	**4 600**	**7 400**	**7 600**	**7 900**

7 Investointiosa

Investointimenot talousarviovuodelle 2027 ovat yhteensä 71,3 milj. euroa. Investointitulot, 2,8 milj. euroa, muodostuvat investointien luovutustuloista (2,0 milj. euroa) ja rahoitusosuuksista (0,8 milj. euroa). Kaupungin nettoinvestoinnit vuonna 2027 ovat 68,5 milj. euroa, josta kärkihankkeiden osuus on 5,7 milj. euroa. Investoinneissa noudatetaan 10 vuoden investointisuunnitelmaa, jota tarkastellaan ja päivitetään jatkuvasti. Kaupungin investoinnit ovat suunnitelmaan mukaan 71,3 milj. euroa vuonna 2027 ja laskevat 52,3 milj. euroon vuonna 2028, mutta alenevat vuodesta 2029 lähtien asteittain noin 30 milj. euroon vuositasolle.

Investoinnit sis. kärkihankkeet **1000 euroa**	**TA 2026**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Aineettomat hyödykkeet	-1 370	-1 520	-1 930	-2 720	-1 970	-1 570
Aineelliset hyödykkeet	-70 855	-61 405	-68 510	-49 404	-24 450	-37 550
Sijoitukset	-3 420	-3 480	-900	-950	-1 250	-1 250
Investointimenot yhteensä	**-75 645**	**-66 405**	**-71 340**	**-53 074**	**-27 670**	**-40 370**
Rahoitusosuudet	750	750	830	250	0	0
Investointien luovutustulot	1 000	6 542	2 000	500	500	500
Investointitulot yhteensä	**1 750**	**7 292**	**2 830**	**750**	**500**	**500**
Nettoinvestoinnit yhteensä	**-73 895**	**-59 113**	**-68 510**	**-52 324**	**-27 170**	**-39 870**
Leasing, vuokraus tai muu rahoitusmalli	-14 200	-8 700	-10 950	-5 200	0	0

Kärkihankkeet 1000 euroa		**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**Kokonais-kust.arvio**
Yritysalueet	Menot	-2 400	-3 000	-2 000	-1 000	0	-9 615
KymppiPlus, urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	Menot	-1 600	-2 680	-3 610	0	0	-8 440
Kärkihankkeet yhteensä	**Menot**	-4 000	-5 680	-5 610	-1 000	0	-18 055
Kärkihankkeet yhteensä	**Tulot**	0	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet yhteensä	**Netto**	-4 000	-5 680	-5 610	-1 000	0	-18 055
Nettoinvestoinnit ilman kärkihankkeita		-54 373	-62 830	-48 375	-28 270	-39 870	

Kaupunki panostaa investoinneissa 10 vuoden investointisuunnitelman mukaisesti palveluverkon uudistamiseen. Investoinnit mitoitetaan kestävästi ja ne tuovat lähtökohtaisesti aina käyttötalous-säästöjä. Kehitys- ja sopeuttamistoimet vaikuttavat laajasti investointien priorisointeihin. Palvelujen uudelleen mitoittamista tehdään väestökehitys huomioiden. Palveluverkkojen uudistaminen vaatii myös investointeja, jatkossa painottuen enemmän korjausrakentamiseen.

Rakennusinvestoinneissa korostuu panostus lapsiin ja nuoriin strategian mukaisesti ja se näkyy vahvasti koulu- ja päiväkotirakentamisessa. Lisäksi liikunnan ja kulttuurin investoinnit ovat huomattavia. Rakennusinvestoinneissa korostuu menojen vähentäminen. Merkittävissä investoinneissa laaditaan toimialojen yhteinen käyttötalouslaskelma, jolla arvioidaan kustannusvaikutus. Suurimmat taloudelliset vaikutukset syntyvät henkilöstöresurssien tehostumisesta. Rakennuksen koko mitoitetaan rakennuksen elinkaaren tarpeen mukaisesti, ei rakentamishetken palvelutarpeen mukaisesti.

Korjausrakentaminen on ollut vähäistä ja kiireellisiä korjaushankkeita tehdään rakennusten perusparannuksiin varatulla 2,4 milj. euron määrärahalla. Investointien 10 vuoden investointisuunnitelmaan on lisäksi tuotu tiedoksi tulevia laajempia perusparannustarpeita. EU:n energiatehokkuusdi-

rektiivin tiukkojen ja sitovien energiatehokkuusvelvoitteiden vuoksi korjaushankkeiden osuus kasvaa merkittävästi edelleen nykyisestä. Palveluverkkoja ei laajenneta, vaan verkkoja supistetaan.

Strategisena tavoitteena on palveluverkossa säilyvien rakennusten käyttöasteen nosto. Samalla kun palveluverkkoa keskitetään sekä tiivistetään omiin tiloihin, siirretään lisäksi omaa palvelutuotantoa ulkoisista vuokratiloista omiin tiloihin. Tiloihin liittyy usein investointitarpeita ja palvelupisteiden päätöksissä tulee huomioida tulevat peruskorjaustarpeet. Käyttötalouslaskelmat tässäkin tapauksessa todentaa kaupungin pitkän aikavälin resurssihyödyt.

Yhdyskuntatekniikka toteuttaa korjausinvestointeja infraan korjausvelan vähentämiseksi. Uusinvestointien toteuttamista arvioidaan suunnittelukaudella erittäin kriittisesti. Tästä poikkeavat Väyläviraston hankkeet, joiden kustannuksiin kaupunki osallistuu siltä osin, kun hankkeet koskettavat saman alueen katu- tai siltaverkostoa.

Yhdyskuntatekniikan perusinvestointitasoa on tarkoitus kasvattaa vuosiksi 2026–2028 noin 2 milj. eurolla eli noin 10 milj. euroon. Katujen korjausvelan arvioidaan kasvavan edelleen suunnittelukaudella noin 5 milj. eurolla, eli nykyisestä noin 30 milj. eurosta noin 35 milj. euroon, vaikka perusinvestoinneissa painotus on korjausinvestoinneissa. Kärkihankeinvestointeja toteutetaan suunnittelukaudella hankkeiden projektisuunnitelmien mukaisesti.

Kaupungin taseeseen tulevista investoinneista vuonna 2027 korvausinvestointien osuus on 11,5 milj. euroa ja uusinvestointien 57,1 milj. euroa. Suunnitelmavuosina korvausinvestointeja on 12,2-32,9 milj. euroa ja uusinvestointeja 7,0-57,1 milj. euroa.

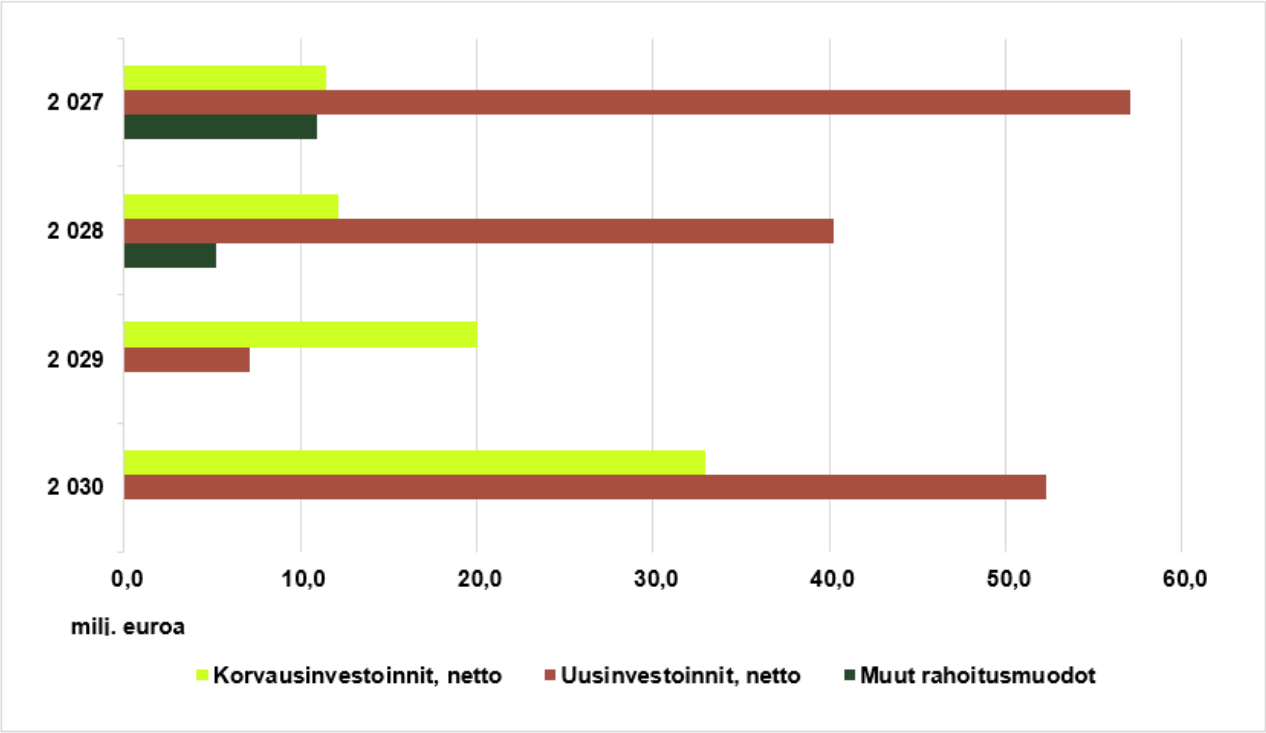

Kuva 11: Korvaus- ja uusinvestoinnit sekä muut rahoitusmuodot vuosina 2027–2030

Aineettomat hyödykkeet

ICT-investointeihin on varattu määrärahaa 0,5 milj. euroa vuodelle 2027. ICT-investointeja on suunniteltu vuodelle 2027 digitalisaation kehittämistoimenpiteiden tukemiseksi, teknisen lautakunnan tiedolla johtamisen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen, Kouvola.fi-sivuston lohkotee-

mauudistukseen, palautepalvelun kehittämiseen, sivistystoimialan sähköisen asioinnin ja -oppimisympäristöjen kehittämiseen, pysäköinninvalvonnan tietojärjestelmän uusintaan sekä henkilöstöpalveluiden tietojärjestelmäkokonaisuuden muutoksiin.

Yhdyskuntatekniikan pitkävaikutteisiin menoihin on vuodelle 2027 varattu yhteensä 1,4 milj. euroa, muodostuen kaupungin osuuksista valtatie 6 ja 15 investointeihin (0,8 milj. euroa) sekä hulevesien investointeihin (0,7 milj. euroa).

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueiden hankintaan on varattu 2,5 milj. euroa ja luovutustuloja on arvioitu 2,0 milj. euroa. Määrärahasta on varattu 1,0 milj. euroa yritystonttituotantoon.

Tilapalveluiden rakennusinvestointeihin vuodelle 2027 on varattu 46,3 milj. euroa, joista merkittävimmät ovat:

- Marjoniemen yhtenäiskoulu 15,0 milj. euroa (Kokonaiskustannusarvio 38,0 milj. euroa)
- Teatterin perusparannus ja laajennus 12,2 milj. euroa (31,0 milj. euroa)
- Urheilupuiston uimahallin perusparannus ja laajennus 2,4 milj. euroa (32,0 milj. euroa)
- Mansikkamäen koulun ruokailutilat 0,9 milj. euroa (2,0 milj. euroa)
- Keskuskeittiön uudisrakennus 2,4 milj. euroa (5,2 milj. euroa)
- Monitoimiareena 12,7 milj. euroa (20,0 milj. euroa)
- Pääarkisto 1,2 milj. euroa (1,2 milj. euroa)

Muulla rahoitusmuodolla rakennetaan suunnitelman mukaisesti Kuusankosken yhtenäiskoulua 10,5 milj. euroa (kustannusarvio 17,8 milj. euroa) sekä tammikuussa 2027 käyttöön otettavaa Kaunisnurmen päiväkotia 0,5 milj. euroa (kustannusarvio 7,5 milj. euroa).

Opetus- ja kulttuuriministeriön investointiavustuksia liikunta- ja kulttuuritilojen perusparannus- ja perustamishankkeisiin tullaan hakemaan mm. teatterihankkeen uudisrakentamisvaiheeseen, koulujen yhteyksissä oleviin liikuntatiloihin sekä muiden liikuntatilojen rakentamiseen ja perusparannukseen. Valtionavustukset huomioidaan talousarvion investointituloina eli rahoitusosuuksina, kun niistä on rahoittajan myönteinen päätös tai ne sisältyvät valtion rahoitussuunnitelmaan. Meneillään oleviin hankkeisiin on kaupungille myönnetty valtionavustuksia uimahallin peruskorjaukseen 1,0 milj. euroa, teatterihankkeeseen 0,5 milj. euroa sekä Marjoniemen yhtenäiskoulun liikuntatilojen ja pihan rakentamiseen 0,6 milj. euroa.

Rakennusten ja rakennelmien perusparannuksiin vuodelle 2027 on varattu 2,4 milj. euroa. Näillä toteutetaan rakennuksien korjaus- ja muutostöitä, pyrkien tarjoamaan omalle palvelutuotannolle terveelliset, turvalliset ja toimintaan sopivat tilat. Tilapalvelut priorisoi tilojen korjaustarpeita rakennusten elinkaaren ja iän, korjaushistorian, taloteknisten järjestelmien ja rakennusosien kunnon, käytöstä saatavan tiedon sekä tulevaisuuden tilatarpeiden perusteella. Korjaustarpeet priorisoidaan ensisijaisesti turvallisuuden ja terveellisyyden mukaan. Välttämättömien korjaus- ja muutostöiden toteutuksen laajuutta arvioidaan myös rakennuksen kaupungin omassa toiminnassa käytön tulevaisuuden varmuuteen peilaten.

Kaupungin poistosuunnitelman mukaan hallinto- ja laitosrakennusten poistoaika on 20 vuotta. Marjoniemen yhtenäiskoulun, Monitoimiareenan, teatterin ja uimahallin laajennuksiin on perusteltua määritellä poistoajaksi 25–30 vuotta taloudelliseen pitoaikaan sekä tekniseen toteutukseen perustuen.

Yhdyskuntatekniikan perushankkeet ovat 10,6 milj. euroa vuodelle 2027. Katujen, teiden ja kevyen liikenteen väylien investointeihin on varattu noin 6,7 milj. euroa, viheralueisiin, siltoihin ja erikoisrakenteisiin sekä maa- ja vesirakenteisiin 2,7 milj. euroa ja ulkovalaistukseen 0,1 milj. euroa.

Yritysalueiden tonttituotantoon on varattu noin 3,0 milj. euroa. Yritystonttitarjontaa kasvatetaan Teholan, Jokelan, Korjalan, Kymintehtaan, Tervaskankaan, Korian sekä Hyötyvirran ja Myllykoski-Ummeljoen alueilla.

KymppiPlus, urheilupuiston ja keskustan kehittämiseen on varattu vuodelle 2027 noin 2,7 milj. euroa. Merkittävimpiä osahankkeita ovat muun muassa Urheilupuiston virkistysalue, Palomäenkadun aluesaneeraus, Salpausselänkatu, Kaupunkiolosuhteet (Urheilupuiston tapahtuma-aukio, uudet pysäköintialueet ja liikuntakenttä jalankulkuyhteyksineen, Ilmarinkuja, Salpakuja, Asema-aukio ja Hansatori), Urheilupuiston ja keskustan elämysvalaistus ja Elinvoimaverkosto.

Sijoitukset

Osakkeisiin ja osuuksiin varataan vuodelle 2027 Itärata Oy:n rahoitussuunnitelman mukaisesti Kouvolan kaupungin osuus 850 560 euroa. Itäradan rahoitustarpeen kokonaismäärä ei ole muuttunut, mutta tarve on aikaistunut, koska suunnittelua tehdään arvioitua enemmän jo yleissuunnitteluvaiheessa. Muihin mahdollisiin osakkeiden ja osuuksien hankintaan varataan kaupunginhallituksen käyttöön noin 50 000 euroa.

8 Rahoitusosa

Talousarvion rahoituslaskelma muodostuu kaupungin varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoitustoiminnan rahavirroista. Laskelma osoittaa, onko kaupungin toiminnan ja investointien yhteinen kassavirta ylijäämäinen vai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty.

Rahoituslaskelma 1000 euroa	TP 2025	MTA 2026	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toiminnan rahavirta	**17 333**	**25 762**	**24 066**	**24 581**	**27 739**	**30 462**	**34 083**
Vuosikate	18 306	27 917	24 066	26 621	29 179	31 902	35 523
Satunnaiset erät	6 258	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-7 230	-2 155	-1 370	-2 040	-1 440	-1 440	-1 440
Investointien rahavirta	**-34 564**	**-57 167**	**-51 065**	**-66 470**	**-50 884**	**-25 730**	**-38 430**
Investointimenot	-60 035	-66 415	-60 280	-71 340	-53 074	-27 670	-40 370
Rahoitusosuudet investointimenoihin	808	750	800	830	250	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	24 663	8 498	8 415	4 040	1 940	1 940	1 940
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-17 231**	**-31 405**	**-26 999**	**-41 889**	**-23 145**	**4 732**	**-4 347**
Rahoituksen rahavirta	**18 921**	**41 089**	**26 787**	**42 170**	**24 327**	**-4 441**	**5 360**
Antolainauksen muutokset	**635**	**417**	**362**	**2 459**	**2 550**	**295**	**279**
Antolainasaamisten lisäys	- 199	- 200	- 200	- 200	- 200	- 200	- 200
Antolainasaamisten vähennys	834	617	562	2 659	2 750	495	479
Lainakannan muutokset	**18 572**	**40 672**	**26 000**	**38 693**	**20 707**	**-4 736**	**5 081**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000	85 000	70 000	91 000	66 000	38 000	43 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-67 871	-44 328	-39 000	-52 307	-45 293	-42 736	-37 919
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 443	0	-5 000	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	- 286	0	425	1 018	1 069	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	**1 691**	**9 683**	**- 212**	**282**	**1 181**	**291**	**1 012**
Rahavarat 31.12.	35 086	44 770	34 874	35 156	36 337	36 627	37 640
Rahavarat 1.1.	33 396	35 086	35 086	34 874	35 156	36 337	36 627

Tunnusluvut	TP 2025	MTA 2026	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	-41 332	-62 208	-58 011	-65 344	-106 591	-104 532	-91 649
Investointien tulorahoitus, %	30,9	42,5	42,8	37,8	55,2	115,3	88,0
Lainakanta, 1 000 euroa	330 217	379 145	356 217	394 910	415 617	410 881	415 962
Lainakanta e/asukas	4 253	4 956	4 656	5 214	5 539	5 527	5 645
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Asukasluku vuoden lopussa	77 641	76 502	76 502	75 742	75 033	74 345	73 682

Rahoituslaskelman mukaan varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista muodostuva rahavirta on talousarviovuonna 24,6 milj. euroa. Vuoden 2027 investointimenot ovat 71,3 milj. euroa, ja koko suunnitelmakauden 2027–2030 aikana investointeihin arvioidaan käytettävän yhteensä 192,5 milj. euroa. Kaupungin investointitaso alenee vuodesta 2029 lähtien kaupungin tulorahoitusta vastaavalle tasolle.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja kertyy pääasiassa tontti- ja kiinteistömyynneistä. Osa investoinneista rahoitetaan investointisuunnitelman mukaan leasing- tai muulla vaihtoehtoisella rahoitusmuodolla. Niiden vaikutus tulee näkymään tunnusluvussa lainat ja vuokravastuut.

Rahoituksen rahavirta koostuu antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutoksista sekä mahdollisista muista maksuvalmiuden muutoksista. Antolainauksen muutoksissa esitetään taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset sekä muiden saamisten muutokset. Lainankannan muutokset sisältävät pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja lyhennykset ja mahdolliset nettomuutokset lyhytaikaisissa lainoissa.

Kaupungin rahoitustarve muodostuu pääosin investointihankkeista ja lainojen lyhennyksistä. Rahoitusosassa sitovana eränä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäykset. Vuodelle 2027 varaudutaan nostamaan uutta korollista pitkäaikaista lainaa yhteensä 91 milj. euroa. Samanaikaisesti kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 52,3 milj. eurolla. Lyhennyksiin sisältyy kertaluonteinen 10 milj. euron bullet-lainan poismaksu. Kokonaislainamäärän arvioidaan kasvavan vuoden aikana 38,7 milj. eurolla. Asukaskohtaisen lainamäärän ennustetaan olevan vuoden 2027 lopussa 5 214 euroa, mikä merkitsee kasvua 558 euroa asukasta kohti verrattuna vuoden 2026 lopun arvioon. Suunnitelmakaudella 2027–2030 kaupunki suunnittelee nostavansa pitkäaikaisia lainoja yhteensä 238 milj. euroa ja lyhentää lainakantaa 178,2 milj. eurolla. Näin ollen lainakannan ennustetaan kasvavan kauden aikana 59,8 milj. euroa.

Kaupungin rahoitustoiminnan tavoitteena on turvata maksuvalmius kaikissa tilanteissa, varmistaa rahoituksen saatavuus kustannustehokkaasti sekä hallita lainasalkkuun liittyviä korko- ja jälleenrahoitusriskejä. Pitkäaikaisten lainojen suojausasteen tavoitteena on 30–80 prosenttia lainakannasta. Suojausasteella tarkoitetaan sitä osuutta lainasalkusta, jonka seuraava koronkiinnitys on yli 12 kuukauden päässä. Rahoitustoiminnan toteutumista seurataan lainakannan, suojausasteen, lainasalkun keskikoron, korkositoumusajan, pääomasitoumusajan, vuosittaisten lainanlyhennysten sekä korkokulujen kehityksen avulla.

Rahoitusosassa sitovana eränä ovat myös antolainasaamisten lisäykset. Antolainojen määrään ei ole odotettavissa lisäystä. Tytäryhtiöiden pitkäaikainen lainarahoitus otetaan pääsääntöisesti suoraan rahalaitoksilta ja kaupunki takaa lainoja valtuuston tapauskohtaisilla päätöksillä. Antolainoihin eivät sisälly tytäryhtiöille konsernitilin kautta myönnetyt lyhytaikaiset luotot.

Lainamäärä euroa/asukas	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kouvolan kaupunki	3 792	3 975	4 253	4 735	5 214	5 539	5 527	5 645
Kuntien keskimääräinen lainakanta	3 368	3 432	3 586	3 728				

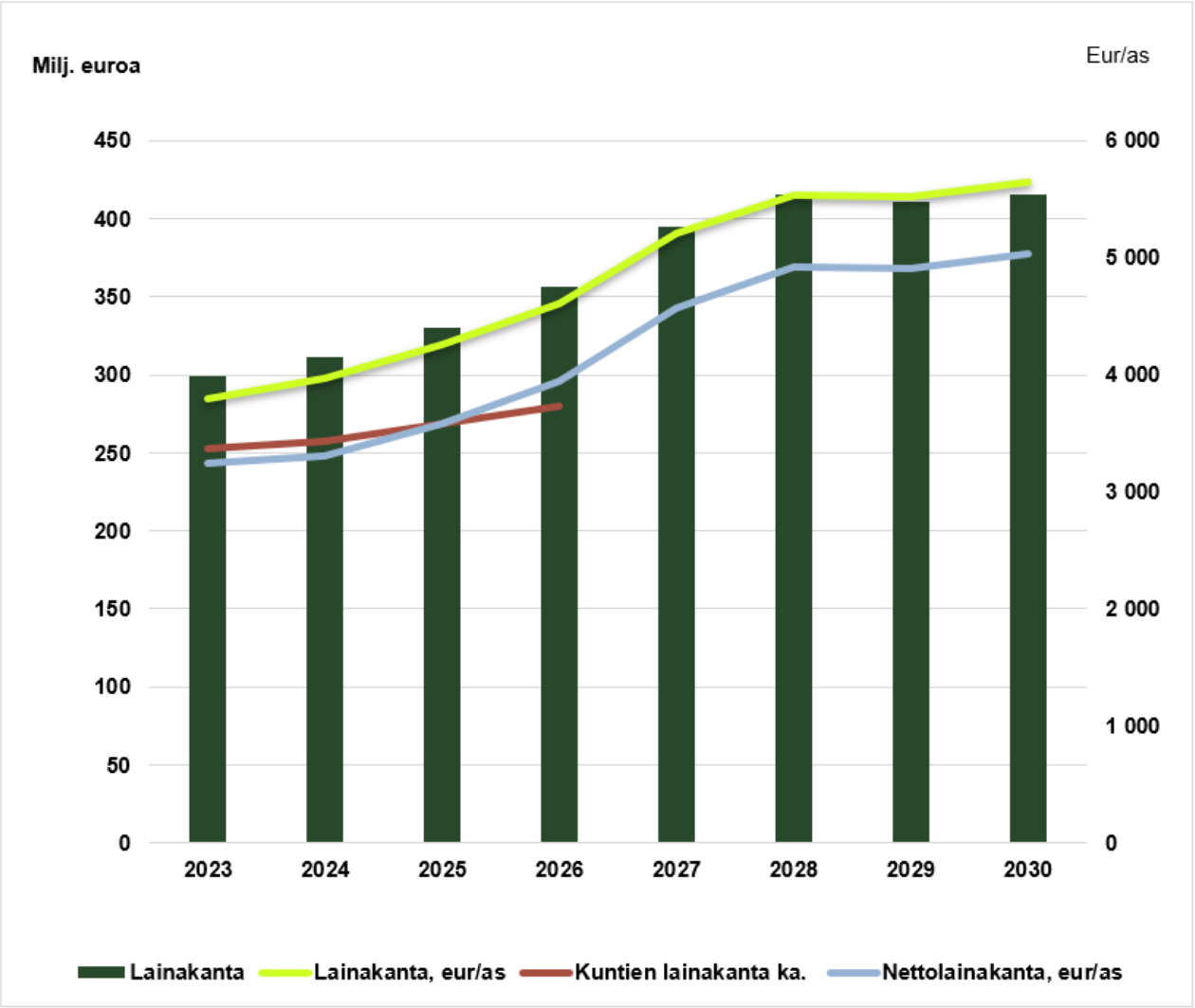

Kuva 12: lainakanta vuosina 2023-2030

Talousarvion rahoituslaskelma muodostuu kaupungin varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoitustoiminnan rahavirroista. Laskelma osoittaa, onko kaupungin toiminnan ja investointien yhteinen kassavirta ylijäämäinen vai alijäämäinen.

Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty. Talousarvioon 2025 on tehty talousosaan tekninen korjaus (toimintatuottojen välinen tilimuutos), joka vaikuttaa rahoituslaskelmalla pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin.

9 Liitteet

9.1 Investointisuunnitelma vuosina 2027-2030

Investoinnit projekteittain kaupunginhallituksen alainen toiminta, 1000 euroa	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
ICT-investoinnit	UI	Menot		-500	-900	-900	-900
Osakkeet ja osuudet	UI	Menot		-900	-950	-1 250	-1 250
Kouvolan jäähalli	KI	Menot	-7 300	0	0	-1 700	-1 100
Kouvola-talo	KI	Menot	-10 000	0	0	-100	-100
Kaupungintalo Kouvola	KI	Menot	-13 000	-50	-250	-500	-6 000
Mansikka-ahon liikuntahalli	KI	Menot	-5 400	0	0	-100	-200
Pääkirjaston perusparannus	KI	Menot	-11 500	0	0	-400	-5 100
Kuusankoskitalo	KI	Menot	-10 000	-100	-100	-200	-4 500
Korian koulu	KI	Menot	-8 000	-100	-200	-3 400	-4 300
Rakennusten ja rakennelmien perusparannus	KI	Menot		-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Kuusankosken urheilukentän huoltorakennus	KI	Menot	-800	0	0	-800	0
Teatteri, laajennus ja perusparannus	UI/KI	Menot	-31 000	-12 200	-8 758	0	0
Teatteri, laajennus ja perusparannus	UI/KI	Tulot	500	0	0	0	0
Marjoniemen yhtenäiskoulu	UI	Menot	-38 000	-15 000	-11 700	0	0
Marjoniemen yhtenäiskoulu	UI	Tulot	630	330	250	0	0
Uimahalli	UI	Menot	-31 975	-2 430	0	0	0
Uimahalli	UI	Tulot	1 000	500	0	0	0
Mansikkamäen koulun ruokailutilat	UI	Menot	-2 000	-900	-900	0	0
Keskuskeittiön uudisrakennus	UI	Menot	-5 200	-2 350	-2 350	0	0
Monitoimiareena	UI	Menot	-20 000	-12 664	-2 936	0	0
Pääarkisto	UI	Menot	-5 000	-1 236	0	0	0
Kalustus rakennushankkeisiin	UI	Menot		-300	-2 100	-250	-250
Yhteensä	KI/UI	Menot	-199 175	-51 130	-33 544	-12 000	-26 100
Yhteensä	KI/UI	Tulot	2 130	830	250	0	0
Yhteensä	KI/UI	Menot	-197 045	-50 300	-33 294	-12 000	-26 100

Investoinnit projekteittain tekninen lautakunta, 1000 euroa	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Maa- ja vesialueet	UI	Menot	0	-2 500	-1 500	-1 500	-1 500
Maa- ja vesialueet	UI	Tulot	0	2 000	500	500	500
Maa- ja vesialueet	UI	Netto	0	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Muut pitkävaikutteiset menot	KI	Menot	-230	-230	-620	-70	-70
KI Kadut tiet ja kevyt liikenne	KI	Menot		-4 430	-5 050	-7 080	-6 510
KI Viheralueet	KI	Menot		-340	-340	-710	-700
KI Sillat ja erikoisrakenteet	KI	Menot		-1 050	-950	-1 000	-1 000
KI Ulkovalaistus	KI	Menot		-1 200	-800	-600	-200
KI Suunn. ja pieninvestoinnit	KI	Menot		-300	-400	-500	-380
KI Muut maa- ja vesirakenteet	KI	Menot		-1 000	-800	-250	-100
KI Liikenteen ohjauslaitteet	KI	Menot		-160	-160	-160	-160
Ki Ulkoilu- ja virkistysalueet	KI	Menot		-100	-100	-100	-100
Muut pitkävaikutteiset menot	UI	Menot	-2750	-1 200	-1 200	-1 000	-600
UI Kadut tiet ja kevyt liikenne	UI	Menot		-1 320	-850	-950	-690
UI Viheralueet	UI	Menot		0	-400	-200	-900
UI Ulkovalaistus	UI	Menot		-150	-100	-100	-130
UI Suunn. ja pieninvestoinnit	UI	Menot		-400	-300	-400	-500
UI Muut maa- ja vesirakenteet	UI	Menot		-100	-320	0	-700
UI Liikenteen ohjauslaitteet	UI	Menot		-50	-30	-50	-30
Yritysalueet	UI	Menot	-9 615	-3 000	-2 000	-1 000	0
Yritysalueet	UI	Tulot	0	0	0	0	0
Yritysalueet	UI	Netto	-9 615	-3 000	-2 000	-1 000	0

Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	UI	Menot	-8 440	-2 680	-3 610	0	0
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	UI	Tulot	0	0	0	0	0
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	UI	Netto	-8 440	-2 680	-3 610	0	0
Yhteensä	KI/UI	Menot	-21 035	-20 210	-19 530	-15 670	-14 270
Yhteensä	KI/UI	Tulot	0	2 000	500	500	500
Yhteensä	KI/UI	Netto	-21 035	-18 210	-19 030	-15 170	-13 770

Investoinnit projekteittain kaupunki, 1000 euroa	**KI/UI**	**Menot/ Tulot**	**Kust.arvio**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Investoinnit yhteensä		Menot	-220 210	-71 340	-53 074	-27 670	-40 370
Investoinnit yhteensä		Tulot	2 130	2 830	750	500	500
Investoinnit yhteensä		Netto	-218 080	-68 510	-52 324	-27 170	-39 870

Muut rahoitusmuodot, 1000 euroa	**Menot/ Tulot**	**Kust.arvio**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**
Kuusankosken yhtenäiskoulu	Menot	-17 800	-10 500	-5 200	0	0
Kaunisnurmen päiväkoti 10 ryhmää	Menot	-7 500	-450	0	0	0
Yhteensä	**Menot**	**-25 300**	**-10 950**	**-5 200**	**0**	**0**
Investoinnit yhteensä (sis. muut rah.mallit)	Menot		-82 290	-59 938	-29 770	-40 370
Investoinnit yhteensä (sis. muut rah.mallit)	Tulot		2 830	750	500	500
Investoinnit yhteensä (sis. muut rah.mallit)	Netto		-79 460	-59 188	-29 270	-39 870

9.2 Investointien 10 vuoden suunnitelma

Investointikohde	Alkuperäinen kust.arvio	Kustannusarvio	TPE 2026	TA 2027	TA 2028	TA 2029	TA 2030	TA 2031	TA 2032	TA 2033	TA 2034	TA 2035	TA 2036
Osakkeet ja osuudet			-3 420	-900	-950	-1 250	-1 250	-250	-200	-200	-200	-200	-200
Ict-investoinnit			-500	-500	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900
Uimahallin peruskorjaus ja laajennus	-28 755	-31 975	-15 280	-2 430	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Edelliseen valtionavustus uimahalli	0	1 000	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Monitoimiareena	-25 000	-20 000	-4 000	-12 664	-2 936	0	0	0	0	0	0	0	0
Mansikkamäen koulun ruokailutilat	0	-2 000	-200	-900	-900	0	0	0	0	0	0	0	0
Keskuskeittiön uudisrakennus	0	-5 200	-300	-2 350	-2 350	0	0	0	0	0	0	0	0
Pääkirjaston peruskorjaus	-10 200	-11 500	-400	0	0	-400	-5 100	-5 300	-200	0	0	0	0
Teatteri laajennus ja peruskorjaus	-30 000	-31 000	-5 000	-12 200	-8 758	0	0	0	0	0	0	0	0
Edelliseen valtionavustus	0	500	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungintalo peruskorjaus	-12 430	-13 000	-50	-50	-250	-500	-6 000	-6 150	0	0	0	0	0
Marjoniemen yhtenäiskoulu	-43 450	-38 000	-11 000	-15 000	-11 700	0	0	0	0	0	0	0	0
Edelliseen valtionavustus	0	630	50	330	250	0	0	0	0	0	0	0	0
Jäähalli Kouvola	-5 622	-7 300	-400	0	0	-1 700	-1 100	0	0	0	0	0	0
Korian koulu	-10 170	-8 000	0	-100	-200	-3 400	-4 300	0	0	0	0	0	0
Pääarkisto	0	-5 000	0	-1 236	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuusankoskitalo	0	-10 000	0	-100	-100	-200	-4 500	-5 000	-100	0	0	0	0
Mansikka-ahon liikuntahalli	-4 746	-5 400	0	0	0	-100	-200	-2 800	-2 300	0	0	0	0
Kouvolatalo	0	-10 000	0	0	0	-100	-100	-100	-5 000	-5 000	0	0	0
Myllykosken koulu	-4 000	-6 500	0	0	0	0	0	-3 000	-3 500	0	0	0	0
Elimäen koulu	-2 000	-7 000	0	0	0	0	0	0	-3 000	-4 000	0	0	0
Korian liikuntahallin peruskorjaus	0	-4 000	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 000	-2 000	0
Kuusankosken urheilupuiston huoltorak	0	-800	0	0	0	-800	0	0	0	0	0	0	0
Tuulensuoja	0	-2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 000	0	0
Korjausrakentamishankkeet (erittelemätön)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-8 000	-8 000
Kalustus rakennushankkeisiin	0	0	-200	-300	-2 100	-250	-250	-400	-250	-250	-250	-250	0
Rakennusten ja rakennelmien perusparannus	0	0	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Maa- ja vesialueet (netto)	0	0	-2 100	-500	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	0
Muut pitkävaik. menot/tela, osuudet muiden hankkeisiin	0	-670	-820	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670
Edunvalvontahankkeet / VT15	0	-710	0	-160	-550	0	0	0	0	0	0	0	0
Edunvalvontahankkeet / VT6, vaihe I	0	-1 600	0	-600	-600	-400	0	0	0	0	0	0	0
Edunvalvontahankkeet / VT6, vaihe II	0	-15 700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet/Yritysalueet	-11 000	-9 615	-2 400	-3 000	-2 000	-1 000	0	0	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet/KymppiPlus	0	-8 440	-1 600	-2 680	-3 610	0	0	0	0	0	0	0	0
Tela/perusinvestoinnit	0	0	-8 930	-10 600	-10 600	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100
Yhteensä (nettoinvestoinnit)			**-60 800**	**-68 510**	**-52 324**	**-27 170**	**-39 870**	**-40 070**	**-31 620**	**-26 520**	**-21 520**	**-27 520**	**-24 270**
Muut rahoitusmuodot													
Kaunisnurmen päiväkoti 10 ryhmää	-3 500	-7 500	-6700	-450	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuusankosken yhtenäiskoulu	-21 175	-17 800	-2 000	-10 500	-5 200	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmuodot yhteensä			**-8 700**	**-10 950**	**-5 200**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kaikki yhteensä			**-69 500**	**-79 460**	**-57 524**	**-27 170**	**-39 870**	**-40 070**	**-31 620**	**-26 520**	**-21 520**	**-27 520**	**-24 270**

9.3 Merkittävimpien investointien erittelyt

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Marjoniemen yhtenäiskoulu, Kouvola
Aktivoitava

Kuvaus

Marjoniemen yhtenäiskoulu on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman keskisen perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Marjoniemen yhtenäiskouluun yhdistetään Kaunisnurmen koulu, Kouvolan yhteiskoulu ja Urheilupuiston koulu. Lisäksi kouluun liitetään erityisluokkien opetusta.
Suunnittelun pohjana on ollut n. 780 oppilaan koulu, sisältäen erityisluokkien oppilaat. Keskustan alueella on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt, jossa huomioituu opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet.

Riskiarvo

Kaunisnurmen koulun, Kouvolan yhteiskoulun ja Urheilupuiston koulun peruskunto edellyttää peruskorjausta. Kouluverkon kuntotarkastuksessa Kaunisnurmen koulun ja Kouvolan yhteiskoulun peruskorjaustarve on 1-5 vuotta. Urheilupuiston koulun peruskorjaustarve on 5-10 vuotta.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Marjoniemen yhteiskoulu vastaa keskeisen radan yläpuolisen alueen 1–9 luokkalaisten yleis- ja erityisopetuksesta.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Investointi on osa kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään henkilöstökuluissa.
Erityisen tuen järjestämisessä omassa lähikoulussa säästetään kuljetuskustannuksissa.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	**Kustannusarvio**	**Ed.vuosien käyttö**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**2031 -**
Päähanke								
Investointimenot	38 000	296	11 000	15 000	11 700	0	0	0
Rahoitusosuudet				-330	-250			
Yhteensä	38 000	296	11 000	14 670	11 450	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	1 100				1 100	0		
Katualueet	1 400	877	700	0	0	0		
Johtosiirrot	115		115	0	0	0		
Yhteensä	2 615	877	815	0	1 100	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**40 615**	**1 173**	**11 815**	**14 670**	**12 550**	**0**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus, mm. liikuntasalin varusteet	100				100	0		
Terveyskeskuksen purku	433	433						
Yhteensä	533	433	0	0	100	0	0	0
Yhteensä	**41 148**	**1 606**	**11 815**	**14 670**	**12 650**	**0**	**0**	**0**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Kuusankosken yhtenäiskoulu
Leasing

Kuvaus

Kuusankosken yhtenäiskoulu on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman Kuusankoski-Jaalan perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Koulu mitoitetaan noin 500 oppilaalle. Kuusankosken alueella toimii yhtenäiskoulun valmistuttua vuonna 2028 kuusi perusopetuksen toimipistettä. Vuodesta 2035 alkaen Kuusankosken yhtenäiskoulussa toimii yläkoulun lisäksi kaksisarjainen alakoulu. Kuusankosken alueella on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt, jossa huomioidaan opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet. Koulun yhteyteen sijoittuu alueen erityisen tuen osaamiskeskus. Naukioon on jo aiemmin rakennettu uusi varhaiskasvatusyksikkö, mikä mahdollistaa sen, että kasvun ja oppimisen polku toteutuu aina varhaiskasvatuksesta yläkouluun. Lisäksi koulun sijoittuminen Naukioon mahdollistaa joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttamisen suunnitellulla tavalla. Uudisrakennus tarjoaa oppilaille ja henkilöstölle joustavat, monipuoliset uudet tilat ja nykyaikaiset sekä tulevaisuuden tarpeisiin vastaavat oppimisympäristöt. Naukion ympäristö tarjoaa monipuoliset liikuntatilat sekä -paikat ja muu lähiympäristö rikastuttaa oppimisympäristöjä. Rakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon myös kansalaisopiston toiminta. Koulun käyttöön tulevat liikuntatilat toteutetaan erillisenä liikuntahalli -hankkeena (Kuusankosken Urheilutalon perusparannus).

Riskiarvo

Kuusankosken yhtenäiskoulu on ratkaisu alueen peruskorjaustarpeisiin sekä palveluverkon tiivistämiseen Kuusankoski-Jaala perhekeskusalueella. Kuntokartoitusten osalta Kuusankosken alueella on useampi opetuskäytössä oleva rakennus peruskorjauksen tarpeessa 5-10 vuoden päästä.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Kuusankosken yhtenäiskoulu vastaa Kuusankoski-Jaalan alueen yläkouluopetuksesta ja toimii 1-6 –luokkien lähikouluna. Uudessa koulussa voidaan opetus ja tarvittava erityinen tuki järjestää tehokkaasti ja samalla saadaan modernit ja turvalliset opetus- ja työtilat. Uusi koulurakennus toimii myös ratkaisuna vanhoissa koulurakennuksissa esiin nousseisiin ongelmiin ja korjaustarpeisiin.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Investointi on osa valtuuston hyväksymää perusopetuksen kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään sekä henkilöstö- että kiinteistökuluissa. Erityisen tuen oppilaita ei tarvitse kuljettaa eri perhekeskusalueille, vaan opetus järjestetään omalla lähikoululla.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	Kustannusarvio	Ed.vuosien käyttö	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	2031 -
Päähanke								
Investointimenot	17 800	100	2 000	10 500	5 200	0	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	17 800	100	2 000	10 500	5 200	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	500				500			
Yhteensä	500	0	0	0	500	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**18 300**	**100**	**2 000**	**10 500**	**5 700**	**0**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus	90				90	0		
Naukion koulun purku	380				380	0		
Yhteensä	470	0	0	0	470	0	0	0
Yhteensä	**18 770**	**100**	**2 000**	**10 500**	**6 170**	**0**	**0**	**0**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Teatterin uudisrakennus ja peruskorjaus
Aktivoitava

Kuvaus

Teatterin laajennus ja peruskorjaus. Teatteri tarvitsee kävijämäärien kasvattamisen, oheispalvelujen ja tilavuokrauksen lisäämisen mahdollistamiseksi ajanmukaiset ja riittävän kokoiset näyttämötilat ja erillisen harjoitussalin. Nykyisten teatteritilat pysyvät teatterin käytössä ja laajennukseen mahtuu nykyaikainen suuri näyttämö. Teatterin nykyaikaistaminen luo ammattilaisteatterille paremmat työtilat ja mahdollistaa teatterin toiminnan jatkamisen. Peruskorjauksen ja laajennuksen jälkeen esteettömät teatteritilat soveltuvat myös muille esittävän taiteen harrastus- ja tapaamispaikoiksi sekä parantaa huomattavasti mm. nuoriso- ja lasten teatterin sekä muiden harrasteryhmien toimintamahdollisuuksia.

Riskiarvo

Kouvolan kansalaisopiston, pääkirjaston ja teatterin kiinteistöt ovat kaikki teknisen elinkaarensa päässä. Tilojen sopimattomuus nykyaikaisiin ja monipuolisiin kulttuuripalveluihin vähentää Kouvolan keskustan vetovoimaa. Vanhentuneet rakennukset ovat myös imagohaitta kaupungille. Teknisen käyttöikänsä päässä olevat putket, hissi ja ilmastointi ym. aiheuttavat kasvavia vuosittaisia korjausmenoja. Tilojen työ- ja asiakasturvallisuusriskit lisääntyvät ja epäkäytännölliset tilat heikentävät työn tehokkuutta. Vanhojen tilojen esteettömyys (myös muilta osin kuin liikunnalliset esteet) on kaikissa kiinteistöissä heikko, joten ikääntyvän väestön osallistumisen mahdollisuus ei ole taattu. Teatterin laajennus on riippuvainen Kuntotalon tilanteesta ja opiston toimintojen sijoittamisesta muihin tiloihin.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Teatteri tarvitsee kävijämäärien kasvattamisen, oheispalvelujen ja tilavuokrauksen lisäämisen mahdollistamiseksi ajanmukaiset ja riittävän kokoiset näyttämötilat ja erillisen harjoitussalin. Nykyinen Kuntotalo muokataan teatterin käyttöön ja nykyisen Teatterirakennuksen paikalle tulevaan uudisosaan rakentuu nykyaikainen suuri näyttämö. Poikilo-museoiden siirtyminen keskustakortteliin tarkastellaan tilavarauksena viereiselle (ent. yhteiskoulun) tontille. Kolmen kulttuurilaitoksen sijoittuminen yhteen kortteliin synnyttää Kouvolan keskustaan nykyaikaisen ja eläväisen kohtaamispaikan kaupunkilaisille ja matkailijoille. Kaupunkilainen voi helposti löytää itselleen sopivaa kulttuuritoimintaa, tapahtumia, yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksia, tapaamisen paikkoja, työskentelytiloja ja kokoontumispaikkoja.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Mikäli teatteri (noin 40 000 maksavaa kävijää) saa käyttöönsä harjoitusnäyttämön ja salien kokoa hieman kasvatetaan, pystytään saleja vapauttamaan vierailuesityksille sekä muuhun oheis- ja vuokrakäyttöön huomattavasti enemmän. Tällä järjestelyllä kävijämääriä ja tuottoja voidaan kasvattaa jopa 30 % nykyisestä eli n. 50 000 maksavaan kävijään ja tuottojen kokonaismäärää yli 1 milj. euroon. Museon mahdolliselle uudisrakennukselle varataan viereiselle tontille tilavaraus. Museon uudisrakennusta tarkastellaan nykyisen kymmenvuotissuunnittelukauden päätyttyä uudelleen. Kaupungin osuus teatterin nettoinvestointikustannuksista on 30 milj. euroa. Hankkeelle on myönnetty 0,5 milj. euroa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta ja sitä tavoitellaan yhteensä vähintään 1 milj. euroa. Kaupunginvaltuuston talousarviopäätöksen mukaisesti hankkeen nettoinvestointikustannuksien tulee pysyä 30 milj. eurossa. Suunnitelmien ja avustuspäätösten edetessä kustannuksien jaottelu tulee tarkentumaan. Avustus merkitään rahoitusosuudeksi siinä vaiheessa, kun siitä on rahoittajan päätös.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	Kustannusarvio	Ed.vuosien käyttö	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	2031 -
Päähanke								
Investointimenot	31 000	5 133	5 000	12 200	8 758	0	0	0
Rahoitusosuudet	-500	-500	-250					
Yhteensä	30 500	4 633	4 750	12 200	8 758	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	150	0	0	150	0	0	0	0
Yhteensä	150	0	0	150	0	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**30 650**	**4 633**	**4 750**	**12 350**	**8 758**	**0**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
Purkukustannukset arvio	880	280	95	505	0			
Yhteensä	880	280	95	505	0	0	0	0
Yhteensä	**31 530**	**4 913**	**4 845**	**12 855**	**8 758**	**0**	**0**	**0**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Kirjaston peruskorjaus
Aktivoitava

Kuvaus

Kirjaston toiminta on ollut muutoksessa viimeisinä vuosina. Kirjaston rakennus on osittain tarkoituksen mukainen, mutta peruskorjauksen tarpeessa. Pohjakerroksen tilat ovat epäkäytännölliset nykyiseen kirjastotoimintaan nähden. Kirjaston tulisi tarjota myös sähköisiä informaatiopalveluja nykyistä enemmän. Maakuntakirjastostatuksen lakkautuksen (2017) myötä on jäänyt arkistotilaa tyhjilleen, ja sitä voitaisiin osoittaa uuteen käyttötarkoitukseen. Porukkatalosta yhteisötilojen siirtyminen ja nuoripalvelutilojen (Nupa-talon) siirtymistä pääkirjastoon ja näin saataisi synergia etua kolmen kulttuuritoimijan kesken.

Riskiarvo

Kouvolan pääkirjaston ja teatterin kiinteistöt ovat kaikki teknisen elinkaarensa päässä. Tilojen sopimattomuus nykyaikaisiin ja monipuolisiin kulttuuripalveluihin vähentää Kouvolan keskustan vetovoimaa. Vanhentuneet rakennukset ovat myös imagohaitta kaupungille. Teknisen käyttöikänsä päässä olevat putket, hissi ja ilmastointi ym. aiheuttavat kasvavia vuosittaisia korjausmenoja. Tilojen työ- ja asiakasturvallisuusriskit lisääntyvät ja epäkäytännölliset tilat heikentävät työn tehokkuutta. Vanhojen tilojen esteettömyys (myös muilta osin kuin liikunnalliset esteet) on kaikissa kiinteistöissä heikko, joten ikääntyvän väestön osallistumisen mahdollisuus ei ole taattu.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Eri kulttuurilaitosten sijoittuminen yhteen kortteliin synnyttää Kouvolan keskustaan nykyaikaisen ja eläväisen kohtaamispaikan kaupunkilaisille ja matkailijoille. Kaupunkilainen voi helposti löytää itselleen sopivaa kulttuuritoimintaa, tapahtumia, yhteisöllisen toiminnan ja oppimisen mahdollisuuksia, tapaamisen paikkoja, työskentelytiloja ja kokoontumispaikkoja.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Nuorisopalveluiden ja yhteisötilojen sijoittuminen kirjaston tiloihin tuo sekä synergiaetua, että käyttötalouskustannusten jakautumista kolmelle toimijalle. Nuorisopalveluiden käyttämä Nupa-talo on vuokrattu tila, mahdollinen vuokran säästyminen toisi huomattavaa säästöä käyttötalouskustannuksiin. Vastaavasti yhteisötilat ovat Kouvolan Yritystilat Oy:ltä vuokratuissa tiloissa, joista luovuttaisiin toiminnon siirtyessä kirjastorakennukseen.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	**Kustannusarvio**	**Ed.vuosien käyttö**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**2031 -**
Päähanke								
Investointimenot	11 500	81	400	0	0	400	5 100	5 500
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	11 500	81	400	0	0	400	5 100	5 500
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	400	0	0	0	0	0	0	400
Yhteensä	400	0	0	0	0	0	0	400
Investointikustannukset yhteensä	**11 900**	**81**	**400**	**0**	**0**	**400**	**5 100**	**5 900**
Käyttötalouden kustannukset								
Purkukustannukset (arvio)	910	0	0	0	0	0	0	910
Yhteensä	910	0	0	0	0	0	0	910
Yhteensä	**12 810**	**81**	**400**	**0**	**0**	**400**	**5 100**	**6 810**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Uimahallin peruskorjaus ja laajennus
Aktivoitava

Kuvaus

Nykyiset uimahallit ovat olleet jo kauan ollut perusteellisen korjausten tarpeessa. Uuden uimahallin hankesuunnittelun käynnistävänä tekijänä on uimahallin tekninen kunto ja palvelutason laatu. Kouvolan uusi uimahalli tulee olemaan kaupungin tärkein sisäliikuntapaikka, joka palvelee laajasti kaikkia väestönryhmiä. Uimahallipalveluita parantamalla luodaan kuntalaisille mahdollisuuksia lisätä liikkumista ja lisätään ennaltaehkäisevää hyvinvointia. Kouvola uimahallit ovat perinteisesti toteutettu ns. perusuimahalleja, josta puuttuvat nykyaikaiset uimahallipalvelut. Kävijämäärätavoite on asetettu 400 000 kävijään vuosittain, jota voidaan pitää realistisena. Kouvolan uusi uimahalli palvelee Kouvolan kaupungin asukkaiden ja seurojen lisäksi lähikuntien asukkaita omatoimisena virkistys ja kuntoilupaikkana sekä muun muassa lasten ja nuorten uimaopetuksessa. Uimahalli mahdollistaa myös kansallisten uintikilpailuiden järjestämisen.

Riskiarvo

Suurimpana haasteena on ikääntyvän uimahalliverkon korjaustarve lähivuosina arvion mukaan 23,6 milj. euroa, heikko palveluvarustus sekä pienenevät kävijämäärät. Nykyisten uimahallien heikko kunto asettaa toiminnallisen riskin. Uimahalliverkkoselvityksen ohjausryhmän tutustumiset eri paikkakunnilla nostivat esille vahvasti uuden nykyaikaisen uimahallin rakentamisvaihtoehdon.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Uuden uimahallin rakentamisen tavoitteena on uinti- ja kuntoliikunnan harrastajien olosuhteiden laadullinen parantamien, uuden uimahallin käyttökustannussäästöt vanhaan uimahalliverkkoon nähden, kaupunkilaisten harrastus- ja virkistysmahdollisuuksien lisääminen sekä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen. Uusi uimahalli monipuolistaa Kouvolan palvelutarjonnan laajaan ja huonokuntoiseen uimahallikantaan nähden. Uuden uimahallin valmistuminen mahdollistaa nykyisen Kouvolan uimahalliverkon vähentämisen, joka luo säästöjä, lisää monitoimisuutta sekä parantaa energiatehokkuutta 5-10 %. Uudisrakentamisen etuna on pienempi riski ongelmille rakentamisessa. Uimahalli tulee suunnitella vastaamaan tehokkaasti kaikkien käyttäjäryhmien nykyaikaisiin tarpeisiin ja suunnittelussa tulee huomioida kuntalaisten, yhdistyksien ym. tarpeet sekä lisäksi esteettömyys, monikäyttöisyys ja suosiota kasvattaneet vesiliikuntalajit.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Kouvolan nykyisten uimahallien käyttökustannukset ovat 2,7 milj. euroa. Uuden uimahallin käyttökustannukset arvioidaan olevan 1,7 milj. euroa. Riippuen jäljelle jäävän uimahalliverkon laajuudesta säästöt ovat 0,4-1,8 milj. euroa. Myös tuottojen arvioidaan kasvavan kävijämäärän kasvun myötä. Energiatehokkuus paranee merkittävästi, varovaisesti arvioiden 5-10 %, tekniikan kehittyessä jopa enemmän. (vrt hiilineutr. tavoitteet). Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 20.5.2024 Kouvolan kaupungille valtionavustusta 1 milj. euroa Kouvolan uuden uimahallin rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	Kustannusarvio	Ed.vuosien käyttö	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	2031 -
Päähanke								
Investointimenot	31 975	12 181	15 280	2 430	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	-1000	-300	-500	-500				
Yhteensä	30 975	11 881	14 780	1 930	0	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalustus	150	0	0	150	0	0	0	0
Yhteensä	150	0	0	150	0	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**31 125**	**11 881**	**14 780**	**2 080**	**0**	**0**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
Käyttökustannukset/vuosi								
Purkukustanukset	650	0	650	0	0	0	0	0
Yhteensä	650	0	650	0	0	0	0	0
Yhteensä	**31 775**	**11 881**	**15 430**	**2 080**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Monitoimiareena
Aktivoitava

Kuvaus

Kouvolan kaupunki toteuttaa monitoimiareenan uudisrakennuksen urheilupuistoon, joka tarjoaa monikäyttöiset tilat koululiikunnalle, seura- ja harrastustoiminnalle sekä erilaisille tapahtumille. 8.12.2025 Kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029 mukaisesti Monitoimiareena toteutetaan oman taseen investointihankkeena ja hankkeen kokonaiskustannusarvio on 20,0 milj. euroa ja toteutus on vuosina 2025–2028. Kaupunginhallitus on hyväksynyt Monitoimiareenan hankesuunnitelman ja urakkamuodon valinnan (06.10.2025 § 243) sekä Monitoimiareenan urakoitsijavalintaan liittyvän kriteeristön (24.11.2025 § 291). Kaupunginhallitus on 1.6.2026 § 132 päättänyt valita monitoimiareenan KVR-urakoitsijaksi SRV Rakennus Oy:n. Rakennusurakka on käynnistynyt 9/2026.

Riskiarvo

Taloudelliset riskit rakentamiskustannuksien osalta. Kouvolan kaupungin väestömäärä ennuste on laskeva, joka vaikuttaa tuleviin harrastajamääriinkin pitkällä aikavälillä. Koska Monitoimiareenaan sijoittuu Marjoniemen yhtenäiskoulun liikunnan opetusta, tulee sen valmistua samaan aikaan Marjoniemen yhtenäiskoulun kanssa. Areena rakennetaan omaan taseeseen, joten pitää huomioida kuntalain mukainen mahdollinen yhtiöittämisvelvoite markkinoilla toimimisesta.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kouvolan strategiassa on mainittu Kouvola aktiivisten kaupunkina sekä urheilukaupunkina, siihen liittyen monitoimiareena luo mahdollisuuksia erityisesti liikunnalle ja urheilulle. Kouvolan strategiassa on mainittu Kouvola aktiivisten kaupunkina sekä urheilukaupunkina.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Areenan aluetaloudellinen vuosittainen välillinen tulovaikutus on 5-10 milj. euroa kaupungin alueelleen ravintola- ja tapahtumatoiminnassa. Monitoimiareena vastaa keskustan alueen käytöstä poistuvien tilojen tarpeeseen ja vaikuttaa Marjoniemen yhtenäiskoulun investoinnin suuruuteen, johon monitoimiareenan toteutumisen myötä voidaan toteuttaa pienemmät liikuntatilat.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	**Kustannusarvio**	**Ed.vuosien käyttö**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**2031 -**
Päähanke								
Investointimenot	20 000	108	5 000	12 664	2 936	0	0	0
Rahoitusosuudet	0							
Yhteensä	20 000	108	5 000	12 664	2 936	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	500	0	0	0	500	0	0	0
Kärkihanke; Urheilupuisto	2 740	0	1 000	1 300	440	0	0	0
Johtosiirrot	150		0	150	0	0	0	0
Yhteensä	3 390	0	1 000	1 450	940	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**23 390**	**108**	**6 000**	**14 114**	**3 876**	**0**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus, mm. liikuntasalin varusteet	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**23 390**	**108**	**6 000**	**14 114**	**3 876**	**0**	**0**	**0**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Kaupungintalon peruskorjaus
Aktivoitava

Kuvaus

Kouvolan kaupungintalo on valmistunut vuonna 1969 ja siihen sisältyy toimistorakennus sekä erillinen asuinrakennus. Kiinteistössä on toteutettu mittava peruskorjaus vuonna 1996 ja rakennuksen julkisivut uudistettiin kokonaisuudessaan 2000-luvun alussa. Kiinteistön kuntoarvion teki Raksystems Oy:n 29.8.2018. Silloisen kuntoarvion mukaan kiinteistön kuntoluokka on tyydyttävä, KL3. Vuonna 2018 suositeltiin kevyttä huoltokorjausta 1-5 vuoden sisällä tai perusparannusta 6-10 vuoden kuluessa. Peruskorjauksen tarveselvitysvaihe on käynnistetty vuonna 2026. Kohteen lähtötietoja on kerätty muun muassa kyselytutkimuksin sekä käyttöastemittauksin.

Riskiarvo

Merkittäviä vesivuotoja on havaittu kiinteistössä viime vuosina. Mikäli perusparannusta ei toteuteta, on olemassa riski, että tilat heikkenevät niin, että terveelliset ja turvalliset työskentelyolosuhteet eivät täyty. Kaupungintalon heikko kunto voidaan nähdä myös imagoriskinä kaupungille.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kaupungintalon perusparannusta suositellaan 2018 tehdyn kuntoarvion mukaan toteutettavaksi vuosille 2024 - 2028. Tarveselvitys ja hankesuunnittelu on aloitettava vuonna 2026, jotta peruskorjaus voidaan toteuttaa oikea-aikaisesti. Investoinnilla tavoitellaan nykyaikaista, terveellistä ja turvallista toimistorakennusta. Lisäksi peruskorjauksella tavoitellaan parantamaan käyttäjätyytyväisyyttä sekä energiatehokkuutta.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Peruskorjaus vähentää korjauskuluja. Energiatehokkuuden parantamisen myötä voidaan saavuttaa säästöjä.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	**Kustannusarvio**	**Ed.vuosien käyttö**	**MTA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**TS 2030**	**2031 -**
Päähanke								
Investointimenot	13 000	0	100	50	250	500	6 000	6 150
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	13 000	0	100	50	250	500	6 000	6 150
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**13 000**	**0**	**100**	**50**	**250**	**500**	**6 000**	**6 150**
Käyttötalouden kustannukset								
Ei ole vielä arvioitu								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**13 000**	**0**	**100**	**50**	**250**	**500**	**6 000**	**6 150**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: Yritysalueet
Aktivoitava

Kuvaus

Tällä kärkihankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttituotantoa. Hanke toteutetaan vuosien 2023-2029 aikana ja sille on määritelty erillismäärärahat maanhankinnalle sekä yhdyskuntatekniikan investoinneille. Yritystonttituotantoa kasvatetaan Teholan, Jokelan, Korjalan, Tervaskankaan, Korian, Punkkerimetsän, Kymintehtaan, Ummeljoen ja Hyötyvirran alueilla. Hankkeelle tällä hetkellä määritellyt investointimäärärahat mahdollistavat kaupungin tonttivarannon kasvattamisen maanhankinnan ja asemakaavoituksen osalta. Määritellyt investointimäärärahat keskittyvät maanhankinnan tehostamiseen, mutta ne eivät mahdollista juurikaan tonttien esirakentamista ja vain jossain määrin uuden infran ja katujen rakentamista.

Riskiarvo

Hankessuunnitelman laadinnan yhteydessä on laadittu tarkempi ennakkovaikutusten arviointi sisältäen riskiarvion. Jos hanketta ei toteuteta, niin kaupungin elinvoima heikkenee, jos kaupunkiin ei rakenneta jatkossa lainkaan uusia yritysalueita. Jos laajennettavat yritysalueet tai osa niistä ei kiinnosta yrityksiä, aiheutuu kaupungille ns. hukkainvestointeja, jos alueet jäävät rakentumatta. Tätä riskiä on pienennetty siten, että valikoidut laajennettavat yritysalueet ovat niitä, joilta yritykset ovat tällä hetkellä osoittaneet eniten kiinnostusta. Riskiä madalletaan myös sillä, että alkuvaiheessa kaupunki hankkii maa-alueita omistukseensa ja asemakaavoittaa ne tonttivarannoksi. Kohteiden infran ja katuverkoston toteutus käynnistetään vasta sitten, kun alueelle on tonttivaraus tai muu sitova sopimus yrityksen sijoittumisesta alueelle. Kaikkein tärkeimmillä yritysalueilla rakennetaan jo valmiiksi uusia katuja ja esirakennetaan tontteja. Kaupungissa on oltava tarjolla myös täysin valmiita yritystontteja, koska tämä pienentää riskiä sille, että yritys hakeutuisikin jollekin toisen kunnan alueelle niissä tapauksissa, joissa yritys haluaa päästä rakentamaan heti. Kärkihankkeen prosessiin liittyviä riskejä ovat muun muassa mahdolliset viivästymiset tai maanomistajien kieltäytymiset tarvittavista maakaupoista, asemakaavoista, katusuunnitelmista tai lupaprosesseista tehtävät valitukset tai tulevista urakoista tehtävät valitukset, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia hankkeen toteutumiseen tai sen aikatauluun.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kouvolassa ei ole tällä hetkellä riittävästi ja riittävän monipuolista yritystonttitarjontaa. Hankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttitarjontaa erityisesti tilaa vaativan kaupan, teollisuuden ja logistiikan osalta. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on houkutella kaupunkiin uusia yrityksiä monipuolisemman tonttitarjonnan myötä sekä mahdollistaa kaupungissa toimivien yritysten kasvun edellytykset. Yritysten kasvun myötä myös työpaikkojen määrän on mahdollista kasvaa kaupungissa ja siten vaikuttaen positiivisesti kaupungin väestönkasvuun.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Kouvolassa ei ole tällä hetkellä riittävästi ja riittävän monipuolista yritystonttitarjontaa. Hankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttitarjontaa erityisesti tilaa vaativan kaupan, teollisuuden ja logistiikan osalta. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on houkutella kaupunkiin uusia yrityksiä monipuolisemman tonttitarjonnan myötä sekä mahdollistaa kaupungissa toimivien yritysten kasvun edellytykset. Yritysten kasvun myötä myös työpaikkojen määrän on mahdollista kasvaa kaupungissa ja siten vaikuttaen positiivisesti kaupungin väestönkasvuun.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	Kustannusarvio	Ed.vuosien käyttö	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	2031 -
Päähanke								
Investointimenot	9 615	1 215	3 140	3 000	2 000	1 000	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	9 615	1 215	3 140	3 000	2 000	1 000	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
maanhankinta (netto)	0	1 009	1 100	-500	0	0	0	0
Yhteensä	0	1 009	1 100	-500	0	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**9 615**	**2 224**	**4 240**	**2 500**	**2 000**	**1 000**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**9 615**	**2 224**	**4 240**	**2 500**	**2 000**	**1 000**	**0**	**0**

Investointihankkeen talousarviolomake

Nimi: KymppiPlus (Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen)
Aktivoitava

Kuvaus

Kouvolan Urheilupuiston ja keskustan kehittämisen kärkihanke on toiminut vuoden 2026 alusta lähtien tarkennetulla agendalla ja tunnuksella KymppiPlus. Kärkihanke johtaa kaupungin omistaman kymmenen investointiprojektin koordinaatiota ja keskinäistä tiedonkulkua. Projektit täsmennettiin 4.9.2026 kärkihankkeen ohjausryhmässä seuraavasti: 1. Uimahallin laajennus, 2. Monitoimiareenan uudisrakennus, 3. Teatteritalon uudistaminen ja laajennus, 4. Kirjaston peruskorjaus, 5. Urheilupuiston virkistysalue, 6. Palomäenkadun aluesaneeraus, 7. Salpausselänkatu, 8. Kaupunkiolosuhteet (Urheilupuiston tapahtuma-aukio, uudet pysäköintialueet ja liikuntakenttä jalankulkuyhteyksineen, Ilmarinkuja, Salpakuja, Asema-aukio ja Hansatori), 9. Urheilupuiston ja keskustan elämysvalaistus ja 10. Elinvoimaverkosto. Kaupungin omistuksessa olevien projektien lisäksi KymppiPlus-kärkihankkeen ohjelmaan on tunnistettu kuuluvan a.) Kankaan koulun korttelin kehitystyö ja b.) Matkakeskuksen alueen kehitystyö.

Riskiarvo

Kaupungin omistamien projektien koordinointiin kohdistuvat riskit ovat luonteeltaan kaupungin sisäiseen tiedonvälitykseen ja välitetyn tiedon vastaanottamiseen ja ymmärtämiseen kohdistuvia puutteita. Toinen riskikokonaisuus kohdistuu sidosryhmien ja yleisön osallisuuden puutteisiin. Kolmas riski koskee erityisesti ns. plus-projekteja, Kankaan koulun korttelia ja matkakeskuksen aluetta: Riskinä on, että kaupunki ei onnistu muodostamaan kiinteistönkehittämiskumppanuuksia muiden toimijoiden kanssa.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kouvolan Urheilupuiston ja keskustan kehittämisen kärkihankkeen KymppiPlussan investoinneiksi luokitellaan talousarviossa teknisen ja ympäristötoimen vastuulla olevat ulkoalueiden, katujen ja aukioiden investoinnit. Talonrakennusinvestoinnit esitetään tilapalveluiden investointeina. Tekniikka ja ympäristö -toimialan vastuulla olevien projektien projektikohtaiset perustelut, hyödyt tai tavoitteet (numerointi viittaa kuvauskohtaan): 5. Urheilupuiston virkistysalue - Alueen olosuhteiden kestävyys ja käytettävyys paranevat. 6. Palomäenkadun aluesaneeraus - liikenneturvallisuus paranee ja hulevesitulvien aiheuttamat vahingot pienenevät. 7. Salpausselänkatu - liikenneturvallisuus paranee ja katutilan käyttö optimoituu lähellä olevien palvelujen kannalta. 8. Kaupunkiolosuhteet - Urheilupuiston ja keskustan jalankulku- ja liiketoimintaolosuhteet paranevat. 9. Urheilupuiston ja keskustan elämysvalaistus - alueen visuaalinen ilme ja saavutettavuus paranevat. 10. Elinvoimaverkosto - kunnan ja muiden toimijoiden kaupunkikehittämistä koskeva kommunikaatio paranee.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Investoinnit parantavat kaupungin elinvoimaisuutta, kehittävät yritystoiminnan edellytyksiä keskustan palvelujen muutostilanteessa ja edistävät uusien työpaikkojen syntyä.

Kokonaiskust. arvio 1000 €	Kustannusarvio	Ed.vuosien käyttö	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	2031 -
Päähanke								
Investointimenot	8 440	546	1 600	2 680	3 610	0	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	8 440	546	1 600	2 680	3 610	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointikustannukset yhteensä	**8 440**	**546**	**1 600**	**2 680**	**3 610**	**0**	**0**	**0**
Käyttötalouden kustannukset								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**8 440**	**546**	**1 600**	**2 680**	**3 610**	**0**	**0**	**0**